

Број: 65/24

НАЦРТ СТУДИЈЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ИНВЕСТИТОР: “ЈАПРА” а.д. Нови Град

ЛОКАЦИЈА: Камичани, Приједор

ОБЈЕКАТ: Лежиште техничког грађевинског камена –
кречњака “Камичани” код Приједора,
површине 25,155 ha

Приједор, октобар 2024. године

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

ПРЕДМЕТ:	Нацрт студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља 25,155 ha
НОСИЛАЦ ПРОЈЕКТА:	“ЈАПРА” а.д. Нови Град
ИЗВРШИЛАЦ:	"РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД" д.о.о. ПРИЈЕДОР
ОБЈЕКАТ:	Лежиште “Камичани” код Приједора
ЛОКАЦИЈА:	Камичани, Приједор
Одговорно лице-директор:	Дражен Рујевић
РАДНИ ТИМ:	Мр МЛАДЕН М. ДАЛМАЦИЈА, дипл.инж.заш.жив.сред. _____
	МАРИЈО ДЕЈАНОВИЋ, дипл. инж. техн. _____
	ИВАНА ЦРНОГОРАЦ, дипл.инж.руд. _____
	ОЉА ЂАКОВИЋ, МА биолог _____
	ТАТЈАНА СТИЈЕПИЋ, дипл.инж.заш.жив.сред. _____
	ДИРЕКТОР ЗАВОДА:
	_____ ДАЛМАЦИЈА ЈАДРАНКА дипл. инж. маш.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију на основу члана 67. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12, 79/15 и 70/20) и члана 5. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 28/13 и 74/18) и Рјешења о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине, број 17-Е/09 од 02.04.2021. године, **издаје**

ЛИЦЕНЦУ

„РУДАРСКО – ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД“ д.о.о. Приједор

Испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине. Ова лиценца важи од 02.04.2021. године до 02.04.2025. године. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Број регистра: 17-Е/09

Бања Луца: 02.04.2021. године

Садржај студије утицаја на животну средину:

1. ОПШТИ ДИО	12
1.1. Уводно образложење	13
1.2. Полазне основе за израду студије.....	15
1.3. Приложена документација	17
2. ТЕХНИЧКИ ДИО.....	19
2.1. Опис локације и подручја могућег утицаја пројекта на животну средину.....	20
2.1.1. Копија плана катастарских парцела на којима се предвиђа изградња објекта или извођење активности, са уцртаним распоредом свих објеката у саставу комплекса.....	23
2.1.2. Подаци о потребној површини земљишта у m ² за вријеме изградње, са описом физичких карактеристика и картографским приказом одговарајуће размјере, као и површине које ће бити обухваћене када објекат буде изграђен.....	26
2.1.3. Разлози за избор предложене локације	28
2.1.4. Приказ педолошких, геоморфолошких, геолошких, хидрогеолошких и сеизмолошких карактеристика терена	28
2.1.5. Подаци о изворишту водоснабдијевања (удаљеност, капацитет, угроженост, зоне санитарне заштите) и основне хидролошке карактеристик	36
2.1.6. Приказ климатских карактеристике са одговарајућим метеоролошким показатељима	39
2.1.7. Опис флоре и фауне, природних добара посебне вриједности (заштићених) ријетких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта и вегетације.....	43
2.1.8. Преглед основних карактеристика пејзажа	45
2.1.9. Преглед природних добара посебних вриједности, непокретних културних добара.....	47
2.1.10. Подаци о насељености, концентрацији становништва и демографским карактеристикама у односу на објекте и активности	50
2.1.11. Подаци о постојећим пословним, стамбеним и објектима инфраструктуре, укључујући и саобраћајнице	51
2.1.12. Подаци о другим заштићеним подручјима, подручјима предвиђеним за научна истраживања, о археолошким налазиштима и посебно осјетљивим подручјима.....	52
2.2. Приказ и оцјена постојећег стања животне средине, која би могла бити изложена значајним утицајима пројекта, укључујући податке о њеном постојећем оптерећивању.....	53

2.2.1. Идентификовање извора емисије.....	54
2.2.2. Степен загађености ваздуха основним и специфичним загађујућим материјама	54
2.2.3. Ниво саобраћајне и индустријске буке	57
2.2.4. Ниво јонизујућих и нејонизујућих зрачења.....	60
2.2.5. Квалитет површинских вода и угроженост отпадним водама индустрије, насеља и пољопривредне производње.....	60
2.2.6. Ниво подземних вода, правци њиховог кретања и њихов квалитет	61
2.2.7. Бонитет и намјена кориштења земљишта и садржај штетних и отпадних материја у земљишту	61
2.3. Опис пројекта и подаци о његовој намјени и величини.....	64
2.3.1. Опис физичких карактеристика цијелог пројекта и услови употребе земљишта у току градње и рада погона постројења предвиђеног пројектом	64
2.3.2. Опис пројекта, планираног производног процеса њихове технолошке и друге карактеристике	70
2.3.3. Приказ врсте и количина потребне енергије и енергената, воде, сировина, потребног материјала за изградњу и друго	98
2.3.4. Приказ врсте и количине испуштених гасова, воде и других течних и гасовитих отпадних материја, посматрано по технолошким цјелинама, укључујући: емисије у ваздух, испуштање у воду и земљиште, буку, вибрације, свијетлост, топлоту, зрачења (јонизујућа и нејонизујућа).....	100
2.3.5. Идентификација врста и процјена количине могућег отпада, приказ технологија третирања (прерада, рециклажа, одлагање) свих врста отпадних материја.....	102
2.4. Опис могућих утицаја пројекта на животну средину и поједине њене елементе, у току и након реализације пројекта, у редовним и ванредним околностима, укључујући и могуће кумулативне утицаје	106
2.4.1. Утицај на квалитет ваздуха, воде, земљишта, нивоа буке, интензитета вибрације, зрачења, флоре и фауне	108
2.4.2. Утицај на здравље становништва	120
2.4.3. Утицај на метеоролошке параметре и климатске карактеристике	122
2.4.4. Утицај на екосистем.....	122
2.4.5. Утицај на насељеност, концентрацију и миграције становништва	124
2.4.6. Промјена намјене и коришћења површина (изграђене и неизграђене површине, употреба пољопривредног земљишта).....	124

2.4.7. Промјена у комуналној инфраструктури	124
2.4.8. Промјена на природним добрима посебних вриједности и културним добрима и њиховој околини, материјалним добрима укључујући културно- историјско и археолошко наслеђе	125
2.4.9. Промјене пејзажних карактеристика терена.....	127
2.4.10. Опис међусобних односа горе наведених фактора	127
2.4.11. Опис метода које су предвиђене за процјену утицаја на животну средину	128
2.4.12. Опис директних утицаја, као и индиректних, секундарних, кумулативних, краткотрајних, средњих и дуготрајних, сталних и привремених, позитивних и негативних утицаја	129
2.4.13. Могући утицаји у пограничном подручју.....	136
2.5. Спецификација и опис мјера за спречавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину	137
2.5.1. Мјере које су предвиђене законом и другим прописима, нормативима и стандардима и роковима за њихово спровођење	137
2.5.1.1. Мјере заштите ваздуха.....	138
2.5.1.2. Мјере заштите подземних и површинских вода	139
2.5.1.3. Мјере заштите земљишта	141
2.5.1.4. Мјере заштите од буке и вибрације.....	144
2.5.1.5. Мјере управљања отпадом	145
2.5.1.6. Мјере заштите флоре, фауне и екосистема.....	147
2.5.1.7. Мјере заштите пејзажа.....	148
2.5.1.8. Мјере заштите становништва.....	149
2.5.1.9. Мјере заштите природног и културног – историјског наслеђа.....	152
2.5.1.10. Мјере заштите од минирања	158
2.5.1.11. Мјере заштите од пожара	165
2.5.1.12. Мјере заштите по завршетку експлоатације.....	165
2.5.2. Мјере које се предузимају у случају несрећа већих размјера	166
2.5.3. Планови и техничка рјешења заштите животне средине (рециклажа, третман и диспозиција отпадних материјала, рекултивација, санација).....	169

2.5.4. Друге мјере које могу утицати на спречавање или смањивање штетних утицаја на животну средину	170
2.6. Програм праћења утицаја на животну средину у току и након реализације пројекта	171
2.6.1. Параметри на основу којих се могу утврдити штетни утицају на животну средину	171
2.6.2. Мјеста, начин и учесталост мјерења утврђених параметара	172
2.7. Преглед главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао и навођење разлога за изабрано рјешење, с обзиром на утицај на животну средину	176
2.8. Усклађеност пројекта са Републичким стратешким планом заштите животне средине, другим плановима на основу посебних закона и плановима и програмима заштите животне средине јединица локалне самоуправе на које се пројекат односи и интерпретацију одговарајућих дијелова тих елемената.....	177
2.9. Подаци о евентуалним тешкоћама на које је наишао носилац пројекта приликом прикупљања потребних података.....	180
3. ЗАКЉУЧАК.....	181
3.1. Констатација да ли се реализацијом овог пројекта могу или не могу обезбједити потребни услови за заштиту животне средине	182
3.2. Констатација да ли је пројекат својом функцијом и техничким рјешењима безбједан у смислу утицаја на животну средину	182
3.3. Приједлог сталне контроле параметара релевантних за утицај рада објекта на животну средину.....	183
3.4. Приједлог носиоцу пројекта и органу надлежном за заштиту животне средине у смислу даљих поступака	183
4. НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ	184
4.1. Приказ и оцјена постојећег стања животне средине	185
4.1.1. Идентификовани извори емисија.....	185
4.1.2. Стање ваздуха на предметној локацији.....	185
4.1.3. Ниво буке на предметној локацији.....	185
4.1.4. Ниво јонизујућих и нејонизујућих зрачења.....	186
4.1.5. Квалитет вода у околини локације	186
4.2. Кратак опис објекта са подацима о његовој намјени и величини	187
4.3. Опис могућих утицаја пројекта на животну средину	188

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

4.4. Опис мјера за спречавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину.....	189
4.5. Преглед главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао и навођење разлога за изабрано рјешење, с обзиром на утицаје на животну средину.....	190
5. ПОСЕБАН ДИО	191
АНЕКСИ	201
ПРИЛОЗИ	207

Попис слика

Слика бр. 2.1.1: Положај града Приједора у РС и БиХ	20
Слика бр. 2.1.2: Прегледна географска карта шире околине експлоатационог поља „Камичани“ код Приједора	21
Слика бр. 2.1.3: Макролокација лежишта „Камичани“ код Приједора	22
Слика бр. 2.1.4: Прегледна географска карта шире околине лежишта „Камичани“ на топографској карти (размјера 1:25.000)	22
Слика бр. 2.1.1.1: План парцелације.....	23
Слика бр. 2.1.1.3: Копије катастарских планова	25
Слика бр. 2.1.1.2: План просторне организације на лежишту „Камичани“, код Приједора.	27
Слика бр. 2.1.4.1.1: Педолошка карта Републике Српске (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)	29
Слика бр. 2.1.4.3.1: Основна геолошка карта Републике Српске (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)	33
Слика бр. 2.1.4.3.2: Детаљна геолошка карта лежишта кречњака „Камичани“ код Приједора	33
Слика бр. 2.1.4.5.1: Извод из сеизмолошке карте, Измјене и допуне просторног Плана Републике Српске до 2025. Урбанистички завод Републике Српске а.д. Бања Лука	36
Слика бр. 2.1.5.2.2: Извод из хидролошке карте, Измјене и допуне просторног Плана Републике Српске до 2025. Урбанистички завод Републике Српске а.д. Бања Лука	38
Слика бр. 2.1.6.2.1: Средња годишња температура ваздуха за период 1881. – 2010. године. Извод из Просторног плана РС до 2025., Нови Урбанистички завод Бања Лука, 2015. год.	40
Слика бр. 2.1.6.3.1: Средња годишња количина падавина за период 1881.– 2010. године. Извод из Просторног плана РС до 2025., Нови Урбанистички завод Бања Лука, 2015. год.	41
Слика бр. 2.1.6.4.1: Графички приказ средње честине вјетрова за град Приједор	42
Слика бр. 2.1.6.4.2: Приказ околине лежишта „Камичани“ у односу на насеља	43
Слика бр. 2.1.9.1: Преглед заштићених подручја I, II и III степена	49
Слика бр. 2.1.9.2: Приказ лежишта „Камичани“ у односу на заштићене просторе са зонама заштите и мјерама за заштиту (Извод из просторног плана Града Приједора 2020-2040. година).....	49
Слика бр. 2.1.9.2: Положај лежишта „Камичани“ у односу на границу Националног парка „Козара“.....	50
Слика бр. 2.1.10.1: Удаљеност најближег стамбеног објекта од граница експлоатационог поља лежишта “Камичани” код Приједора	51
Слика 2.2.3.1.1: Положај мјерних мјеста за утврђивање квалитета ваздуха и ниво буке на површинском копу „Камичани“ код Приједора.....	60

Слика бр. 2.2.5.1: Приказ удаљености изворишта водоснабдијевања	61
Слика бр. 2.2.7.1: Планирана намјена површина према Просторном плану Града Приједора 2020-2040. године.....	62
Слика бр. 2.3.1.1: Приказ категорија рудних резерви на лежишту „Камичани“, код Приједора	66
Слика бр. 2.3.1.2: Просторни положај копа у односу на концесионо поље	69
Слика бр. 2.3.2.1: Изглед мобилног дробиличног постројења MFL -100Ton	72
Слика бр. 2.3.2.2: Шема технолошког процеса експлоатације на лежишту “Камичани” код Приједора	74
Слика бр. 2.3.2.1.1: Изглед бушилице EPIROC FlexiROC T 35 на гусјеницама	77
Слика бр. 2.3.2.1.2: Шема минирања са везивањем	79
Слика бр. 2.3.2.1.3: Начин пуњења минских бушотина	80
Слика 2.3.2.1.4: Димензије хидрауличног чекића.....	80
Слика бр. 2.3.2.1.5: Уситњавање негабаритних комада стијенског блока.....	81
Слика бр. 2.3.2.1.6: CATERPIAR D8.....	81
Слика бр.2.3.2.1.7: Багер KOMATSU PC 350 NLC	84
Слика бр. 2.3.2.1.8: Изглед и техничке карактеристике утоварача LiuGong 842H.....	85
Слика бр. 2.3.2.1.9: Изглед и техничке карактеристике зглобног дампера Terex TA 30-7 ..	86
Слика бр. 2.3.2.1.10: Технолошка шема (идејно рјешење) припреме кречњака	88
Слика бр. 2.4.1.2.1: Пресјек таложника.....	113
Слика бр. 2.4.12.1: Положај лежишта “Камичани” код Приједора у односу на остала лежишта у околини	132
Слика бр. 2.4.12.2: Положај лежишта “Камичани” код Приједора и лежишта „Дреновача-запад“ у односу на јужну границу Националног парка „Козара“	135
Слика бр. 2.8.1: Просторна расподјела природних богатстава у Републици Српској (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)	178

Попис табела

Табела бр. 2.1.2.1: Координате експлоатационог поља.....	26
Табела бр. 2.1.6.2.1: Просјечна годишња температура ваздуха и просјечна температура ваздуха по мјесецима	39
Табела бр. 2.1.6.3.1: Број дана са падавинама по мјесецима.....	40
Табела бр. 2.1.6.3.2: Број дана са сњежним покривачем	41
Табела бр. 2.2.2.2.1: Резултати индикативног мјерења квалитета ваздуха.....	56
Табела бр. 2.2.2.2.2: Температура и релативна влажност.....	56
Табела бр. 2.2.3.1: Граничне вриједности индикатора буке на отвореном и у затвореном простору	58
Табела 2.2.3.3.1: Резултати мјерења интензитета буке.....	59
Табела 2.2.7.1. Категоризација парцела по посеједовним листовима.....	63
Табела бр. 2.3.1.1: Координате преломних тачака експлоатационог поља	64
Табела бр. 2.3.1.2. Билансне, експлоатационе и потенцијалне резерве	65
Табела бр. 2.3.1.3. Билансне, експлоатационе и потенцијалне резерве	65
Табела бр. 2.3.1.4. Укупне експлоатационе резерве	66
Табела бр. 2.3.1.5: Хемијски састав техничког грађевинског камена кречњака.	67
Табела бр. 2.3.1.6: Физичко-хемијске карактеристике техничког грађевинског камена-кречњака.....	68
Табела 2.3.2.1.1: Техничке карактеристике бушилице EPIROC FlexiROC T 35.....	76
Табела 2.3.2.1.6: Техничке карактеристике булдозера CATERPILAR D8.....	82
Табела бр. 2.3.2.1.7: Процентуално учешће фракција:	89
Табела бр. 2.3.4.1: УС ЕПА емисије полутаната за различите типове рударске опреме (kg /1000 l горива).....	100
Табела бр. 2.3.4.2: Емисиони фактори за прорачун емисија.....	100
Табела 2.3.4.3: Фактори емисије прашине у зависности од типа активности и опреме према National Pollutant Inventory (1999)	101
Табела бр. 2.3.5.1: Врсте отпада према каталогу отпада	103
Табела бр. 2.4.1: Претходне процјене могућих утицаја на животну средину током експлоатације техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора	107
Табела бр. 2.4.1.4.1: Допуштено вријеме излагања буци у односу на ниво буке	116
Табела бр. 2.4.12.1: Идентификација значајних кумулативних ефеката	133
Табела бр. 2.6.2.1: Програм мониторинга у току експлоатације	173
Табела бр. 2.3.1.1: Координате преломних тачака експлоатационог поља	187

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

1. ОПШТИ ДИО

1.1. Уводно образложење

Заштита животне средине и очување природних богатстава представља један од важнијих аспеката у свакој индустријској грани. Подизање свијести о значају заштите животне средине представља дуг и спор процес.

Заштита животне средине у Републици Српској регулисана је на првом мјесту Законом о заштити животне средине (“Сл. гласник РС”, број 71/12, 79/15 и 70/20) као општим законом којим су успостављени постулати заштите животне средине у Републици Српској. Овај закон се примјењује увијек кад питање заштите животне средине није регулисано посебним законом за област коју тај посебни закон регулише. Кад је ријеч о заштити животне средине у области рударства, она је на првом мјесту уређена Законом о рударству (“Сл. гласник РС”, број 62/18) као посебним законом. Међутим, овај закон не регулише област заштите животне средине на детаљан начин већ у највећем дијелу упућује на сходну примјену Закона о заштити животне средине.

Закон о заштити животне средине је покушао да скрене пажњу на неопходност заштите животне средине у рударској области увођењем обавезујућих одредби за привредне субјекте који послују у овој индустријској грани, укључујући правни оквир за процедуру Процјене утицаја на животну средину. Процјена утицаја на животну средину представља поступак оцјењивања прихватљивости захвата, с обзиром на животну средину, као и одређивање потребних мјера заштите животне средине, како би се негативни утицају свели на најмању могућу мјеру, те постигао висок ниво заштите животне средине. Законом се прописује да сви погони који се налазе на листи дефинисаној Правилником о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину (“Сл. гласник РС”, бр. 124/12), могу бити изграђени само уколико имају еколошку дозволу издату у складу са одредбама тог закона.

Поред тога, нити једна овлаштена институција не може издати грађевинску дозволу нити било коју другу неопходну дозволу, укључујући еколошку дозволу, за пројекте који подлијежу процесу процјене утицаја на животну средину, уколико подносилац захтјева уз захтјев није приложио копију одобрене Студије утицаја на животну средину.

Стога се Инвеститор “ЈАПРА” а.д. Нови Град обратио Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске са захтјевом за процјену утицаја на животну средину за пројекат површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha.

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију је издало Рјешење о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја на животну средину и изради Студије утицаја на животну средину број: 15.4.1-96-103/24 од 26.07.2024. године, којим се налаже Инвеститору “ЈАПРА” а.д. Нови Град да достави Студију утицаја на животну средину овом Министарству.

На основу истог Рјешења, а поводом Захтјева носиоца пројекта “ЈАПРА” а.д. Нови Град којим се тражи израда Студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha, "Рударско-технолошки завод" д.о.о. Приједор у наставку даје Нацрт студије о могућем утицају приликом експлоатације и утицају на животну средину, према достављеној документацији.

Циљ Нацрта студије је процјена могућег утицаја на животну средину наведеног пројекта приликом експлоатације техничког грађевинског камена кречњака и давање препорука у циљу усклађивања техничко - технолошких рјешења са законски прописаним нормама за параметре загађења животне средине.

Улога Студије утицаја на животну средину у систему заштите животне средине је вишеструка, али је примарна и превасходна превентивна. Студије се раде како би се зауставила даља деградација животне средине, спријечио увоз и увођење застарјелих и тзв. "прљавих" технологија и постројења који су велики и потенцијално опасни загађивачи животне средине, као и да би се спријечили акциденти или удеси ширих размјера.

1.2. Полазне основе за израду студије

Предметни Нацрт студије је урађен у складу са одредбама *Упутства о садржају Студије утицаја на животну средину* ("Службени гласник Републике Српске", број 108/13) и ставовима 2., 3. и 4. члана 68. Закона о заштити животне средине.

Рад на изради Студије утицаја на животну средину обухвата сљедеће задатке:

- Сакупљање релевантне документације која ће послужити у изради *Студије утицаја на животну средину* и то: топографских подлога, тематских карти подручја, претходно урађених студија и анализа за предметно подручје, стратешких студија и планова заштите на државном и ентитетском нивоу,
- Идентификацију постојећег стања животне средине и могућих утицаја на животну средину,
- Квантификацију могућих утицаја и посљедица на животну средину,
- Квалитативну и квантитативну анализу утицаја на животну средину,
- Учешће на јавној расправи у матичној општини у којој се налази површински коп на којој ће заинтересоване службе, организације и појединци бити у могућности да искажу своје ставове, приједлоге и примједбе, а консултант ће исте у реалној и разумној мјери уградити у предметни документ,
- Израду плана заштите животне средине од потенцијалних негативних утицаја током експлоатације,
- Израду плана мониторинга животне средине током изградње и експлоатације,
- Израду одговарајуће документације прецизиране овим пројектним задатком.

Носилац пројекта се обавезује да ће фирми "РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД" д.о.о. Приједор, доставити сву документацију која је неопходна за израду предметне Студије.

"РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД" д.о.о. Приједор се обавезује да ће у свом раду користити постојећу техничку документацију у вези са предметним пројектом, као и до сада израђене Студије и анализе утицаја за подручје на коме се предметни објект налази, Национални план активности на заштити и унапређењу животне средине (НЕАП), као и законе, прописе, правилнике и упутства која регулишу активности у вези планирања

и пројектовања предметног објекта и активности на заштити и унапређењу животне средине.

Основни задатак и циљ анализа везаних за процјену утицаја на животну средину је да јасно прикаже све потенцијалне утицаје изградње на животну средину као и да предвиди потребне мјере заштите и систем праћења.

На основу Рјешења број 15.4.1-96-103/24, издатог дана 26.07.2024. године, од Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и прибављања Студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha, донесеног на основу члана 66. Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, број 71/12, 79/15 и 70/20), члана 2. Став (1) тачка (ж) подтачка (2) Правилника о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, број 124/12), члана 76. став 2. Закона о Републичкој управи („Сл. гласник РС“, 115/18) и члана 190. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, број 13/02, 50/10 и 66/18), носилац пројекта је покренуо процедуру процјене утицаја на животну средину.

Од наведених субјеката, у Законом предвиђеном року, своје мишљење послали су:

- Министарство здравља и социјалне заштите, односно ЈЗУ „Институт за јавно здравство Републике Српске“ - Стручно мишљење 500-4881-1/24,
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Стручно мишљење број 12.03.5-330-1907/24,
- Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа- Стручно мишљење број: 07/1.625-494/24,
- Одјељење за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско – стамбене послове, Град Приједора – Стручно мишљење број: 08-92-130/24.

Посебан дио са одговорима на пристигла мишљења дата на претходну процјену налази се у тачки 5.1. нацрта студије утицаја.

1.3. Приложена документација

У току израде Нацрта студије утицаја на животну средину средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, кориштена је документација коју је обезбиједио Инвеститор и остала просторно планска документација:

- Рјешење о утврђивању обавезе спровођења процјене утицаја и изради Студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha, број 15.4.1-96-103/24;
- Претходна процјена утицаја на животну средину, урађена од стране „Рударско-технолошки завод“ д.о.о. Приједор, број 03/24, јун 2024. године;
- Главни рударски пројекат експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, урађен од стране „Рудпром“ д.о.о. Приједор, број 02/07-2021, јул 2021. године;
- Студија оправданости додјеле концесије за експлоатацију кречњака као сировине за цементну индустрију и кречњака као сировине за технички грађевински камен на ПК „Камичани“ код Приједора, урађен од стране „Рудпром“ д.о.о. Приједор
- Уговор о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани”, код Приједора, број: 05.07/310-623-18/19, од 21.09.2020. године;
- Рјешење о одобравању експлоатационог поља техничког грађевинског камена – кречњака “Камичани” код Приједора, број: 05.07/310-558-3/20, од 25.01.2021. године;
- Рјешење о водној сагласности, број: 01/5-6-5021-1/24, од 09.07.2024. године.;
- Локацијски услови за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” кроз фазну реализацију, уз изградњу привременог приступног пута до постојећег некатегорисаног приступног пута, површине експлоатационог поља 25,16 ha, у насељу Камичани, на територији града Приједора, број 15.2-364-164/23, датум: 01.02.2024. године;

- Посједовни листови- изводи, бр. 920, 627, 619, 2769, 622, издани од стране Републичке управе за геодетске и имовинско – правне послове РС, подручна јединица Приједор, дана 13.07.2023. године;
- Копије катастарског плана (4 комада) од 06.07.2023. године, издани од стране Републичке управе за геодетске и имовинско – правне послове РС, подручна јединица Приједор;
- Пространи план града Приједор 2020 – 2040. године;
- Просторни план подручја посебне намјене Национални парк „Козара“, 2011-2031.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

2. ТЕХНИЧКИ ДИО

2.1. Опис локације и подручја могућег утицаја пројекта на животну средину

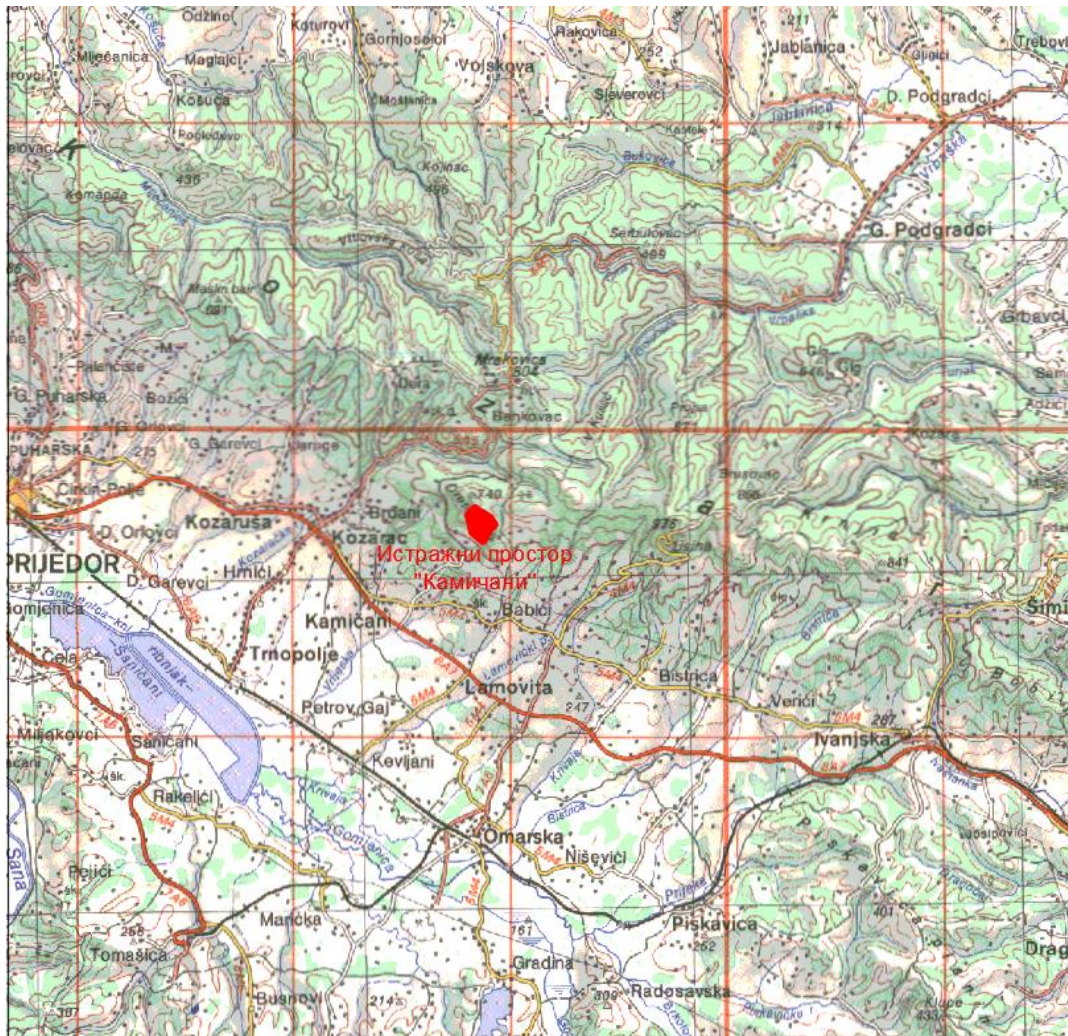
Лежиште „Камичани“ се налази на територији града Приједора, на удаљености 13 km ваздушне линије источно од Приједора и око 27 km ваздушне линије западно од Бања Луке.

Град Приједор налази се на западном дијелу Републике Српске, на обали ријеке Сане, те брежуљцима којима се планина Козара спушта у Приједорско поље. Подручје општине заузима 834 km², а сам град се налази на надморској висини од 135 m.

Слика бр. 2.1.1: Положај града Приједора у РС и БиХ

На основу уговора о концесији, број 05.07/310-632-18/19 од 21.09.2020. предметни простор је дефинисан као експлоатационо поље техничког грађевинског камена - кречњака. На основу поменутог уговора, концесија се додјељује на период од 10 година, тако да се ради о експлоатационом пољу као привременом позајмишту техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора површине 25,155 ha.

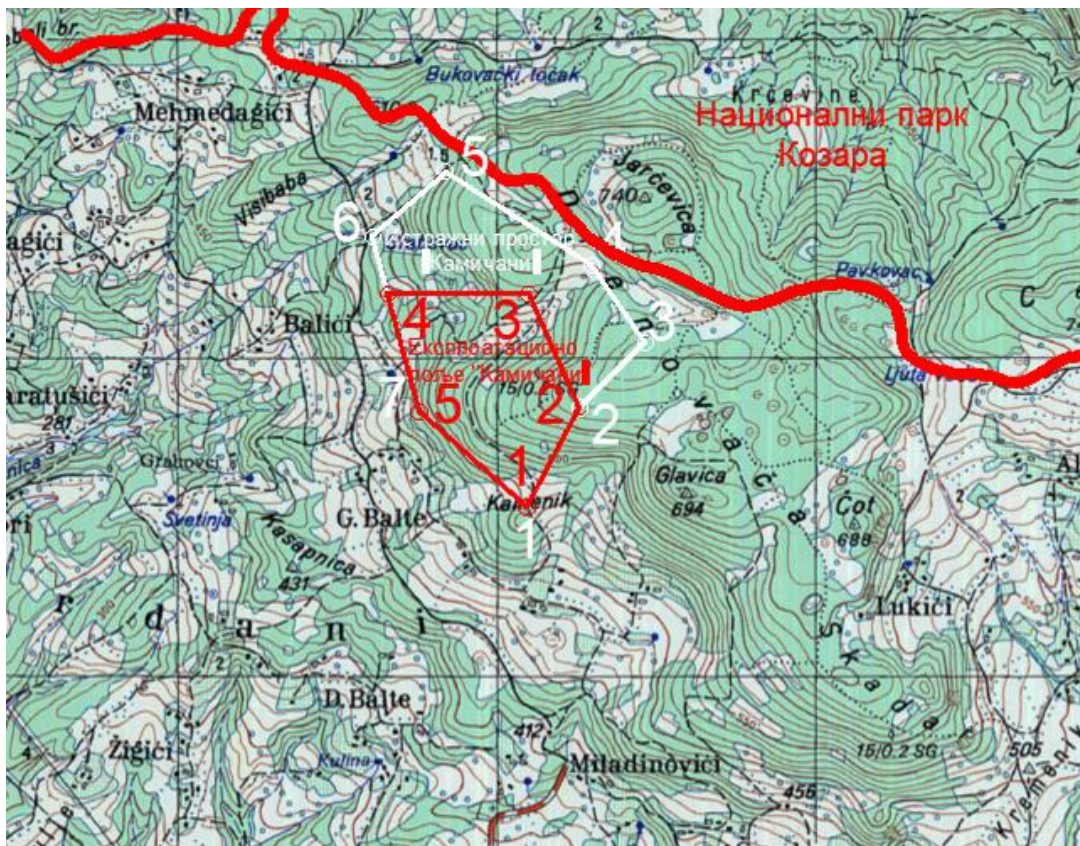
Слика бр. 2.1.2: Прегледна географска карта шире околине експлоатационог поља „Камичани“ код Приједора

Експлоатационо поље "Камичани" се налази сјеверно од истоменог насеља и на њему нема стамбених и инфраструктурних објеката. На ужем простору око предметног лежишта налази се засеок Балте. У близини одобреног експлоатационог поља налазе се каменоломи „Дреновача“ и „Дреновача запад“ на којима се врши експлоатација од стране других правних лица.

Комуникационе прилике овог лежишта су релативно повољне. До експлоатационог поља се долази са југоисточне стране, добро уређеним приступним путем Камичани - каменолом "Дреновача", који је повезан на магистрани пут Приједор-Бања Лука у дужини од 5 km.

Слика бр. 2.1.3: Макролокација лежишта „Камичани“ код Приједора

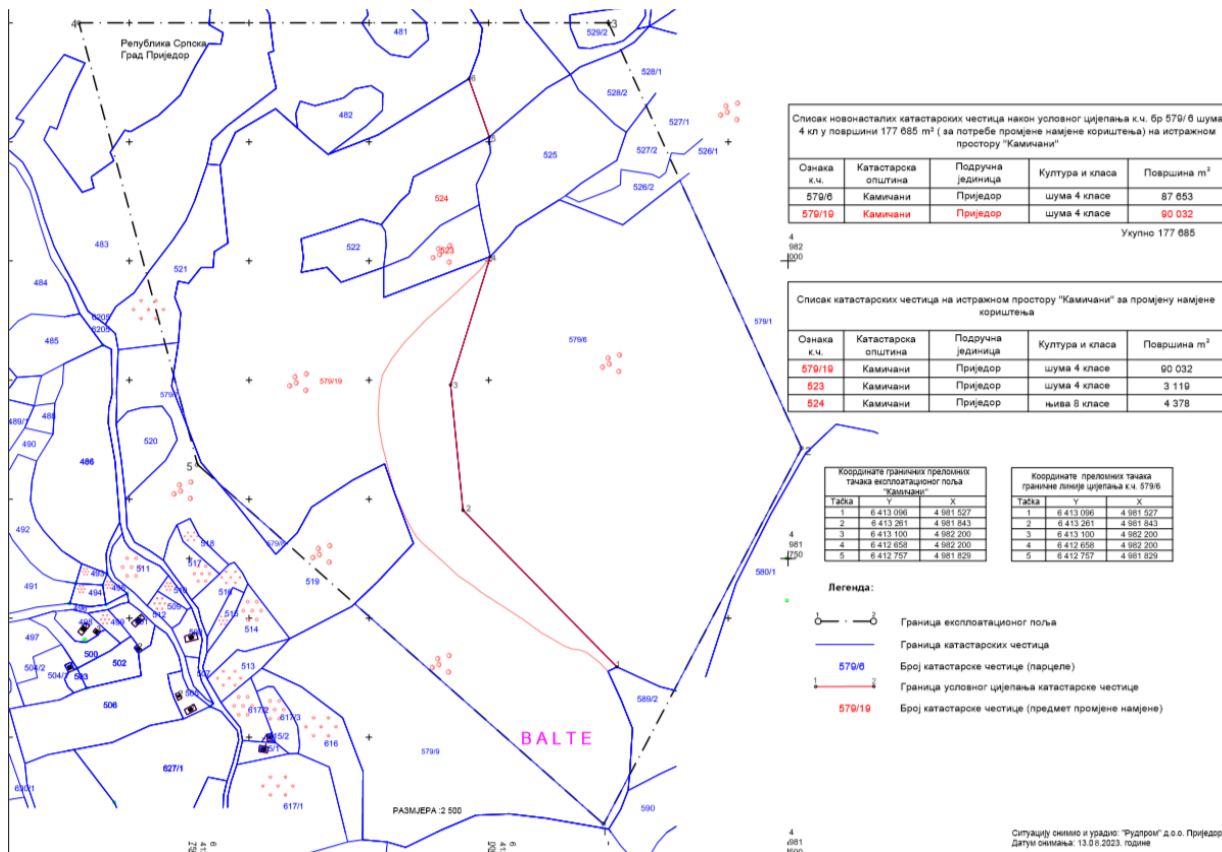
Слика бр. 2.1.4: Прегледна географска карта шире околине лежишта „Камичани“ на топографској карти (размјера 1:25.000)

2.1.1. Копија плана катастарских парцела на којима се предвиђа изградња објекта или извођење активности, са уцртаним распоредом свих објеката у саставу комплекса

Лежиште “Камичани” код Приједора налази се на парцелама означеним као дио к.ч бр. 480, дио 481, 482, дио 483, дио 519, дио 521 уписане у ПЛ број 622 КО Камичани, к.ч. бр. 522, дио 589 уписане у ПЛ број 619 КО Камичани, к.ч. бр. 523, 524, дио 526/2, дио 527/2, дио 528/2, 579/6, уписане у ПЛ број 2769 КО Камичани, к.ч. бр. 525 уписан у ПЛ број 627 КО Камичани, дио к.ч. бр. 529, 530 уписане у ПЛ број 920 КО Камичани. Дошло је до условног цијепанја к.ч. бр. 579/6 шума 4. класе у површини 177 685 m² (за потребе промјене намјене кориштења) на истражном простору „Камичани“, на к.ч. 579/6 (шума 4. класе у површини 87 653 m²) и 579/19 (шума 4. класе у површини 90 032 m²)

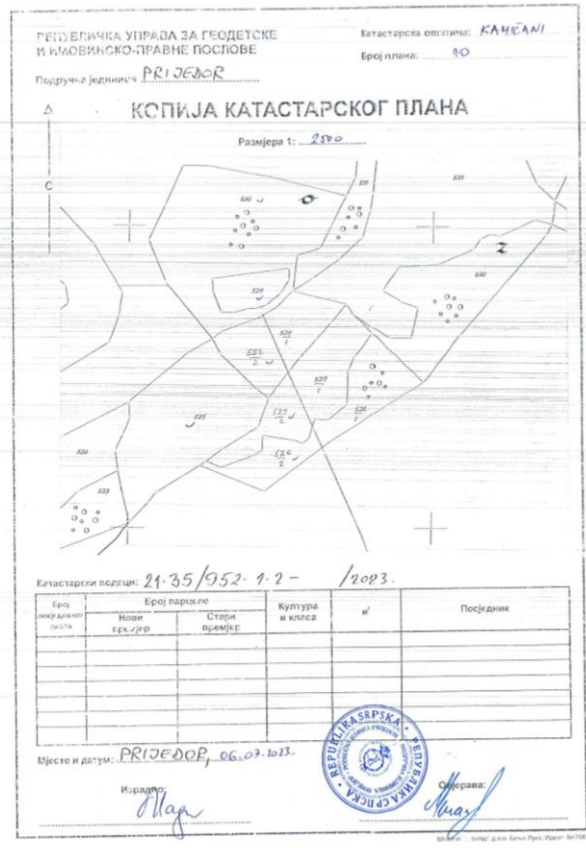
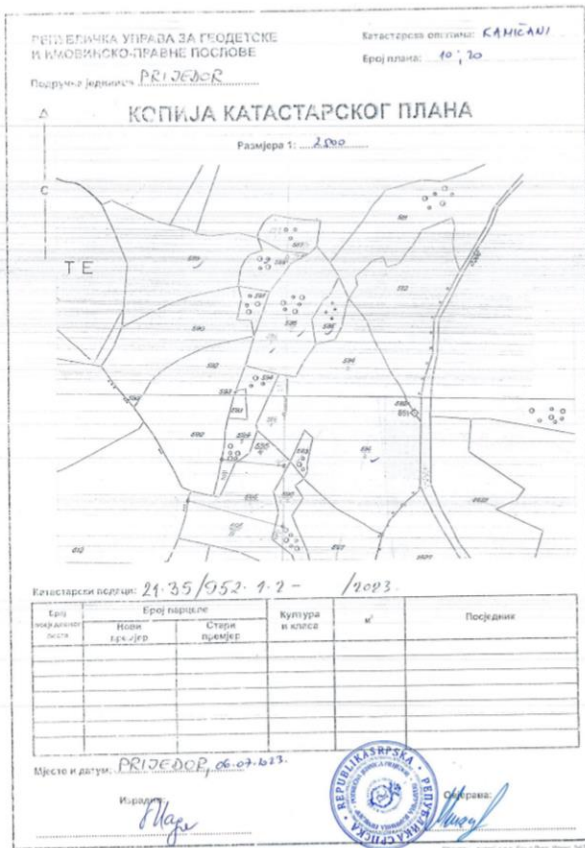
За предметно лежиште је додјелена концесија према Уговору бр. 05.07/310-623-18/19 од 21.09.2020. године на период од 10 година.

Површина концесионог поља износи 25,155 ha.

Слика бр.2.1.1.1: План парцелације

Слика бр. 2.1.1.3: Копије катастарских планова

2.1.2. Подаци о потребној површини земљишта у m^2 за вријеме изградње, са описом физичких карактеристика и картографским приказом одговарајуће размјере, као и површине које ће бити обухваћене када објекат буде изграђен

Рјешењем број: 05.07/310-558-3/20 од 25.01.2021. године, Министарство енергетике и рударства Републике Српске је одобрило експлоатационо поље техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора.

Табела бр. 2.1.2.1: Координате експлоатационог поља

Тачка	Y	X
1	6 413 096	4 981 527
2	6 413 261	4 981 843
3	6 413 100	4 982 200
4	6 412 658	4 982 200
5	6 412 757	4 981 829

Површина експлоатационог поља износи 25,155 ha.

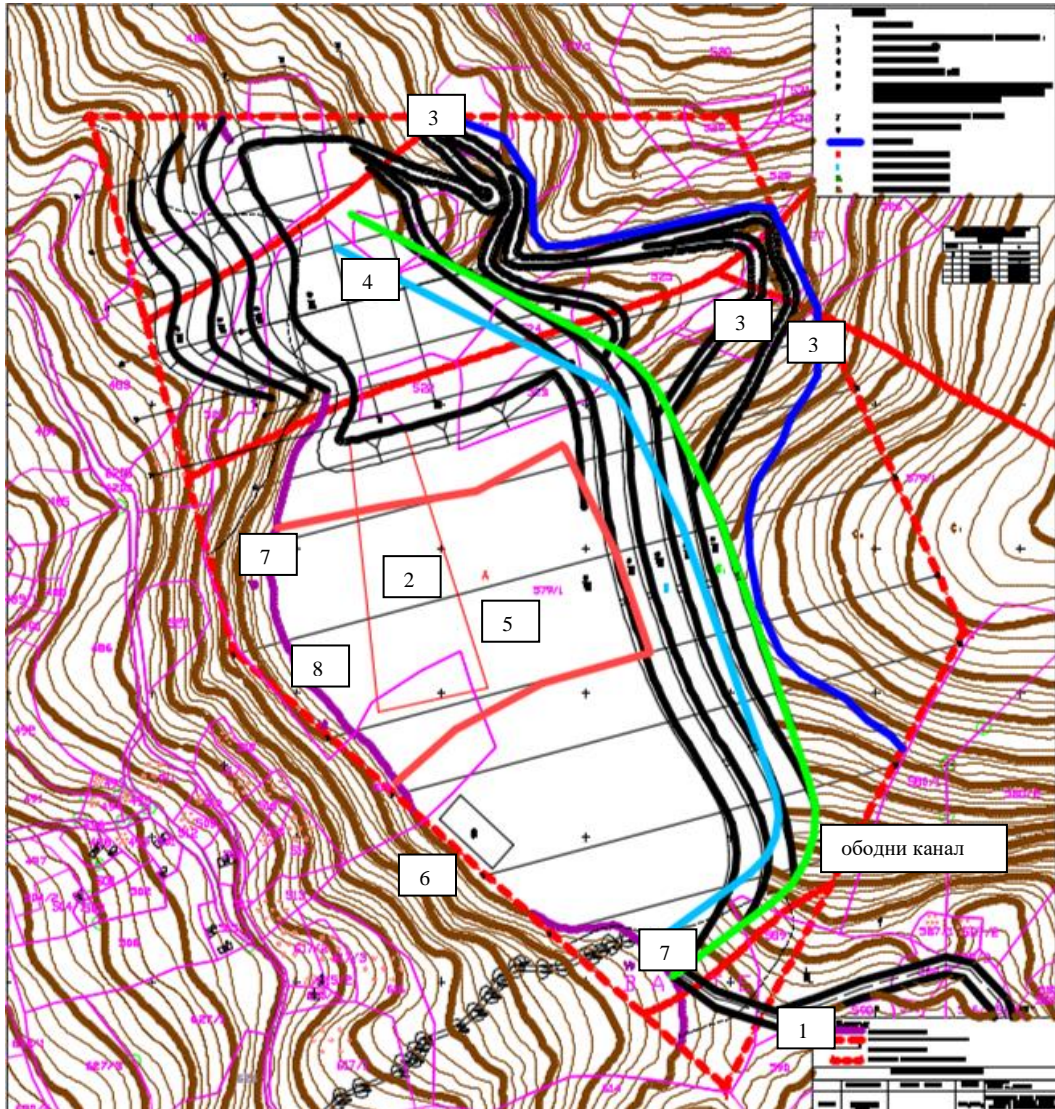
За квалитетан рад ПК "Камичани" изградиће се следеће:

Прва фаза:

- стационарни путеви дужине 365 m, ширине 6 m,
- два контејнера за боравак радника и чувара, приручно складиште алата,
- претакалиште горива и мазива

Друга фаза:

- стационарни путеви дужине 400 m, ширине 6 m,
- стационарно дробилично постројење,
- зграда за боравак чувара, радника и приручно складиште,
- санитарни објекат,
- сервисни плато са каналом,
- контејнери за течни и чврсти отпад,
- муљни таложници оборинских вода са каналом

Легенда:

1	Приступни пут
2	Локација сепарације са депоом фракција - идејно рјешење -
3	Међуетажни пут, $i=10^\circ$
4	Одлагалиште јаловине
5	Утоварни плато ниво 550 mNB
6	Простор предвиђен за: Контејнер за боравак чувара, радника и приручно складиште, Санитарни објекат, Сервисни плато са каналом, Контејнери за течни и чврсти отпад
7	Муљни таложник оборинских вода са каналом
8	Претакалиште горива и мазива
	Ободни канал
A	Категорија рудних резерви
B	Категорија рудних резерви
C ₁	Категорија рудних резерви
C ₂	Категорија рудних резерви

Слика бр. 2.1.1.2: План просторне организације на лежишту „Камичани“, код Приједора

2.1.3. Разлози за избор предложене локације

Подносилац захтјева за израду Студије утицаја на животну средину сматра да понуђена рјешења у погледу локације, технологије и сировина које се користе у самом технолошком процесу задовољавају тражене критеријуме заштите животне средине.

Одлука за изабрано рјешење је донесена на основу проведених истражних радова. Предметна локација, лежиште архитектонско-грађевинског камена кречњака, управо је изабран ради квалитета кречњака са изузетно добрим особинама. Инвеститор није разматрао алтернативне локације јер за друге потенцијалне локације нису урађени истражни радови.

Лежиште има, поред богатог и неискориштеног налазишта и низ других предности које су носиоца пројекта одредиле за почетак радова, а то су прије свега повољне комуникативне прилике, тржиште за производ, остваривање експлоатације властитом механизацијом и опремом (механизацијом којом Инвеститор већ располаже).

2.1.4. Приказ педолошких, геоморфолошких, геолошких, хидрогеолошких и сеизмолошких карактеристика терена

2.1.4.1. Педолошке карактеристике терена

Педолошки покривач је резултат хемијских и физичких особина геолошке подлоге, климатских карактеристика (уз модификујући утицај елемената рељефа) и утицаја живог свијета, на првом мјесту биљног покривача. Велика динамичност рељефа и разноврсност матичних супстрата на подручју Козаре условили су, уз садејство биотских фактора, велику разноликост типова земљишног покривача.

На простору Козаре среће се велики број едафских типова и комбинација. Међутим, мали број њих су значајније заступљени. Најраспрострањенији тип земљишта на еоценском флишу је дистрични камбисол.

На габродолеритима доминира еутрични камбисол, а на кречњаку комплекс калкомеланосола и калкокамбисола. Кредни флиш је покривен серијом еутричних и дистричних камбисола. На серпентиниту су се развили еутрични ранкер, еутрични камбисол и лувисол.

Слика бр. 2.1.4.1.1: Педолошка карта Републике Српске (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)

Преглед типова земљишта који су најзаступљенији на подручју Козаре:

- Дистрични камбисол на еоценском флишу;
- Еутрични камбисол на габродолеритима;
- Комплекс еутричног камбисола и лувисола на габродолеритима;
- Мозаик дистричног камбисола и калкокамбисола на кредном флишу;
- Комплекс дистричног камбисола, лувисола и псеудоглеја на пјешчарима и глинцима;
- Лувисол на габродолеритима;
- Комплекс калкомеланосола и калкокамбисола на једрим кречњацима и доломитима;
- Калкокамбисол на једрим кречњацима и доломитима;
- Комплекс еутричног камбисола и лувисола на серпентиниту.

Укупан удио осталих типова земљишта и њихових комбинација је мали, а међу њима су нешто значајније заступљени: комплекс еутричног камбисола и ранкера на серпентиниту, дистрични камбисол на габродолеритима и калкомеланосол на једрим кречњацима и доломитима.

2.1.4.2. Геоморфологија подручја

Геоморфолошки посматрано простор Козаре је веома хетероген и орографски јако изражен, што се посебно манифестовало специфичном вегетацијом. Тријарски кречњаци и доломити, у јужном подручју планине, на неким мјестима, граде типичне крашке облике рељефа, уз појаву гребена.

Рељеф сваког предјела резултат је његове морфогенезе, тј. резултанта дјеловања ендогених и егзогених геоморфолошких процеса.

Козара је „острвска“ планина, чији се основни, тектонски, рељеф формирао у дугом периоду млађег кенозоика, издизањем дијела копна под утицајем орогених покрета у земљиној кори и отицањем Панонског мора.

Најзначајнији период тектонског уобличавања масива Козаре је вријеме алпске орогенезе, крајем мезозоика и почетком терцијера. Највиши врхови издигли су се из Панонског мора средином старијег терцијера (еоцен). Потом Козара прво постаје полуострво, а крајем терцијера, након отицања панонског залива Паратетиса, дио ширег компактног копна. Даље уобличавање рељефа одвијало се под утицајем егзогених сила, тј. деструкције површине земље процесом ерозије.

Рељеф Козаре врло је изражен, што се јако одражава на топоклиму и распоред вегетације. Заступљени су разни рељефски облици, карактеристични за геолошке подлоге од којих је подручје изграђено: врхови, гребени, висоравни, падине, косе, долине и увале, вртаче, хумови итд.

На кредно-еоценском флишу формирале су се врло дугачке косе које се стрмо спуштају у долине потока. Габродолерити и серпентинити граде кратке и оштре косе. Типични крашки облици (гребени, вртаче и увале карактеристични су за кречњачке предјеле (Козарачки и Зечији камен, Соколине, Врновачка глава, Јанковица, долина Старенице, Гола планина).

На лапоровитим кречњацима и лапорима развили су се гребени и једноличне, стрме падине. На граници између ових супстрата и габродолерита рељеф нагло прелази у клисуре или греде.

Најистакнутије антиклинале су: Гола планина (874 m) на југоисточном рубу националног парка и Мраковица (806 m) у централном дијелу. Остали значајнији висови су: Виногреч (816 m), Главуша (793 m), Церик (745 m), Јарчевица (736 m), Крива страна (723 m), Слатинска глава (710 m), Јанковица (685 m), Разбој (676 m), Букови врх (667 m),

Козарачки камен (659 m), Шупљиковац (652 m), Храстова глава (574 m) итд. У кречњачким дијеловима се, осим истакнутих врхова, уздижу и мања узвишења, хумови. Од главне антиклинале на линији Гола планина – Мраковица – Главуша – ката 784 m спушта се китњасти низ коса ка сјеверном и јужном подножју планине.

Значајније су: Витловска коса, Шибовац, Бабина, Тисова, Стеванова, Бијела, Храстова и Јуришна коса, Мијаков клин, Свитића клин итд. Долине потока између ових коса су у горњем дијелу токова врло уске, а њихове падине врло стрме (30–40°), нарочито у јужном дијелу подручја гдје је и вертикална дисекција терена много израженија. У највишој зони истичу се широки, релативно заравњени платои Мраковице, Голе планине и Бешића пољане, а у нижој зони широка и плитка депресија Пашиних конака на сјеверном рубу подручја.

Елементи рељефа, у садејству са климом и геолошком подлогом, имали су и на овом подручју јак утицај на формирање едафских услова и распоред вегетације.

2.1.4.3. Геолошке карактеристике лежишта

Терен ширег подручја лежишта "Камичани" је састављен од: доње и средње карбонских, тријаских, јурских, кредних, еоценских, неогених и квартарних седимената.

Према подацима ОГК 1 : 100 000 лист Приједор, истраживано подручје лежишта "Камичани" највећим дијелом је изграђено од горњотријаских масивних и банковитих кречњака.

- Горњи тријас (T_3)

Геолошке карактеристике лежишта утврђене су углавном током израде детаљне геолошке карте лежишта у размјери 1 : 1.000, детаљног картирања истражног простора, истражних бушотина, истражних раскопа, пробно-истражне етаже и лабораторијским испитивањем кречњака.

Основни литолошки члан горњотријаских наслага, на овом лежишту, чине кречњаци у којима доминирају микритски кречњаци, а подређено се јављају и спаритски кречњаци.

Са економског становишта у овом случају они представљају најинтересантнију јединицу.

То су најчешће масивни и банковити кречњаци, свијетлосиве, сиве, румене и рјетко жуте боје. Тектонски су доста интензивно поремећени и деформисани. Због тога, и због покривености терена, на већем дијелу лежишта тешко се може извући и јасно пратити граница између варијетета (масивних и банковитих кречњака), те се на карти не могу издвојити ни вјерно приказати као одвојени пакети.

Хемијске анализе указују на веома чист кречњак са просјечним садржајем СаО од 53,13% односно садржајем СаСО₃ од 94,56% и ниским садржајем MgO од 0,84% односно садржајем MgСО₃ од 1,71%.

Према урађеној микроскопској анализи, кречњак изграђује микрокристаласти калцит (микрит). Жилице које пресијецају стијену су испуњене прозирним спаритским калцитом - свијетлосиве боје, на коме се запајају пукотине цјепљивости. Од осталих минерала уочена су ситна зрна лимонитисаног оксида жељеза (хематит) и минерали глина.

Кречњаци су захваћени процесом карстификације. Углавном је заступљена подземна карстификација, која је констатована приликом истражног бушења.

Елувијалне творевине, као што је заглињена кречњачка дробина, нису издвајане на детаљној геолошкој карти лежишта, а због релативно мале дебљине, неравномјерног распрострањања и оптималног приказа кречњака, који представља продуктивну масу лежишта. Просјечна дебљина елувијалних седимената износила око 0,30 m.

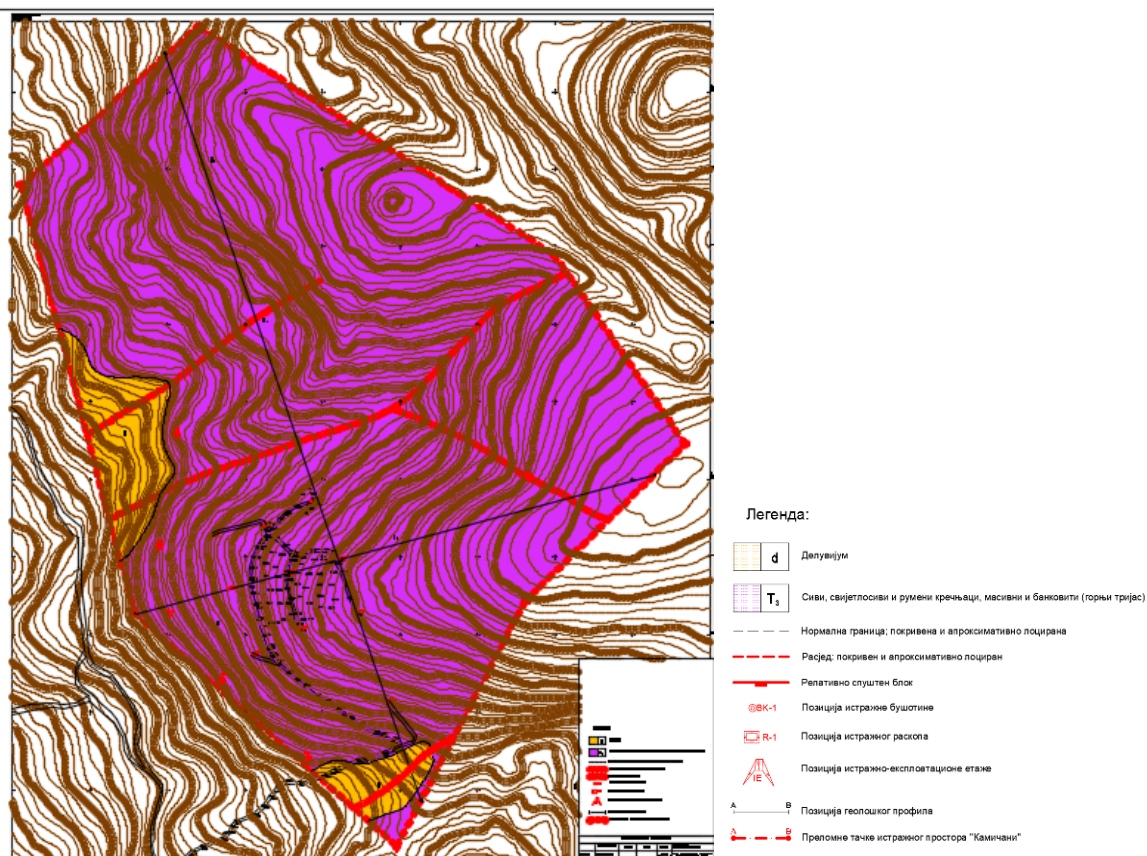
Дебљина продуктивне серије лежишта, односно картиране јединице у лежишту износи до 180 m.

- Делувијум (*d*)

На детаљној геолошкој карти лежишта издвојени су делувијални седименти, састављени од смеђе глине и глине "црнице" и већих и мањих комада здробљеног кречњака. Просјечна дебљина делувијалних седимената износи око 1,50 m.

Слика бр. 2.1.4.3.1: Основна геолошка карта Републике Српске (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)

Слика бр. 2.1.4.3.2: Детаљна геолошка карта лежишта кречњака „Камичани“ код Приједора

2.1.4.4. Хидрогеолошке карактеристике терена

Подручје лежишта "Камичани" изграђују углавном горњотријаски кречњаци, а мањим дијелом делувијалне глине и елувијални растресити покривач.

Ова два основна типа седимената, која учествују у грађи лежишта, по свом хидрогеолошком карактеру донекле се разликују.

У површинском дијелу развијени хумусни и глиновити покривач (са мање или више заглињеним комадима кречњака) представља хидрогеолошки колектор - изолатор интергрануларне порозности са slabим филтрационим својствима. Иако је дебљина овог покривача на појединим мјестима до 2,5m, он ипак може акумулирати само незнатне количине воде, те стога представља безначајни колектор са малим коефицијентом филтрације.

С обзиром да ови глиновити материјали директно покривају највећи дио лежишта, то исти највећим дијелом спречавају инфилтрацију атмосферске воде у кречњаке испод себе.

Кречњаци су типични хидрогеолошки колектори - спроводници са израженом пукотинско-кавернозном порозношћу и веома добрим филтрационим својствима у зонама пукотина и каверни. Велики интензитет и дубина карстификације као и велики коефицијент испуцалости кречњачког масива условљавају да се инфилтриране атмосферске воде веома брзо процјеђују.

Услед овакве опште хидрогеолошке слике лежишта кречњака, јасно је да се одводњавање будућег површинског копа може вршити природним путем, те да је до нивоа пројектованог најнижег нивоа експлоатације на 550m н.в. потпуно искључена могућност угрожавања експлоатационих радова од подземне воде.

2.1.4.5. Инжењерско – геолошке карактеристике лежишта

Корисну супстанцу на овом лежишту чине свијетлосиви, сиви и румени масивни и банковити кречњаци горњотријаске старости. Ови кречњаци представљају основну експлоатациону стијенску масу, која се налази у доста здробљеним и компликованим односима. Читава стијенска маса је испресијецана расједима и пукотинским системима који су у површинском дијелу интензивно дезинтегрисали корисну супстанцу у испуцалу стијенску масу. У оваквој радној средини биће формиран површински коп.

Висок степен испуцалости стијенске масе пружа повољне експлоатационе услове, јер је усијецање етаже доста лакше - у односу на компактне стијене - и изводи се са знатно смањеним утроском експлозива при минирању. Осим тога, оваква дезинтегрисаност кречњака омогућава да се приликом минирања добије висок проценат ситне фракције, што битно смањује трошкове рада постројења за дробљење.

У инжењерско-геолошком погледу предметни кречњаци припадају класи седиментних стијена, које посматране као монолит (и поред знатне оштећености низом пукотина) представљају чврсту камениту стијенску масу. Посматрани са аспекта стабилности засјека и падина, ови кречњаци спадају у групу стабилних терена и поред тога што су тектонски доста оштећени и као масив ослабљени.

У циљу прорачуна стабилности углова нагиба радних и завршних косина, извршено је испитивање физичко-механичких карактеристика на пробама камена из истражних бушотина, истражних раскопа и пробно-истражне етаже.

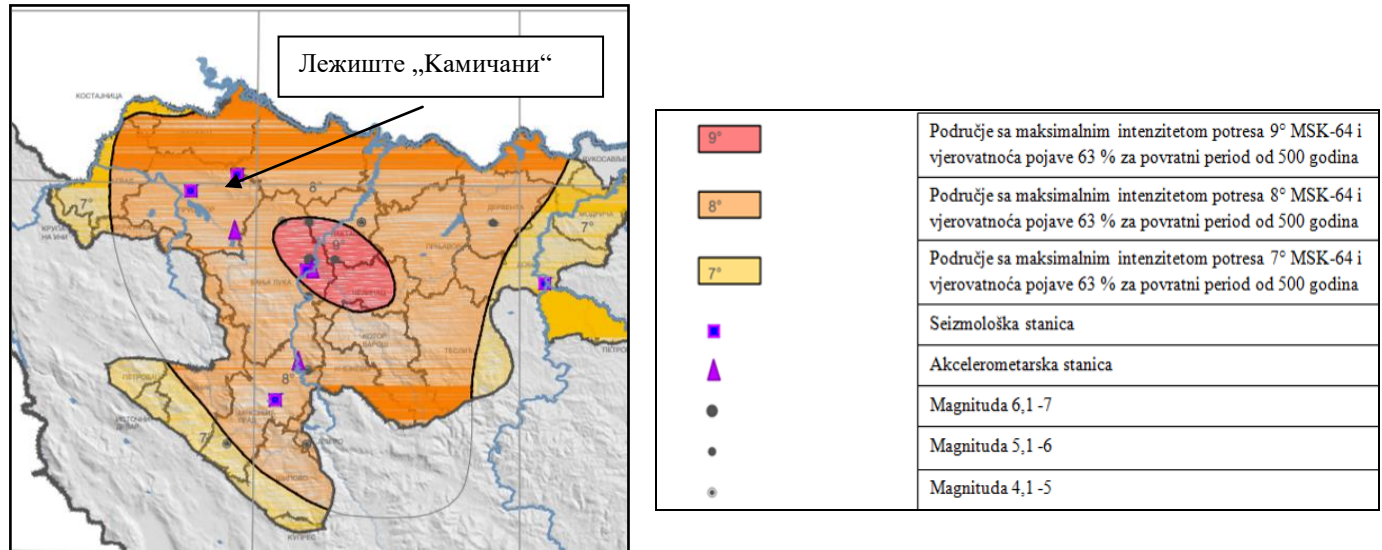
Испитивана инжењерско - геолошка својства радне средине, на овом лежишту, имају следеће вриједности:

- запреминска маса..... 2.695 kg/m³,
- угао унутрашњег трења..... 45° и
- чврстоћа на притисак..... 97,99 МПа.

На овом лежишту, ни на једном мјесту није примјеђено присуство клизишта, што указује на стабилност тла и природно формираних падина.

2.1.4.6. Сеизмолошке карактеристике терена

Сеизмичка испитивања на подручју града Приједора извршена су 1970. године, те сеизмичка микрорејонизација терена. Предоминантне периоде осцилације тла су 0,22 до 0,62 секунди. Рејонизацијом су издвојена подручја са <7°, 7, >7° и 8° MSK64.

Слика бр. 2.1.4.5.1: Извод из сеизмолошке карте, Измјене и допуне просторног Плана Републике Српске до 2025. Урбанистички завод Републике Српске а.д. Бања Лука

Према подацима сеизмолошких карата из Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима, предметно подручје налази се у зони максимално очекиваног интензитета потреса IX° MSK-64 сеизмичког коефицијента $K_s = 0,100$, а према сеизмичкој микрорејонизацији у зони VIII^{1/2o} MSK-64, $K_s = 0,05$.

2.1.5. Подаци о изворишту водоснабдијевања (удаљеност, капацитет, угроженост, зоне санитарне заштите) и основне хидролошке карактеристик

2.1.5.1. Изворишта водоснабдијевања, зоне санитарне заштите

На локацији на којој је планирана експлоатација камена кречњака не постоје инсталације јавне водоводне и канализационе мреже. На локацији и у непосредној близини нису регистрована изворишта која су у функцији снабдијевања водом становништва, тако да на предметном подручју нема зона санитарне заштите која би била угрожена експлоатацијом.

Увидом у техничку документацију није примјеђено постојање било каквих површинских водотока на предметној локацији.

2.1.5.2. Хидролошке карактеристике

Центалним дијелом терена града Приједора протиче ријека Сана и скупља све површине воде, одводећи их даље у Уну. На тај начин она представља највећи дрен, а уједно представља и ерозиону базу цијелог простора. Највећа притока јој је ријеке Гомјеница, што прикупља воде централног и источног простора. Значајно је примјетити да се терен у хидрогеолошком смислу може подијелити у три дијела. Једно је простор планине Козаре изграђен од карбонатних и еруптивних стијена и различитих флишоликих наслага, што се одражава и на типу обликовања резервоара подземних вода као и на начину појављивања на површини. Карбонатне и еруптивне стијене одликују се пукотинском порозношћу, те се тако јављају и изворске воде.

Дакле, извори су пукотинског типа, обично прате расједне и пукотинске системе, најчешће су веће издашности. Капацитети реагирају на стање падавина. Други тип наслага, гдје превладавају флишеви, креде и еоцена, затим дијабаз- рожњачки комплекс твори велики број процједних извора, чија је издашност мала, али ипак омогућава отјецање великог дијела подземних вода. Између хорста Козаре и тријаско-палеозојског побрђа јужног дијела терена смјестио се неогени базен у којем се од седимената појављују измјенично глине, шљунци и пијесци. Претпоставља се да је највећа дебљина овог комплекса око 90 m. Према подацима бушења подлогу им чине тријаски кречњаци и доломити, те палеозојски шкриљци за јужни дио базена, док се за сјеверни претпоставља да су у подлози јурске и кредне насlage. Многострука измјена кластичних материјала од крупнозрног материјала до пијеска с једне стране, те глине с друге стране, довела је до специфичних хидрогеолошких прилика. Ту није могуће говорити о једном водоносном хоризонту, него се ради о већем броју водоносника различитог капацитета.

Како није могуће издвојити појединачне хоризонте, издвојени су као исти водоносни комплекс. Како је прихрањивање ових хоризоната из околних хипсометријски виших предјела терена (огранци Козаре), воде хетерогеног неогеног комплекса су под притиском. Иако нису проучени међусобни односи површинских вода Сане и Гомјенице са подземним водама шљунковито-глиновито-пјесковитог комплекса, може се претпоставити да се врши њихово наизмјенично дренарање и прихрањивање, што зависи о моменталним нивоима подземне воде и водостајима ријека. Трећа хидрогеолошка зона обухваћа јужни и

западни дио терена који је изграђен претежно од палеозојских шкриљаца, те тријаских кластита са нешто кречњака, доломита, серпентинита, те бреча и пјешчара. Како се ради претежно о слабијим пропусним наслагама, већина воде отиче површински, због чега је настао и врло разведен рељеф, док се само мањи дио инфилтрира у подземље. Извори су углавном слабије издашности, иако врло чести. На веће количине воде се може рачунати из карбонатних и грубље кластичних партија стијенског комплекса, док глиновито-шкриљаве стијене имају ограничену могућност акумулације и издашности.

Хидрографска мрежа ширег подручја истражног простора "Камичани" је веома развијена и припада сливу Сане - западно и сливу Врбаса - источно.

Главне водене токове престављају ријеке: Криваја, Бистрица, Пријека, Пискавачка, Бркалоса, која воде са овог подручја дренира у ријеку Гомјеницу, са бројним притокама сталних и повремених ријечица и потока, а ова у ријеку Сану.

Слика бр. 2.1.5.2.2: Извод из хидролошке карте, Измјене и допуне просторног Плана Републике Српске до 2025. Урбанистички завод Републике Српске а.д. Бања Лука

2.1.6. Приказ климатских карактеристике са одговарајућим метеоролошким показатељима

Град Приједор има умјерено континенталну климу са доста оштрим зимама и топлим љетима, коју знатно модификују морфолошке особине терена и други локални фактори. На Козари влада планинска клима.

2.1.6.1. Сунчево зрачење

Сви процеси у атмосфери наше планете су резултат Сунчеве енергије, који је практички генератор свих збивања у климатском систему Земље. Најзначајнији фактор је трајање директног Сунчевог зрачења, који се означава појмом осунчавања односно инсолација. Осунчавање је значајна климатолошка величина, која има велик утицај на низ људских активности.

На основу податка и мјерења можемо константовати да је подручје града умјерено осунчано. Број сати у току године се креће од 1581 до 1733 сата. Највећа осунчаност је наравно у љетним мјесецима, посебно у августу а најмања у децембру и јануару. Релативно трајање сијања сунца у августу износи 65 %, за децембар 15- 20 %. Средња годишња облачност износи 62 %. Подаци о осунчаности постају све значајнији, с обзиром на оштећења озонског омотача. Облачност је чешћа од ведрих дана. Средњи годишњи број ведрих дана износи 60, а средњи број облачних дана износи 160.

2.1.6.2. Температура ваздуха

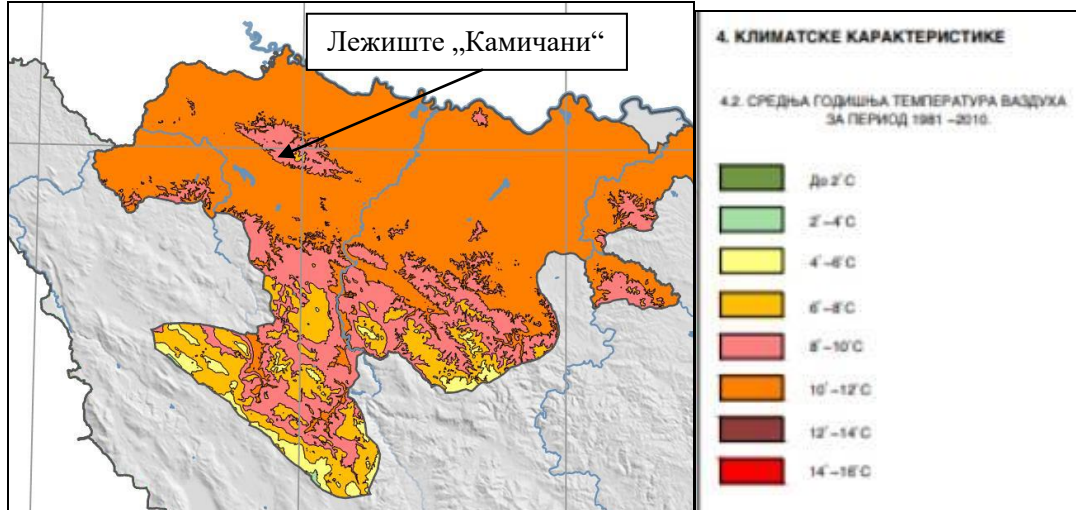
Просјечна годишња температура ваздуха износи 10,7 °С, а просјечна температура ваздуха по мјесецима приказана је у Табели 2.1.6.2.1:

Табела бр. 2.1.6.2.1: Просјечна годишња температура ваздуха и просјечна температура ваздуха по мјесецима

Показатељ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Годишње
Средњи максимум, °С	4,4	7,3	12,4	17,1	22,4	25,6	27,7	27,7	23,4	17,5	11,2	5,3	16,8
Средњи минимум, °С	-4	-2,1	1,1	4,9	9,5	12,9	14,1	13,7	10,2	5,9	2,0	2,0	5,5

Најнижа температура ваздуха, односно најхладнији мјесеци у години су јануар, фебруар и март. Највише средње мјесечне температуре су у јуну, јулу и августу.

Минималне температуре ваздуха у зимском периоду одржавају се и у раном прољећу, понекад све до маја.

Слика бр. 2.1.6.2.1: Средња годишња температура ваздуха за период 1881. – 2010. године.

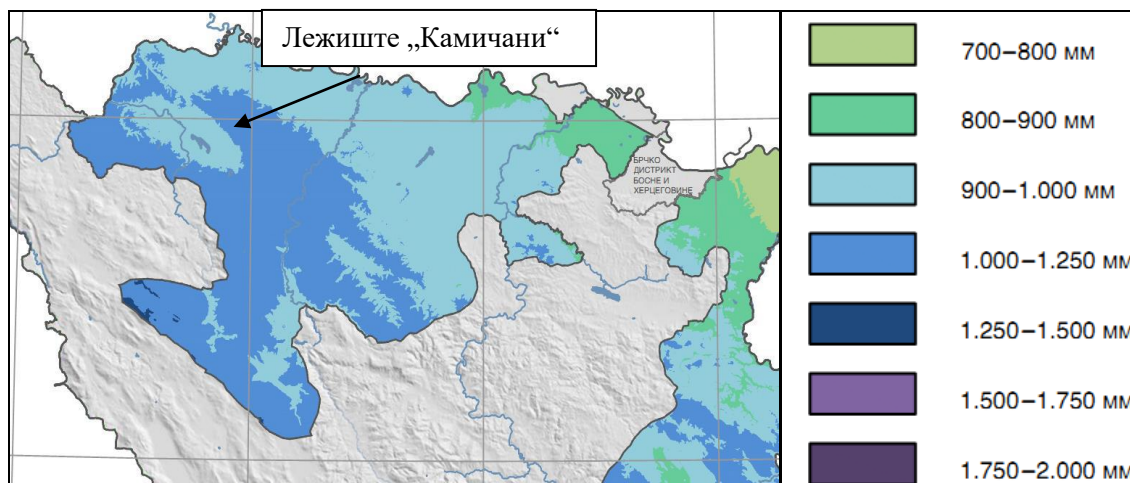
Извод из Просторног плана РС до 2025., Нови Урбанистички завод Бања Лука, 2015. год.

2.1.6.3. Падавине

Просјечна годишња количина падавина износила је $1.049,6 \text{ mm/m}^2$. Иако су падавине равномјерно распоређене по мјесецима, највлажнији мјесец у години је април. Најмање падавина има у децембру и у марту. . Просјечно је годишње било 121 дана са падавинама.

Табела бр. 2.1.6.3.1: Број дана са падавинама по мјесецима

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Бр. дана	9	10	8	14	11	10	10	11	8	13	10	7

Слика бр. 2.1.6.3.1: Средња годишња количина падавина за период 1881.– 2010. године.

Извод из Просторног плана РС до 2025., Нови Урбанистички завод Бања Лука, 2015. год.

Снијег почиње падати у новембру и задржава се до почетка априла. Највише снијезних падавина има у децембру и јануару. Средња максимална висина снијезног покривача износи 20-40 см, а преко 50 см снијег се у просјеку задржава мање од три дана. Просјечно је годишње било 28,9 дана са снијезним покривачем.

Табела бр. 2.1.6.3.2: Број дана са сњежним покривачем

Мјесец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Бр. дана	7,0	6,5	4,3	1,3	-	-	-	-	-	-	2,5	7,3

Посебну карактеристику овог подручја чини појава магле уз појас тока ријеке Сане која се региструје око 80 дана у току године.

Љетни период је карактеристичан по асцедентним ваздушним струјањима, која условљавају падавине и то пљусковитог и олујног карактера, а рјеђе падавине у облику града.

2.1.6.4. Вјетар

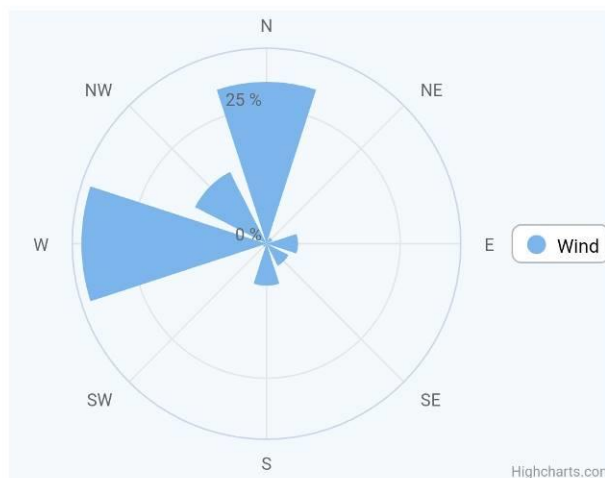
За приказ заступљености вјетра на неком подручју, користи се ружа вјетрова која садржи графички приказ просјечних честина појаве вјетра из осам праваца одговарајућих брзина.

Преовлађујући вјетрови у току године у низијском дијелу града Приједора по подацима из периода 1997 – 2006. су сјеверозападни и сјевероисточни вјетрови, а највећу

средњу брзину има сјеверозападни вјетар (1.5 m/s). На подручју планине Козаре преовлађују сјеверни вјетрови. Бура је карактеристичан вјетар у зимском времену и траје 3 до 4 дана, а каткад и више. Јужни вјетрови дувају у току прољећа, љета и јесени.

Анализом руже вјетрова, односно јачине, праваца и учесталости вјетрова на подручју локације на којој је се налази лежиште “Камичани” код Приједора, а везано за могући утицај емисија загађења, може се констатовати да су најчешћа и најинтензивнија струјања из правца запада и сјевера.

Wind rose in Prijedor

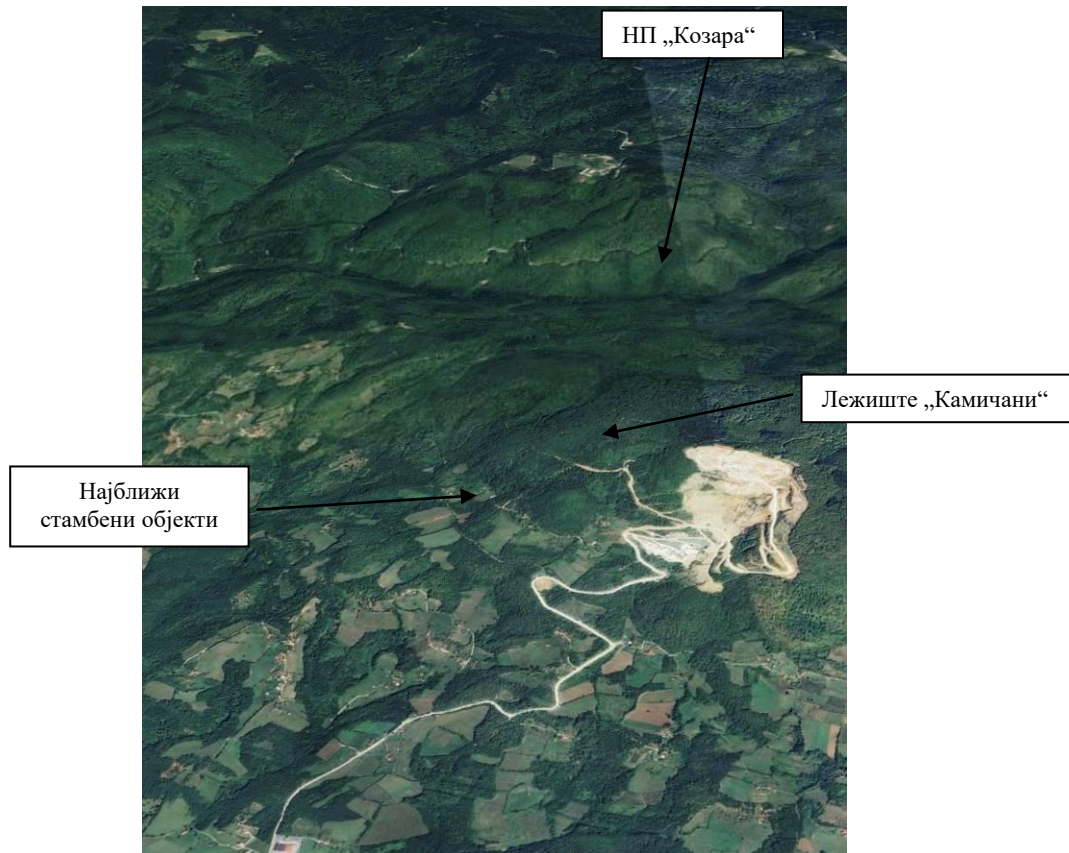

Wind direction graph in Prijedor using average values according to our data.

N ▼	NE ▲	E ◀	SE ▼	S ▲	SW ▼
Northern	Northea...	Eeastern	Southe...	Southern	Southw...
30.1%	1.3%	5.9%	4.6%	7.8%	0.7%

Слика бр. 2.1.6.4.1: Графички приказ средње честине вјетрова за град Приједор

На основу наведеног, пошто се најближи сусједни стамбен објекат налази са југозападне стране на удаљености сса 110 m (приказано на слици 2.1.10.1) у односу на лежиште, те окружености лежишта шумом, а зна се и да количина честица пада експоненцијално са порастом удаљености, не очекује се утицај емисија на објекте. Такође, потребно је поштовати све предвиђене мјере заштите прописане Студијом утицаја, као и предвиђени мониторинг.

Слика бр. 2.1.6.4.2: Приказ околине лежишта „Камичани“ у односу на насеља

2.1.7. Опис флоре и фауне, природних добара посебне вриједности (заштићених) ријетких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта и вегетације

Подручје Републике Српске и цијеле Босне и Херцеговине је специфично у погледу општих природних карактеристика и посљедично, одликује се специфичним саставом биљних и животињских врста. Хетерогеност територије у погледу општих природних карактеристика (клима, геолошка подлога, педолошка подлога, карактеристике рељефа) условљавају посебно разноврстан живи свијет. Флора, фауна и фунгија Босне и Херцеговине убрајају се у најразноврсније у Европи.

2.1.7.1. Флора

Конфигурација терена и геоморфолошка структура тла града Приједора те различита надморска висина и разноликост флоре су услови за богати микро свијет који са другим облицима живота доприноси богатству биодиверзитета. Шумски комплекс овог

подручја састоји се од изданацке шуме храста китњака и букве на дубоким кисело- смеђим и илимеризованим земљиштима на киселим силикатним стијенама.

Коровна и рудерална вегетација везана је уз сва насеља на том подручју. Добро су развијене заједнице: *Bidentetea*, *Artemisietea* и *Chenopodietea*, захваљујући руралном начину живота, екстензивном ратарству и сточарству. Од бјелогорице највише се могу наћи: храст (*Quercus*), буква (*Fagus sylvatica*), граб (*Carpinus betulus*), јавор (*Acer*), кестен (*Castanea*), липа (*Tilia*), јасен (*Fraxinus*) и багрем (*Robinia pseudoacacia*). Исто тако ово подручје насељавају још и: љеска (*Corylus*), дрен (*Cornus mas*), глог (*Crataegus*), зова (*Sambucus nigra*). Од црногорице могу се наћи: јела (*Abies alba*), бор (*Pinus*) и смрча (*Picea abies*). У заједници шума заступљено је и шумско воће као што су: дивља јагода (*Fragaria vesca*), купина (*Rubus*), као и јестиве гљиве: вргањ (*Boletus edulis*) и лисичарка (*Cantarellus cibarius*). У приземном слоју егзистирају: црвена и бијела дјетелина (*Trifolium rubens* T. *repens*), бијела рада (*Bellis perennis*), камилица (*Chamomilla*), љубичица (*Viola odorata*), кукуријек (*Helleborus*) и шаш (*Carex*), а поред разних врста трава, сусреће се и многобројно љековито биље: кадуља или жалфија (*Salvia officinalis*), хајдучка трава (*Achillea millefolium*), маслчак (*Taraxacum officinale*), нана или мента (*Mentha piperita*), коприва (*Urtica dioica*), горки пелин (*Artemisia absinthium*), чичак (*Articum lappa*), дубчац (*Teucrium chamedrys*) и многе друге.

Травњаци су заступљени разредом *Bromo- Plantaginetea* и то асоцијацијама *Physospermo -Satureietum montanae*, *Artemisio albae- Rutetum*, *Satureio subspicatae- Festucetum dalmaticae* и *Achilleo nobilis- Dorycnietum herbacei*. Од грмова у овим заједницама се налазе тршљика (*Frangula alnus*), црвена удика (*Viburnum opulus*), обична кукурика (*Evonymus europaeus*), калина (*Ligustrum vulgare*), као и повијуше: дивља лоза (*Vitis silvestris*), дивљи хмељ (*Humulus lupulus*), и оструга (*Rubus caesius*).

Флора која је заступљена на подручју лежишта “Камичани” код Приједора усклађена је са педолошким карактеристикама подручја лежишта и надморском висином, терен на којем се развија флора представља листопадну слабо развијену и црногоричну шуму, с тим да је од листопадне шуме највише заступљен граб и багрем, а у црногоричном дијелу шуме највише је заступљен црни бор.

2.1.7.2. Фауна

На подручју града Приједора налази се велики број врста животиња. Шумски предјели су станишта дивљих свиња (*Sus scrofaferus*), срна (*Capreolus capreolus*), куна златица (*Martes martes*), куна бјелица (*Martes foina*), лисица (*Vulpes vulpes*), јазаваца (*Meles meles*) дивљег зеца (*Lepus europaeus*), као и јелена (*Cervus elaphus*), шумског јежа (*Erinaceus*), а у прољеће и касну јесен пјегавог даждевњака (*Salamandra maculosa*). У буковим је шумама станиште вјеверице (*Sciurus vulgaris*) и пуха (*Glis glis*), а у шумарцима и ливадама фазана (*Phasianus colchicus*) и пољских јаребица (*Perdix perdix*). Због чистог простора, подручје града Приједора настањује мноштво птица као нпр. врана (*Corvus frugilegus*), шојка (*Garrulus glandarius*), кукавица (*Cuculus canorus*), зелена жуна (*Picus viridis*), кос (*Turdus merula*), палчић или царих (*Troglodytes troglodytes*), славуј мали (*Luscinia megarhynchos*), сјеница велика (*Parus maior*) и плаветна сјеница (*Parus caeruleus*), врабац (*Passer domesticus*), обични ћук (*Athene noctua*), сова буљина (*Bubo bubo*). Од грабљивица орао, јастријеп и кобац.

У ријечи Сани на подручју града Приједора могу се наћи различите врсте рибе попут: пастрмке (*Salmo trutta*), љипљена (*Thymallus thymallus*), младице (*Hucho hucho*), мрена (*Barbus barbus*), клена (*Squalius cephalus*), плотице (*Rutilus pigus virgo*) и пеша (*Cottus gobio*). Близина воде је идеална за гнијеждење дивљих патака (*Anas platyrhynchos*), а у близини стајаћих вода (бара) налази се обична барска корњача (*Emys orbicularis*).

На подручју града Приједора насељава змија отровница риђока (*Vipera berus*), а у вишим предјелима поскок (*Vipera ammodytes*). Чести становник ливада је обични сљепић (*Anguis fragilis*).

На ужем подручју лежишта „Камичани“ код Приједора најзаступљеније су лисице, дивље свиње, јастреб, змије и гуштери.

Увидом у просторно – планску документацију, Просторни план Републике Српске до 2025. године, на предметном подручју нема животињског свијета који је под посебном заштитом.

2.1.8. Преглед основних карактеристика пејзажа

Пејзаж је дефинисан као дио подручја чији је изглед одређен дјеловањем и међудјеловањем природних и људских фактора каквим га опажа становништво кроз

перспективу различитих локалних, регионалних и националних култура. С обзиром на дјеловање човјека пејзаж може бити потпуно природан или може садржавати антропогене структуре у различитим процентима све до потпуног антропогеног изгледа.

На разноликост пејзажа највише утиче морфологија терена, богатство водотока, зоналност вегетације, мозаичност, разноликост и промјенљивост, како природних тако и антропогених елемената. Просјечна надморска висина на којој се град налази износи 135 метара, а највиши врх планине Козара, који припада граду Приједору је Лисина са 987 метара, што је условило и различитост пејзажа. Када се говори о карактеристикама пејзажа на подручју града, издвајају се два типа пејзажа: антропогени и антропогени- природни.

2.1.8.1. Антропогени пејзаж

Овај тип пејзажа срећемо у најнижем појасу. Он је најнасељенији и ту су антропогени утицаји и најизраженији. Због тога што је најнасељенији он је претрпио и највеће девастације. Без обзира на то ријеке и ријечице са њиховим обалама, долинама, кањонима, богатом вегетацијом, различитим геоморфолошким облицима представљају праве природне драгуље.

2.1.8.2. Антропогени – природни пејзаж (комбиновани)

Тај тип пејзажа обухвата зону 600– 1.200 метара надморске висине. У оквиру тог појаса смјењују се извори и њихове ријеке, кањони и клисуре, пашњаци, ливаде, шуме у које се уклапају сеоца, засеоци, често с очуваним елементима народног градитељства. Ту постоји мноштво археолошких локалитета из различитих епоха живота тог простора. Простор је изузетно атрактиван за разне туристичке садржаје, а заснива се на могућности отварања шетница, ловишта, видиковаца, скијашких стаза. Предметну локацију карактерише овај тип пејзажа.

Подручје на коме се налази лежиште "Камичани" код Приједора је обрасло шумским растињем које је карактеристично за подручје брдског типа. У близини будућег каменолома нема земљишта која су обрадива што представља повољност када је у питању експлоатација камена. Основни ниво је 550 мнв, а највиша тачка око 630 мнв.

2.1.9. Преглед природних добара посебних вриједности, непокретних културних добара.

На подручју града Приједора заштићено природно добро је Национални парк „Козара“. По ИУЦН класификацији, Национални парк „Козара“ спада у II категорију.

Планина Козара налази се у сјеверозападном дијелу Босне и Херцеговине. То је ниска, острвска планина смјештена између Панонске низије на сјеверу и Динарида на југу, те омеђена ријекама Савом, Уном, Саном и Врбасом. Иако висина њених врхова не прелази 1000 м.н.в., Козара својом висином, пространством и љепотом доминира овим дијелом БиХ. Значајни врхови су: Гола планина (876 м.н.в.), Рудине (750 м.н.в.), Јарчевица (740 м.н.в.), Главуша (793 м.н.в.), Бешића-пољана (784 м.н.в.), Врновачка глава (719 м.н.в.), Бенковац-Јуришина коса (705 м.н.в.), Шупљиковац (652 м.н.в.), Зечији камен (667 м.н.в.), Козарачки камен (659 м.н.в.).

Централни дио планине Козаре, површине 3.907,54 ha, проглашен је Националним парком 1967. године. Национални парк Козара протеже се на територији Града Приједора, општина: Козарска Дубица и Градишка. Средишњим дијелом Националног парка доминира плато Мраковице (806 м.н.в.) на којем се, због његових урбаних садржаја, често одржавају културне манифестације и окупља велики број посјетилаца Националног парка Козара. На Мраковици се налази меморијална зона, изграђена у знак сјећања на борце који су изгубили живот у II Свјетском рату. Састоји се из меморијалног споменика, музеја и меморијалног зида на коме су угравирани имена погинулих бораца. Језгро културних и историјских садржаја Националног парка „Козара“ чини споменички комплекс, чији аутор је вајар Душан Џамоња. Подручје Националног парка издужено је у смјеру сјевер-југ, тако да му дужина износи 7, а ширина 3-6 km. Налази се између 44°58'00'' и 45°03'30'' с.г.ш. и 16°51'00'' и 16°55'41'' и.г.д по Гриничу.

На подручју НП Козара су одређени режими I, II и III степена заштите, у зависности од степена очуваности природних вриједности (Закон о Националном парку „Козара“, „Сл. гласник РС“, бр. 121/12; Одлука о усвајању приједлога просторног плана подручја посебне намјене Национални парк „Козара“, „Сл. гласник РС“, бр. 9/14). Режим I заштите одређује се за дијелове НП који се одликују изворним, неизмјењеним или мало измјењеним еко

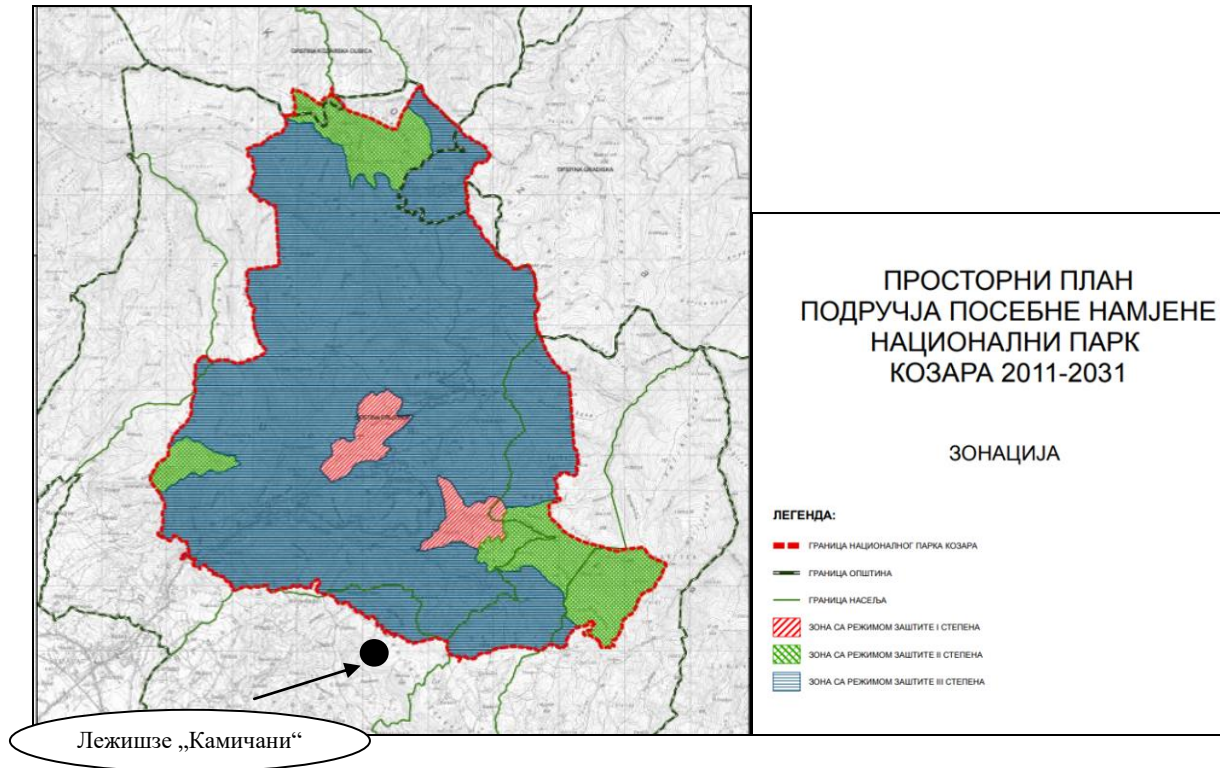
системима изузетно научног и практичног значаја. Површина зоне са режимом I степена износи 161,74 ha.

Режим заштите II степена одређује се за дијелове Националног парка који се одликују дјелимично измјењеним еко-системима великог научног и практичног значаја. На површинама на којима је утврђен режим II степена, спроводи се заштита којом се омогућава ограничено и контролисано коришћење природних богатстава и културног наслеђа. Површина зоне са режимом II степена износи 492,56 ha.

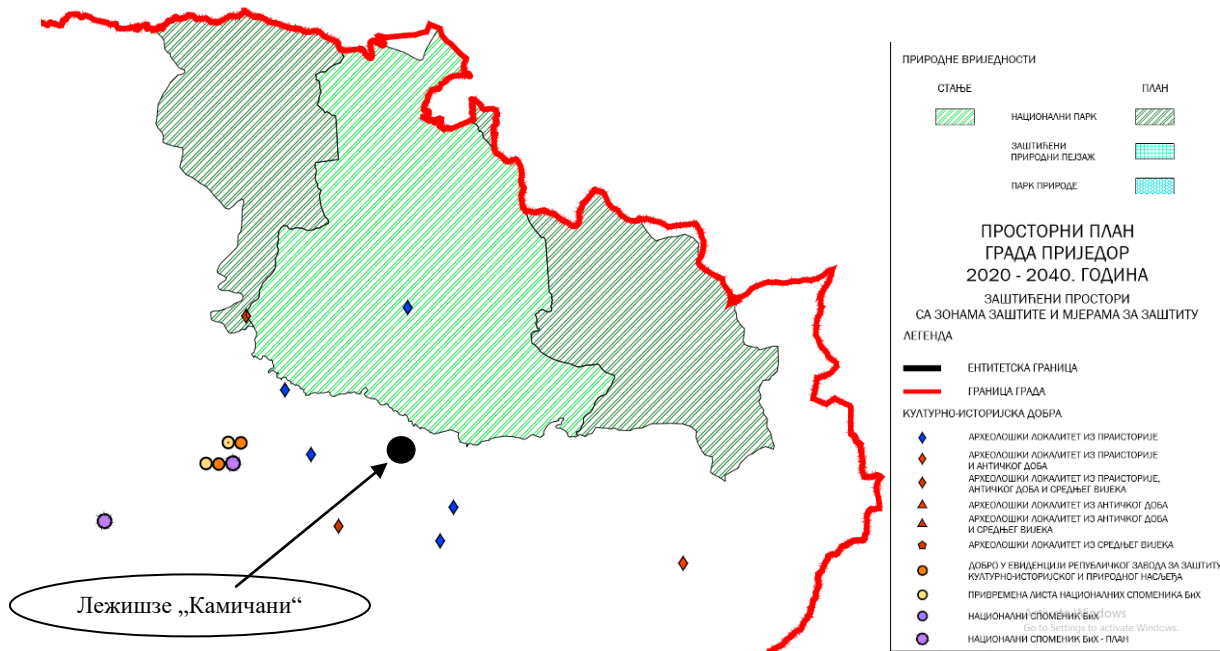
Режим III степена одређује се за дијелове Националног парка који се одликују дјелимично измјењеним или измјењеним еко-системима. На површинама на којима је утврђен режим III степена спроводи се заштита којом се омогућава селективно и ограничено коришћење природних богатстава и дозвољавају контролисане интервенције и активности у простору, уколико су усклађене са циљевима управљања НП или су у складу са наслијеђеним традиционалним облицима обављања привредних дјелатности и становања, укључујући и туристичку изградњу. Површина зоне са режимом III степена износи 3253,23 ha. Мјере заштите режима III степена подразумјевају забрану сјече и уништавање дрвећа и остале вегетације, градњу објеката, коришћење шумских путева за јавни саобраћај, обављање дјелатности којима се уништава природа, односно угрожавају заштићена подручја.

90% шума НП Козара чине високе шуме букве и јеле, док за јужни и југозападни дио су карактеристичне сатојине букве у појасу шуме китњака и граба (заједница *Fagetum submontanum*).

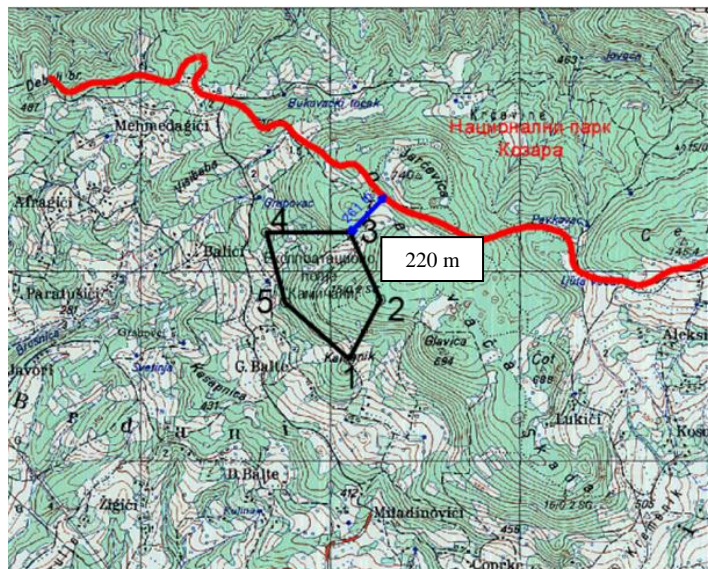
Удаљеност НП „Козара“ од најближе граничне преломне тачке експлоатационог поља „Камичани“ износи око 220 метара ваздушне линије у правцу сјевероистока. На овом подручју, а у односу на предметно лежиште, налази се зона са режимом III степена заштите НП „Козара“.

Слика бр. 2.1.9.1: Преглед заштићених подручја I, II и III степена

Слика бр. 2.1.9.2: Приказ лежишта „Камичани“ у односу на заштићене просторе са зонама заштите и мјерама за заштиту (Извод из просторног плана Града Приједора 2020-2040. година)

Слика бр. 2.1.9.2: Положај лежишта „Камичани“ у односу на границу Националног парка „Козара“

На предметном локалитету нема објекта културно – историјског наслеђе.

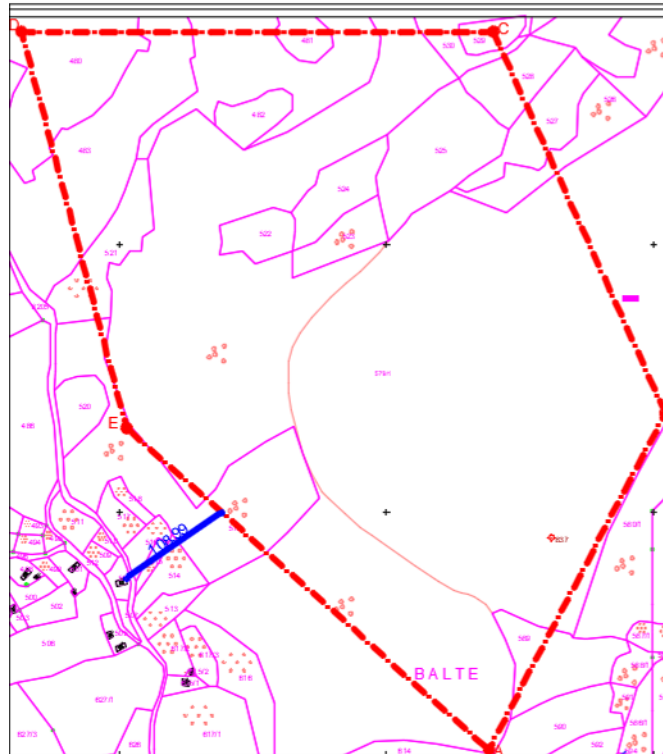
2.1.10. Подаци о насељености, концентрацији становништва и демографским карактеристикама у односу на објекте и активности

Лежиште “Камичани” налази се око 13 километара ваздушне линије источно од Приједора.

Град Приједор се налази у сјеверозападном дијелу Босне и Херцеговине, ентитета Републике Српске. Укупно градско подручје захвата 834 квадратна километра, на којој, према последњем попису становништва из 2013. године, живи 97.588 становника, који живе у 71 насељу, што значи да је густина насељености 135 становника на километар квадратни.

Према последњем попису становништва у Босни и Херцеговини из 2013. године у мјесту Камичани је било 2.915 становника (преузето са сајта [www. statistika.ba](http://www.statistika.ba).)

У близини предметног лежишта не постоје индивидуални стамбени објекти. Најближа сеоска домаћинства се налазе на удаљености сса 110 метара југозападно од граница експлоатационог поља. Са осталих страна предметног копа су шуме.

Слика бр. 2.1.10.1: Удаљеност најближег стамбеног објекта од граница експлоатационог поља лежишта “Камичани” код Приједора

2.1.11. Подаци о постојећим пословним, стамбеним и објектима инфраструктуре, укључујући и саобраћајнице

На лежишту „Камичани“ нема стамбених и инфраструктурних објеката.

У близини одобреног експлоатационог поља налази се каменолом „Дреновача-запад“ на којем се врши експлоатација.

На површинском копу "Камичани" као постојећи рударски објекти третирају се 4 истражна раскопа (R-1 до R-4), 1 пробно-истражна етажа (IE) и 10 истражних бушотина (B-1 до B-10).

Од транспортних комуникација на ПК се налази приступни пут, који повезује каменолом са магистраним путем Приједор - Бања Лука. Користиће се пут који се налази у оквиру експлоатационог поља „Дреновача“, у посједу предузећа „ArcelorMittal Prijedor“ д.о.о. Приједор. Приступни пут захтјева реконструкцију која ће бити извршена, разлог реконструкције је мала ширина коловоза односно немогућност одвијања саобраћаја у оба

смјера. Све потребне радње које су неопходне да се приступни пут доведе у оптимално стање извршиће Инвеститор.

2.1.12. Подаци о другим заштићеним подручјима, подручјима предвиђеним за научна истраживања, о археолошким налазиштима и посебно осјетљивим подручјима

У зони директног утицаја експлоатационог поља нису идентификована друга заштићена подручја, подручја предвиђена за научна истраживања, археолошка налазишта и посебно осјетљива подручја.

Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или налазе, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавјести Завод, те да предузме мјере да се налазиште или налаз не уништи и не оштети и да се сачува на мјесту и положају у којем је откривен.

2.2. Приказ и оцјена постојећег стања животне средине, која би могла бити изложена значајним утицајима пројекта, укључујући податке о њеном постојећем оптерећивању

Проблем заштите животне средине постао је данас један од прворазредних друштвених задатака. Данас присутне негативне посљедице, углавном су резултат погрешно планиране индустријализације, изградње стамбених насеља, саобраћајних система, неконтролисане и неадекватне употребне енергије као и недовољног познавања основних законитости из домена животне средине.

Са становишта утицаја на животну средину, свака од технологија откопавања има својих предности и недостатака, међутим, површинска експлоатација условљава далеко веће промјене природне средине, а тиме су и посљедице загађења знатно израженије.

Током радова на експлоатацији јавља се континуирано нарушавање квалитета животне и радне средине. Од првих елемената детерминисана је деградација постојећих екосистема. Угрожавање животне и радне средине при рударским радовима на лежишту „Камичани“ код Приједора огледа се у:

- деградирању површина,
- емисији прашине, гасова и отпада,
- поремећају режима површинских и подземних вода,
- стварању буке и вибрација при минирању и раду рударске механизације,
- естетском нарушавању природног пејзажа.

На локацији на којој се налази експлоатација нема евидентираних археолошких локалитета нити споменика културне баштине. На подручју локације нису примјећене заштићене биљне врсте.

Успјешност сваког рјешења у циљу заштите животне средине обухвата потпуно анализирање и дефинисање свих категорија наведених утицаја. У том смислу се увијек, као приоритет, поставља обавеза о њиховом дефинисању у односу на основне природне чиниоце. Домен основних природних чинилаца сачињавају: клима, вода, ваздух, земљиште, флора, фауна, пејзаж, који гледано кроз призму теорије екосистема, представљају потпуно уређен и саморегулишући механизам.

Оно што посебно треба нагласити је чињеница да активности, објекти и технолошки поступак приликом рада могу, у одређеним околностима, угрозити животну средину како у редовном раду, тако у случају акцидентата.

2.2.1. Идентификовање извора емисије

Карактеристика овог подручја је одсуство индустријских загађивача. Све ово указује да је квалитет животне средине на предметној локацији и у њеној околини на доста високом нивоу.

Најзначајнији извори емисије на предметној локацији огледају се у емисији издувних гасова приликом сагорјевања нафтних деривата при раду опреме, затим емисија прашине, буке од радне механизације, деградација земљишта рударским радовима на контури површинског копа и одлагалишта.

2.2.2. Степен загађености ваздуха основним и специфичним загађујућим материјама

У циљу утврђивања квалитета ваздуха на лежишту “Камичани” код Приједора обављена су мјерења квалитета ваздуха на предметној локацији, од стране фирме „Рударско- технолошки завод“ д.о.о. Приједор, дана 02.09.2024. и 03.09.2024. године.

Обавеза извршиоца била је извршити мјерења концентрација релевантних показатеља квалитета ваздуха што је укључивало: мјерење концентрација азот- монооксида, сумпор- диоксида, угљен- монооксида и суспендованих честица (PM₁₀, PM_{2,5}), истовремено са мјерењем микрометереолошких параметара: брзина и смјер вјетра, температура и релативна влажност ваздуха.

2.2.2.1. Радни задатак

За оцјену квалитета ваздуха на локацији предметног лежишта требало је обавити континуирана мјерења концентрација полутаната у ваздуху. Мјерење квалитета ваздуха обухватило је слjedeће параметре:

Азот- диоксид	NO ₂
Угљен- моноксид	CO
Сумпор- диоксид	SO ₂
Суспендоване честице	PM _{2,5} , PM ₁₀

Мјерење микрометеоролошких параметара обухватило је сљедеће параметре:

- Брзину и смјер вјетра,
- Температуру и релативну влажност ваздуха.

2.2.2.2. Резултати мјерења квалитета ваздуха

Прегледом статистичких показатеља измјерених вриједности у кругу предметног лежишта, за период мјерења од 02.09. до 03.09.2024. године, упоређивањем са граничним и толерантним вриједностима и границама толеранције за заштиту здравља људи према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха ("Сл.гласник РС", број 124/12) дошло се до сљедећих резултата и података:

Напомена: *Индикативна мјерења квалитета ваздуха на мјерном мјесту су вршена кад експлоатација на лежишту "Камичани" код Приједора није започета.*

МЈЕРНО МЈЕСТО: ММ-1- На манипулативном платоу

ВРИЈЕМЕ МЈЕРЕЊА: од 11:05 h 02.09. до 11:05 h 03.09.2022. године

Извршена су мјерења квалитета ваздуха на локалитету предметног лежишта од стране "Рударско-технолошког завода" д.о.о. Приједор као и поређење резултата мјерења са дозвољеним граничним вриједностима. Мјерења су извршена дигиталним уређајем марке „CASELLA“, произвођача Casella London GB.

С тим у вези на локацији предметног лежишта, те поређења са граничним и толерантним вриједностима и границама толеранције за заштиту здравља људи према Уредби о вриједностима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", број 124/12) дошло се до сљедећих резултата и података:

Табела бр. 2.2.2.2.1: Резултати индикативног мјерења квалитета ваздуха

Полутант	Период узорковања	Измјерена вриједност	Јединица	Гранична вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Граница толеранције ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Толерантна вриједност ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 сат	17,4	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	350	0	350
	1 дан	12,1	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	125	-	125
PM ₁₀	1 сат	20,6	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	-	-
	1 дан	15,3	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	50	0	50
PM _{2,5}	1 дан	11,3	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	-	-
NO ₂	1 сат	14,6	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	150	0	150
	1 дан	9,8	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	85	0	85
CO	8 сати	240,0	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	10.000	0	10.000
	1 дан	190,0	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	5.000	0	5.000

Табела бр. 2.2.2.2.2: Температура и релативна влажност

ПЕРИОД МЈЕРЕЊА	02.09.2024.	03.09.2024.
Температура, °C	32,0	33,0
Релативна влажност ваздуха, гН %	46	40

2.2.2.3. Анализа метеоролошких параметара

За вријеме мјерења, вријеме је било сунчано и суво. Просјечна влага у ваздуху је била између 40% гН и 46% гН. Дневне температуре оба дана мјерења кретале су се преко 30°C. Вјетар је имао карактеристичан смјер за ово доба године. Смјер вјетра условљен је годишњим добом и конфигурацијом терена, те географским положајем самог подручја мјерења. Вјетар је у току мјерења дувао просјечном брзином од 0,2 m/s.

2.2.2.4. Закључак

Тренутно није могуће са сигурношћу одредити количине мјерених полутаната која ће се јављати при експлоатацији, те се Инвеститор обавезује да ће на почетку рада лежишта „Камичани“ код Приједора извршити поновна мјерења те о истим извјестити надлежене органе.

2.2.3. Ниво саобраћајне и индустријске буке

Проблематика буке у склопу Заштите и унапређења животне средине заузима значајно мјесто. Бука је увијек представљала веома важан проблем у животној средини са којом се човјек суочавао и тежио да њом управља и да је контролише. Бука се у животној средини дефинише као бука коју стварају сви извори буке на отвореном и затвореном простору.

Буку је тешко систематизовати, пратити и проучавати јер потиче из различитих извора и веома је промјењива. За контролу буке веома често није било разумјевања, прије свега због недовољног познавања ефеката које бука може да изазове на човјека. Иначе, бука утиче на човјека физички, психички и социјално, па тако може изазвати: оштећење слуха, сметње при комуникацији, узнемиравање, умор, слабији рад.

Бука се углавном може подјелити на индустријску (настаје у току рада пнеуматског алата, преса, мотора, компресора и сл.) и градску или комуналну буку. Градска бука потиче највећим дјелом од саобраћаја. Потом, значајно мјесто у стварању градске буке заузимају звучни сигнали, као и бука у становима и другим објектима која потиче од употребе разних техничких апарата. Комунална бука је временски недетерминисана, по типу најчешће дисконтинуална, што је од изузетног значаја за часове одмора, јер на дисконтинуалну буку не постоји навикавање.

Према Правилнику о граничним вриједностима интензитета буке („Сл. гласник РС“ бр. 2/2023), у следећој табели су приказане граничне вриједности индикатора буке на отвореном и у затвореном простору.

Табела бр. 2.2.3.1: Граничне вриједности индикатора буке на отвореном и у затвореном простору

Зона	Намјена простора	Највише допуштени мјеродавни нивои буке $L_{RaeqT}/dB (A)$			
		L_{day}	$L_{evening}$	L_{night}	L_{den}
1	Подручја намијењена за одмор, лијечење и опоравак, тиха подручја изван насељеног подручја, укључујући и све категорије заштићених подручја у Републици Српској (национални парк, строги резерват природе, посебни резерват природе, споменик природе, заштићено станиште, заштићени природни пејзаж, заштићени културни пејзаж, парк природе, парк шума, објекат обликоване природе и споменик парковске архитектуре)	50	45	40	50
2	Искључиво стамбена подручја или тиха подручја унутар насељеног подручја (предшколске и школске зоне)	55	55	40	56
3	Подручја мјешовите намјене, односно подручја већински стамбене намјене	55	55	45	57
4	Подручја мјешовите намјене, односно подручја већински пословне намјене (пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја) и подручја непосредно уз магистралне и главне градске саобраћајнице	65	65	50	66
5	Подручја искључиво занатске, услужно-трговачке, спортско- рекреационе и угоститељско- туристичке намјене	65	65	55	67
6	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали	На граници ове зоне бука не смије прелазити граничну вриједност у зони са којом се граничи			

2.2.3.1. Мјерење буке у животној средини

У контактном простору дјеловања, бука може утицати на појаву психичког замора уз смањење пажње и осјећај нелагоде. Предметно лежиште се налази у зони 6, означеној као индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали. На граници ове зоне бука не смије прелазити граничну вриједност у зони са којом се граничи. Предметна локација граничи са зоном 4, у којој је максимални допуштени мјеродавни ниво буке за дневни период (L_{day}) 65 дБ.

2.2.3.2. Радни задатак

Мјерење буке у циљу заштите животне средине вршено је на локацији површинског копа на мјерном мјесту ММ-2, при чему вриједност буке не смије прелазити границе утврђене Правилником о граничним вриједностима интензитета буке („Сл. гласник РС“ бр. 2/2023).

Мјерење је извршено 02.09.2024. године и добијене вриједности су усклађене са наведеним Правилником. Измјерени ниво буке дат је у табели бр. 2.2.3.2. Ниво буке мјерен је уређајем "Преносни анализатор (фонометар)" 2250-С-Ц, произвођача: Брjел & Кjар, ДАНСКА.

2.2.3.3. Резултати мјерења

Мјерно мјесто: ММ-2 На манипулативном платоу

Датум мјерења: 02.09.2024. године

Напомена: У току мјерења буке нису се изводили експлоатациони радови

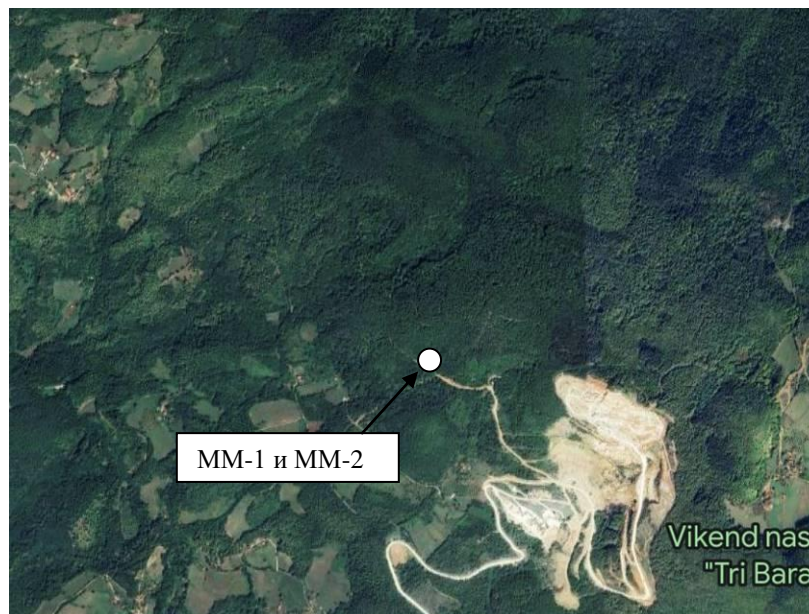
Табела 2.2.3.3.1: Резултати мјерења интензитета буке

Мјерно мјесто	Измјерени ниво буке dB (A)	Дозвољени ниво буке (A) (зона б)
	Дневни период (L _{day})	Дневни период (L _{day})
ММ - 1 (dB)	48,9	65

2.2.3.4. Закључак

Пошто резултати мјерења буке у условима у којима нема експлоатације на површинском копу, нису близу максимално дозвољених вриједности, претпоставка је да ниво буке при експлоатацији неће прелазити граничне вриједности, пошто су емисије буке дисконтинуалног карактера, односно емисија буке се јавља само при употреби машина, механизације и повремених минирања на површинском копу.

Тренутно није могуће са сигурношћу одредити ниво буке која ће се јављати при експлоатацији, те се Инвеститор обавезује да ће на почетку рада површинског копа извршити поновна мјерења те о истим извјестити надлежене органе.

Слика 2.2.3.1.1: Положај мјерних мјеста за утврђивање квалитета ваздуха и ниво буке на површинском копу „Камичани“ код Приједора

2.2.4. Ниво јонизујућих и нејонизујућих зрачења

У локацији предметног обухвата нису идентификовани извори јонизујућег и нејонизујућег зрачења који су значајни у смислу утицаја на здравље и з акоја су неопходна редовна мјерења.

2.2.5. Квалитет површинских вода и угроженост отпадним водама индустрије, насеља и пољопривредне производње

Хидрографска мрежа ширег подручја истражног простора "Камичани" је веома развијена и припада сливу Сане - западно и сливу Врбаса - источно.

Главне водене токове престављају ријеке: Криваја, Бистрица, Пријека, Пискавачка, Бркалоса, која воде са овог подручја дренира у ријеку Гомјеницу, са бројним притокама сталних и повремених ријечица и потока, а ова у ријеку Сану.

Локалитет лежишта „Камичани“ је безводно подручје на којем нема сталних извора и водотокова. На слици 2.2.5.1 Приказана је удаљеност експлоатационог поља „Камичани“ од најближег потока- Вријеска. Та удаљеност износи мање од 1 км од граница експлоатационог поља (сјеверозападно цца 882 м, а јужно цца 959 м).

Слика бр. 2.2.5.1: Приказ удаљености изворишта водоснабдијевања

2.2.6. Ниво подземних вода, правци њиховог кретања и њихов квалитет

Пошто приликом извођења истражног бушења није констатовано присуство подземних вода, може се закључити да је ниво подземних вода испод најнижег експлоатационог нивоа предметног лежишта.

Подручје које ће бити захваћено експлоатацијом због своје ограничености не утиче битно на режим површинских и подземних вода. Знатније количине оборинских вода са радног платоа и већих етажа отичу у најниже коте носећи са собом честице муља зависно од интензитета и дужине трајања кише. Све ове воде потребно је сакупити ободним каналом и одвести у таложник у циљу избристравања, прије испуштања у крајњи реципијент.

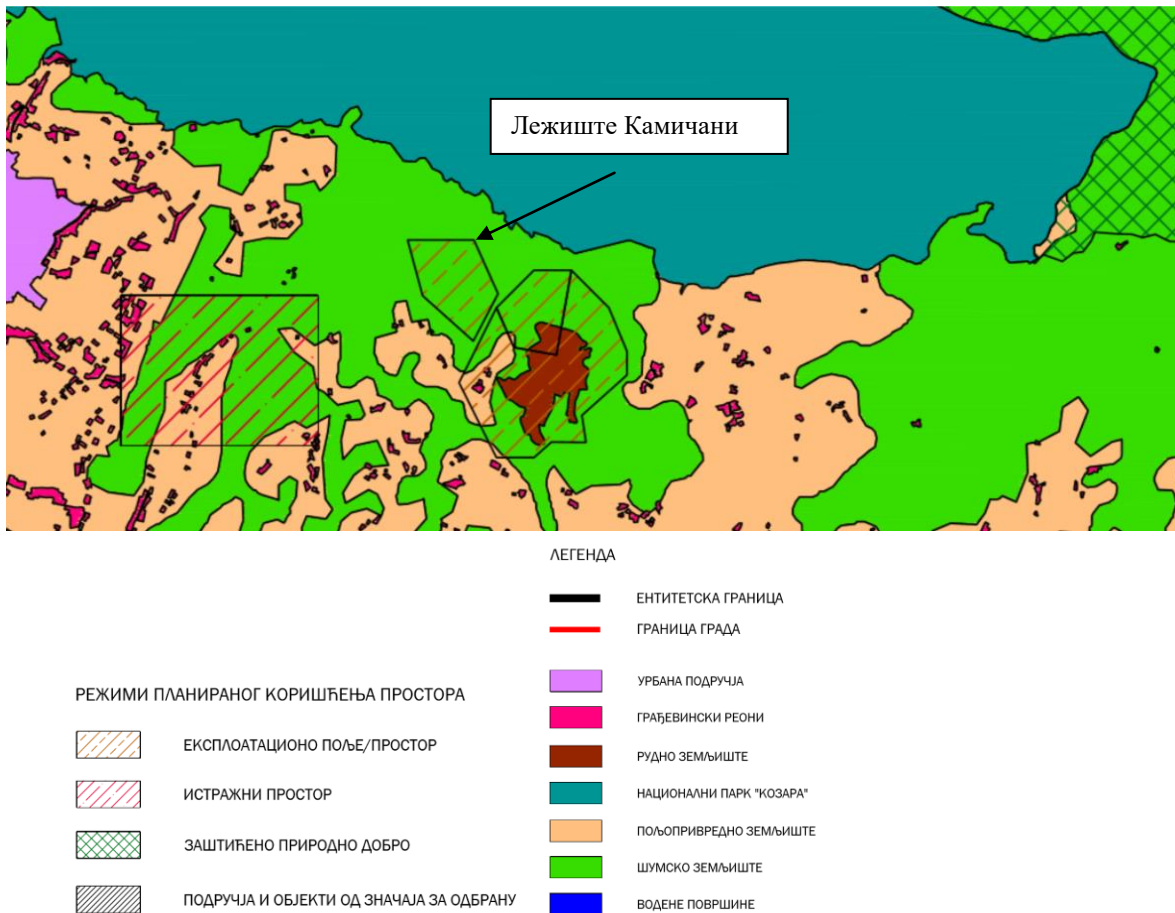
2.2.7. Бонитет и намјена кориштења земљишта и садржај штетних и отпадних материја у земљишту

Укупна површина града Приједора је 83405 ha, од чега пољопривредно земљиште заузима површину 50432,14 ha (60,47 %). Пољопривредно земљиште града Приједора заузима површину која прелази половину њене укупне територије. У оквиру пољопривредног земљишта, обрадива пољопривредна површина (оранице, воћњаци,

виногради, ливаде) заузима површину око 44.127 ha (87,49 %). У структури обрадивог пољопривредног земљишта оранице заузимају око 73,48 %, воћњаци 4,68 %, ливаде 9,33%.

Према подацима катастра ЈПШ „Шуме Републике Српске“ и ЈП Национални парк „Козара“, шуме и шумско земљиште на подручју града Приједора заузима површину од 29.380,20 ha, од чега је у приватном власништву 12.632,80 ha, док је у државном 17.017,40 ha.

На слици 2.2.7.1. приказана је планирана намјена површина према Просторном плану Града Приједора 2020-2040. године, гдје видимо да је лежиште “Камичани” код Приједора представљено као шумско земљиште, а режимом планираног коришћења простора ту се налази експлоатационо поље.

Слика бр. 2.2.7.1: Планирана намјена површина према Просторном плану Града Приједора 2020-2040. године

Парцеле на којима ће се вршити експлоатација категорисане су као: шума 3. и 4. класе, њива 8. класе, пашњак 4. класе (по посједовним листовима).

Табела 2.2.7.1. Категоризација парцела по посеједовним листовима

Катастарске парцеле	Посједовни лист	Површина (m ²) читаве парцеле	Начин коришћења
523	2769	3 119	шума 4. класе
524	2769	4 378	њива 8. класе
526/2	2769	2 046	шума 4. класе
527/2	2769	2 245	њива 8. класе
528/2	2769	2 327	њива 8. класе
579/6	2769	87 653	шума 4. класе
579/19		90 032	шума 4. класе
480- дио	622	84 163	шума 3. класе
481- дио	622	2 281	њива 8. класе
482	622	2 382	њива 8. класе
483- дио	622	23 357	њива 8. класе
519- дио	622	19 994	шума 4. класе
521- дио	622	5 887	пашњак 4. класе
522	619	2 639	њива 8. класе
589- дио	619	6 526	њива 8. класе
525	627	9 556	њива 8. класе
529- дио	920	1 579	њива 8. класе
530	920	12 855	шума 4. класе

2.3. Опис пројекта и подаци о његовој намјени и величини

2.3.1. Опис физичких карактеристика цијелог пројекта и услови употребе земљишта у току градње и рада погона постројења предвиђеног пројектом

На основу уговора о концесији, број 05.07/310-623-18/19 од 21.09.2020. године предметни простор је дефинисан као експлоатационо поље техничког грађевинског камена – кречњака на лежиште “Камичани”. На основу поменутог уговора, концесија је додијељена привредном друштву “ЈАПРА” а.д. Нови Град, на период од 10 година.

Земљиште на којем ће се обављати експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака налази се на подручју КО Камичани, Град Приједор и омеђено је сљедећим преломим тачкама чије су координате дате у табели 2.3.1:

Табела бр. 2.3.1.1: Координате преломних тачака експлоатационог поља

Тачка	Y	X
1	6 413 096	4 981 527
2	6 413 261	4 981 843
3	6 413 100	4 982 200
4	6 412 658	4 982 200
5	6 412 757	4 981 829

Билансне, експлоатационе и потенцијалне резерве

Планирана укупна годишња производња ће износити 100 000 м³ ч.м. Животни вијек пројекта је 40 година, док је Инвеститор добио рјешење о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена-кречњака на период од 10 година.

Према Елаборату о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви кречњака као сировине за цементну индустрију и кречњака као сировине за технички грађевински камен на лежишту "Камичани" код Приједора, са стањем 31.01.2018. године, као и Потврди о рудним резервама кречњака као сировине за цементну индустрију и кречњака као сировине за технички грађевински камен, број 05.07/310-166-3/18, изданој од стране Министарства индустрије, енергетике и рударства 27.06.2018. године, количина, квалитет,

билансност и категоризација кречњака приказани су у табелама 2.3.1.2. (сировина за цементну индустрију) и 2.3.1.3. (ТГК):

Табела бр. 2.3.1.2. Билансне, експлоатационе и потенцијалне резерве

Категорија	Билансне резерве, Q, t (m ³)	Експлоатационе резерве, Q _Е , t (m ³)	Потенцијалне резерве, t (m ³)
A	1.686.407 (625.754)	1.602.087 (594.466)	-
B	3.478.310 (1.290.653)	3.304.394 (1.226.121)	-
C ₁	2.107.012 (781.823)	2.001.661 (742.731)	-
C ₂	-	-	30.000.000 (11.131.725)
Укупно:	7.271.729 (2.698.230)	6.908.142 (2.563.318)	30.000.000 (11.131.725)

Табела бр. 2.3.1.3. Билансне, експлоатационе и потенцијалне резерве

Категорија	Билансне резерве, Q, t (m ³)	Експлоатационе резерве, Q _Е , t (m ³)	Потенцијалне резерве, t (m ³)
A	1.305.640 (484.467)	1.240.358 (460.244)	-
B	2.382.420 (884.015)	2.263.299 (839.814)	-
C ₁	505.551 (187.589)	480.273 (178.209)	-
C ₂	-	-	2.300.000 (853.432)
Укупно:	4.193.611 (1.556.071)	3.983.930 (1.478.267)	2.300.000 (853.432)

Главним рударским пројектом експлоатације кречњака на лежишту „Камичани“ укупне билансне резерве кречњака у цјелости се третирају као сировина за технички грађевински камен, иако су представљене у табелама одвојено као кречњак за цементну индустрију и кречњак као технички грађевински камен према "Елаборату о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви кречњака као сировине за цементну индустрију и кречњака као сировине за технички грађевински камен на лежишту "Камичани", код Приједора, са стањем 31.01.2018. године.

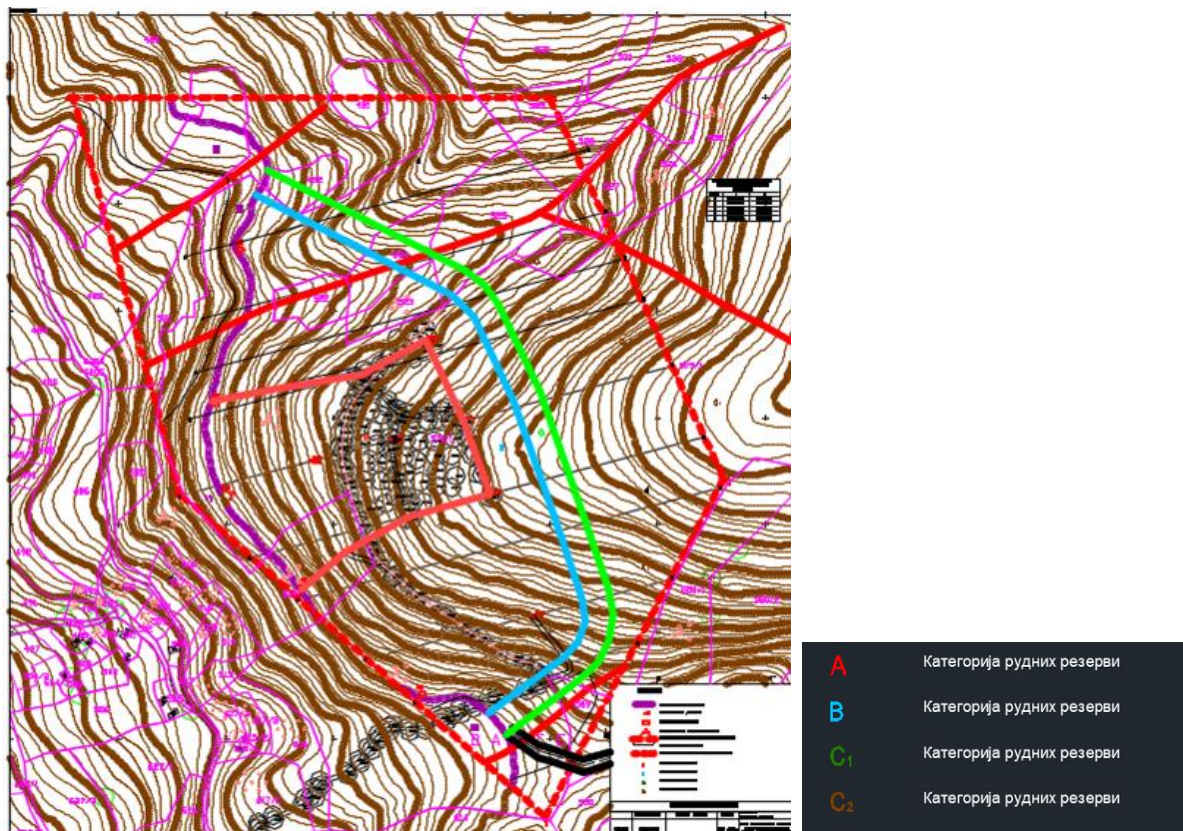
На основу искуства стеченог радећи на површинским коповима, те на каменоломима могу се очекивати експлоатациони губици откопавања кречњака око 5%. Умањењем билансних резерви за губитке откопавања, добијене су експлоатационе резерве техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора.

Табела бр. 2.3.1.4. Укупне експлоатационе резерве

Категорија	Експлоатационе резерве, $Q_E, t (m^3)$
A	2.842.445 (1.054.710)
B	5.567.693 (2.065.935)
C ₁	2.481.934 (902.940)
C ₂	-
Укупно :	10.892.072 (4.041.585)

Према томе укупне експлоатационе резерве кречњака као техничког грађевинског камена износиће $4.041.585 m^3$ њ.м.

Из приказаних табела је видљиво постојање велике количине потенцијалних резерви, те ће Инвеститор у току експлоатације вршити доистраживање и прекатегоризацију резерви да се продужи животни вијек.

Слика бр. 2.3.1.1: Приказ категорија рудних резерви на лежишту „Камичани“, код Приједора

Хемијски састав и физичко - механичке карактеристике техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора

Ради сагледавања квалитета техничког грађевинског камена-кречњака, односно утврђивања његових физичко хемијских карактеристика, вршено је испитивање на пробама камена из истражних бушотина, истражних раскопа и пробно-истражне етаже.

Испитивана инжењерско-геолошка својства радне средине, на овом лежишту, имају сљедеће вриједности:

- запреминска маса..... 2,695 t/m³;
- чврстоћа на притисак..... 97,99 МРа, и
- угао унутрашњег трења..... 45°.

Испитивањем хемијског састава одређен је садржај сљедећих компоненти: CaO, MgO, SiO₂, Fe₂O₃, Al₂O₃, MnO, P₂O₅, K₂O, Na₂O, SO₃, губитак жарењем, CaCO₃ и MgCO₃.

Средњи садржај испитиваних компоненти износи како је дато у сљедећој табели.

Табела бр. 2.3.1.5: Хемијски састав техничког грађевинског камена кречњака.

Испитивана компонента	Средњи садржај, %
CaO	53,13
MgO	0,84
SiO ₂	2,18
Fe ₂ O ₃	0,08
Al ₂ O ₃	0,006
MnO	0,049
P ₂ O ₅	0,011
K ₂ O	0,014
Na ₂ O	0,18
SO ₃	0,0001
Губитак жарењем	43,36
CaCO ₃	94,56
MgCO ₃	1,71

Средње вриједности показују висок садржај CaCO₃ и низак садржај MgCO₃. Иначе, према добијеним вриједностима за коефицијент варијације најбитнија компонента квалитета (CaCO₃) је равномјерно заступљена.

Средње вриједности резултата испитивања физичко-механичких карактеристика дате су у табели бр. 2.3.1.6.

Табела бр. 2.3.1.6: Физичко-хемијске карактеристике техничког грађевинског камена-кречњака

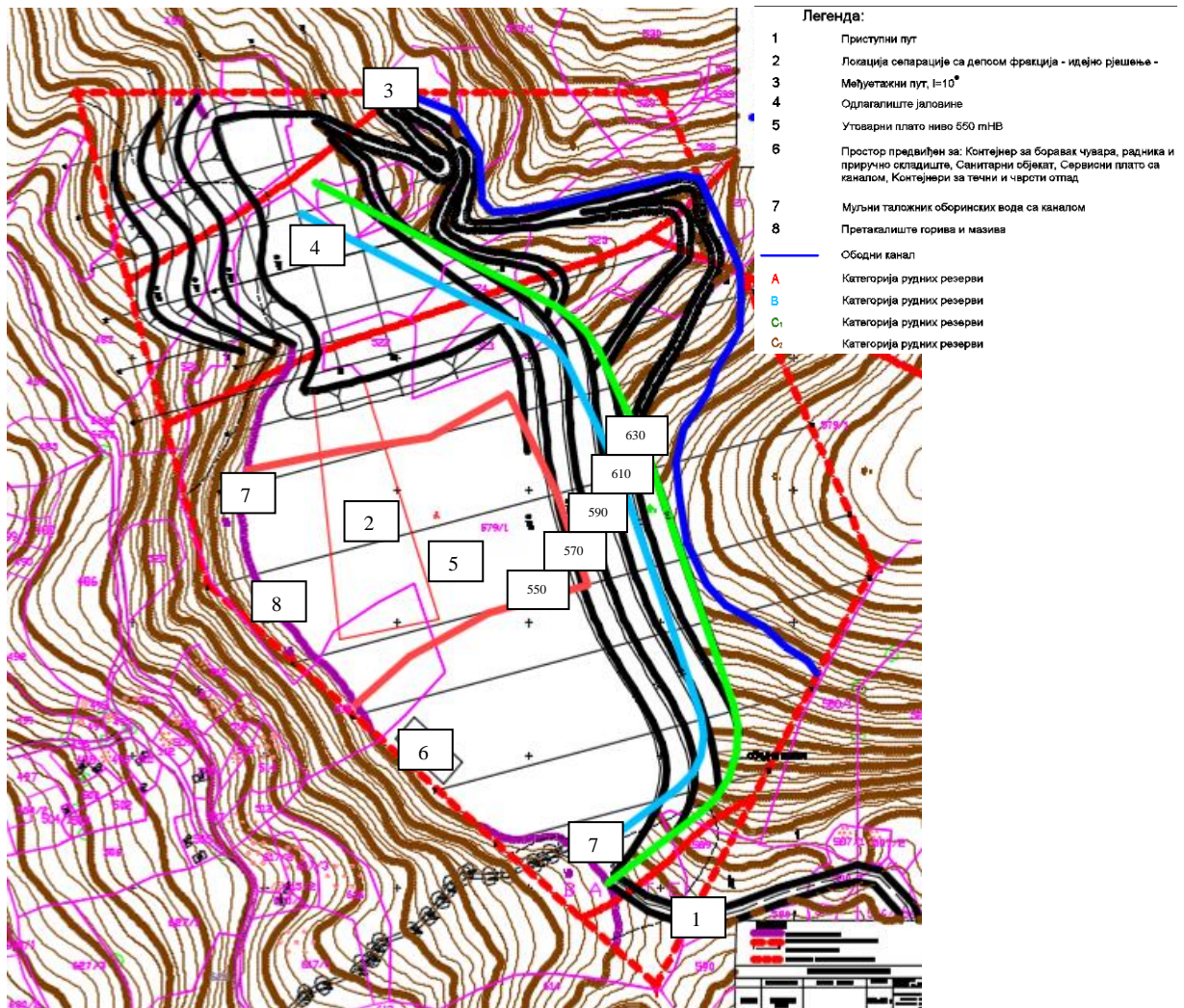
Испитивана карактеристика		Јединица мјере	Средња вриједност
Притисна чврстоћа	- у сувом стању	МПа	97,99
	- у водом засићеном стању	МПа	94,10
	- у изложености на дејство мраза	МПа	85,48
Чврстоћа на савијање		МПа	11,80
Отпорност на брушење по Веме-у		cm ³ /50cm ² (%)	9,92
Отпорност ма хабање- mikro Deval		%	12,80
Отпорност на дробљење- Los Angeles		%	17,20
Упијање воде		%	0,25
Запреминска маса		kg/m ³	2694
Специфична маса		kg/m ³	2720
Порозност		%	1,15
Постојаност на дејство мраза		опис	постојан

Вриједности физичко-механичких карактеристика варирају у распону који задовољава услове квалитета.

На основу средњих вриједности физичко-механичких карактеристика може се закључити да се ради о квалитетном кречњаку који се може употребљавати за:

- производњу фракција каменог агрегата намјењеног за израду горњих носивих слојева од битуменозног материјала, као и хабајућих слојева асфалтних коловоза;
- производњу мјешавине каменог агрегата намјењене изради тампонских слојева коловозних конструкција путева, и
- производњу бетонске галантерије.

Простор који је предвиђен за експлоатацију се ће састојати од етажног платоа (550 mNV) и 4 етаже (570, 590, 610, 630 mNV). Етаже ће бити висине по 20 m са углом нагиба 70°. На нивоу сваке етаже формираће се етажна равна просјечне ширине 15 m, осим на етажи 550 mNV на којој је етажна равна широка у просјеку око 210 m.

Слика бр. 2.3.1.2: Просторни положај копа у односу на концесионо поље

2.3.2. Опис пројекта, планираног производног процеса њихове технолошке и друге карактеристике

Систем експлоатације, односно технолошки процес површинске експлоатације, на ПК "Камичани" представљаће типичан циклични - дисконтинуирани систем експлоатације који обухвата следеће основне фазе:

- припрема терена и израда међуетажних и етажних путева,
- припрема корисне минералне сировине за утовар бушењем и минирањем,
- гурање булдозером материјала са висинских етажа на утоварни плато,
- утовар ровног материјала са нижих етажа у камионе за интерни транспорт (до постројења за припрему) и утовар готових производа - фракција са депоа на основном платоу у камионе намијењене за екстерни транспорт
- транспорт ровног материјала камионима са нижих етажа до постројења за припрему
- припрема минералне сировине,
- екстерни камионски транспорт (по потреби),
- одлагање јаловинског материјала одвојеног у поступку сепарације.

Помоћне технолошке фазе су:

- одржавање путева, одлагалишта и радног круга,
- одводњавање површинског копа и одлагалишта,
- одржавање механизације и опреме,
- снабдијевање погонском енергијом,
- снабдијевање питком и техничком водом,
- рекултивација оштећеног земљишта и др.

Све наведене фазе - операције Инвеститор ће изводити са опремом - механизацијом којом већ располаже, осим бушења и минирања, тако да је то олакшавајућа околност за економску оцјену саме експлоатације на ПК "Камичани".

Динамика развоја рударских радова

У првој фази радова, фази отварања и разраде каменолома, израдиће се стационарни приступни пут који ће омогућити приступ површинском копу. Експлоатација ће почети на начин да се изврши откривање кречњачког масова на најнижој етажи (550 m НВ) и приступи стварању будућег основног утоварног платоа. У поступку скидања јаловине биће укључен булдозер CATERPILLAR D8R, извршиће се изградња пута којим ће се вршити одвоз јаловине на пројектовано одлагалиште зглобним дампером TEREX AT 30/7, само одлагање јаловине почеће на најнижим етажама јаловишта на 530 m НВ. Процес добијања кречњака вршиће се бушачко – минерским радовима са постојећом опремом којом располаже Инвеститор. Експлоатација креће из правца југа према сјеверу и развија се радијално ка истоку и западу из потребе за добијањем што оптималнијег развоја копа. Напредовањем копа вршиће се израда међуетажних путева који ће омогућити комуникацију између основног утоварног платоа и виших пројектованих етажа. На овај начин ће се створити бољи услови за скидање откривке, транспорт и одлагање исте на пројектовано јаловиште. Отварањем највиших етажа створиће се услови за правилан развој геометрије копа као и оптимални услови експлоатације.

Након израде међуетажних путева, фазно ће се вршити скидање јаловине са виших етажа при чему ће биће ангажован булдозер CATERPILLAR D8R, а затим приступити добијању корисне минералне сировине бушачко – минерским радовима на вишим етажама. У почетној фази развоја ПК на каменолому примјењиваће се гравитациони вид транспорта, он ће се вршити нагуравањем одминераног материјала на основни плато. Сама технологија припреме (прераде) материјала који ће се вршити мобилним дробиличним постројењем у почетној фази развоја копа захтјева такав вид транспорта који олакшава саму примјену постројења јер се исто поставља уз допремљени материјал са етажа (550, 570, 590 m НВ).

Слика бр. 2.3.2.1: Изглед мобилног дробиличног постројења MFL -100Топ

Мобилно дробилично постројење биће постављено уз допремљени равни камен на основном платоу (550 m НВ) на коме ће се вршити дробљење равног камена у две фракције (-32+0 и -60+0 mm). У комбинацији са мобилном дробилицом радиће багер KOMATSU PC350LC/NLC-8 који ће вршити храњење постројења равним каменом, исто тако вршиће припрему и изградњу стајног мјеста за мобилно дробилично постројење. Поред багера као услужна машина постројења радиће утоваривач LiuGong842H који ће утоварати прерађени материјал на камионе који ће исти одвозити на привремени депо, треба рећи да ће утоваривач материјал који је потребан за екстерни транспорт утоварати испод мобилног дробиличног постројења што ће смањити потребу за већим простором за одлагање готових производа у овој фази развоја копа и смањиће трошкове саме експлоатације јер ће камион бити ангажован на другим пословима унутар копа. Од помоћних објеката на ПК изградиће се муљни таложник, канал за усмјеравање оборинских вода, изградиће се бетонирана површина за претакање горива и мазива са уљним сепаратором, поставиће се привремени објекти за боравак радника са трпезаријом, приручна радиона са потребним алатом за ситне поправке.

У другој фази, након израде приступних путева и отварања етажа, вршиће се радови на добијању и утовару кречњака, односно акценат ће бити на експлоатацији техничког грађевинског камена. Врши се напредовање и разрада копа у правцу сјевера и ка

истоку, разлог повећаног напредовања ка истоку је стварање потребне површине за одлагање јаловине која ће једним дијелом бити одложена и у откопани простор и бити искориштена за израду приступне рампе пријемном кошу будућег стационарног дробиличног постројења које ће бити инсталирано. Акцент се ставља на повећано откривање стјенске масе и одвоз јаловинског материјала нарочито у периодима прољећа и јесени, односно ван сезоне, због потребе за добијањем што чистијег материјала за дробљење у мобилном дробиличном постројењу, а самим тим за кориснике који ће користити готов производ.

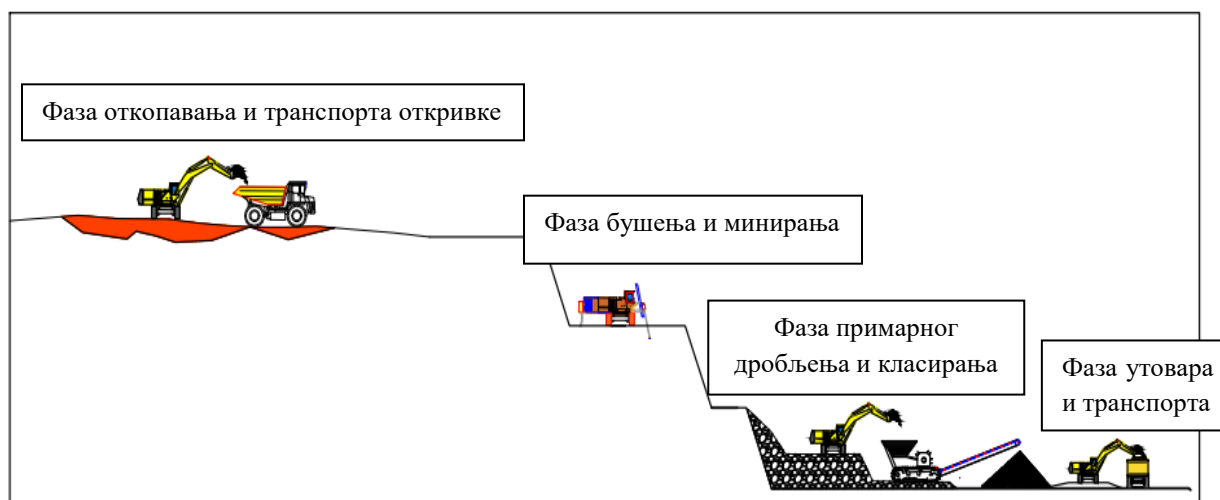
Трећа фаза, сходно томе да су предходне две фазе припремне и имају сврху довођења копа у позицију да се може извршити изградња и инсталација стабилног дробиличног постројења за сепарацију техничког грађевинског камена кречњака и производњу фракција за коју је предвиђена одговарајућа површина. Сам поступак отварања и разраде копа уз оптималне геометријске параметре, а сходно потреби постизања потребне површине за инсталацију постројења је минимално пет година експлоатације по пројектованом капацитету од 100 000 m³ ч.м. при чему ће се вршити израда Допунског рударског пројекта сепарације на основу кога се врши изградња постројења, којим ће се дефинисати: неопходни техничко – технолошки услови које сепарација треба да задовољи, трајни габарити, потребни енергенти, сви машински, електро, грађевински, еколошки услови које дато постројење треба да задовољи.

Утовар равног камена у зглобне дампере TEREХ АТ 30/7 вршиће багер KOMATSU PC350LC/NLC-8 на радним етажама и исти ће бити са етажа транспортован на пријемни кош стабилног дробиличног постројења. Транспорт материјала вршиће се зглобним дамперима TEREХ АТ 30/7 по изграђеним етажним путевима. Прерада равног камена која се врши у стајонарном дробиличном постројењу као крајњи производ имаће фракције (-4+0, -8+4, -16+8, и -32+16 mm) које ће своју употребу наћи у виду агрегата за производњу бетона, малтера, израду асфалта, за насипање путева и др.

Након инсталације постројења и прибављања употребне дозволе за исто наставља се експлоатација при истом принципу уз поштовање свих стандарда и норми предвиђених Законом о рударству, Заштите на раду и Правилницима из области рударства.

Уколико дође до повећане потребе за ровним материјалом, а због потребе за смањењем фреквенције интерног саобраћаја оставља се могућност реорганизације дјела експлоатације са камионског на гравитациони транспорт. У процес гравитационог транспорта са виших на ниже етаже биће укључен булдозер CATERPILLAR D8R који ће вршити гурање одминираниог материјала на западни дио утоварниог платоа, при чему ће се створити већа физичка дистанца између стационарног дробиличног постројења и мјеста на коме се гравитационо транспортује материјал што ће повећати безбједност процеса експлоатације (материјал који слободно пада са етажа неће доводити раднике и машине у опасност која би се могла десити уколико би исти били у правцу у ком CATERPILLAR D8R врши нагуравање маеријала). Овај облик транспорта се предвиђа само у овом специфичном случају из потребе смањењења експлоатационих трошкова, повећава се безбједност радника и машина на ПК, брже се одвија експлоатација ровног камена, итд. Наведена промјена у експлоатацији неће утицати на стандардан начин експлоатације на ПК који ће на овај начин моћи да се одвија на уобичајан начин без повећања фреквенције интерног транспорта који би ометао рад зглобног дампера TEREX AT 30/7 који врше допремање одминираниог материјала.

У складу са напријед наведеним, вијек трајања површинског копа " Камичани " износи $\cong 35$ год.

Слика бр. 2.3.2.2: Шема технолошког процеса експлоатације на лежишту "Камичани" код Приједора

2.3.2.1. Главне фазе експлоатације

Припрема терена

Под припремом терена подразумејева се израда међуетажних и етажних путева којим ће се омогућити приступ бушилице у поступку дезинтеграције материјала, сјеча шуме, затим ручно уклањање ниског растиња и шибља (сјекире, моторне пиле), те чишћење површинског јаловинског слоја на позицијама минских бушотина (крамп, лопата) и стварање стабилног простора за бушење.

Посјечене дрвенасте биљке ће се, разврсти по класама и транспортовати из каменолома, а мање дрвеће и шибље ће се пошто се осуше, запалити на лицу мјеста тако да је избјегнут транспорт истих. Паљење се мора изводити опрезно како би се избјегла свака опасност од избијања пожара.

Израда међуетажних и етажних путева, као и скидање јаловине вршиће се багером KOMATSU PC350LC/NLC-8 са чекићем у комбинацији са булдозером CATERPILLAR D8R (у обзир долазе и друге машине сличних техничких карактеристика). Багер ће се такође користити за директно копање трошних дијелова кречњачких маса, као утоварна јединица и за уситњавање негабаритних комада (монтажом хидрауличног чекића) и др.

Припрема кречњака бушењем и минирањем

Извођење бушачко - минерских радова ће се радити једном од фронталних шема милисекундног минирања, а вршиће их трећа лица која располажу лиценцама које налаже закон о рударству. Овај начин минирања карактеришу бушотине распоређене у више редова, паралелно фронту етаже.

Геометријски параметри минирања зависе од: пречника минских бушотина, густоће експлозивног пуњења, чврстоће кречњака, релативне снаге експлозива, фактора минираности стијене, коефицијента укљештености стијене и др.

На површинском копу „Камичани“, за минирање ће се примјењивати АН-ФО експлозив и емулзиони експлозив као иницијално пуњење, тако што се у оквиру минског пуњења користе ови експлозиви у одговарајућем односу. Обзиром на то, извршен је прорачун за количину експлозива у одговарајућем масеном односу у оквиру минског пуњења.

Користећи се релативним подацима добијеним у току извођења рударских истражних радова, усвојене су следеће вриједности бушачко - минерских параметара :

- угао бушења $\alpha = 70^0$
- пречник бушотине $\phi = 89 \text{ mm}$
- врста експлозива АН-ФО и емулзја

Предвиђена је употреба лаке бушилице EPIROC FlexiROC T 35 или неке друге са сличним техничким карактеристикама.

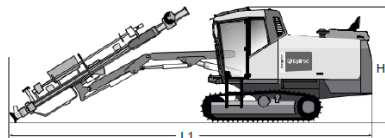
Бушилица EPIROC FlexiROC T 35 је намјењена за масовна минирања на површинским коповима, а може се користити и за геомеханичка, хидрогеолошка, геоистражна и друга плића бушења тла. Технологија бушења минских бушотина описале се у Упуству о руковању са бушаћом гарнитуром при бушењу минских бушотина. Бушаћа гарнитура EPIROC FlexiROC T 35 се састоји од следећих основних склопова:

1. РОПС кабина са командама
2. лафет на којем се налази прибор за бушење
3. бушаћи чекић (вањски)
4. Хидрауличне инсталације
5. Погонског дизел мотора

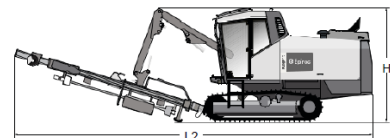
Техничке карактеристике бушилице приказане су у следећој табели, а изглед исте на слици бр.2.3.2.1.1.

Табела 2.3.2.1.1: Техничке карактеристике бушилице EPIROC FlexiROC T 35

Максимала дубина бушења (структурно).....	100 m
Број обртаја бушаћег вретена.....	0-1200 min ⁻¹
Максимални обртни момент.....	1970 daNm
Ход бушаће главе.....	3600 mm
Радна висина торња.....	7 m
Угао бушења.....	0°-90°
Пречник бушења.....	64-115 mm
Снага погонског мотора.....	168 KW

Габарити 1

Габарити 2

Транспортне димензије

Габарити 1	Метрички	US
Висина (H1)	3 200 mm	126.0"
Дужина (L1)	11 600 mm	456.7"
Габарити 2		
Висина (H2)	3 500 mm	133.9"
Дужина (L2)	11 000 mm	433.1"

Тежина

Стандардна јединица укључујући сву опрему	Метрички	US
Мотор нивоа 3	15 500 kg	34 170 lb
Мотор нивоа 4	15 300 kg	33 730 lb

Слика бр. 2.3.2.1.1: Изглед бушилице EPIROC FlexiROC T 35 на гусјеницама
 Минерско – техничке карактеристике одабраног експлозива дате су у следећим табелама:

Главни набој – емулзија

Табела бр. 2.3.2.1.2:

- густоћа	g/cm ³	1,17
- запремина гасова	l/dm ³	942
- топлота експлозије	KJ/kg	3200
- температура експлозије	°C	2100
- брзина детонације	m/sec	5720
- пренос детонације	cm	3
- осјетљивост на удар	N	> 360
- осјетљивост на иницирање		рударска капсула број 8
- минимални пречник употребе	mm	28

- биланс кисеоника	%	+ 1,5
-отпорност на воду	Мра/6 sati	Одлична , 0,3
-рок употребе		6 мјесеци

Табела бр. 2.3.2.1.3:

Пречник, mm	Дужина патроне, mm	Број патрона у кутији	Тежина патроне, kg	Нето тежина паковања, kg	Бруто тежина, kg
28 mm	300	96	0,26	25,00	25,60
38 mm	300	48	0,42	20,00	20,60
60 mm	300	24	1,04	25,00	25,60
60 mm	600	12	2,08	25,00	25,60
90 mm	550	6	4,17	25,00	25,60

Помоћни набој – АН-ФО

Табела бр. 2.3.2.1.4:

- густоћа	g/cm ³	0,83± 0,05
- запремина гасова	l/dm ³	1.050
- топлота експлозије	KJ/kg	3.600
- температура експлозије	°C	2.200
- брзина детонације	m/sec	min. 3.200
- пренос детонације	cm	2 cm
- осјетљивост на иницирање	Nm	min. 50
- осјетљивост на иницирање		Booster
- минимални пречник употребе	mm	60
- биланс кисеоника	%	+0.7
- радна способност	cm ³	302

Табела бр. 2.3.2.1.5:

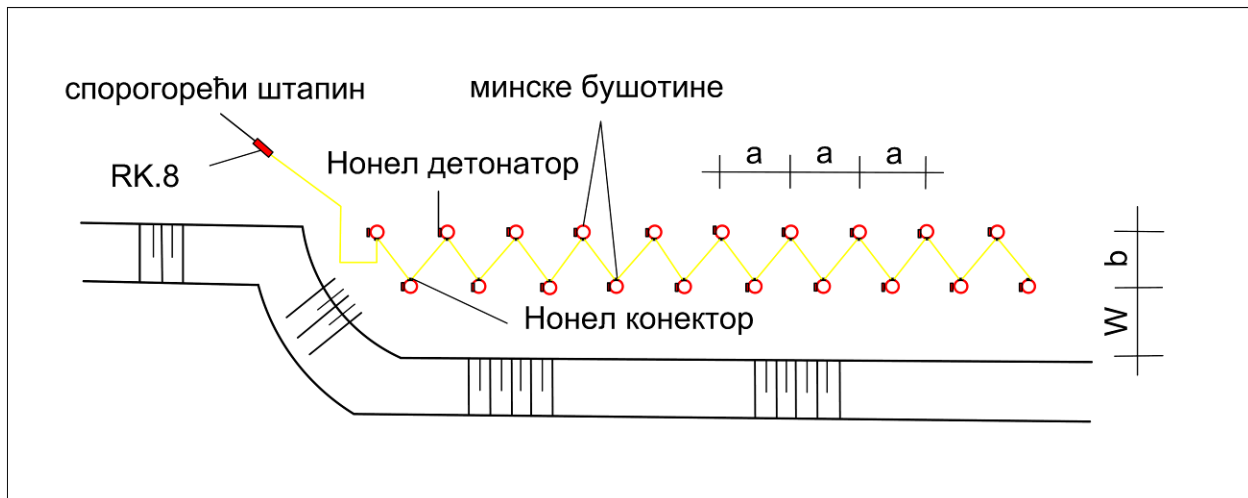
Ред. број	Пречник патроне	Дужина патроне, mm	Тежина патроне, kg	Број патрона у врећи	Нето тежина вреће, kg
1	Ø 60	600	1,78	14	24,00
2	Ø 70	620	2,08	12	24,00
3	Ø 120	700	6,25	4	25,00

У обзир долазе и други привредни експлозивни (различитих произвођача и комерцијалних назива) сличних техничких карактеристика.

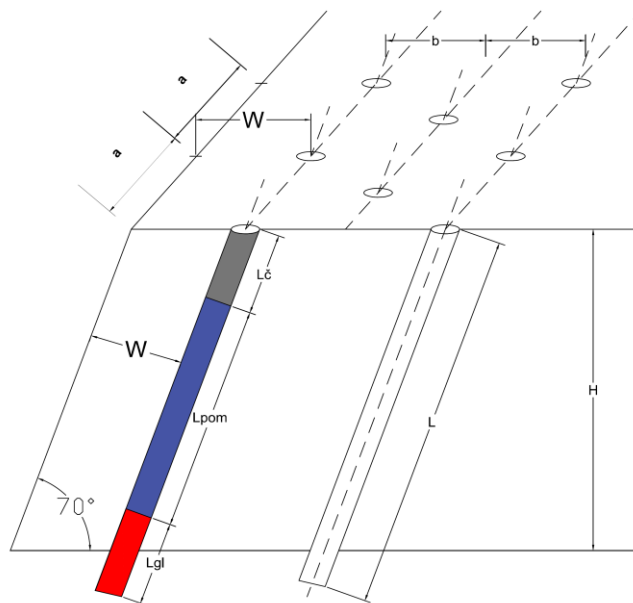
Иницирање експлозива ће се вршити NON-EL детонаторима одговарајуће дужине (25-30 m) са властитим успорењем од 500 ms, који ће се повезивати NON-EL конекторима дужине 5 m и са успорењем од 17 ms. “Паљење“, односно активирање минског поља вршиће се помоћу спорогорећег штапина и рударске каписле бр. 8. На слици бр. 2.3.2.1.2. приказана је шема минирања са везивањем.

За свако минско поље потребно је направити прорачун и конструкцију експлозивног пуњења према врсти употребљеног експлозива, а ако се употребљава више врста онда и према коригованој запреминској тежини употребљених експлозива. Након обављеног минирања и визуелно уочених ефеката, вршиће се даља корекција наведених параметара у циљу постизања оптималних резултата, водећи рачуна и о чврстоћи партије која се минира (потребна уситњеност минираног материјала, већа или мања чврстоћа партије кречњака који се минира, минимално одбацивање комада, минимални ефекти ваздушног удара и сеизмичких таласа и др.). У случају појаве каверни, начин пуњења минских бушотина ће се кориговати према датим приликама.

Бушотина ће се бушити бушаћим чекићем, а минирање ће се извршити на начин приказан на слици бр. 2.3.2.1.2.

Слика бр. 2.3.2.1.2: Шема минирања са везивањем

Слика бр. 2.3.2.1.3: Начин пуњења минских бушотина

Негабаритни комади добијени минирањем, уситњаваће се секундарним минирањем.

Осим овога, уситњавање негабаритних комада може се вршити и на неки од следећих начина : наљепне мине, подметнуте мине, механичко уситњавање и др.

За секундарно разбијање негабаритних комада у одминираним материјалу користиће се хидраулични чекић.

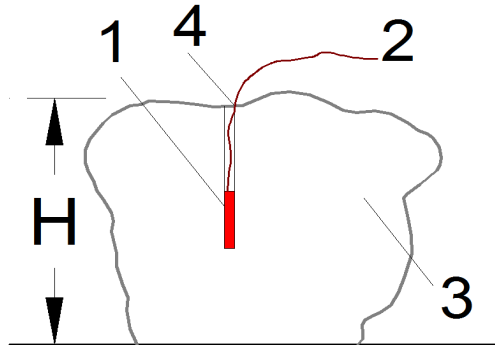
Негабаритни комади ће се у току смјене или више смјена одвајати на страну и тако издвојени на посебном мјесту уситњавање се према потреби хидрауличним чекићем.

Све ове помоћне послове багер обавља са хидрауличним чекићем ЈТНВ350-3 фирме Komatsu или други чекић сличних карактеристика (слика бр. 2.3.2.1.4.)

Слика 2.3.2.1.4: Димензије хидрауличног чекића

- маса чекића 2700 kg
- радни притисак чекића 13-18 МПа
- проток уља 180-230 L/min
- број удара 380 – 450 / min
- препоручена маса носача чекића 27 – 40 t

1. Набој
2. Штапин
3. Стијенски блок
4. Залого

Слика бр. 2.3.2.1.5: Уситњавање негабаритних комада стијенског блока

Дозирање кречњака са етажа 570, 590, 610 и 630 на ниво 550 mNV

Након извршеног минирања на радним етажама, равни материјал ће се доzirати на ниво 550 mNV наведеним булдозером (или другим сличних техничких карактеристика). У каснијој фази експлоатације и конструкције површинског копа, одминирани материјал ће се утоварати у камионе са багером KOMATSU PC 350 NLC на етажама 570, 590, 610 и 630 mNV и одвозити до постројења за припрему.

Слика бр. 2.3.2.1.6: CATERPILAR D8.

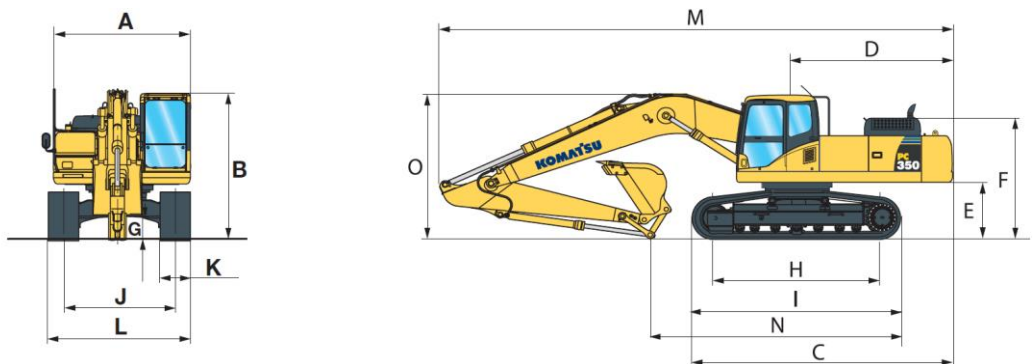
Табела 2.3.2.1.6: Техничке карактеристике булдозера CATERPILAR D8.

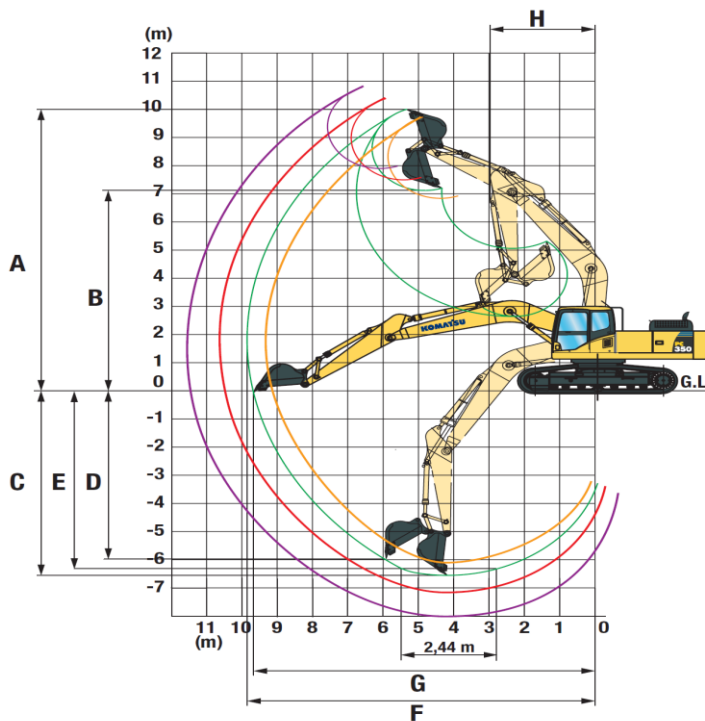
Радне карактеристике		
Радна маса	37 557	kg
Нето снага	239	KW
Мотор		
Тип и модел	CAT 3406C DITA	
Број обртаја	2100	rpm
Запремина / број цилиндара	10/6.	lit / kom
Трансмисија		
Тип	TC+PS	
Брзине	3,5; 6,2;10,8	km / h
Бочна квачила		
Тип		
Управљање	Хидраулич. педале	
Кочнице		
Тип		
Управљање	Хидраулич. педале	
Бочни редуктори		
Тип	Дупла редукц.	
Ходни строј		
Дужина налегања	3 206	mm
Гусјенице		
Растојање гусјеница	2083	mm
Ширина гусјенице	965	mm
Клиренс	613	mm
Хидраулични систем		
Тип пумпе	2. брзине	
Макс. проток	239	lit / min
Даска		
Тип	Str.	
Ширина ножа	4,0	m
Висина	1,20	m
Капацитет	4,53	m ³
Рипер		
Тип	Паралелограм	
Број зуба	3	kom
Макс. Дубина заривања	780	mm
Маса	2800	kg

Утовар ровног материјала

Утовар материјала на радним етажама у камионе вршиће се на етажама (550,570,590,610,630, mNV) ровокопачем KOMATSU PC 350 NLC $V = 2,0 \text{ m}^3$, а као помоћна машина за утвар користиће се утоваривач LiuGong 842H запремине кашике $V = 2,3 \text{ m}^3$ (у обзир долази и друга машина сличних техничких карактеристика).

На следећој слици приказан је изглед хидрауличног багера KOMATSU PC 350 NLC и његове техничке карактеристике.

Димензије:

А. Укупна ширина горње конструкције	2 995 mm
В. Укупна висина кабине	3 100 mm
С. Укупна дужина основне машине	5 882 mm
Д. Дужина репа	3 405 mm
Е. Размак куполе од тла	1.186 mm
Ф. Висина репа машине	2.580 mm
Г. Размак од тла	498 mm
Н. Средња удаљеност Тумблера	4 030 mm
И. Вањска удаљеност Тумблера	4 955 mm
Ј. Растојање између гусјеница	2 390 mm
К. Ширина гусјенице	600, 700, 800, 850 mm
Л. Укупна ширина гусјеница од	700 mm 3.090 mm

Спецификација

Мотор	Komatsu SAA6D114E-3
Укупна снага НР kw	184 kW / 247 HP при 1950 rpm
Број цилиндара	6
Радна тежина	34.310 kg
Запремина резервоара горива	605 l
Хидраулични резервоар	188 l
Запр. резер. уља	35 l

Слика бр.2.3.2.1.7: Багер KOMATSU PC 350 NLC

Техничке карактеристике LiuGong 842H

Радне карактеристике

Капацитет машине	2,3	m ³
Маса машине	12,7	t
Бруто снага	129	KW/KS
Нето снага	119	KW/KS
Оптерећење	4 000	kg
Снага пуцања кашике	124	kN
Модел	Weichai WP6G175E201	
Дужина са спуштеном кашиком	7 572	mm
Ширина гума	2 480	mm
Висина кабине	3 300	mm
Радијус окретања	5 393	mm
Капацитет кашике	1,8-4,0	m ³

Слика бр. 2.3.2.1.8: Изглед и техничке карактеристике утоварача LiuGong 842H

Интерни камионски транспорт кречњака

Интерни транспорт равног кречњака од мјеста утовара до постројења за дробљење, вршиће се зглобним дампером класе " Terex TA 30-7", запремине сандука $V_c = 17,5 \text{ m}^3$ и носивости до 28 t (у обзир долазе и други камиони сличних техничких карактеристика).

Изглед зглобног дампера " Terex TA 30-7" са техничким карактеристикама дат је на следећој слици.

Техничке карактеристике зглобног дампера	Terex TA 30-7:
Тежина	30 t
Стандардне гуме	23,5 P 25
Запремина сандука	17,5 m ³
Брзина кретања	50,4 km / h
Нето оптерећење	28 t
Транспортна дужина	9,76 m
Транспортна ширина	2,9 m
Транспортна висина	3,45 m
Радијус окретања споља	8,47 m
Висина утовара	2,9 m
Тип мотора	KSM11C
Снага мотора	263 kW
Радна запремина	10,8 l

Слика бр. 2.3.2.1.9: Изглед и техничке карактеристике зглобног дампера Terex TA 30-7

Интерни камионски транспорт јаловине

Транспорт ће се вршити зглобног дампера марке Terex TA 30-7 запремине сандука $V_c = 17,5 \text{ m}^3$ и носивости до 28 t (у обзир долазе и други камиони сличних техничких карактеристика).

Из претходних прорачуна видимо да је однос јаловине и корисне минералне сировине заиста мален узимајући у обзир њихове количине и пројектовани годишњи капацитет, међутим потребно је нагласити да ће се послови одвоза јаловине радити кампањски на почетку експлоатације са циљем да се образују пројектоване етажне равни, а самим тим што прије дође до корисне (квалитетније) минералне сировине. У том случају

уколико буде било потребе иако за интерни транспорт јаловине задовољава један камион ангажоваће се одговарајући број (2-3, оперативно).

Припрема минералне сировине (идејно рјешење)

Инвеститор „Јапра” а.д. – Нови Град тренутно располаже са мобилном дробилицом која ће служити за добијање фракције -32+0 mm и -63+0 mm.

Биће приказано Идејно рјешење стабилног постројења за дробљење и класирање, с обзиром на пројектовани капацитет каменолома, док ће детаљна обрада истог бити у Допунском рударском пројекту сепарације (са посебно обрађеним технолошким, машинским, грађевинским и електро дијелом).

На стационарном погону за дробљење и класирање вршиће се производња грађевинских фракција -4+0, -8+4, -16+8, и -32+16 mm које ће своју употребу наћи у виду агрегата за производњу бетона, малтера, за насипање путева и др.

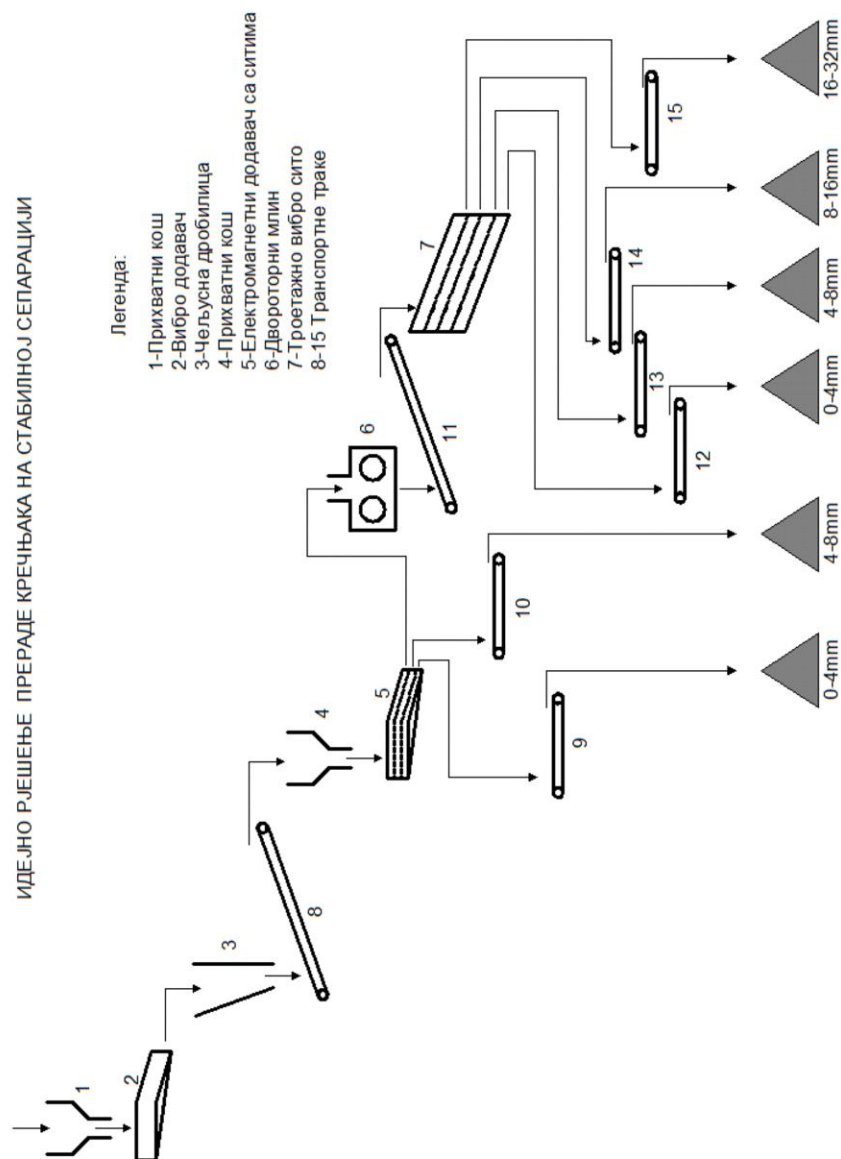
Стабилни погон постројења за дробљење и класирање би сачињавали:

- прихватни кош,
- вибрациони додавач,
- чељусна дробилица,
- електромагнетни додавач са ситима,
- двороторни млин,
- троетажно вибрационо сито и
- транспортне траке.

Одминирани материјал са радних етажа камионима ће се транспортовати до прихватног коша стационарног погона. Испод прихватног коша налази се вибро додавач који ће кречњак додати даље у технолошки процес, тј. у чељусну дробилицу. У дробилици ће се вршити уситњавање материјала који ће падати на транспортну траку и ићи даље до прихватног коша млина за секундарно мљевање. На ситима на електромагнетном додавачу издвајаће се класе -4+0, -8+4, mm које представљају другу класу у производном процесу (јаловина). Класа -30+8 ће се транспортном траком допремати до троетажног вибрационог сита. Просијавањем ће се добити четири фракције и то: -4+0, -8+4, -16+8 и -32+16 mm. Агрегати ће се транспортним тракама одлагати на депо фракција.

Технолошка шема прераде кречњака на стационарном погону дата је на слици бр. 2.3.2.1.10, а скица просторног распореда постројења на слици бр.2.1.1.2.

Класа кречњака -32+16 mm сматра се некомерцијалном и ова класа ће се стога враћати у поступак припреме са циљем добијања што веће количине комерцијалне класе -4+0 mm. У зависности од потреба тржишта, у поступак поновне припреме могу се враћати сав кречњак крупнији од 4 mm.

Слика бр. 2.3.2.1.10: Технолошка шема (идејно рјешење) припреме кречњака

Планирана годишња производња свих фракција 100.000 m³ ч.м..

Табела бр. 2.3.2.1.7: Процентуално учешће фракција:

Фракција, mm	Учешће, %	Годишња производња, m ³
0 – 4	50	50.000
4 – 8	15	15.000
8 – 16	15	15.000
16 – 32	15	15.000
32 – 150	5	5.000
Укупно:	100	100.000

Утовар готових производа - фракција са депоа на основном платоу на + 550 mNV, вршиће се утоварачем LuiGong 842H у камионе намјењене за екстерни саобраћај.

Одлагање откривке и јаловине

Стијенски комплекс је на површини покривен хумусним и глиновито-кречњачким покровом дебљине до 2 m и тај површински слој чини јаловину.

На предметном лежишту, односно ПК ради се о сразмјерно малим количинама откривке - јаловине и те количине ће се одлагати на најближа погодна мјеста на терену, гдје је то могуће, на почетку експлоатације. Такође, гдје то конфигурација терена и транспортна дужина дозвољавају, одлагање ће се вршити директним гурањем булдозером на изохипсе терена. Гдје то није могуће извести, транспорт ће бити обављен камионима, који су већ обрађени у претходном поднаслову.

Откривка, која ће се откопати у току фазе приреме терена за експлоатацију, одлагаће се на сјеверном дијелу експлоатационог поља, како је и приказано на слици бр. 2.1.1.2: План просторне организације на лежишту „Камичани“, код Приједора- што представља пројектовано одлагалиште.

2.3.2.1. Помоћне фазе експлоатације

Одржавање путева, одлагалишта, и радног круга и сигнализација

Под пословима одржавања путева, одлагалишта јаловине, и радног круга подразумијева се:

- одржавање путева,
- санирање нагиба етаже одлагалишта,
- планирање етажних равни након рада ровокопача и утоваривача.

Одржавање путева састоји се из следећих операција:

- риповање неравнина приликом равнања планума,
- поравнавање површине пута уз обавезно одржавање пројектованих падова пута,
- чишћење одводних канала,
- допремање и разастирање материјала на оштећеној подлози пута,
- у зимском периоду чишћење снијега са булдозерима, а у случају појаве поледице на путним површинама посипање соли и шљаке на успонима и падовима.

Обнову и детаљну оправку пута радити само када је пут расквашен. За обављање ових послова, користиће се, с обзиром на капацитет, постојећи булдозер, утоваривач и ровокопач (по потреби).

Постављање вертикалне сигнализације на ПК изводити по важећим прописима и стандардима о безбједности саобраћаја (према правилнику о саобраћајним знацима).

Одводњавање ПК и одлагалишта

Одводња површинског копа

Лежиште техничког грађевинског камена - кречњака "Камичани" у морфолошком погледу представља издигнути дио терена док у хидрогеолошком погледу већи дио падавинских вода отиче док се мањи дио инфилтрира кроз пукотине и понире.

Стијенски комплекс је на површини покривен хумусним и глиновито-кречњачким покровом дебљине до 2 m.

Седименти интергрануларне порозности могу акумулирати незнатан дио атмосферске воде, али су то ипак, по правилу, безначајни колектори са коефицијентом филтрације обично испод 1×10^{-5} cm/sec.

Кречњаци представљају типичне хидрогеолошке колекторе - спроводнике у којима се вода креће дуж пукотина, те концентрисаним подземним токовима отиче у дубље дијелове масива. Кречњаци су веома испуцали што омогућује брзо оцјеђивање подземних и атмосферских вода у подземље.

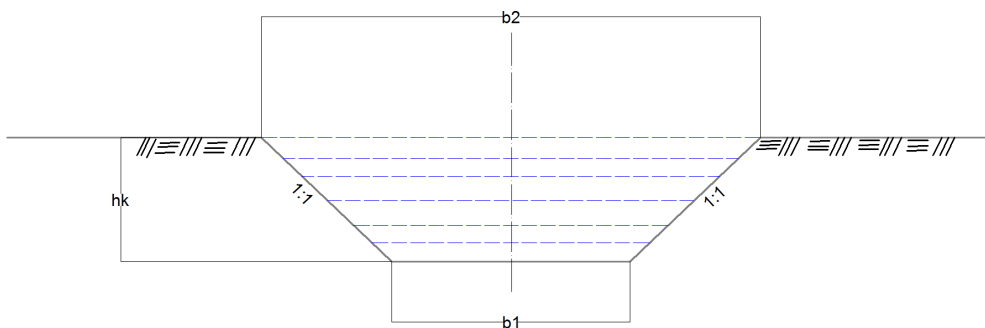
Кречњачки стијенски масив посматран као цјелина има својства добре водопрпусности, са коефицијентом филтрације 1×10^{-3} до 1×10^{-1} cm/sec, тј. одликује се ефектима брзог оцјеђивања. Површина кречњака је стога безводна, без извора и других видова површинске воде.

На основу досадашњих података и осматрања на терену максимални ниво подземне воде је испод најниже радне етаже (570 m) и нивоа индустријског платоа.

С обзиром на горе наведено све етажне равни и платои на ширем подручју радиће се под благим нагибом (1-3%) у правцу слијевања воде природним падом.

Такође, на основу самих карактеристика колекторских стијенских масива, те на основу конфигурације терена (брзо отицање воде низ падине), посебне концепције заштите од површинских вода нема. Подземне воде практично не постоје те заштита од њих није посебно предвиђена.

Одводњавање лежишта и одлагалишта јаловине од атмосферских вода вршиће се израдом отворених етажних канала, којима се вода гравитационо спроводи ван граница површинског копа. Израду етажних канала треба ускладити са динамиком развоја рударских радова. Израда ободних канала (слика бр. 2.1.5.1.1.) копа од дотока атмосферских вода вршиће се по потреби у току експлоатације изнад етажа и одлагалишта јаловине.

Слика бр. 2.1.5.1.1: Попречни пресјек канала за одводњавање

Одржавање механизације и опреме

За обављање послова на одржавању опреме на ПК, користиће се слободан простор на основном платоу поред објекта, у којем се налази приручно складиште алата.

Планирани ниво одржавања обухвата дневне прегледе, сервисно и корективно одржавање.

Већи кварови, које није могуће отклонити на ПК, отклањаће се у специјализованој радионици „ПРИЈЕДОРПУТЕВИ“ А.Д. - Приједор до које ће се машина одшлепати

вучењем (односи се на камионе), односно транспортовати лабудницом (односи се на остале машине).

На површинском копу, односно на простору поред објекта предвиђене су три категорије одржавања и то :

- превентивно одржавање,
- корективно одржавање и
- непредвиђене и непланиране оправке.

На самом копу се предвиђа обављање превентивних прегледа и евентуално одржавање мањих непланираних кварова - мањих оправки. Све друго подразумјева извођење тих радова у специјализованој радионици.

Превентивно одржавање се састоји у сервисирању и планирању поступака неопходних да би се застоји опреме свели на минимум.

Корективно одржавање се састоји у откривању узрока квара, отклањању квара и др.

Ремонт се врши на принципу замјене склопова. Обим послова зависи од стања опреме и вијек је различит. Такође се врши варење пукотина на носећој конструкцији и сл. Непредвиђене и непланиране оправке врше се повремено и настају из разних разлога. Обим радова зависи од тежине квара и креће се од обима посла при нормалним сервисима до величине посла при ремонтима.

Сервисно одржавање камиона, багера, утоварача и булдозера предвиђено је сваких 125, 250, 500, 1.000 и 2.500 часова рада.

Ремонт се врши :

- камиона између 5.000 и 8.000 часова рада машине,
- багера и утоварача између 12.000 и 15.000 ефективних часова рада и
- булдозера по упутству произвођача.

Рекултивација оштећеног земљишта

Рекултивација подразумјева укупно третирање деградираног простора ради његовог повољног економског, функционалног и еколошког уклапања у околну средину.

На деградираним површинама прво ће се извршити техничка, а потом и биолошка рекултивација. Техничка рекултивација ће се извршити:

- чишћењем површина које су предвиђене за рекултивацију уклањањем крупних комада камена и другог отпадног материјала

- формирањем стабилних косина висинских етажа п.к.
- планирање јаловине на површинама које се рекултивишу
- прекривање неплодног земљишта хумусним слојем

Биолошка рекултивација представља мјере на избору културе након завршене техничке рекултивације. Потребно је изабрати биљне врсте које немају велике захтјеве за посебан квалитет земљишта.

Прије почетка радова на равнању површина неопходно је багером покупити све крупне комаде камена који су заостали у процесу експлоатације. Поред тога потребно је са површина за рекултивацију уклонити сав отпадни и други материјал и потом приступити насипању површина јаловином.

Укупна деградирана површина износи око 156.585 м².

Техничку рекултивацију треба изводити непосредно прије планирања биолошке рекултивације, у прољеће или јесен.

Послије завршене експлоатације на површинском копу Камичани ће бити формиране висинске етаже 570, 590, 610, 630 мНВ. Етаже су високе по 20 м са углом нагиба 700. На нивоу сваке етаже формирана је етажна равна просјечне ширине 15 м, осим на етажи 550 мНВ на којој је етажна равна широка у просјеку око 210 м.

Ову фазу обухвата припрема земљишта за коришћење у привредне сврхе. Земљиште се припрема следећим операцијама :

- равнањем и разастирањем продуктивног слоја,
- формирањем стабилних ножица и косина одлагалишта јаловине (врши се одмах по завршетку одлагања јаловине- одређених нивоа одлагања или одређених фаза одлагања),
- формирање и терасирање завршних косина копа.

Због малих количина, на платоима и терасама се неће разастирати хумус. Вршиће се разастирање јаловинског материјала .

Разастирање јаловинског материјала - исти се утовара, транспортује и разастире на следећи начин и на следеће површине:

- основни плато + 550 мНВ- се прекривају овим материјалом у слоју дебљине 40-50 см,

- терасе површинских копова - се прекривају такође јаловинским материјалом у слоју 40-50 см ,

- плато одлагалишта јаловине +560 мНВ је већ изграђени од преосталог јаловинског материјала,

Косине одлагалишта јаловине се не предвиђају прекривати хумусним слојем због сађења багрема , док се на косинама копова не предвиђа било која садња - третман (ни прекривање хумусним слојем , ни било која садња).

По узимању неопходних количина материјала за разастирање, извршиће се планирање платоа и терасирање одлагалишта са преосталим количинама глиновито-хумусног материјала.

Површине су следећих величина :

- површине за затрављивање :

осн.ниво површинског копа..... 7,9 ха

плато одлагалишта јаловине.....1,7 ха

- површине за садњу црногоричне шуме

- терасе на површинском копу 2,3 ха

- површине за садњу багрема

косине одлагалишта.....1,2 ха

При техничкој рекултивацији, одлагалиште се терасира, ако нису терасирана у току складиштења јаловине.

Терасирање одлагалишта се врши булдозером и почиње са врха одлагалишта.

Тераса се раде у обрнутом паду према јаловишту , и то 2 -3 % ради спречавања ерозије атмосферском водом. На терасама се копају јамице у које се полаже земља са хумусом и засађује дрвеће.

Терасе у површинским коповима се такође раде у контра паду 2-3 % ка масиву због спречавања ерозије , уз израду подужних одводних канала. Терасе ће се по разастирању земљишног слоја (јаловински материјал) засадити црногоричном шумом.

Основн ниво копа : + 550 мНВ ће се по разастирању глиновито - хумусног слоја засадити травом.

Косине не улазе у процес рекултивације због њиховог нагиба - 700 и чињенице да су урађене у стабилном материјалу, а њихова ерозија је дијелом већ спријечена рекултивацијом тераса - пошумљавањем.

Биолошка фаза рекултивације представља мјере на избору култура након завршене техничке рекултивације те на успостављању плодоред.

Биолошка фаза обухвата избор биљних врста које немају велике захтјеве за посебан квалитет земљишта.

Као што је напријед наведено експлоатационо поље се налази на брдовитом земљишту, те самим тим рекултивације ће се одвијати у два правца :

- пошумљавању на терасама копа - са црногоричном шумом и косинама одлагалишта - багремовом шумом, и

- затрављивању основних платоа, заравни-тераса одлагалишта јаловине.

У фази рекултивације површина са затрављивањем основног платоа и заравни-платоа одлагалишта предвиђа се коришћење травно - легуминозних смјеса .

Код избора културе на терасама копа ,при рекултивацији површина на самом копу , користиће се црни бор (P. NIGRA) и бијели бор (P. SILVESTRIS) при пошумљавању тог дијела копа. Садња багрема (ROBINIA PSEUDOACACIAE) се врши на косинама одлагалишта јаловине.

Затрављивање- Послије разастирања хумуса на формираним заравнима и терасама одлагалишта и основног платоа вршиће се затрављивање тих површина. У ту сврху се користе травно - легуминозне смјесе. Од трава ће се употријебити смјеша за плитка и сува земљишта- Жежевица (DACTYLIS GLOMERATA, фамилија POACEAE) и Француски љуљ (ARRHENATHERIUM ELATIUS, фамилија POACEAE), а од легуминоза Жути звјездан (LOTUS CORNICULATUS- Жути звјездан, фамилија FABACEAE).

Начин засијавања- Засијавање основног платоа и тераса вршиће се примјеном хербицида без обраде земљишта.

За уништавање старог биљног покривача користе се различити хербициди углавном тотални, контактни и транслокациони Gramoxon-2 l/ha, Roundap- 3l/ha, Dalapon- 20 kg/ha и др.).

Третирање хербицидима врши се у прољеће прије затрављивања.

Послије примјене хербицида у одређеном року, зависно од особине хербицида, изводи се сјетва травно-легуминозне смјесе директним уношењем сјемена у земљиште помоћу специјалних сијачица "Rotoseedera".

Количина сјемена потребна за сјетву је следећа :

- Жежевица 10 kg/ha
- Француски љуљ 14 kg/ha
- Жути звјездан 6 kg/ha.

Сјетва се обавља у другој половини марта и првој половини априла. Одмах послје сјетве засијана површина се мора поваљати са гвозденим или дрвеним ваљком. На засијаној и поваљаној површини сјеме брже клија, уједначеније ниче и формира се бољи и продуктивнији травањак.

При припремању затрављивања заравни и тераса, а најкасније 3 - 4 дана прије сјетве потребно је у земљиште унијети : 80 - 120 kg/ha P₂O₅, 80 - 120 kg /ha K₂O и 40-60 kg/ha азотног ђубрива, с тим да се након ницања дода још 40-60 kg/ha азотног ђубрива у виду прихрањивања.

Шумска рекултивација- Планирано је да се на терасама копа заснују црногоричне шумске културе. На косинама јаловишта, предвиђено је сађење багремове шуме .

Само заснивање шумске састојине има следеће радне операције :

- * меилоративно ђубрење,
- * избор садница и непосредна садња,
- * њега младих садница у заснованој шуми и
- * заштита младе шуме.

Као оквирни нормативи су узети следећи подаци :

- 3.000 садница/ha - број садница за гушћу садњу багрема на косинама ,
- за багрем се при садњи не планира разастирање хумуса,
- рачуна се са 1,5 кг ђубрива / садници за садњу и додатних 0,5 кг / садници

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

за прихрану (барем једна прихрана у прве двије године након садње)

- 2.500 садница /ha - број садница за садњу црног и бијелог бора на платоима

- за црни и бијели бор се разастире земљишни слој (глиновито-хумусни материјал у укупној дебљини 40 - 50 cm, са постављањем хумуса у јамице за садњу.

2.3.3. Приказ врсте и количина потребне енергије и енергената, воде, сировина, потребног материјала за изградњу и друго

2.3.3.1. Основне и помоћне сировине, остале супстанце и енергија која ће се користити или која се производи на лежишту "Камичани" код Приједора

У процесу експлоатације техничког грађевинског камена– кречњака на лежишту "Камичани" код Приједора основна сировина која ће се користити је технички грађевински камен- кречњак, а од помоћних сировина користиће се нафта и вода.

2.3.3.2. Електрична енергија

За рад на површинском копу није потребна електрична енергија, јер ће се радови на експлоатацији одвијати у једној радној смјени за вријеме трајања дневне свјетлости, а сва механизација која је предвиђена за рад на површинском копу је са моторима са унутрашњим сагоријевањем и опремљена је властитом расвјетом.

За рад мобилног постројења за припрему минералне сировине – кречњака користиће се такође дизел гориво, док ће планирана стабилна сепарација користити електричну енергију. Детаљан опис снабдијевања електричном енергијом на копу биће приказан у Допунском рударском пројекту сепарације.

2.3.3.3. Снабдијевање индустријском и питком водом

Снабдијевање питком водом ће се изводити довозом питке воде у канистерима у количинама довољним да подмири потребе запослених на површинском копу. Послодавац је дужан радницима обезбједити воду за пиће (20-50 л/дан) у складу са одредбама Правилника о здравственој исправности воде намјењеној људској потрошњи („Службени гласник Републике Српске“, број 88/17, 97/18 и 93/23). Потреба за снабдијевање индустријском водом на лежишту "Камичани" нема, из разлога што није предвиђен ниједан потрошач исте. За прање машина користиће се цистерна за воду, коју Инвеститор посједује.

У првој фази експлоатације планира се постављање мобилног санитарног чвора (преносивог тоалета), који ће се чистити једном седмично. У каснијим фазама експлоатације планирана је изградња привременог објекта са санитарним чвором и постављање привремене водонепропусне септичке јаме, која ће се након престанка употребе уклонити са локације. Санитарне отпадне воде уклањати према одредбама

Правилника о третману отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације („Службени гласник Републике Српске“, број 68/01).

2.3.3.4. Снабдијевање топлотном енергијом

На лежишту “Камичани“ код Приједора загријавање објеката у којима ће боравити радници (контејнери за смјештај и исхрану радника) вршиће се коришћењем пећи на чврсто гориво.

2.3.3.5. Снабдијевање дизел горивом и мазивима

Снабдјевање опреме на ПК дизел горивом вршиће се ауто цистерном за гориво коју посједује Инвеститор или са цистерном неког од специјализованих снабдјевача. Истакање из цистерне у машине вршиће се на основном платоу на 550 мНВ, изузев бушилице гдје ће се истакање вршити на етажној равни из металних буради која ће се допремати у кашици ровокопача на етажу, ако није могуће силажење бушилце на плато 550 мНВ. Могућа је опција довожења горива у бачвама комбијем или неком другом врстом теретног возила који би се користили за потребе транспорта репроматеријала и радника, за случај застоја у редовном снабдјевању. Цистерна у оба случаја мора бити опремљена неопходним апаратом за гашење пожара и осталом потребном опремом прописаном Законом о јавном саобраћају.

2.3.3.6. Снабдијевање експлозивним средствима

На предметном лежишту је предвиђено коришћење експлозивних средстава.

Бушачко- минерски радови ће се изводити од стране трећих лица лиценцираних за обављање ових послова. Бушачко - минерски параметри ће се током експлоатације прилагодити условима стијенске масе која се минира и могу се обработити другом пројектном документацијом.

Површински коп не посједује складиште за експлозивна средства.

2.3.3.7. Снабдјевање компримованим ваздухом

Потреба за компримираним ваздухом настаје у случају потребе разбијања вангабаритних комада које ударни чекић не може да разбије или у случају минирања мањег обима на пробијању трасе пута и сл. Извор компримираног ваздуха је дизел компресорски агрегат, који је саставни уређај бушаће гарнитуре. На површинском копу ће се користити бушаћа гарнитура са вањским чекићем.

2.3.4. Приказ врсте и количине испуштених гасова, воде и других течних и гасовитих отпадних материја, посматрано по технолошким цјелинама, укључујући: емисије у ваздух, испуштање у воду и земљиште, буку, вибрације, свијетлост, топлоту, зрачења (јонизујућа и нејонизујућа)

Да би се потпуније сагледао проблем заштите животне средине неопходно је указати на основне загађиваче, њихове потенцијалне изворе и посљедице. С акцентом заштите животне средине, основне штетности на повшинском копу огледају се у емисији издувних гасова приликом сагорјевања нафтних деривата при раду опреме, затим емисија прашине, буке од радне механизације и минирања, деградација земљишта рударским радовима на контури површинског копа.

Емисије у ваздух, испуштање у воду и земљиште

Количина издвојених гасова зависи од врсте горива и процеса сагоријевања. У сљедећој табели дате су вриједности емисије производа сагоријевања у атмосферу у кг загађујућих материја на 1000 литара дизел горива (УС ЕПА, 1998).

Табела бр. 2.3.4.1: УС ЕПА емисије полутаната за различите типове рударске опреме (kg /1000 l горива)

Тип опреме	CO	NO _x	SO ₂	VOCs
Булдозер	14,73	34,29	3,74	1,58
Камион	14,73	34,29	3,73	1,58

У табели бр. 2.3.4.2. дати су емисиони фактори за прорачун емисија за дизел горива према

Правилнику о методологији начину вођења регистра постројења и загађивача („Службени гласник Републике Српске“ бр. 92/07). Потребно је напоменути да се само дизел гориво и користи за рад механизације и транспортних возила.

Табела бр. 2.3.4.2: Емисиони фактори за прорачун емисија

Дифузне емисије настале употребом горива							
Дизел гориво	CO ₂ kg/t	SO _x kg/t	NO _x kg/t	NMVC kg/t	CO kg/t	PM ₁₀ kg/t	PAH g/t
	3142	0,8	48,8	7,075	15,8	2,83	4,07

Имајући у виду да се ради о малим емисијама загађења, зоне утицаја су локалног карактера и односе се на мали простор непосредно око извора штетности и најчешће се простиру унутар откопаног простора (у радној околини). Прашина је пратећи облик

загађења који се на површинском копу јавља у разним фазама технолошког процеса експлоатације и припреме минералне сировине (откопавање, транспорт).

Карактеристични извори загађивања ваздуха суспендованим честицама су:

- тачкасти (багер),
- линијски (путеви на површинском копу),
- површински (активне површине на површинском копу).

Примарне изворе чине рударске машине у раду, а секундарне изворе чине све активне површине, које под утицајем вјетра емитују у ваздушну средину лебедећу фракцију изнад наталожене прашине.

Интензитет аерозагађења зависи од низа фактора: природних карактеристика стијенског масива, климатских и метеоролошких услова, технологије експлоатације лежишта, ефикасности примјењеног поступка за спречавање емитовања прашине. Сагласно наведеној констатацији, интензитет аерозагађења прашином на површинским коповима се креће у широким границама. У укупном емисионом фонду доминира секундарно емитовање прашине са активних површина под утицајем вјетра.

У табели бр. 2.3.4.3. приказани су подаци о интензитету издвајања (емисији) прашине под утицајем примарних и секундарних извора на површинском копу према National Pollutant Inventory (1999):

Табела 2.3.4.3: Фактори емисије прашине у зависности од типа активности и опреме према National Pollutant Inventory (1999)

Активност/ опрема	Јединица	Емисија
Бушење	kg/буш.	0.31
Булдозер	kg/h	4.0
Камион	kg/t	0.004
Кретање камиона	kg/km	0.4
Утовар са гомиле	kg/t	0.013
Ерозија вјетра	kg/ha/h	0.2

Бука и вибрације

Бука, као облик загађења у рударству, јавља се готово на свим машинама на површинском копу и њој су углавном изложени руковаоци машина. Ниво буке одређује старост постројења и одржавање истог, као и рељеф, природне или вјештачке препреке које могу појачавати, слабити или скретати буку.

Велики број извора буке, као и њихово концентрисање на релативно малом простору, може допринијети повећању укупног фона емитоване буке са копа, што се првенствено негативно одржава на радну средину, а затим на животну средину у непосредној близини копа.

Вибрације, као облик загађења у рударству, могу се јавити као посљедица рада рударске механизације.

Свјетлост, топлота, зрачења (јонизујућа и нејонизујућа)

Радно вријеме експлоатације биће само у току дневне свјетлости. На подручју лежишта “Камичани” код Приједора нису идентификовани извори јонизујућих и нејонизујућих зрачења.

2.3.5. Идентификација врста и процјена количине могућег отпада, приказ технологија третирања (прерада, рециклажа, одлагање) свих врста отпадних материја

Током извођења радова на површинском копу могућ је настанак одређених количина отпада, које могу негативно утицати на околину уколико се не збрињавају на одговарајући начин. Очекује се настанак различитих врста опасног и неопасног отпада, који се према Правилнику о категоријама, испитивању и класификацији отпада (“Сл. Гласник РС”, број 19/15) и Правилника о измјенама правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада (“Сл. Гласник РС”, број 79/18) могу сврстати унутар следећих група отпада приказаних у следећој табели.

Табела бр. 2.3.5.1: Врсте отпада према каталогу отпада

Шифра	Назив отпада
01 01	Отпади од ископавања минералних сировина
01 01 02	Отпади од ископавања неметалних минералних сировина
13 05	Садржај сепаратора уље/вода
13 05 02*	Муљевии из сепаратора уље/вода
13 05 06*	Уља из сепаратора уље/вода
13 07	Отпади од течних горива
13 07 01*	Погонско гориво и дизел
15 01	Амбалажа (укључујући посебно сакупљену амбалажу у комуналном отпаду)
15 01 01	Папирна и картонска амбалажа
15 01 02	Пластична амбалажа
20 03	Остали комунални отпади
20 03 01	Мијешани комунални отпад

При производњи корисне минералне сировине јавља се извјесна количина чврстог отпадног материјала јаловине тзв. шкарта. Процес производње се води тако да се тежи да количина шкарта буде што мања, будући да он представља чисти губитак при производњи. Откривка, која ће се откопати у току фазе приреме терена за експлоатацију, одлагаће се на сјеверном дијелу експлоатационог поља.

Ситни кречњак, као и издробљени кречњак ће се транспортовати ван експлоатационог поља до крајњих купаца.

Настанак комуналног отпада везан је за одређене активности које се одвијају унутар експлоатационог поља.

Комунални отпад и други безопасни отпад који се очекује у веома малој количини на простору површинског копа сакупљаће се у намјенске контејнере, а одвоз на депонију повјериће се овлашћеном предузећу.

Опасни отпад (муљевии и уља из сепаратора уље/вода, остаци уља и мазива) ће се прикупљати у водонепропусне, означене посуде (бачве) или у контејнере са знаком

„Опасан отпад“ и одвозити од стране предузећа које се бави прикупљањем и транспортом овакве врсте отпада, са којим Инвеститор треба да потпише уговор. О настанку и начину поступања са отпадом потребно је вршити записник о отпаду, а податке из истог на прописаним обрасцима достављати надлежном органу.

Планирани ниво одржавања обухвата дневне прегледе, сервисно и корективно одржавање.

Већи кварови, које није могуће отклонити на ПК, отклањаће се у специјализованој радионици „ПРИЈЕДОРПУТЕВИ“ А.Д. - Приједор до које ће се машина одшлепати вучењем (односи се на камионе), односно транспортовати лабудуцом (односи се на остале машине).

На површини предметног лежишта – будућег површинског копа могу настати штетне отпадне материје, нпр. машинско уље, гориво од механизације. Вјероватноћа појаве таквих материја, које би значајно утицале на земљиште и евентуално на подземне воде, не може се дефинисати, али одређени ризик свакако да постоји и он се увијек своди на најмању могућу мјеру адекватном организацијом површинског копа.

Поступање са отпадом на простору лежишта “Камичани” код Приједора детаљно ће бити дефинисано посебним Планом о управљању отпадом који мора бити израђен у складу са чланом 22. Закона о управљању отпадом (“Службени гласник Републике Српске”, број 111/13) и Закона о измјенама и допунама закона о управљању отпадом (“Службени гласник РС”, број 106/15, 16/18, 70/20, 63/21, 65/21).

Одговорно лице за спровођење плана управљања отпадом

Према важећем Закону о управљању отпадом, одговорно лице за управљање отпадом је лице задужено за вођење и праћење радног процеса, за које је постројењу, погону или пословном простору према Закону о заштити животне средине потребна еколошка дозвола, тј. мора се одредити лице које ће вршити послове управљања отпадом.

Орган надлежан за послове заштите животне средине ће бити обавјештен о одређивању одговорног лица за управљање отпадом.

Лице одговорно за управљање отпадом дужно је:

- да организује спровођење и ажурирање плана управљања отпадом,
- да предлаже мјере превенције, смањења, поновног искориштења и рециклаже отпада,

- да прати спровођење Закона и других прописа о управљању отпадом и извјештава органе управљања.

Одговорност лица одговорног за управљање отпадом не смањује одговорност одговорног лица у постројењу, погону или пословном простору (простору за рад), произашло вршењем дјелатности управљања отпадом. То је правно лице које руководи радом или контролише постројење, погон и сл., односно у овим случајевима за које је утврђено законом, лице на које је пренесено овлаштење одлучивања о техничком функционисању постројења, погона или пословног простора.

У конкретном случају, потребно је донијети одлуку о именовану **одговорног лица за управљање отпадом** у складу са чланом 31. Став 1. тачка ж. Закона о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске". бр. 111/13, 106/15, 2/18 и 16/18 и 70/20, 63/21, 65/21).

2.4. Опис могућих утицаја пројекта на животну средину и поједине њене елементе, у току и након реализације пројекта, у редовним и ванредним околностима, укључујући и могуће кумулативне утицаје

Експлоатација на површинском копу, без обзира на сва техничко-технолошка рјешења, односно коришћене радне операције и опрему, представља опасност за раднике као и извор загађења животне средине. Потенцијално негативан утицај на људе, флору и фауну се може очекивати током експлоатације површинског копа.

Са становишта утицаја на животну средину, свака од технологија откопавања има својих предности и недостатака, међутим, површинска експлоатација условљава далеко веће промјене природне средине, а тиме су и посљедице загађења знатно израженије.

У току израде студије утицаја на животну средину, а у циљу смањења утицаја предметног објекта на животну средину извршена је идентификација извора емисије. Извори емисија у животну средину се огледају кроз емисије штетних материја (прашине, издувних гасова машина) у ваздух и воду, на квалитет воде, биљни и животињски свијет, пејзаж, као и емисије буке и вибрација у животну средину.

Табела бр. 2.4.1: Претходне процјене могућих утицаја на животну средину током експлоатације техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора

Технолошки процеси	Штетни утицаји	Опис штетног утицаја
Скидање откритке	<i>Прашина, продукти сагоријевања СУС мотора</i>	Утицај на здравље људи и радника, утицаји на биљни и животњи свијет, утицај на земљиште
	<i>Бука, чврсти отпад</i>	Утицај на здравље људи у непосредној близини, утицај на земљиште
Бушење минских бушотина	<i>Прашина</i>	Утицај на здравље људи, штетни утицаји на физиолошке процесе биљки и на земљиште
	<i>Бука</i>	Утицај на здравље људи у непосредној близини
Минирање	<i>Прашина и гасовити продукти изгарања експлозивних средстава</i>	Утицај на здравље људи, штетни утицаји на физиолошке процесе биљки и матично земљиште
	<i>Сеизмички ефекти</i>	Могуће оштећење околних објеката
	<i>Зрачни удар</i>	Могућа повреда људи, радника, уређаја и машина
	<i>Разбацивање комада стијенске масе</i>	
Уситњавање, дробљење кречњака	<i>Прашина</i>	Утицај на здравље људи, онечишћење зрака и запрашеност постројења, уређаја и машина
	<i>Бука и вибрације</i>	
Утовар и транспорт кречњака	<i>Прашина</i>	Утицај на здравље људи, оштећење биодиверзитета, онечишћење зрака и запрашеност

2.4.1. Утицај на квалитет ваздуха, воде, земљишта, нивоа буке, интензитета вибрације, зрачења, флоре и фауне

Рударски радови имају вишеструке утицаје на околину, који се најчешће манифестују кроз трајну промјену морфологије терена захваћеног рударским радовима и повремене појаве (бука, прашина и др.) у току животног вијека каменолома, односно технолошког процеса експлоатације.

Трајне промјене терена, захваћеног рударским радовима, обично имају за посљедицу утицај на крајње вриједности, а могу имати утицаја и на сигурност околине. У конкретном случају експлоатацијом на лежишту “Камичани” код Приједора биће извршена деградација и промјена облика терена. У току извођења радова на припреми терена и експлоатацији могући су утицаји на животну средину.

На основу радова који се изводе на експлоатацији техничког грађевинског камена - кречњака на сличним каменоломима кроз пројектну документацију се могу дефинисати технологије и мјере које ће умањити или потпуно елиминисати негатвне утицаје.

Потенцијални негативни утицај лежишта “Камичани” код Приједора на животну средину везани су за све технолошке фазе и операције производње техничког грађевинског камена-кречњака и сходно томе могу се очекивати сљедеће емисије и потенцијални негативни утјечаји овог лежишта на животну средину и то:

- емисија минералне прашине и отпадних димних гасова у ваздух;
- испуштање онечишћених оборинских вода;
- продукција отпадних материјала и девастирање земљишта;
- продукција буке и емисија у животну средину;
- минирање стијенских масива и утицај на животну средину.

2.4.1.1. Утицај на ваздух

Утицај површинског копа на квалитет ваздуха зависи од многих фактора. Основни фактори су метеоролошке прилике, посебно температура ваздуха, притисак, релативна влажност ваздуха, врсте и количина падавина те смјер и брзина вјетра. Веома важан је и одабрани технолошки концепт експлоатације на површинском копу, те правилно придржавање предвиђене технологије за смањење утицаја на квалитет ваздуха.

Током експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака јављаће се одређена количина прашине и издувних гасова од радне механизације. При томе може доћи до загађења ваздуха и земљишта, а даље и површинских и подземних вода. Главни извори загађења ваздуха прашином настају при: бушењу, дробљењу, утовару и транспорту. Прашина као потенцијални загађивач ваздуха, воде и земљишта појављује се у технолошком процесу и то:

- У процесу бушења минских бушотина гдје настаје као продукт разарања стијене бушаћом круном. Материјал настао разарањем стијене у виду ситних честица компримираним ваздухом се износи са дна бушотине на површину гдје у атмосферу доспијева у виду прашине.
- Приликом минирања стијенске масе настају ситне честице стијенског материјала које се заједно са гасовима насталим у процесу сагоријевања експлозива шире у околном простору.
- Приликом примарног дробљења техничког грађевинског камена – кречњака,
- Приликом утовара техничког грађевинског камена – кречњака у камионе, утовара јаловине као и приликом истресања јавља се одређена количина прашине која доспијева у атмосферу.
- Приликом кретања камиона и друге механизације по радним платоима и путевима или појавом вјетра, прашина наталожена на тим површинама или настала ерозијом тих површина точковима или струјањем ваздуха подиже се са тих површина и извјесно вријеме задржава у атмосфери.

Минерална прашина настала усљед транспорта може да настане на два начина:

- усљед нередовног одржавања путева у лјетном периоду када се ствара слој

прашине на путевима која се може подизати од тла и у току мале брзине возила или од вјетра,

- пребрзог кретања транспортне механизације (камиона) по путевима на којима је доста мала количина прашине, те својим кретањем стварају прашину.

Према досадашњим сазнањима о прашини која се ствара рударском експлоатацијом можемо констатовати да није утврђена присутност тешких метала - Cd, Ni, Mb, Zn, Cu, ни концентracија отровних метала - Hg, Pb, As, Se, Cr, те фитотоксичних материја које су штетне и опасне за биљке и животиње. То доводи до закључка да минерална прашина створена приликом експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту "Камичани" код Приједора у сушним периодима није штетна а ни агресивна за околину, те се појављује само као загађивач у физичком смислу.

Емисије издувних гасова настају у току рада машина и транспортних средстава која за погон користе фосилна горива (нафта, бензин), а као резултат њиховог рада емитују се CO₂, CO, SO₂, чађи и др. Експлоатација, дробљење и транспорт техничког грађевинског камена – кречњака доводе до настанка прашине. Емисија прашине у атмосферу има негативан утицај на људе. Ефекти ових утицаја могу бити акутни и хронични. Акутни ефекти се могу јавити код високог степена загађења прашином. Хроничне посљедице испољавају се као обољења дисајних органа и кардиоваскуларног система. Од болести дисајних органа највише су распрострањене кијавице и хронични бронхитис. Повећане концентрације настају у временски топлијем периоду, које може имати штетне ефекте како за људе који раде на пословима за експлоатацију, тако и на непосредну околину. Уколико је веће присуство прашине онда се ствара облак који вјетар носи на сусједне локације.

Присуство прашине је карактеристично и за приступне путеве уколико су они макадамски.

За вријеме бушења минских бушотина настаје, осим ситних честица и врло ситна прашина од бушеног материјала, која се у случају неисправности система отпрашивања и зависно од метеоролошких услова може вјетром разносити на шире подручје. Прашина формирана минарањем настаје првенствено при дробљењу и рушењу стијенске масе

експлозивом и у највећој је количини фина удисајно - респирабилна прашина. Ова прашина при мињању настаје у три узастопне фазе :

- Први прашинасто- гасни облак настаје избацавањем прашине из отвора бушотине под дејством гасних продуката експлозије. У овом облаку се налази фино здробљена стијена која је отргнута из подручја отвора бушотине и прашина из процеса бушења.
- Други прашинасто - гасни облак настаје растресањем, односно дробљењем масива у процесу детонације, затим покретањем и помјерањем стијене,
- У трећој фази настаје подизање и растурање усковитлане наталожене прашине проузроковане падом измињане стијене под дејством ваздушних ударних таласа и потреса.

Прашинасто- гасни облак за мање од 1 минуте достиже висину 150 - 200 метара, и у том времену настаје изравнавање температуре гасова у облаку и околне атмосфере. Послије тога настаје покретање облака вјетром и таложење прашине.

Велики број минерских параметара утиче на обим настајања прашине, а посебно се могу издвојити: утицај методе мињања, тип и потрошња експлозива, карактеристике стијене која се миња, хидрогеолошки услови у лежишту. Поред ових на количину прашине веома битно утичу и климатске прилике, тако да је запрашеност значајно већа за вријеме љетних сушних дана него у периоду повећане влаге.

Правилан избор параметара бушачко – минерских радова ефикасно може умањити сувишно дробљење и мрвљење стијенске масе на контакту експлозивног пуњења и зидова бушотине, а такође и избацавање прашине из подручја бушотине:

- Мињање бушотинама мањег пречника и при већој висини етаже смањује зону пластичних деформација и снижава висину прашинасто – гасног облака тј. количину издвојене прашине,
- Вишередна масовна мињања дају мањи обим прашинасто – гасног облака него мињања са једним радом бушотина,
- Иницирање на врху експлозивног пуњења има највећи утицај на настајање прашинасто – гасног облака, мањи обим настаје при комбинованом иницирању са

дна и са врха експлозивног пуњења, а најмањи при доњем иницирању експлозивног пуњења,

- Развој прашине се повећава бризантношћу експлозива. Снажнији експлозив производи ситнију гранулацију око бушотине у зони дробљења и повећава обим fine удисајне прашине,
- Количина прашине се повећава са повећањем чврстоће миниране стијенске масе,
- Од врсте чепа, његовог квалитета и дужине зависи степен дробљења око бушотине и цјелокупни ефекат минирања па самим тим и количина и обим прашинасто – гасних облака,
- Степен овлажености масива је један од најутицајнијих фактора на интензитет стварања прашине приликом минирања и уопште рада на површинском копу.

Минирање ће се изводити 3-4 пута годишње те је овај утицај незнатан на обим настајања прашине усљед утицаја методе минирања, типа и потрошње експлозива, карактеристика стијене која се минира. Поред ових на количину прашине веома битно утичу и климатске прилике, тако де је запрашеност значајно већа за вријеме љетних сушних дана него у периоду повећане влаге.

2.4.1.2. Утицај на воде

Отпадне воде које се могу јавити на предметном лежишту су:

- атмосферске отпадне воде са радних етажа лежишта,
- отпадне воде са радних и манипулативних површина,
- отпадне воде које настају приликом прераде камена.

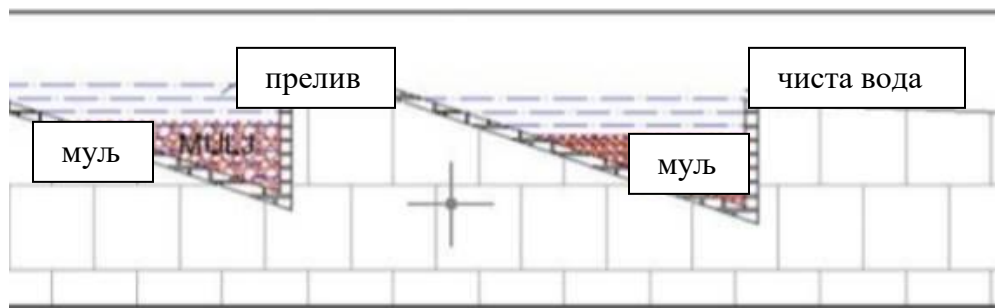
Утицаји на подземне и површинске воде јављају се у случају:

- таложења прашине створене на лежишту као посљедица рада рударске механизације, транспортних средстава;
- спирања честица атмосферским падавинама на површинама лежишта;
- усљед непостојања система одводње атмосферских отпадних вода;
- усљед неодржавања система за одводњу и таложника за пречишћавање атмосферских отпадних вода.

Посљедица експлоатације кречњака је перманентно таложење гасовитих и чврстих материја на ужем и ширем простору лежишта које се код примјене орошавања и код појаве атмосферских падавина спирају и транспортују до коначног реципијента. У рударској пракси се проблем одводњавања оборинских вода са експлоатационих површина рјешава у Главном рударском пројекту експлоатације, који обавезно садржи техничко рјешење за прикупљање и контролисано усмјеравање површинских (оборинских) вода према реципијенту. Са обзиром на састав тла не очекује се дубље продирање таквог материјала у подземље и онечишћавање подземних вода. Заштиту од механичког загађивања вода потребно је извршити изградњом и правилним одржавањем заштитног система око активног дијела на коме се врши експлоатација.

Заштитни систем се састоји од:

- Ободно изграђеног одводног канала или система цијеви за прихват оборинских вода и вода насталих у процесу експлоатације, тако постављених да се сва сакупљена вода усмјерава према таложнику,
- Таложника, гдје се постепено таложе честице и бистри вода, а наталожени седимент се одређеним временским интервалима чисти пумпом и одвози цистерном.

Слика бр. 2.4.1.2.1: Пресјек таложника

Третман наведених отпадних вода мора бити у складу са: Правилником о третману и одводњи воде за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације и Правилника о испуштању отпадних вода у површинске воде.

Могући утицај на квалитет вода може настати услед испуста отпадних материја приликом евентуалних превентивних поправки механизације, претакања нафте и приликом испуста санитарно-фекалних отпадних вода.

У случају инцидентног изливања горива и мазива из рударске механизације може доћи до загађености подземних вода. Процес ширења нафте може трајати врло дуго, док се не постигне капацитет засићења тла. Имајући наведено у виду потребно је примјенити одређене мјере заштите како би се заштитио квалитет подземних и површинских вода на предметном локалитету. Уколико се у току радова догоде кварови и испуштања уља на тло, руковаоци и техничко особље треба да на прописан начин уклоне и онемогуће контакт са водама.

Санитарно-фекалне отпадне воде могу утицати на квалитет вода уколико се неконтролисано збрињавају и не третирају по санитарно-хигијенским и околинским прописима.

2.4.1.3. Утицај на земљиште

Заштита земљишта је неопходна у два правца. Једно је да се не догоди његово загађење, а друго да оштећене природне површине поново врати њиховој намјени. У току експлоатације доћи ће до деградације површинског слоја земљишта, које се не може користити на други начин до дефинитивног затварања површинског копа. Експлоатација минералних сировина на локацији може узроковати директна и посредна оштећења која се односе на премјештање тла чиме оно постаје необновљиво. Директне посљедице таквог оштећења тла су губитак цијелог профила тла, промјена стратиграфије профила, губитак шумских површина, угрожени околни екосистем као и повећана хетерогеност покривача тла.

Могућа загађења земљишта, на датој локацији, у фази експлоатације су сљедећа:
- загађења настала таложењем прашине, ако доспије на пољопривредна земљишта. Није прихватљиво да се прашина таложи на биљном материјалу пољопривредних површина, које су под културама за људску и анималну исхрану из разлога што је таложни прах-седимент агресивна супстанца за пробавни тракт конзумента хране и изазива озбиљне сметње.

- загађења као посљедица просипања нафте и њених деривата, одлагањем отпадних уља и мазива, уљних филтера, те зауљених и замашћених крпа и сл. Појава ове врсте контаминације животне средине посљедица је људског немара или техничке неисправности возила и опреме.
- постоји могућност појаве ерозије која настаје као посљедица испирања стијене и слабљења веза. У случају неодржавања система за одводњу оборинских вода у функционалном стању може доћи до појаве одрона или клизишта.
- неконтролисаним одлагањем чврстог отпада, те разне врсте амбалаже, ако се на вријеме не дислоцирају, могу имати негативне посљедице на земљиште, јер се ови материјали јако споро разграђују.

Утицај на земљиште везан за промјену рељефа, има трајни карактер, док промјене везане за евентуално загађење земљишта су привременог карактера. Рекултивацијом и затварањем површинског копа негативан утицај на земљиште и пољопривредне површине свест ће се на најмању могућу мјеру.

2.4.1.4. Утицај на укупан ниво буке

Истраживања из домена животне средине код експлоатације производних објеката овакве намјене, недвосмислено показује да и бука представља један од просторно изражених утицаја.

Стални извори буке у технолошком процесу потичу од рада механизације и возила (багер, утоваривач, дробилице и камиони). Стални извори буке представљају константу свакодневног технолошког процеса, а прекидају се само за вријеме минирања. Рад механизације и возила у технолошком процесу представљају сталан извор буке од рада мотора и утовара минералне сировине. Повремени извори буке узроковани су бушењем и минирањем стијенске масе, а укључују буку мањег интензитета код бушења минских бушотина и краткотрајни зрачни удар приликом активирања минских пуњења. Повремени свакодневни извор буке (мањег интензитета- варира током дана) је утовар и одвожење материјалне сировине камионима. Бука камионских мотора варира зависно о стању и одржавању мотора, оптерећењу возила и карактеристикама цесте којом се возило креће (нагиб уздужног профила и врста коловоза).

Наведени укупни извори буке (осим звучног удара приликом минирања и буке камиона) првенствено могу утицати на запослене на самом градилишту, а утицај укупне буке на околни контактни простор зависи од низа физичких и метеоролошких услова.

Утицај укупне буке зависи од величине и трајања:

- јачине звука,
- звучног спектра,
- звучне фреквенције,
- звучне снаге,
- звучног притиска,
- смјера и јачине вјетра у односу на насеља у ширем простору.

На самом радилишту бука може утицати на:

- ометање говорне комуникације и комуникације путем уређаја (бука изнад 65 dB смањује могућност споразумијевања говором на удаљености испод једног метра, а отежава фонску комуникацију),
- смањење радне способности, продуктивности и концентрације услијед дужег излагања јачој буци,
- оштећења слуха.

У контактном простору дјеловање буке може утицати на појаву психичког замора уз смањење пажње и осјећај нелагоде.

У односу на чињеницу да ће главни утицај буке бити на самомо предметном површинском копу у табели бр. 2.4.1.4.1 дато је допуштено вријеме излагања буци обзиром на ниво трајања буке

Табела бр. 2.4.1.4.1: Допуштено вријеме излагања буци у односу на ниво буке

Дневно излагање у сатима	Ниво буке у dB
8	90
6	92
4	95
3	97
2	100
1 ½	102

1	105
1/2	110
1/4 или мање	115

Лежиште “Камичани” код Приједора према Правилнику о граничним вриједностима интензитета буке („Сл. гласник РС“ бр. 2/2023) се налази у зони 6, означеној као индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали. На граници ове зоне бука не смије прелазити граничну вриједност у зони са којом се граничи. Предметна локација граничи са зоном 4, у којој је максимални допуштени мјеродавни ниво буке за дневни период (L_{day}) 65 дБ.

2.4.1.5. Утицај на укупан интензитет вибрација и зрачења

Вибрације или потреси у процесу минирања могу бити један од најпроблематичнијих штетних утицаја на околину, јер изазивају изненадне вибрације тла и објеката различитог интензитета у зависности од чега може доћи до различитих оштећења на грађевинским објектима у зони дјеловања. Вибрација, као и бука ће највећи утицај има на раднике који раде на предметном каменолому.

Вибрације се могу јавити као посљедица рада рударске механизације, али је доминантан утицај процеса минирања. Приликом минирања ослобођена енергија експлозива троши се на рушење и одбацивање стијене, док се један дио потенцијалне енергије експлозива претвара у кинетичку енергију осцилација честица тла, које се у виду сеизмичког таласа шире од мјеста експлозије на све стране. Новија истраживања показују да се 40% енергије пренесене на стијену односи на вибрације тла. Вријеме трајања, интензитет осцилација зависи од количине и врсте експлозива, начина паљења, удаљености мјеста опажања од минског поља, геолошке грађе терена те физичко-механичких особина стијена мјеста гдје се врши минирање.

Током експлоатације на лежишту “Камичани” код Приједора неће доћи до утицаја на ниво зрачења, како јонизујућег, тако и нејонизујућег, јер се процесом експлоатације не стварају зрачења било ког типа.

2.4.1.6. Утицај на флору и фауну

Највећи негативни утицај на флору и фауну може се очекивати у првој фази припремних радова када долази до скидање површинског хумусног слоја, чиме се, поред губитка станишта уклањањем постојеће вегетације с површина намијењених за експлоатацију, значајно мијењају еколошки услови за егзистенцију биљних и животињских заједница на том локалитету промјеном станишних услова због емисије честица прашине, буке која потиче од рада механизације, минирања и кретања возила која учествују у експлоатацији. Код развоја рударских радова наступиће уништавање шумске вегетације на површинском копу. Губитак станишта доводи до директног и дуготрајног утицаја на присутне биљне и животињске врсте. Животињске врсте које су привремено или трајно боравиле на захваћеном станишту ће напустити то подручје уколико се ради о покретним животињама или ће бити уништене уколико се ради о слабо покретним или непокретним животињама.

Током експлоатације доћи ће до пада квалитета рубног станишта због емисије прашине која ће се таложити на вегетацију присутну уз руб експлоатацијског поља чиме ће негативно утицати на раст и развој исте због смањене фотосинтетске активности.

Бука која ће настајати током припреме и рада експлоатацијског поља потиче од транспортних средстава, рударске механизације, минирања, као и саме присутности људи. Наведени утицаји ће бити присутни током трајања експлоатације, али уз примјену одговарајућих мјера се не предвиђа значајан утицај на популације животињских врста ширег подручја захвата.

Након завршетка експлоатације, негативни утицаји попут емисија прашине и буке те онечишћење околног простора престају. Трајни утицај након експлоатације је промјењена морфологија терена на подручју експлоатацијског поља, али се процјењује да ће након проведене рекултивације бити обезбијеђени услови за обнављање вегетације при чему ће се формирати амбијент прилагођен амбијенту праметног локалитета.

С обзиром да ће изградњом предметног површинског копа доћи до промјене природног окружења и амбијента самим тим ће доћи до пресијецања миграционих путева животиња.

Неминовни негативни утицај произаћи ће из сагоријевања фосилних горива чији ће штетни продукти највише дјеловати на вегетацију околног подручја. Ти штетни продукти ће се заједно с прашином таложити на листове и иглице биљака и на тај начин спрјечавати фотосинтезу и тако лагано придоносити пропадању флоре на подручју захвата.

Негативни утицаји на флору на предметном подручју потежу за собом читав низ других неповољних утицаја као што су: испирање тла и смањење храњивих материја у тлу, промјена микроклиматских услова, уништавање склоништа потребног животињским врстама и остали штетни утицаји.

На остали дио флоре у ширем подручју утицаће прашина која ће настајати у контактном и ширем подручју захвата. Честице прашине величине испод 80 μm које настају током радова развијају се вјетром на околни простор (честице између 30 и 80 μm претежно ће се задржавати на самом радилишту, док ће честице испод 30 μm утицати на околину).

Експлоатација има највећи утицај на микрофауну чија ће станишта бити директно уништена што је значајно у зависности од категорије заштите и угрожености коју има поједина врста. Осим тога, већи утицај се процјењује на осјетљивије животињске врсте које ће се задржати на околним стаништима, посебно оне које су чулима више везане за звук (утицај од буке), или повећана количина димних гасова и прашине у ваздуху може узроковати респираторне проблеме. Међутим, ови се утицаји углавном односе само на најближу околину самог експлоатацијског поља.

Флора која је заступљена на подручју лежишта „Дреновача-запад“ код Приједора је усклађена са педолошким карактеристикама подручја лежишта и надморском висином.

У досадашњем искуству учесника у изради документа, закључак је да се животиње навикну на рад машина, чак је евидентирано да се користе мање шпиле или пећине које се створе у току извођења рударских радова за скровишта лисице, дивље мачке и слијепог миша.

Коначном рекултивацијом површинског копа створити ће се услови за обнову одређених станишта што ће позитивно утицати на даљњи развој флоре и фауне и придонијети разноликости пејзажа. Потребно је урадити Пројекат рекултивације

земљишта након завршетка експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора у коме су дата реална и конкретна рјешења.

2.4.2. Утицај на здравље становништва

Посљедица процеса експлоатације техничког грађевинског камена-кречњака и свих процеса који се одвијају на површинском копу је појава повећаних концентрација минералне прашине у ваздуху. Прашина није токсична али је опасна и опасност расте са порастом садржаја прашине. Такође, не постоје нешкодљиве прашине, већ само мање или више опасне, јер честице прашине су увијек страно тело за респираторни систем, на које он реагује покушајима да их одстрани из организма.

Продирање прашине у човјеков организам зависи од гранулометријског састава прашине. Сва прашина која удисањем доспјева у респираторни тракт не доспјева у плућа. Највеће честице лебдеће минералне прашине пречника преко 10 μm задржавају длачице у спољним шупљинама носа. Честице крупније од 5 μm се седиментују у носу и горњем систему респираторних путева, одакле се кашљањем избацују помоћу слузи. Код неких прашина могуће је стварање конгломерата путем сљепљивања. Због тога се прашина заједно са слузи гута и доспјева у желудац и друге органе за варење. При овоме се запажа токсично дејство растворљивих отровних прашина на органе за варење и цјели организам човјека. Најопасније су честице лебдеће прашине крупноће од 5 до 0,2 микрометра јер оне са удахнутим ваздухом продиру у алвеоле плућа и седиментују се на њиховим зидовима. Концентрација лебдеће минералне прашине у радној околини на рудницима је значајна за брзину обољења од пнеумокониоза. Због физичког присуства удахнутих лебдећих честица загађивача моду се јавити сталне хроничне упале, фиброзе као и ранији проблеми код дјечје популације до 3 године али и код старије популације (радника и грађана околних објеката тог насеља који поред респираторних, имају и кардиоваскуларне проблеме, срчани, мождани удар, астму и др.).

Могући утицај на становништво у околним насељима током експлоатације су:

- Емисија минералне прашине,
- Продукција буке радом на површинском копу,
- Неконтролирано одлагање отпадних материјала,

- Ремећење режима саобраћаја (интензивнији саобраћај камиона и механизације).

Може се претпоставити да ће штетни утицаји (прашина, бука, штетни гасови, вибрације) бити занемарљиви, односно неће имати већег утицаја на здравље околног становништва, ако се спроведу све превентивне мјере.

Опасности којима су изложени радници у експлоатацији техничког грађевинског камена су: опасности од повријеђивања, временске прилике на отвореном, дуготрајан положај тијела радника у простору кабина или других радних машина, излагање буци, општим вибрацијама, прабини, гасовима, летећим комадима и друго.

Повреде на каменолому могу настати при помјерању, подизању, преношењу, утовару и складиштењу материјала, при клизању и паду лица која се крећу по неравном и стрмом терену, при транспорту материјала и других материјала за вријеме откопавања, при поправци машина, у току минирања камена итд.

Основни фактор ризика за здравље радника на предметном лежишту је аерозагађење са минералниом прашином, лебдећим и седиментним честицама. Прашина иритира слузнице ока, носа и горњих респираторних путева, а потенцијални путеви уноса у организам радника су удисањем, гутањем или на кожи изазива алергије. Ради се о професионалној експозицији када физичко присуство прашине изазива промјене у плућима (силикозе, пнеумокониозе, фибробластичне промјене, чешће туберкулозе) и изложеност радника је највећа при минирању, утовару и транспорту. Прашина се ствара приликом бушења минских рупа, приликом активације мина, падања камена, као и радом механизације код утовара, дробљења и транспорта. Примјена механизације, алата и повећање радних учинака, повезани су и са повећаним стварањем прашине. Фактори ризика који слиједе су бука, вибрације, а при минирању потреси, ударни таласи и ослобођени штетни гасови који доприносе аерозагађењу, па и могући пожар у случају акцидента са нафтним дериватима или експлозивом.

При раду на отвореном радници су изложени температурним екстремитетима: љети топло са Сунчевим радијацијама, а зими хладно, често уз падавине. Узимајући у обзир да се каменолом налази у зони континенталне климе, у току године није за очекивати неке знатне утицаје зиме и веће задржавање сњежног покривача. Досадашња пракса у раду каменолома капацитета као што је „Камичани“ је да се у периоду обилних

падавина и ниских температура не изводе радови.

Заштита радника на површинским коповима захтјева: што бољу механизацију процеса рада, одржавање машина у исправном стању и изолацију њихових покретних дијелова да би се спријечиле повреде, добру изолацију кабине од буке, вибрација и аерозагађења. Радницима се мора обезбједити одговарајућа одјећа, обућа и лична заштитна средства: шљемови при минирању, антифони за заштиту слуха итд. Медицинска заштита обухвата претходне и периодичне прегледе радника према програму за ову врсту дјелатности.

Уколико се спроведу све расположиве превентивне мјере заштите, може се претпоставити да штетни утицаји (прашина, бука, штетни гасови, вибрације) неће имати већег утицаја на здравље околног становништва и радника на експлоатационом пољу.

Из превентивних разлога потребно је вршити повремене контроле концентрације загађујућих материја као и друге штетне утицаје на животну и радну средину.

2.4.3. Утицај на метеоролошке параметре и климатске карактеристике

Утицај површинског копа се прије свега односи на утицаје који су узроковани измјеном микрорелефа, који може бити снажан модификатор климатских елемената. Посљедице тих промјена и утицаја манифестују се првенствено на вјетровитост. Као посљедица ових промјена могућ је утицај на биодиверзитет локалног подручја, што индиректно може довести до промјена метеоролошких и климатских параметара, али треба имати у виду да су ове промјене и утицаји врло спори, те се ништа драматично не може очекивати као посљедица таквих промјена.

С обзиром на успостављене природне карактеристике терена на простору предметног локалитета, те природу дјелатности и примијењену технологију површинске експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака, не очекује се значајнији утицај на климатске факторе овог подручја. Исто тако, не очекује се утицај ни на микроклиму (ружу вјетрова, температуру, влажност и сл.) анализираног подручја.

2.4.4. Утицај на екосистем

Екосистем једног региона је виши еколошки ниво који је комплексан и састављен од низа абиотских и биотских фактора, на копненом подручју (терестрични екосистем), воденом подручју (акватични екосистем) и у подручју литосфере, до око двадесетак км у

висину (екосистем биосфере). Према томе екосистем региона мора да се посматра свеобухватно, анализом терестричног и акватичног подручја, али и биосфере.

Уколико дође до промјена у екосистему потребно је да те промјене буду сведене на најмању могућу мјеру, а да се примени Кодекс за очување појединих биљака и животиња (посебно угрожених, ендемичних и врста од међународног значаја) - ЕСЕ, 1992. Пажњу треба усмјерити и на врсте за које је једна држава одговорна, у смислу значаја за постојеће стање екосистема.

Прије почетка експлоатације извршиће се крчење и уклањање вегетацијског покрива у експлоатационом пољу, што је неминовност код оваквих захвата у простору.

Отпочињањем и извођењем радова на простору површинског копа дивљач ће углавном мигрирати изван овог подручја. Због узнемиравања са буком и прашином, прориједит ће се у зони од око 200 m ваздушне линије од граница површинског копа. Ниже животне форме (бескичмењаци) и птице ће углавном остати на простору површинског копа док не буду измјењени еколошки услови (крчење шуме и скидање отквивке).

Приликом експлоатације техничког грађевинског камена-кречњака емитоваће се релативно мала количина прашине, која неће значајније негативно утјецати на биљни и животињски свијет, њихову егзистенцију, прираст биомасе и структуру заједница. На крају, та прашина ће углавном завршити на тлу и то тако што ће њен један дио одмах доспјети на тло, а други дио ће се задржати у вегетацији.

Примјеном мјера ублажавања и заштите животне средине потенцијални утицаји активности и радова на предметном површинском копу на биљни и животињски свијет се оцјењују као незнатни. На овом подручју нису регистроване ендемичне, ријетке и угрожене биљне и животињске врсте или биљне заједнице, које је неопходно посебно анализирати у циљу њихове заштите. Исто тако, нису утврђене одређене и заштићене природне вриједности и други простори и објекти од посебног природног, еколошког, пејзажног, амбијенталног и историјског значаја. Међутим, уколико се у току рада површинског копа открију такве вриједности, инвеститор је дужан обавијестити надлежне установе и предузети мјере заштите.

2.4.5. Утицај на насељеност, концентрацију и миграције становништва

На локацији предвиђеној за будућу експлоатацију лежишта техничко-грађевинског камена – кречњака нема насељеног подручја, те самим тим неће бити ни расељавања становништва приликом експлоатације камена.

2.4.6. Промјена намјене и коришћења површина (изграђене и неизграђене површине, употреба пољопривредног земљишта)

Сви површински копови су велики потрошачи земљишта, јер површинском експлоатацијом минералних сировина долази до измјене педолошких услова уклањањем вегетације и скидањем хумусног хоризонта земљишта са матичног супстрата, што је неизбјежно код оваквих дјелатности. Земљишни слој се трајно или привремено девастира и на тај начин искључује из основне функције (развој шумских екосистема). Због тога је након завршене експлоатације минералних сировина, рекултивацијом предметне локације потребно вратити земљиште и биљни покривач у стање, које ће временом бити уклопљено у локални амбијент.

Површина експлоатационог поља предметног лежишта износи 25,155 ха. Површина предвиђена за деградацију износи 15,659 ха, што значи да ће око 62% лежишта бити деградирано у току експлоатације минералне сировине.

Након завршене експлоатације минералних сировина, потребно је рекултивацијом предметне локације вратити земљиште и биљни покривач у стање које ће временом бити уклопљено у околни амбијент.

2.4.7. Промјена у комуналној инфраструктури

Постојећа линијска инфраструктура (водоснабдијевање, електричне и телефонске) налази се на довољним удаљеностима од локације захвата и простора обухвата радова на експлоатацији техничког грађевинског камена - кречњак на предметном лежишту.

Експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора може имати највећи утицај на саобраћајну инфраструктуру која је повезана са предметним копом. Превозом готових производа са предметног копа, повећаће се промет теретних возила на наведеним саобраћајницама, а усљед повећаног оптерећења може доћи до оштећења коловоза.

2.4.8. Промјена на природним добрима посебних вриједности и културним добрима и њиховој околини, материјалним добрима укључујући културно- историјско и археолошко наслеђе

У зони директног утицаја експлоатационог поља нису идентификована природна добра посебних вриједности, културна добра, материјална добра укључујући културно- историјско и археолошко наслеђе.

Обавеза је извођача радова, према Закону о културним добрима („Службени гласник Републике Српске“, број 38/22), да уколико у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, одмах без одлагања прекине радове и обавјести Завод и да предузме мјере да се налаз не уништи и не оштети, те да се сачува на мјесту и у положају у ком је откривен.

Сјевероисточна тачка обухвата предметног лежишта налази се на удаљености од 220 метара од јужне границе обухвата Националног парка „Козара“ (зона са режимом трећег степена заштите). У овој зони је забрањено:

- сјећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, кад се тиме угрожава и ремети природна равнотежа, горња граница шуме и нарушава заштита земљишта од ерозија,
- уносити неаутохтоне дивље биљне и животињске врсте,
- неконтролисано сакупљање љековитог и ароматичног биља, гљива, шумских и других плодова,
- градити објекте или изводити друге радове којима се загађује земљиште и ваздух, погоршава квалитет вода, мијења њихова количина, просторни и временски распоред,
- градити нуклеарне објекте, депоновати радиоактивни, индустријски и комунални отпад,
- уништавати граничне знакове, табле упозорења и обавјештења, рекламне паное, туристичко-пропагандне знакове и поруке које упућују на значај и улогу Националног парка,
- користити шумске путеве за јавни саобраћај осим за потребе локалног становништва и особља Националног парка,

- обављати дјелатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају подручја.

Са обзиром на релативну близину предметног лежишта и јужне границе Националног парка „Козара“ идентификовани су слједећи утицаји у току експлоатације:

- Емитовање минералне прашине у процесу експлоатације, дробљења, утовара и транспорта техничког грађевинског камена - кречњака. Дизање прашине и ношење исте помоћу вјетра на јужне границе Националног парка. Интензитет емисија минералне прашине зависиће од интензитета вјетра. Зоне утицаја емисија прашине најчешће се односе на мали простор непосредно око извора штетности и простиру се унутар откопаног простора (у радној околини).
- Емитовање гасних продуката експлозивног разлагања експлозивних материја. Евентуални утицај ће бити тренутног карактера. Минарање ће се вршити 3-4- пута годишње.
- Очекује се умјерен утицај на квалитет ваздуха као посљедица рада рударских машина, постројења за дробљење, те приликом минарања.
- Очекују се минимални утицаји на биљни свијет Националног парка. Утицаји ће бити ограничени на уско подручје око предметног лежишта у виду повећане концентрације прашине, уклањања дијелова биљног покривача и измјене станишта животињских врста.
- Минарање ће унијети одређени немир на животињски свијет Националног парка. Утицаји ће бити тренутни.
- Процес експлоатације може утицати на фауну миграцијом животних врста чије је ово аутохтоно станиште и њихово настањење на друго подручје, што захтјева један одређени период који је потребан животињским врстама за адаптацију на ново станиште.
- Негативан утицај на ниво буке биће незнатан. Повећање нивоа буке биће само приликом минарања.
- Могући утицај од отпада је минималан, уз праћење Плана управљања отпадом, правилно складиштење и депоновање на одлагалиште отпада.

- Акцидентне ситуације ће имати ограничен карактер, са обзиром на капацитет и планиране мјере заштите.
- С обзиром на локацију предметног захвата током експлоатације доћи ће до утицаја на визуелни квалитет подручја, на ограниченом подручју микролокације, односно на одобреном експлоатационом пољу. Са обзиром на близину Националног парка, утицај ће бити интензивнији, те је исти потребно ублажити провођењем мјера техничко-биолошке санације предметног лежишта.

2.4.9. Промјене пејзажних карактеристика терена

Рударство као дјелатност је у непосредном, интерактивном односу са природом. Активност је по својој суштини усмјерена ка измјени и деградацији постојећих природних стања. Експлоатацијом техничког грађевинског камена – кречњака долази до нарушавања пејзажа природне околине и то стварањем нове конфигурације терена. Поједине технолошке фазе при експлоатацији техничког грађевинског камена - кречњака имају различите утицаје и то:

- велики утицај има: бушење, минирање, машински ископ и припремни радови
- умјерени утицај имају унутрашњи и вањски транспорт, док
- мали утицај има одлагање хумусног слоја и јаловине, те техничка и биолошка санација.

С обзиром да је карактер и обим пројектованих радова експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака такав да овом подручју није могуће вратити првобитни морфолошки изглед, потребно је да се са активностима одлагања јаловине и техничком рекултивацијом обради завршна геометријска контура копа, тако да се новоформирани простор у функционалном и естетском смислу што боље прилагоди постојећем природном амбијенту. Нарочито је важно да се визуелна деградација копа уреди техничком и биолошком рекултивацијом што ће имати одлучујућу улогу у регенерацији простора.

2.4.10. Опис међусобних односа горе наведених фактора

С обзиром на чињеницу да објекти типа површинских копова могу имати негативан утицај на животну средину то се морају изналазити најефикаснији начини у спречавању тих негативних утицаја, као и санирању деградираног простора, како би биле задовољене потребе за одржавањем производње, а исто тако и очувала животна средина.

Утицаји који доводе до загађења земљишта и утицаји који доводе до загађења површинских и подземних вода су уско везани. Наиме сва загађења која могу да доведу до загађености земљишта довешће и до загађења површинских и подземних вода на локацији и обратно.

Такође загађењем земљишта или површинских и подземних вода ће имати негативан утицај на флору и фауну на предметној локацији и њеној ближој околини.

Оно што треба истаћи да сва загађења земљишта, површинских и подземних вода, ваздуха могу посредно да утичу на здравље запослених радника о чему треба водити посебну бригу путем редовних здравствених прегледа запослених.

Када се сви горе поменути фактори ставе у међусобни однос може се закључити да њихов појединачни утицај неће значајно утицати на повећавање утицаја неког другог фактора односно да неће доћи до суперпонирања фактора.

2.4.11. Опис метода које су предвиђене за процјену утицаја на животну средину

У циљу сагледавања општег стања животне средине као и утицаја пројекта на параметре и медије животне средине кориштене су методе прегледа литературе, тј. законских прописа, међународних споразума, планских и стратешких докумената, као и научних и стручних радова за ову област.

За конкретну процјену утицаја на животну средину предметног површинског копа користили смо између осталог и искуствене методе, као и методе квантитативног карактера и увидом у пројектну и другу достављену документацију. Са циљем добијања што већег броја квалитативних и квантитативних података неопходних за што боље сагледавање стања животне средине како на самој локацији, тако и у ширем окружењу извршен је обилазак терена, визуелни преглед, фотодокументовање, мјерен је ниво буке одговарајућом методологијом на локацији, мјерен је квалитета ваздуха одговарајућим инструментима и одговарајућом методологијом кориштене су одговарајуће подлоге и карте које приказују геолошке, хидрогеолошке и друге карактеристике терена на предметној локацији и шире.

С обзиром да је кроз анализу постојећег стања установљено да постоје минимални утицаји на животну средину, други дио истраживања везан је за конкретне показатеље могућих утицаја. На основу показатеља истраживане су могућности и методе заштите и

унапређења животне средине и предложене одговарајуће мјере за које постоји оправданост у смислу рационалног смањења негативних утицаја.

2.4.12. Опис директних утицаја, као и индиректних, секундарних, кумулативних, краткотрајних, средњих и дуготрајних, сталних и привремених, позитивних и негативних утицаја

Технологија површинске експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака, са свим својим карактеристикама, представља извор загађења животне средине. У том смислу се и активности као што су истраживање, планирање, пројектовање и експлоатација на површинским коповима јављају као врло значајни проблеми у области очувања и заштите животне средине.

Успјешност сваког рјешења у домену заштите и унапређења животне средине подразумјева свестрано сагледавање и дефинисање свих могућих утицаја. Сагласно томе, увијек се као приоритет поставља обавеза дефинисања могућих утицаја у односу на основне еколошке категорије као што су: ваздух, вода, земљиште, клима, флора, фауна итд.

По свом трајању, штетности од експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака у животној средини, могу се подијелити на:

- Краткотрајне штетности,
- Штетности са дуготрајним дејством,
- Трајне штетности.

Краткотрајним штетностима се сматрају оне које се могу отклонити у, релативно, кратком периоду – до двије године. У такве штетности спадају: уништавање ниског растиња и траве, израда привремених путева, депонија, одлагалишта итд.

У дугорочне штетности најчешће спадају они утицаји на животну средину који трају док се врше активности на експлоатацији техничког грађевинског камена – кречњака и период након престанка рада пројекта. По правилу, отклањање оваквих штетних посљедица се мора изводити комбиновано, уз доминантан утицај људског фактора. У ову групу генерално спадају: промјена микроклиме, повлачење биљних и животинских врста са угроженог подручја, сјеча дрвећа и сл.

Трајне штетности су карактеристичне за откопавање руде – промјена рељефа, деградирање и исцрпљивање необновљивог природног ресурса, и на тај начин изазива трајне промјене.

Границе између краткотрајних, дугорочних и трајних промјена нису јасно изражене и зависе од ангажовања човјека на њиховом санирању. У супротном може се десити да краткотрајне посљедице пређу у дуготрајне, па чак и на трајне штетности.

Позитивни утицаји пројекта се односе на социјалну средину - људе. Позитивни утицаји се одражавају кроз запошљавање локалног становништва, а неки позитивни утицаји могу да се појаве изненада, неочекивано.

Негативни утицаји се односе на природну средину, односно на околину, утицај на ваздух, воде и земљиште и др.

Привремени утицаји који ће бити посљедица експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на предметној локацији су:

- Промјена начина коришћења предметног простора,
- Заузимање простора површинским коповима,
- Повећан саобраћај на приступним путевима,
- Повећање загађености атмосферских вода и околног земљишта због спирања отпадних материјала,
- Повећање загађености ваздуха због рада механизације и њихових издувних гасова и транспорта материјала,
- Негативан утицај на становништво: буком, емисијама прашине.

У току експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на предметном површинском копу могући су сљедећи утицаји на ближу, а у случају већег инцидента и на ширу околину:

- Загађење земљишта и водотокова, односно подземних вода, у случају неконтролисаног излијевања и неправилног збрињавања отпадних и атмосферских вода,
- Заузимање земљишта и тиме потрошња земљишта, односно утицај на површину и структуру, као и квалитативна својства земљишта и тла предметне локације,

- Нарушавање пејзажа као и промјене у дивезитету флоре и фауне предметног подручја,
- Појава неадекватног и неконтролисаног одлагања отпада који настаје приликом функционисања објекта,
- Појава пожара у случају уградње неадекватне опреме у предметни објекат.

Предвиђени утицаји представљају утицаје који се могу очекивати, као што су миграција животиња које су насељене у непосредној близини извођења радова и др. За разлику од случајних, који не могу да се предвиде, предвиђени утицаји се лакше ублажавају и могуће је мјере опоравка лакше реализовати.

Случајни утицаји представљају утицаје који не могу да се предвиде, као што су пожари, експлозије и излијевање опасних материја.

Директни утицаји који настају одвијањем процеса експлоатације су заузимање и деградација земљишта, као и уништавање вегетације. Ови утицаји су веома уочљиви, због чега их је лако вредновати и контролисати.

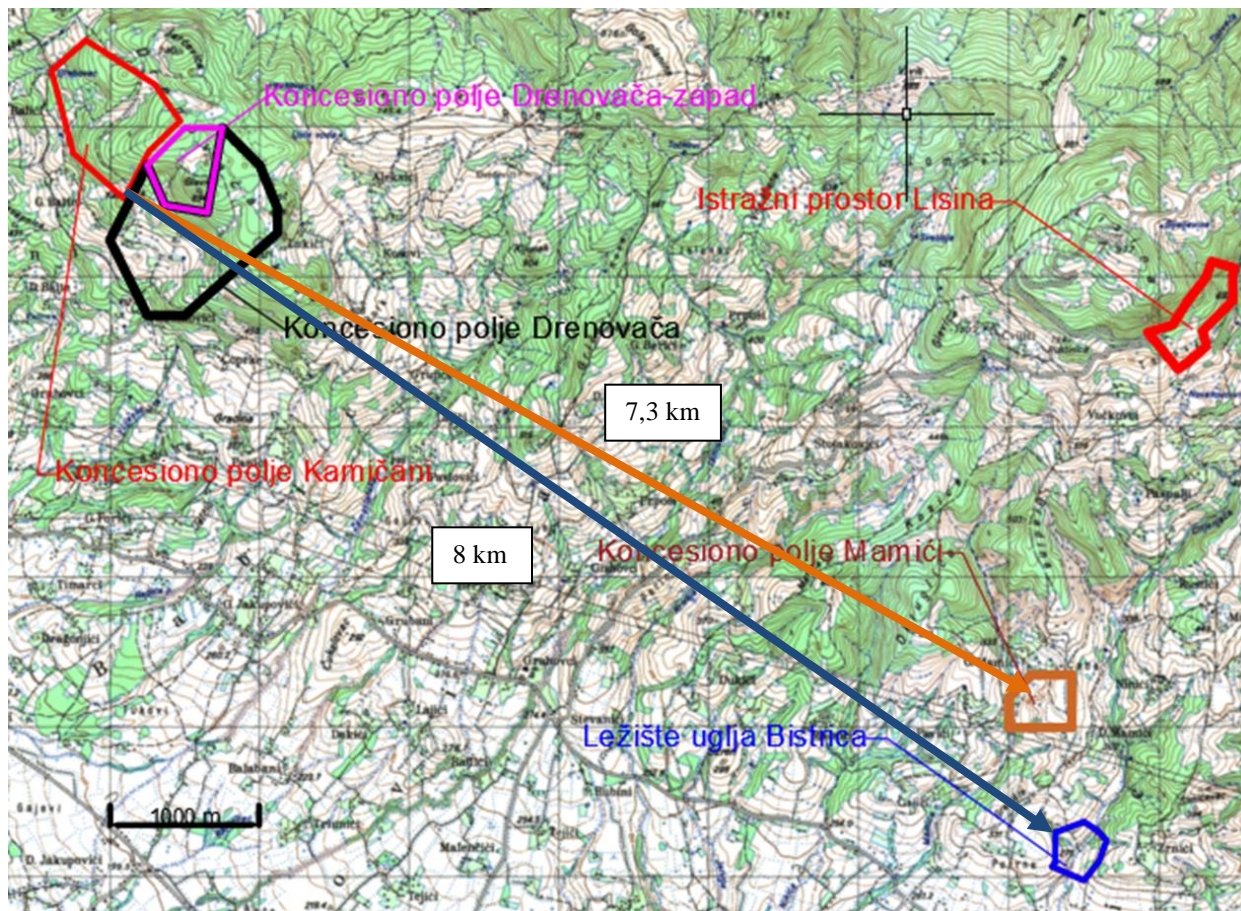
Индиректни утицаји на околину, поред саме локације коју заузима површински коп, могући су при набавци материјала који је неопходан за вршење рекултивације површина деградираних експлоатацијом, као што је земљиште и на радну снагу. Ове утицаје теже је вредновати у односу на директне утицаје.

Кумулативни утицаји настају заједничким дјеловањем више различитих утицаја истовремено. Они могу настати из неочекиваних непогода или непогода које се полако шире. Ове промјене могу изазвати додатне вишеструке утицаје, који даље могу изазвати уништење једног или више екосистема или промјену њихове структуре.

Код одређивања кумулативног утицаја на животну средину на простору обухвата лежишта „Камичани“ код Приједора, потребно је идентификовати и процјенити све утицаје и њихове интеракције, да би се добила комплетна слика о оптерећењу животне средине на овом простору. Кумулативни ефекти настају када се дејство више истих индивидуалних ефеката акумулира, као на примјер загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке из различитих извора.

У широј околини лежишта „Камичани“ налази се неколико површинских копова гдје се врши експлоатација кречњака- лежишта „Дреновача“ и „Дреновача-запад“

(удаљеност око 30 м), експлоатација тгк-серпентинисаног перидотита на лежишту „Мамићи“ (удаљеност око 7,3 км, још увијек није почео са радом) и експлоатација угља на лежишту „Бистрица“ (удаљено око 8 км).

Слика бр. 2.4.12.1: Положај лежишта “Камичани” код Приједора у односу на остала лежишта у околини

Табела бр. 2.4.12.1: Идентификација значајних кумулативних ефеката

УПРАВЉАЊЕ КВАЛИТЕТОМ ВАЗДУХА

Предметна лежишта емитоваће у околину значајне концентрације загађујућих честица. Емисија прашине доминираће на површинским коповима у току експлоатације кречњака, уклањања отквивке, дробљења кречњака. Камионски транспорт кречњака биће интензиван и због овог кумулативног дејства. Могуће је прекорачење граничне вриједности квалитета ваздуха при неповољним метеоролошким условима.

Позитивни кумулативни ефекти за побољшање квалитета ваздуха постижу се на неколико начина: примјеном техничко – технолошких мјера заштите ваздуха, подизањем заштитних појасева и унапређењем система мониторинга.

УПРАВЉАЊЕ ВОДАМА

Развој рударских активности неизбјежно ће утицати на хидрогеолошки режим унутар копова и кумулативно у ширем окружењу. Поремећај режима вода може имати индиректне утицаје на режиме површинских вода, плодност земљишта и водоснабдјевање становништва. Могућа је инфилтрација загађујућих материја са копова и депонија јаловине у подземне воде. Пречишћавањем свих отпадних вода прије испуштања у крајњи реципијент, обезбједиће се потребан квалитет воде у реципијенту.

ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ЗЕМЉИШТА

Повећање експлоатационих површина на површинским коповима кречњака и смањење површина шумског и пољопривредног земљишта. Снижавање нивоа подземних вода, таложење честица из ваздуха, процјеђене воде са депонија утицаће на квалитет земљишта. Такође, извјесна је и пренамјена земљишта, односно смањење површина шумског и пољопривредног земљишта, које ће бити замјењено намјенама које су у функцији рударских активности.

Највећи допринос ће се остварити пољопривредном и шумском рекултивацијом деградираних површина и санацијом депонија.

ОЧУВАЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА, БИОДИВЕЗИТЕТА И ПРЕДЈЕЛА

Рударске активности, загађење ваздуха, деградација земљишта, снижавање нивоа подземних вода и уништавање вегетације на локацијама копова имају кумулативно дејство

на раст биљака, губитак станишта биљних и животињских врста, изазивају њихово пресељење изван шире зоне активних копова и деградирају изглед предјела.

Рекултивацијом копова стварају се услови за обнављање станишта биљног и животињског свијета, као и за побољшање пејзажних карактеристика подручја. Уз адаптационе способности појединих врста, ове мјере би требале да остваре позитиван утицај у очувању природних вриједности предметних подручја.

УТИЦАЈИ НА СТАНОВНИШТВО

Кумулативни негативан утицај на број и структуру становништва и карактеристике насеља усљед развоја рударских активности, што би могло да узрокује негативне демографске тенденције. Мали утицаји локалног карактера могу постати значајни кумулативно са другим изворима загађеног ваздуха унутар граница експлоатационих подручја и осталих активности у функцији рударства.

Техничко – технолошка рјешења доприносе здрављу становништва смањењем емисија штетних материја, подизање заштитних појасева око копова и др.

ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ПОДРУЧЈА

Интеракцијом рјешења кумулативно ће се знатно подстаћи даљи економски развој подручја и повећати запосленост.

У непосредној близини лежишта тгк „Камичани“, на удаљености од око 30 м од границе експлоатационог поља врши се експлоатација тгк-кречњака на лежишту „Дреновача-запад“, површине 19,48 ха, што ће, приликом експлоатације на предметним лежиштима довести до одређених кумулативних ефеката на животну средину, а то се посебно односи на Национални парк „Козара“, у чијој се близини налазе предметна лежишта.

Најзначајнији утицај од ових захвата у околину, биће заједнички утицај на насеља у окружењу због одвијања транспорта минералне сировине јавним цестама. Заједнички утицај може бити изражен и код утицаја на ваздух уколико предвиђена прерада техничког грађевног камена- кречњака буде извођена на оба поља и тада се збрајају емисије честица прашине. Међутим овдје је битан међусобни просторни размјештај површинских копова,

посебно смјерови отворених фронтава рударских радова као и јачина, те учесталост доминантних смјерова дувања вјетрова.

Слика бр. 2.4.12.2: Положај лежишта “Камичани” код Приједора и лежишта „Дреновача-запад“ у односу на јужну границу Националног парка „Козара“

За врло ријетки случај могућег онечишћења (јачина и учесталост вјетрова из смјера сјевера) потенцијално је угрожен Национални парк „Козара“, а због споменутих метеоролошких прилика, као и конфигурације терена будући су отворени рударски радови на површинским коповима позиционирани повољно.

Утицај буком обзиром на технологију експлоатације и просторни размјештај ова два експлоатациона поља остаје у истим оквирима као у процјени из студије тј. неће бити значајан уколико се истовремено радови одвијају на оба експлоатациона поља. Вјеројатноћа истовременог извођења минерских радова на оба експлоатациона поља такођер је врло мала и према чему се ови утицаји не могу умножавати.

Наведене емисије загађујућих материја смањују адсорпцијски капацитет животне средине предметног локалитета. Међутим, велика предност предметног локалитета са аспекта адсорпционог капацитета ваздуха, огледа се у том што је предметна локација и

њена околина покривена шумом, за коју је познато да има значајан утицај на прочишћавање загађеног ваздуха. Штетне честице из ваздуха задржавају се у крошњама дрвећа, и лишће их дјелемично апсорбује. На тај начин ваздух се филтрира и прочишћава. Нарочито су корисне шумске површине у близини површинских копова и саобраћајница ради акумулације издувних гасова које производе механизација и возила. Шума штити земљиште како од ерозије узроковане водом, вјетром и снијегом тако и од осиромашења и клизања земљишта и камења. За спречавање ерозије узроковане вјетром нарочито су значајне тзв. вјетробране шуме које осим што спречавају прекомјерно испаравање и промјене микроклиме, спречавају и ударце вјетра те ерозију која би при томе настала и разношење честица прашина на веће удаљености. Све ово указује да је квалитет животне средине на предметној локацији и у њеној околини на доста високом нивоу. Такође, ово је потврђено и извршеним мјерењима квалитета ваздуха на предметној локацији и мјерењем нивоа буке. Имајући у виду да су резултати предходног мониторинга квалитета ваздуха и буке на локацији показали да су вриједности параметара квалитета ваздуха испод прописаних граничних вриједности, као и да је измјерени ниво буке испод дозвољеног нивоа буке за предметни локалитет, можемо констатовати да уз примјену мјера за смањење и спречавање негативних утицаја на животну средину за свако постројење, кумулативни утицаји на животну средину наведених постројења и експлоатације и прераде камена кречњака на предметној локацији неће значајно утицати на квалитет животне средине предметног локалитета. Након спровођења адекватних мјера за смањење негативних утицаја на експлоатационом пољу и провођењем рекултивације, не очекује се да ће доћи до повећања деградације елемената животне средине у односу на постојеће.

2.4.13. Могући утицаји у пограничном подручју

Лежиште „Камичани“ се налази у потпуности на територији Републике Српске (Град Приједор). Усвојеним пројектним рјешењем експлоатације тгк- кречњака и мјерама предвиђеним у предметној Студији, реализација предметног пројекта неће негативно утицати на животну средину подручја Федерације Босне и Херцеговине, као ни друге државе.

2.5. Спецификација и опис мјера за спречавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину

Након проведене анализе утицаја на животну средину пројекта за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора дошло се до закључка да обзиром на карактер утицаја и њихов значај, постоји одређени ниво утицаја.

Рударство је грана индустрије која спада у категорију средњих загађивача животне околине при чему експлоатација на површинским коповима има највећи утицај. Заштита животне средине се може осигурати само одабиром метода експлоатације пројектованих на економским рационалним и дуготрајним плановима.

Мјере за спречавање, умањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину које су Аутори специфицирали у наставку обухватају широк дијапазон потребних активности у оквиру сваког од анализираних утицаја у фази експлоатације сировине.

2.5.1. Мјере које су предвиђене законом и другим прописима, нормативима и стандардима и роковима за њихово спровођење

Закон о геолошким истраживањима, као и Закон о рударству прописује да се геолошка истраживања и експлоатација минералне сировине изводе у циљу заштите животне средине те да се при изради ове документације мора узети у обзир заштита презентације природних вриједности, заштита од штетних природних процеса (клизишта, ерозије, бујице), као и заштита од техногених нарушавања. Поред наведених закона, проблем заштите животне средине је обрађен и у Закону о концесијама („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13, 16/18, 70/20, 111/21). При изради ове Студије извршили смо увид у наведену документацију и констатовали да су предвиђена рјешења везана за процес експлоатације, транспорта и припреме минералне сировине, као и рјешења предвиђена за рекултивацију деградиране површине усклађена са горе наведеним законима, Законом о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“ бр. 71/12, 79/15, 70/20, 63/21, 65/21) и осталим прописима који регулишу ову област. Власник је обавезан да изврши обавјештавање уколико се изградњом објекта појави било какав негативан утицај на здравље људи и животну средину у складу са одредбама Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“ бр. 71/12, 79/15,

70/20, 63/21, 65/21) и надлежностима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске. Када се ради о заштити здравља становништва, потребно је сlijедити Здравствену политику и стратегије за здравље у Републици Српској до 2010. године и препоруке Стратегије 5 за праћење и редукцију ризичних фактора животне и радне средине и јачање инфраструктура и функције установа за здравствену заштиту у поступку израде просторних и других планова, односно основа и друге инвестиционо-техничке документације који су у вези са Националним акционим планом за здравље и животну средину (НЕАП).

2.5.1.1. Мјере заштите ваздуха

Загађивање ваздуха активностима које су неопходне у поступку површинске експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака представљају озбиљан проблем и значајан извор нарушавања квалитета ваздуха, а самим тим се негативно одражава на животну средину. Из истог разлога предложене су сљедеће мјере заштите и то:

- У периоду сувог ваздуха, прашину која настаје при раду на површинском копу на транспортним трасама и радним површинама обарати прскањем водом из цистерне. Прскање вршити из мобилне цистерне са уграђеним распрскивачем. Спровођењем прописаних мјера, прскања и квашења саобраћајница на површинском копу, може се значајно смањити емисија прашине у радној средини, а тиме и њен штетни утицај на животну средину.
- Приликом транспорта производа ван граница површинског копа кроз насељена мјеста, нарочито за вријеме ваздушних струјања, сандуци транспортног средства морају бити прекривени церадама или се товар по површини мора добро овлажити водом. Строго водити рачуна да камиони не буду препуњени.
- Ограничити брзину кретања на локацији површинског копа и на приступним саобраћајницама на 20 km/h.
- За смањење прашине на привременим "депонијама" готових производа вршити прскање водом површинског слоја депонија.
- За смањење емисије прашине на транспортним путевима, вршити орошавање истих.
- За вријеме сушног периода и при појави јачих вјетрова чија је брзина већа од 8 m/s сви радови на површинском копу се морају обуставити.

- Херметичко затварање кабина рударских машина како се не би угрозило здравље радника.
- Планско и систематично одржавање дизел-моторних погона опреме.
- За смањење штетних гасова који потичу од механизације која за погон користи моторе са унутрашњим сгоријевањем, мора се користити течно гориво Д-2 са ниским садржајем сумпора или машине и механизација морају имати уграђене пречистаче издувних гасова.
- Радове на мињавању изводити од стране овлашћене институције у складу са прописима за извођење ове врсте радова.
- Мињавање на локацији вршити у складу са планом мињавања припремљен за свако мињавање уз поштовање мјера прописаних за ову дјелатност. Неопходна је планска и минимална употреба експлозива од стране професионалних лица који имају обавезу обавјештавања и упозоравања радника и грађана (стављање табле),
- Употреба водених патрона за затварање минских рупа.
- Уредити све слободне површине (које се не користе за манипулацију) унутар експлоатационог поља, уклонити сувишне предмете и отпадни материјал и извршити озелењавање деградираних површина и формирати зелени појас од високе вегтације на граничним дијеловима предметне парцеле.
- Провођење ових мјера обезбјеђује свођење параметара квалитета ваздуха на дозвољене границе у складу са Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 124/12).

2.5.1.2. Мјере заштите подземних и површинских вода

На територији Републике Српске, Уредбом о класификацији и категоризацији водотока („Службени гласник РС“, бр. 42/01) успостављају се критеријуми за класификацију квалитета површинских и подземних вода, као и категоризација водотока.

Класификација и категоризација врши се ради поређења оцјене степена антропогених загађујућих утицаја на квалитет површинских и подземних вода, а посебно ради контроле успјешности предузетних мјера заштите, које имају за циљ спречавање погоршања стања и постепено побољшање и обнову површинских вода.

Ради спречавања негативних утицаја на подземне и површинске воде, потребно је

придржавати се сљедећих мјера:

- За заштиту од површинских вода које гравитирају ка радном подручју површинског копа изградити ободне канале.
- За заштиту од површинских вода које падају директно у радно подручје копа изградити етажне канале и водосабирнике.
- Израду етажних канала ускладити са динамиком развоја рударских радова.
- Путеви успостављени на радилишту морају имати канале за прикупљање воде из косине етаже и направљен пропуст са цијевима за усмјеравање воде у водосабирник.
- Редовно вршити контролу техничке исправности транспортних средстава и не вршити било какву манипулацију са уљима и нафтним дериватима на површинском копу.
- Подземне воде, локалним етажним каналима усмјеравати ка водосабирнику.
- Путеви успостављени на радилишту морају имати канале за прикупљање воде из косине етаже и направљен пропуст са цијевима за усмјеравање воде у водосабирник.
- Одводњавање површинског копа од атмосферских вода вршити отвореним сливним каналима у благом паду 1-2 %, којима се вода природним падом одводи до таложника затим крајњег реципијента.
- Континуирано проводити одводњавање јаловишта и збрињавати отпадне воде са јаловишта.
- Индустијски плато на којем су паркиране радне машине, мора бити бетониран или асфалтиран, а воде са овог дијела свести у уљни сепаратор.
- У случају мањих неопходних техничких поправки и пуњења транспортних средстава енергентима на лежишту, испод мјеста поправки или гдје се врши пуњење, мора се поставити лимена посуда одговарајуће величине да може да прикупи евентуално проливено гориво или уље.
- Уколико дође до просипања нафте или уља, мора се одмах извршити чишћење тог простора просипањем пиљевине/пијеска или другог средства које може да упије ове материје по загађеном земљишту и на крају механички одстранити загађено

земљиште.

- Муљ који се накупи у таложнику редовно чистити и збрињавати.
- Талог из уљног сепаратора повремено празнити у затворену металну бурад и одвозити у сарадњи са предузећима овлашћеним за одвожњу оваквог отпада.
- Фекалне отпадне воде одводити у водонепропусну септичку јаму, изграђену у складу са Правилником о изградњи и одржавању септичких јама у градовима и насељима гдје нема јавне канализације („Службени гласник РС“ бр. 68//01).
- Пражњење септичке јаме мора бити правовремено и у договору са надлежном комуналном службом, зашто је потребно да Инвеститор склопи уговор са надлежном комуналном службом.
- Радницима се треба обезбједити хигијенски и здравствено исправна вода за пиће у задовољавајућим количинама (мин. 50 l/дан) и у складу са одредбама Правилника о здравственој исправности воде намјењене људској потрошњи („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 97/18 и 93/23).
- Пречишћене и друге санитарне отпадне воде испуштати у крајњи реципијент у складу са граничним вриједностима прописаним Правилником о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Сл. Гласник РС“, бр. 44/01).

2.5.1.3. Мјере заштите земљишта

Након почетка експлоатације на предметном површинском копу, а са обзиром на његову намјену, потребно је предузети сљедеће мјере за заштиту земљишта:

- Инвеститор је обавезан према *Закону о рударству* ("Службени гласник Републике Српске", бр 62/18) да на простору у коме се врши експлоатација минералне сировине изврши техничку и биолошку рекултивацију деградираног простора након завршетка експлоатације, чиме ће се простор деградиран рударским радовима довести у стање приближно првобитном или ће се преуредити за кориштење у неке друге сврхе. У току експлоатације вршити техничку фазу рекултивације на мјестима гдје је то могуће тј. на мјестима гдје су завршени експлоатациони радови, а по завршетку експлоатације мора бити рекултивисана површина читавог подручја које је заузимао површински коп. Техничку и биолошку рекултивацију терена који ће бити деградиран рударским радовима, извршити

према пројекту рекултивације и заштите животне средине. Рекултивацијом деградираног процеса спрјечиће се ерозиони процеси, позитивно ће утицати на стабилност терена као и на микроклиматске услове подручја.

- С обзиром да биолошка рекултивације представља мјере на избору култура након завршене техничке рекултивације, у обзир могу доћи само оне биљне врсте које немају превелике и неке додатне захтјеве за посебним квалитетом еколошких фактора и специјалне узгојне системе.
- Приликом рекултивације предлаже се избор сличних врста с обзиром на доказану прилагодљивост условима климе и земљишта, добар пријем при садњи и способност везивања земљишта
- Изводити све радове на површинском копу према *Главном рударском пројекту*.
- Ограничити укупну површину земљишта захваћеном експлоатацијом на површину од 25,155 ha у складу са Главним рударским пројектом.
- Јаловину одлагати на за то пројектовано одлагалиште.
- Хумусни слој у току експлоатације скидати, сачувати и искористити за рекултивацију простора који ће бити деградиран експлоатацијом.
- У току рада површинског копа на депонији хумуса се не могу изводити друге активности, формирање пута, паркинг простор, одлагање репроматеријала или други материјала који могу имати негативан утицај на хумус.
- Радне и завршне косине на површинском копу морају задовољити критеријуме стабилности, како би се спречили ерозиони процеси на површинском копу.
- Током експлоатације на површинском копу обликовати завршне косине у циљу повећавања структурне и механичке стабилности тла.
- На копу вршити снабдијевање горивом само рударских машина које раде на експлоатацији. Манипулацију нафтом и њеним дериватима на копу свести на најмању могућу мјеру и исту обављати уз предузете максималне мјере опреза на за ту сврху предвиђеном дијелу индустријског платоа који мора бити бетонан или асфалтиран, а воде са њега уводити у уљни сепаратор.
- Вршити редовну контролу механизације у циљу спречавања цурења уља из машина и уређаја.

- У случају потребе да се квар на механизацији мора отклонити на радној етажи, потребно је користити заштитне тацне како би се спријечило загађење земљишта.
- У случају акцидентног просипања горива и уља, неопходно је на локацији површинског копа обезбједити одговарајућу количину апсорбента који служи за спречавање отицања запаљивих смјеша.
- Уколико дође до расипања нафте и уља, одмах извршити његово купљење посипањем одређене врсте адсорбенса и одстрањивање загађеног земљишта. Сакупљено гориво и уље са присутим материјалом и одстрањено загађено земљиште уклањати и одлагати на посебно водонепропусно мјесто на одлагалишту.
- При транспорту сировине примијенити мјере којима ће се онемогућити расипање, како унутар експлоатационог подручја тако и ван њега (водити рачуна о количини утовареног материјала и вршити прекривање камиона).
- За складиштење и одлагање чврстог отпада мора бити познато и уређено мјесто одлагања.
- Забрањује се неконтролисано одлагање вишка материјала, бацање смећа, истрошене амбалаже која садржи остатке опасних супстанци и испуштање отпадног уља у шуму, водотоке и околни простор.
- Дуж цијелог руба експлоатационог поља, осим на улазу, сачувати појас заштитног зеленила у виду дрвећа како би се направила тампон зона према околном подручју
- Вршити мониторинг квалитета земљишта током одлагања и процјену потребе за побољшање квалитета у зависности од намјере за његову даљњу намјеру.
- Радови на рекултивацији треба да се изводе у складу са пројектним рјешењим, датим у пројекту рекултивације, а уз надзор техничког особља.
- Евентуалне ерозионе процесе на локацији ријешити изградњом ободних канала по вањској површини копа за одводњу јаких киша,
- На дијеловима гдје постоји могућност за формирање клизишта или мањих ерозионих процеса на депонијама хумуса извршити постављање разних антиерозионих мрежа које имају могућност смањења ерозије. Поред постављања антиерозионих мрежа, смањење ерозије се може постићи привременим сијањем

трава и садњом шумских врста које системом свог корјења могу да стабилизују нестабилни терен.

- По завршетку експлоатације извршити потпуну рекултивацију деградираног простора, у складу са Законом о рударству („Службени гласник РС“, 62/18).
- Након створених услова, тј. када етаже буду доведене у завршно стање отпочети санирање деградираних површина, отпочети радове на рекултивацији.
- При реализацији пројекта неопходно је придржавати се одредаба чл. 27., 30., 31., 33. и 34. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, број 93/06, 86/07, 14/10, 05/12, 58/19, 119/21 и 106/22), као и чл. 42. 43. и 44. Закона о шумама („Службени гласник РС“, број 75/08, 60/13 и 70/20).
- Теретна возила која одвозе кречњак са предметног лежишта морају бити очишћена од остатака земље на точковима, прије изласка на саобраћајнице у складу са Законом о безбједности саобраћаја на путевима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/11).

2.5.1.4. Мјере заштите од буке и вибрације

Потребно је провести мјере заштите у циљу заштите радника од штетних ефеката које може изазвати бука на копу. Мјере заштите од буке подразумевају: контролу унутар копа, мјере за редукацију буке за појединачне дијелове постројења и машина, примјену акустичне заштите, физичких баријера или ограда као и опреме за личну заштиту за рад запослених на копу. Ове мјере укључују:

- Вршити редован преглед и испитивања исправности машина и опреме и одржавање истих према упутству произвођача.
- Механизовану опрему одржавати на нивоу који искључује појаву непотребних извора буке (вибрирајући лимови, оштећења узглобљења, лежајеви итд.).
- Користити атестиране уређаје који морају бити конструисани или изоловани да у спољну средину не емитују буку преко дозвољеног нивоа.
- Уколико измјерени ниво буке при мјерењима у току редовног рада машина буде изнад прописаних вриједности примјенити мјере за редукацију буке за појединачне дијелове постројења и машина.
- Буку насталу од транспортних средстава ублажавати временским режимом рада.

- Све радове на површинском копу у циљу смањења буке ограничити на извођење у периоду дневне свјетлости, придржавати се одређеног броја радних сати.
- Појачани ниво буке у току минирања ће се рјешити новим системом минирања, примјеном НОНЕЛ цјевчица које смањују ниво буке на минимум.
- Минирање изводити у периодима са којима ће бити упознато становништво, тако да исто очекује звучне ефекте детонације, искључиво у току трајања дана, када је ометајући ниво буке знатно нижи, као и примјеном савремених иницијалних средстава која не стварају звучне ефекте минирања, а смањују и сеизмичке ефекте;
- Дејство сеизмичких потреса, а прије свега њихове стварне вриједности, треба поуздано утврдити конкретним мјерењима на терену приликом извођења минирања.
- Ради заштите слуха од прекомјерне буке гдје се смањење буке не може постићи примјеном техничких мјера, примјењују се лична заштитна средства. За заштиту од буке нивоа до 75 dB може се примјенити обична вата ако се стави у уши. За заштиту од буке преко 75 dB примјењују се чепови за уши који могу бити обликовани и необликовани, односно да се могу обликовати стављањем у уши. Материјал за израду чепова мора бити лош проводник буке, а да је подесан за стављање у уши и да не отпушта боју. Примјеном чепова за уши ниво буке смањује се за 15 dB. За заштиту слуха од буке до 105 dB примјењује се штитник за уши.

2.5.1.5. Мјере управљања отпадом

- Израдити План управљања отпадом према Закону о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", бр. 111/13 106/15,16/18, 70/20, 63/21, 65/21) и именовати лице одговорно за управљање отпадом.
- Отпад прикупљати и разврставати у складу са Планом управљања отпадом за предметно постројење и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник Републике Српске", број 19/15, 79/18), те збрињавати на основу Уговора са овлашћеним оператерима.
- Контролисати провођење Плана управљања отпадом од стране одговорног лица.

- Водити евиденцију о количини, врсти отпада, мјесту настанка и третману отпада, периодично ажурирати План управљања отпадом и у свему поступати у складу са усвојеним Планом управљања отпадом.
- Приликом отварања копа посебну пажњу треба обратити на правилну припрему терена, прикупљање и одлагање отпада који настаје свакодневним радом, извршити његово раздвајање те у сарадњи са локалном службом, отпад редовно одвозити на депонију.
- Јаловину одлагати на Главним рударским пројектом одређено одлагалиште.
- Сви контејнери и посуде на локацији морају бити јасно означени типом и нивом опасности.
- Опасан отпад у виду отпадних минералних уља привремено складиштити у водонепропусне металне бачве, заштићене од атмосферских утицаја и предавати овлашћеном предузећу.
- Талог из сепаратора масти и уља повремено празнити у затворену металну бурад и одвозити у сарадњи са предузећем овлашћеним за преузимање ове врсте отпада.
- У случају неконтролисаног испуштања горива, техничких уља и масти из механизације и машина које се користе при раду, обезбиједити средства за упијање нафтних деривата-апсорбент (пијесак, пиљевина), а загађено земљиште механички одстранити без испирања водом. Загађено земљиште које се одстрани мора се одложити у водонепропусан контејнер (предвиђен за одлагање опасног отпада), до његовог коначног збрињавања. Отпад који настаје на овај начин представља опасан отпад и наведена врста отпада се не смије мијешати и одлагати заједно са другим отпадом.
- Забрањује се неконтролисано одлагање вишка материјала, бацање смећа, истрошене амбалаже која садржи остатке опасних супстанци и испуштање отпадног уља у водотоке и животну средину.
- Инвеститор је дужан склопити Уговоре (зависно од врсте отпада- неопасан, опасан), са овлашћеним институцијама за коначно збрињавање отпада раздвојеног по каталогу, у складу са Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник Републике Српске", број 79/18).

2.5.1.6. Мјере заштите флоре, фауне и екосистема

- Забрањује се одлагање вишка материјала, бацање смећа и испуштање отпадног уља у околни простор.
- Користити аутохтоне врсте у озелењавању због очувања природног изгледа пејзажа.
- У току радова на експлоатацији мјере заштите биљног и животињског свијета осигурати кроз провођење мјера заштите ваздуха, земљишта, воде и заштите од буке и вибрација.
- Придржавати се свих прописаних мјера за заштиту ваздуха које се односе на смањење прашине и издувних гасова због могућег негативног физичког утицаја на вегетацију која се налази непосредно уз експлоатационо поље, с обзиром да се запрашивањем листова биљака ремете њихове физиолошке функције (процес фотосинтезе), што у одређеној мјери резултира смањењем количине синтетизоване органске материје и смањеним прирастом биомасе и дрвећа и приземног растиња.
- Елементе евентуално идентификованог станишта заштићених врста унутар бухвата експлоатационог поља премјестити на најближа станишта сличних врста.
- Придржавати се свих прописаних мјера за заштиту од буке које се односе на прописани начин, учесталост и период минирања.
- Крчење и сјечу шума обављати изван периода гњежђења птица,
- Уклањање вегетације не изводи у периоду између 1. априла и 1. Септембра.
- Сјечу и уклањаје шумске вегетације вршити искључиво у сарадњи са надлежним шумским газдинством и уз њихов надзор.
- Високо растиње и другу вегетацију на простору лежишта чувати у што дужем периоду, уништавање дрвећа и друге вегетације вршити само онда када је неопходно.
- Прогресивном рекултивацијом копа ублажити негативне утицаје везане за губитак природног станишта.
- Пројекат рекултивације урадити етапно, како би се у што већој мјери смањила визуелна деградација простора.
- Планирање рекултивације – дефинисати детаљан План рекултивације.

- Благовремено спровођење рекултивације – активности рекултивације вршити плански чим се стекну предуслови за њихову реализацију.
- Мониторинг резултата рекултивације – у циљу сагледавања ефикасности извршене рекултивације потребно је успоставити мониторинг рекултивисаних површина. Потребно је спроводити редовну контролу пројектом захваћене области ради евидентирања реализованих активности, процјене ерозије тла и предузимања корективних дјелатности тамо где је то потребно. Треба вршити периодичну провјеру постигнутих резултата. Све појаве од значаја требају бити картиране и описане. Периодично треба вршити обилазак ризичних области по питању пожара (наново засађена подручја, станишта дивљих животиња и инфраструктура) да би се извршила процјена ризика од пожара и примјена превентивних мјера.
- Радове изводити у складу са *Главним рударским пројектом* имајући у виду да је ресурс необновљив.

2.5.1.7. Мјере заштите пејзажа

Мјере заштите пејзажа потребно је проводити континуирано током експлоатације површинског копа и након њеног завршетка.

Циљеви заштите пејзажних вриједности су сљедећи:

- Очување и ревитализација околних пејзажних вриједности (флора и фауна).
- Очување и санација специфичне вегетације у њиховој непосредној околини.

Из тих општих циљева произлазе и конкретне мјере заштите:

- Ограничавање кориштења простора за експлоатацију минералне сировине и пратеће објекте, на што мању површину, а што се осигурава оптималним пројектним рјешењем.
- Редовно одржавати и уређивати радне површине и интерне саобраћајнице на површинском копу.
- Садити заштитно зеленило које ће спријечити прекомјерно запрашивање сусједних парцела и оближњег насеља, умањити и ширење буке, а уједно ће смањити визуалну изложеност копа.

- Током експлоатације обављати сукцесивну техничку и биолошку санацију, на дијеловима копа на којем се обави откопавање минералне сировине.
- Након завршетка експлоатације обавити техничку и биолошку санацију цијеле зоне експлоатације, а што подразумјева трајну стабилизацију и биолошку санацију завршних етажа и радних платоа површинског копа, уклањање свих пратећих објеката на површинском копу, односно санацију микролокације у складу са пројектом санације.

2.5.1.8. Мјере заштите становништва

Редовно вршити мониторинг у радној средини на лежишту, испитивања услова радне средине и анализе вода из таложника. Редовно вршити мониторинг квалитета ваздуха и нивоа буке у животној средини у околини каменолома. Обавеза Инвеститора је да изврши обавјештавање уколико се експлоатацијом појави било какав негативан утицај на здравље људи и животну средину у складу са законским одредбама Закона о заштити животне средине и надежностима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске. У циљу заштите становништва морају се провести све прописане мјере за спречавање емисије прашине и буке у ваздух животне средине. При транспорту коначног производа са лежишта, производ мора бити прекривен, како би се при транспорту јавним путевима спријечила емисија прашине у ваздух.

Имајући у виду претходно анализирани утицаје, могуће је извести следеће закључке:

1. Експлоатација неће значајније утицати на: погоршање услова живота, феномене будућег развоја и расељавања због могућих негативних посљедица.
2. Имајући у виду све изнесене чињенице може се закључити да здравствена и социјална проблематика неће бити значајније изражена над становништвом ширег подручја.
3. С обзиром на претходну квантификацију свих релевантних утицаја (загађење зрака, загађење воде и тла) може се констатовати да веће здравствене посљедице у односу на популацију становника неће бити присутне.

Један од приоритета треба да буде заштита потенцијалних негативних утицаја на здравље запослених радника на предметном лежишту. Основни фактор ризика по здравље

радника је аерозагађење са минералном прашином, лебдећим и седиментним честицама. Прашина ће се стварати приликом бушења и минирања, утовара, примарног дробљења и транспорта минералне сировине. Због тога је потребно спровести мјере заштите на раду радника.

2.5.1.8.1. *Превентивне мјере заштите радника на површинском копу*

- Оспособљавање радника за здрав и безбједан рад;
- Примјена личне опреме за рад и личних заштитних средстава (заштитна одјећа, заштитна обућа, заштитне рукавице, шљемови, респиратори и антифони за заштиту слуха...).
- Послодавац је дужан обезбједити мјере личне и колективне заштите на раду радника, у складу са Законом о заштити на раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 01/08, 13/10), важећим Актом о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини и Правилником о претходним и периодичним љекарским прегледима радника на радним мјестима са повећаним ризиком („Службени гласник Републике Српске“ бр. 68/18) и периодичне прегледе у надлежној установи.
- Послодавац је дужан провести процјену ризика за сва радна мјеста у складу са Законом о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/02 и 13/10) и израдити Елаборат о угрожености здравља радника од стране лиценцираног правног лица.
- Радницима код којих су претходним прегледом утврђени респираторни поремећаји или дијагностификоване хроничне болести, законски није дозвољен рад н каменоломима.
- Потребно је обавезно вршити периодичне прегледе услова радне средине, примјена мјера за заштиту радне и животне средине, те у обавезним законским роковима прегледе средстава рада.
- Послодавац је дужан радницима дати упутства за рад које морају садржавати писана правила понашања при раду и у случају незгоде, те попис мобилне радне опреме која се смије употребљавати у опасном подручју као и личну заштитну опрему која мора носити особа која улази у опасно подручје.

- Заштитна одјећа мора бити израђена од материјала складно опасностима на радном мјесту. Одјела морају бити погодна за лако скидање, а дугмад на одјелима не смије бити метална или целилоидна.
- Заштитна радна одјећа мора се одржавати у исправном стању, мора бити чиста и уредна. Редовно одржавање и прање заштитне радне одјеће која долази у додир с експлозивом или отровним материјама.
- Стриктно поштовање упутстава за безбједан рад.
- Обавезно кориштење прописаних личних заштитних средстава и опреме.
- Придржавати се прописаних мјера заштите на раду.
- Пажња при кретању, редовно уклањање сувишних ствари из радног простора (због саплитања).
- Редовно спроводити мјере безбједности и одржавања опреме за рад, према упутству и техничкој документацији произвођача.
- Обезбједити прописане услове за безбједан и здрав рад у радној средини: обезбјеђење и одржавање прописаних услова радне средине (микроклима, освјетљеност...).
- Обезбједити прописана лична заштитна средства која радник мора обавезно користити у току рада.
- Поставити знакове упозорења и опасности.
- Обезбједити довољну количину освјежавајућих безалкохолних напитака,
- Организација посла тако да остане довољно времена за активан одмор запосленог,
- Треба узети у обзир индивидуалне способности радника приликом распоређивања на радно мјесто,
- Простор за кретање и ходање мора бити довољно велик, тло равно и да није клизаво, освјетљеност радног мјеста примјерена,
- Нужна је употреба одговарајуће опреме или других метода рада за смањивање тјелесног оптерећења,
- Припремити мјесто - уклонити препреке из радног простора и пута ношења. Пут би требао бити довољно широк и без препрека, тако да се активност може обављати у исправном положају, без потребе за савијањем или извијањем тијела,

- Прилагодити одјећу и обућу задатку, избјегавати уску одјећу или неприкладну обућу,
- Упућивање радника на превентивне љекарске прегледе прије ступања у радни однос и организовање периодичних прегледа,
- Периодичне прегледе и испитивање средстава рада вршити у законском року (сваке три године),
- Оспособљавање запослених за безбједан и здрав рад,
- Оспособљавање вршити прије почетка рада, уколико се уводе нове технологије и уколико се радник распоређује са једног радног мјеста на друго,
- Редовна контрола испитивања противпожарне опреме и обука радника из области
- ЗОП-а,
- Прописно обиљежити са знаковима опасности, забране и обавјештења на површинском копу.

Инвеститор је дужан вршити обавјештавање надлежних органа и јавности о промјенама које су наступиле његовим радом, а које могу имати негатив утицај на здравље људи.

За инцидентне и ванредне ситуације треба припремити планове интервенција који се усклађују са општинским плановима заштите људи и материјалних добара.

2.5.1.9. Мјере заштите природног и културног – историјског наслеђа

- Инвеститор се обавезује да уколико се у току радова, односно ископавања руде на површинском копу наиђе на археолошки локалитет, а нарочито ако се претпоставља да има статус природног добра, о томе обавијести Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузме све мјере како се културно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица, Закон о културним добрима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 11/95, 103/08).
- Уколико се у току експлоатационих радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минеролошко-петрографског поријекла, а за које се претпоставља да има својство споменика природе о томе обавијести Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа и предузме све мјере

како се природно добро не би оштетило до доласка овлаштеног лица, Закон о заштити природе ("Службени гласник Републике Српске", бр. 20/14).

- Исто тако, уколико се у било којем тренутку приликом евентуалног рада на активном дијелу експлоатационог поља наиђе на спеолошки објекат (пећина, јама и др), потребно га је пријавити Министарству за просторно уређење, грађевинаство и екологију или Републичком заводу за заштиту културно – историјског наслеђа, према одредбама члана 43. Закона о заштити природе.

У предметном обухвату није евидентирано културно – историјско наслеђе.

Мјере заштите Националног парка Козара

У складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ , бр. 20/14) и Просторним планом подручја посебне намјене НП „Козара“ на подручју националног парка су дефинисане зоне режима заштите природних вриједности:

1. Зона са режимом заштите првог степена,
2. Зона са режимом заштите другог степена и
3. Зона са режимом заштите трећег степена.

1. Зона са режимом заштите првог степена

Зоном са режимом заштите првог степена су обухваћена подручја:

- подручје с неизмијењеном и/или незнатно измијењеном природом, високе биолошке и пејзажне разноликости у којем се проводе минималне управљачке активности у сврху заштите и очувања биолошке и пејзажне разноликости.

Циљеви управљања у овој зони су:

- Управљање подручјем с циљем очувања, колико је више могуће у изворном стању, са репрезентативним примјерцима физичко-географских региона, биотичких заједница, генетичких ресурса и неокрњених природних процеса,
- Одржавање еколошки функционалних и одрживих популација и одржавање природних врста на задовољавајућем нивоу густине с циљем очувања интегритета екосистема и дугорочне отпорности,
- Посебан допринос очувању широког спектра врста, регионалних еколошких процеса и миграционих путева,

У овој зони се може:

- Проводити научноистраживачки рад,
- Обављати едукације студената и ђака,
- Обављати инвентаризације флоре, фауне и осталих природних ресурса.

Дозвољен је ограничени приступ посјетилаца по посебно одређеним и уређеним путевима и уз вођење стручног особља Националног парка.

У овој зони је забрањено:

- сјећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, кад се тиме угрожава и ремети природна равнотежа, горња граница шуме и нарушава заштита земљишта од ерозија,
- уносити неаутохтоне дивље биљне врсте,
- сакупљање љековитог и ароматичног биља, гљива, шумских и других плодова,
- градити надземне енергетске објекте и изводити друге радове и подземне радове,
- градити објекте или изводити друге радове којима се загађује земљиште и ваздух, погоршава квалитет вода, мијења њихова количина, просторни и временски распоред,
- градити нуклеарне објекте, депоновати радиоактивни, индустријски и комунални отпад,
- експлоатисати минералне сировине,
- градити магистралне и регионалне путеве,
- уништавати граничне знакове, табле упозорења и обавјештења, рекламне паное, туристичко-пропагандне знакове и поруке које упућују на значај и улогу Националног парка,
- користити шумске путеве за јавни саобраћај и
- обављати дјелатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају обиљежја екосистема ове зоне.

Површина зоне са режимом првог степена заштите износи 161,74 ха.

2. Зона са режимом заштите другог степена

Зоном са режимом заштите другог степена обухваћена су подручја:

- значајне и очуване природности те велике разноликости врста и станишта. Та су подручја значајна за сагледавање свеукупне еколошке, али и културно-историјске

вриједности подручја могу послужити за научне, одгојо-образовне и рекреативне активности,

- подручје велике вриједности за очување станишта које је подвргнуто активној интервенцији као начину управљања којим се осигурава заштита, очување, ревитализације и одржавање повољног стања,
- подручје велике природне и/или културне вриједности које је човјек својим дјеловањем обликовао на начин да еколошке, биолошке, културне и сценске вриједности сачињавају јединствену цјелину.

Циљеви управљања у овој зони су:

- Одржавање еколошки функционалних и одрживих популација и одржавање природних врста на задовољавајућем нивоу густине с циљем очувања интегритета екосистема и дугорочне отпорности,
- Посебан допринос очувању широког спектра врста, регионалних еколошких процеса и миграционих путева,
- Управљање посјетилачким активностима у инспиративне, едукативне, културне и рекреационе сврхе на нивоу који неће узроковати значајну биолошку или еколошку деградацију природних ресурса,

У овој зони се може:

- проводити научноистраживачки рад,
- проводити васпитно-образовне и рекреативне активности,
- обављати инвентаризације флоре, фауне и осталих природних ресурса,
- развој минималне посјетилачке инфраструктуре (едукација и интерпретација),
- организовано и индивидуално посјећивање и рекреација у границама одређеним капацитетом носивости и надзор подручја,
- традиционално коришћење простора од стране локалног становништва.

У овој зони је забрањено:

- сјећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, кад се тиме угрожава и ремети природна равнотежа, горња граница шуме и нарушава заштита земљишта од ерозија,
- уносити неаутохтоне дивље биљне и животињске врсте,

- неконтролисано сакупљање љековитог и ароматичног биља, гљива, шумских и других плодова,
- градити надземне енергетске објекте и изводити друге радове и подземне радове,
- градити објекте или изводити друге радове којима се загађује земљиште и ваздух, погоршава квалитет вода, мијења њихова количина, просторни и временски распоред,
- градити нуклеарне објекте, депоновати радиоактивни, индустријски и комунални отпад,
- експлоатисати минералне сировине,
- градити магистралне и регионалне путеве,
- уништавати граничне знакове, табле упозорења и обавјештења, рекламне паное, туристичко-пропагандне знакове и поруке које упућују на значај и улогу Националног парка,
- користити шумске путеве за јавни саобраћај осим за потребе локалног становништва и особља Националног парка,
- обављати дјелатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају подручја.

Површина зоне са режимом другог степена заштите износи 492,56 ha.

3. Зона са режимом заштите трећег степена

- Зоном са режимом заштите трећег степена обухваћена су подручја:
- значајне и очуване природности те разноликости врста и станишта. Та су подручја значајна за сагледавање свеукупне еколошке, али и културно-историјске вриједности подручја могу послужити за научне, одгојо-образовне и рекреативне активности,
- меморијално подручје из времена НОБ-а. На том подручју се налази музеј, споменици те остала посјетилачка инфраструктура,
- подручје с природним, културним, туристичко-рекреативним вриједностима у којем је стављен нагласак на развој посјетилачке инфраструктуре у складу с еколошким стандардима.

Циљеви управљања у овој зони су:

- Заштита природног биодиверзитета, заједно са основном еколошком структуром и пратећим еколошким процесима, као и промоција образовања и рекреације,
- Одржавање еколошки функционалних и одрживих популација и одржавање природних врста на задовољавајућем нивоу густине с циљем очувања интегритета екосистема и дугорочне отпорности,
- Управљање посјетилачким активностима у инспиративне, едукативне, културне и рекреационе сврхе на нивоу који неће узроковати значајну биолошку или еколошку деградацију природних ресурса,
- Уважавање потреба аутохтоног становништва и локалне заједнице, укључујући употребу ресурса за опстанак у оној мјери у којој то неће изазвати негативан утицај на примарне циљеве управљања,
- Допринос локалној економији кроз туризам.

У овој зони се може:

- проводити научноистраживачки рад,
- проводити васпитно-образовне и рекреативне активности,
- обављати инвентаризације флоре, фауне и осталих природних ресурса.
- развој посјетилачке инфраструктуре (едукација и интерпретација),
- развој и коришћење туристичко-рекреативних објеката, саобраћајнице и друге инфраструктуре,
- традиционално коришћење простора од стране локалног становништва
- санитарна сјеча шуме те санитарни и узгојни одстријел
- користити позајмишта минералних сировина за потребе Националног парка у складу с просторно планском документацијом
- градити објекте водозахвата за потребе Националног парка и локалног становништва
- градити објекте инфраструктуре за транзит кроз Национални парк уз сагласност Управе Парка и у складу с просторно-планском документацијом.

У овој зони је забрањено:

- сјећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, кад се тиме угрожава и ремети природна равнотежа, горња граница шуме и нарушава заштита земљишта од ерозија,
- уносити неаутохтоне дивље биљне и животињске врсте,
- неконтролисано сакупљање љековитог и ароматичног биља, гљива, шумских и других плодова,
- градити објекте или изводити друге радове којима се загађује земљиште и ваздух, погоршава квалитет вода, мијења њихова количина, просторни и временски распоред,
- градити нуклеарне објекте, депоновати радиоактивни, индустријски и комунални отпад,
- уништавати граничне знакове, табле упозорења и обавјештења, рекламне паное, туристичко-пропагандне знакове и поруке које упућују на значај и улогу Националног парка,
- користити шумске путеве за јавни саобраћај осим за потребе локалног становништва и особља Националног парка
- обављати дјелатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају подручја.

Површина зоне са режимом трећег степена заштите износи 3253,23 ха.

2.5.1.10. Мјере заштите од минирања

- Забрањено је на радилиште доносити и при раду употребљавати друга експлозивна средства, осим оних одређених од стране главног техничког руководиоца.
- Експлозиви и иницијатори експлозије не смију се бацати, нити се у њих смије ударати.
- Само палиоц мина смије опремати ударне патроне са иницијаторима експлозије и вршити паљење.
- Патроне експлозива за употребу у рударству и њихова амбалажа, морају имати натпис са називом експлозива исписан бојом која је одређена правилником. Други експлозив се не смије употребљавати.

- Покварена, односно неупотребљива експлозивна средства не смију се издавати ни употребљавати, него се морају уништити према упутству произвођача.
- На радилиште експлозив се смије превозити само у оригиналном паковању и количинама потребним за једно минирање.
- Истовар експлозива у минском пољу не смије се вршити на једну гомилу, већ се одређене количине разносе до минских бушотина, према упутству надзорног особља. Преостали експлозив, који је из било којих разлога донешен, треба вратити у магацин из којег је узет, као поврат.
- Непосредно прије доношења експлозива на мјесто минирања, треба видљиво маркирати радилиште, а на прилазним путевима, на сигурном растојању поставити страже у циљу спречавања уласка у радни простор.
- У маркираном простору смију се налазити једино лица одређена од стране руководиоца минирања.
- Пуњење минских бушотина експлозивом изводе се под контролом лица (палиоца мина) задуженог за минирање од стране техничког руководиоца или предузећа које по уговору врши минирање.
- Минске бушотине се смију пунити само оноликом количином експлозива колико је то прорачуном одређено.
- Прије пуњења бушотине исту треба провјерити у погледу дубине, проходности, нивоа воде и сл.
- Све евентуалне неправилности отклонити прије почетка пуњења експлозива.
- Прије почетка пуњења патроне експлозивом, пажљиво провјерити да ли је пречник патроне мањи од пречника бушотине (због могућег "бубрења" стијена), те ако је неопходно треба дрвеним штапом (тзв. лајштук) чији је пречник већи или једнак пречнику патроне експлозива довести бушотину на потребни пречник, а затим приступити пуњењу.
- Ударна патрона се смије припремати непосредно пред употребу.
- Удубљење у патрони експлозива код секундарног минирања за смјештај иницијалног средства, правити само бакарним или дрвеним шиљком.

- Причвршћивање спорогорећег штапина уз рударску капсулу смије се вршити само помоћу минерских клијешта. При пуњењу бушотина, патроне експлозива лагано спустити у бушотину без ударања.
- На свакој напуњеној бушотини треба преконтролисати да ли је остала предвиђена дужина за чеп.
- Са отвора бушотина и у њиховој близини треба уклонити комаде стијена због њиховог могућег одбацивања.
- У зонама са пукотинама, шупљинама треба провести потребан поступак минирања одређен од стране главног техничког руководиоца копа. Пуњење бушотина вршити уз строгу контролу количина експлозива, како се не би десило акумулирање експлозива у евентуалним "кавернама".
- По завршеном пуњењу минске бушотине експлозивом, приступа се зачепљавању бушотина помоћу камене прашине заостале послје бушења бушотине или глином која се набија дрвеним набијачем.
- За послове минирања мора се обезбиједити довољан броја палиоца мина, да би се послови обављали прецизно и без журбе.
- Послове минирања врше палиоци мина које технички руководиоца организационе цјелине за то одреди.
- О палиоцима мина предузеће мора водити евиденцију, у коју се уносе подаци о стручној спреми, љекарском прегледу односно налазима и прекршајима у раду.
- Палиоци мина морају имати контролну минерску књижицу са нумерисаним страницама или дневни минерски картон.
- Палиоци мина морају прије почетка вршења дужности, а сваке године бар једанпут извршити љекарски преглед. Послје навршених 55 година живота палиоци мина морају бити најмање два пута годишње љекарски прегледани, ради утврђивања психо-физичке способности.
- Палиоци мина морају стално контролисати рад својих помоћника. Неодговорна лица и лица склона алкохолу не могу бити палиоци мина.

- Пословођа организационе цјелине најмање једанпут, а надзорник најмање два пута недељно мора контролисати рад палиоца мина и овјерити контролну минерску књижицу или дневни минерски картон и унијети резултате контроле.
- Технички руководилац организационе цјелине мора бар једанпут мјесечно извршити преглед контролних минерских књижица, односно дневних минерских картона, ради утврђивања да ли пословође и надзорници врше контролу.
- Минирање са експлозивима је дозвољено до оних најнижих температура које је произвођач експлозива означио у упутству за употребу.
- Забрањено је на радилиште доносити и при раду користити друга експлозивна средства, осим оних које је предузеће набавило.
- Технички руководилац организационе цјелине дужан је сваког дана прегледати примједбе унесене у књигу о раду са експлозивним средствима и преглед књиге овјерити својим потписом.
- При складиштењу, руковању, испитивању, употреби и уништавању експлозивних средстава лица одређена од стране извођача радова дужна су се придржавати упутстава фабрике која је произвела експлозивна средства.
- О пријему и издавању експлозивних средстава извођач радова мора водити евиденцију и књигу о раду са експлозивним средствима.
- За свако минско поље мора се унапријед одредити начин иницирања, редосљед паљења мина, мјесто активирања минског поља, те заштитне и превентивне мјере при извођењу минерских радова.
- За свако минско поље треба одредити зоне сигурности од разбацивања комада стијена, сеизмичких потреса и ваздушних ударних таласа.
- За свако минирање на површини мора се израдити план минирања и минског поља са потребним скицама. У план минирања мора се уписати број минских бушотина, њихова дубина врста и количина експлозива за сваку бушотину и за цјелокупно минско поље. У скицу се мора унијети и удаљеност мјеста минирања од угрожених објеката, објеката дробљења и сепарисања и механизације.
- Минирања се смију изводити само при дневној свјетлости. За вријеме магле или слабије видљивости, дозвољено је минирање, али са поштреним обезбјеђењем подручја

које може бити угрожено. За обезбјеђење је одговоран технички руководиоцац организационе цјелине.

- При масовном минирању, пуњење мина експлозивом изводи група радника обучена за рад са експлозивним средствима. Растојање између радних група мора бити веће од 20 m.

- У случају иницирања минског пуњења са детонирајућим штапином, детонирајући штапин се веже за прву патрону експлозива помоћу двоструке омче, а затим се пажљиво спушта у минску бушотину попуштањем детонирајућег штапина. Приликом спуштања ударне патроне у бушотину, палиоц мина држи штапин са обе руке. По спуштању ударне патроне на дно минске бушотине, детонирајући штапин се учврсти и осигура на ушћу минске бушотине, а затим се у бушотину спуштају остале патроне експлозива.

- Детонирајући штапин се реже на комаде потребне дужине, а резање се врши оштрим ножем ван минског поља.

- Детонирајући штапин се мора одрезати на комаде потребне дужине, прије него што се завеже за патрону експлозива.

- Детонирајући штапин се реже лаганим кретањем чистог оштрог ножа на чистој дрвеној подлози. Приликом резања мора се штапин развући у правој линији, тако да калем са намотајем буде удаљен од мјеста резања минимално 25 m.

- Послије сваког резања са ножа и подлоге се добро очисте остаци штапина.

- Лице које реже детонирајући штапин калему мора окренути леђа.

- Спајање штапина појединих мина на главни вод детонирајућег штапина треба усмјерити тако да су ти крајеви окренути према правцу кретања детонационог таласа.

- Крајеви споредних штапина се не смију пребацивати преко главног вода детонирајућег штапина, а на главном воду не смије бити чворова и петљи.

- Спољашња мрежа детонирајућег штапина треба да чини затворено детонационо коло. Код већине минских поља примјенити попречне сигурносне везе детонирајућег штапина.

- Бушотине са водом не смију се пунити прашкастим експлозивом, због могућег влажења експлозива и отказивања. Такве бушотине треба или одводњавати или експлозив заштити пластичним кријевом, а најбоље је употријебити водопластични експлозив.

- Минарање у зонама које су ближе рударским објектима вршити уз строгу контролу сваке минске бушотине, посебно у погледу линије најмањег отпора, дужине чепа, количине експлозива у бушотини, количине експлозива по успорењу те мјеста и начина активирања, као и мјера обезбјеђења у погледу разлијетања комада, сеизмичког утицаја или ваздушног удара.
- При приближавању временских непогода и могућег атмосферског електричног пражњења, треба прекинути све радове на припреми минског поља, а припремљено минско поље треба активирати.
- У случају близине јавног пута минарање се мора вршити у споразуму са општинским органима управе надлежним за саобраћај и унутрашње послове (МУП) у смислу обезбјеђења пута и заустављања саобраћаја за вријеме минарања.
- Минарање изводити увијек у исто вријеме које је одређено Упутством о минарању.
- Свако паљење мина, као и почетак и крај извођења минерских радова мора се правовремено објавити предвиђеним поступком и сигналним средствима утврђеним Упутством о минарању.
- Минарање вршити тек након објављивања знака сиреном и узвиком "ватра" или "мине". Кратким сигналом сирене и узвиком "готово" објављује се крај минарања.
- По налогу лица одговорног за минарање звучни сигнал се даје сиреном, а према сљедећем редосљеду и дужини трајања:
 - I СИГНАЛ – једанпут дуго (1x15 сек.) даје се када су минске рупе напуњене експлозивом и зачепљене. Тада престаје рад механизације на п.к. и радници се уклањају са угроженог подручја и постављају се страже које уклањају и спречавају прилаз људи и стоке у угрожено подручје;
 - II СИГНАЛ – два пута дуго (2x15 сек.) означава да је минско поље напуњено и припремљено за паљење;
 - III СИГНАЛ – три пута дуго (3x15 сек.) овај сигнал се даје најмање један минут послѣ другог сигнала и објављује почетка паљења минских пуњења;
 - IV СИГНАЛ – једанпут кратко (1x5 сек.) објављује завршетка минарања, а даје се тек када се палиоц мина увјери да на радилишу нема више никаквих опасности.

- Након датог сигнала, који означава завршетка минирања, радници напуштају своја склоништа, а страже своја мјеста и уклањају привремене знакове упозорења.
- Ако неко ипак уђе у угрожено подручје у вријеме минирања, мора се дати одређени сигнал за опасност различит од редовних сигнала, којим се обуставља минирање. За то вријеме не смије се вршити паљење мина док се за то не да одређени сигнал. Минирање се може обавити тек након отклањања опасности, уз понављање сигнала за паљење мина.
- Временски распоред извођења минирања и значења сигнала треба да су стално истакнути на прометним мјестима на каменолому и његовим прилазима.
- Околно становништво и радници на копу морају бити упознати са временом минирања и сигналима за минирање.
- У кругу угроженог простора морају се добро чути звучни сигнали упозорења, који се јасно морају разликовати од уобичајених звукова у околини. Сигнали одређени за минирање не смију се употребљавати за друге сврхе.
- У случају недовољног броја људи за постављање страже, прилазе без стража означити унакрсним летвама и поставити табле са натписом "НЕ ПРИЛАЗИ МИНИРАЊЕ".
- Лица која обављају минирање као и све људство из угрожене зоне, морају се склонити у сигурне природне или вјештачке заклоне, на сигурном растојању од ваздушних ударних таласа и одбачених комада.
- Опрему удаљити на растојање прописано у одговарајућем дијелу пројекта.
- Након извршеног минирања палиоц мина и помоћно особље морају сачекати у склоништу док се настали гасови и прашина не разриједе и постану безопасни по људско здравље, па тек онда провјерава стање на радилишту.
- Радницима је дозвољен приступ на радилиште, пошто палиоц мина изврши преглед радилишта и констатује да су све мине експлодирале.
- Ако палиоц мина утврди да нека минска пуњења нису активирана мора их на погодан начин обиљежити и предузети мјере да се униште.
- Ако неко минско пуњење нија активирано или се у то посумња, онда се у склоништу мора сачекати најмање 15 мин.
- Послије сваког минирања висеће комаде са косина треба уклонити багером.

2.5.1.11. Мјере заштите од пожара

Ради превенције од пожара потребно је придржавати се сљедећих мјера:

- Потребно је обезбиједити средстава за почетно гашење, односно брзу локализацију пожара као и обучавање радника за стручно и безбједно руковање уређајима за гашење пожара, а све у складу са Правилником о заштити од пожара, а који мора бити урађен према Закону о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 94/19).

Код свих машина које ће се користити на површинском копу треба да су стално исправна и у довољној количини присутна противпожарна средства, предвиђена планом пожарне превенције и интервенције. Технички руководилац површинског копа дужан је да организује израду плана пожарне превентиве и интервенције у случају пожара, који ће бити усаглашен са Законом о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 94/19). На сталним радним мјестима потребно је поставити одговарајуће апарате за почетно гашење пожара.

На мјестима гдје се налазе електро уређаји треба поставити апарате за гашење пожара угљен диоксидом. Такође треба код електро уређаја поставити табле са натписом: "не гаси водом него снијегом угљен диоксида". Ради заштите од пожара технички руководилац дужан је да упозна све раднике са опасностима од пожара и мјерама заштите од пожара (начину гашења) и задужити лица за поступке у случају пожара.

- Поступак претакања горива мора се изводити искључиво на бетонираном или асфалтираном платоу уз поштовање одређених сигурносних мјера заштите од пожара.
- Након гашења пожара, у одређеном временском периоду, обезбеђује се осматрање и контрола локалитета појаве пожара у циљу спречавања поновног избијања пожара.

2.5.1.12. Мјере заштите по завршетку експлоатације

Основна мјера која се односи на период по завршетку експлоатације је споровођење активности прописаних пројектом рекултивације односно техничке рекултивације која подразумијева трајно постизање стабилности етажа и биолошке санације тј. поновног успостављања вегетације и спречавање ерозије.

Саставни дио рударског пројекта је пројекат рекултивације експлоатисаног терена.

Рекултивација земљишта представља обавезну мјеру уређења оштећеног земљишта и његовог привођења одређеној намјени. У том смислу, потребно је провести техничку рекултивацију (техничко уређење површина) и биолошку рекултивацију ради уклапања у природни амбијент крајолика. Под техничког рекултивацијом се подразумева довођење завршних косина површинског копа у трајно стабилно и безбједно стање у циљу стварања услова за провођење биолошке рекултивације. Инвеститор је дужан обезбједити провођење рекултивације у складу са пројектним рјешењем. То је вишеструко сложен задатак гдје се као усмјеравајући фактори јављају:

- природни услови средине,
- ограничења створена рударским радовима,
- захтјеви Наручиоца.

2.5.2. Мјере које се предузимају у случају несрећа већих размјера

Постоји могућност несрећа које се могу догодити на површинском копу, а да имају утицај на здравље и животе људи на радилишту, односно изазвати знатније материјалне штете у простору. Њихово дешавање је практично могуће у неким фазама технолошког процеса на радилишту, тј. код радова на радним етажама, утовару, превозу, при улазу и излазу возила из копа и др.

Да би се процијенила вјероватноћа несреће и анализирале посљедице, користе се одређене методологије. Основне методологије су: IAEA-TECDOC-727 (Приручник за разврставање и утврђивање приоритета изазваним у великим несрећама у процесној и сродним индустријама) и UNEP IE/PAC (Технички извјештај 12 – Утврђивање и процјена ризика у друштвеној заједници).

Под инцидентним ситуацијама могу се сматрати неповољни догађаји настали током експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака, било због хаварија, или због дјеловања више силе.

Поступак(ци) и придружене контроле рада треба да обухвате, гдје је могуће, разматрање:

- а) емисија у атмосферу у случају удеса;
- б) изливања у воду и земљиште у случају удеса;
- ц) специфичних утицаја на животну средину и екосистем у случају удеса.

Идентификација опасности од удеса изводи се обавезно и у поступку пројектовања и развоја нових процеса и активности, или увођења нових технологија или опреме, а служи за израду анализе утицаја производа, процеса и постројења на животну средину.

Овом тачком су дефинисани поступци који се на површинском копу морају примјени за могуће ванредне ситуације и удесе који могу имати утицаја на животну средину, и њихово спречавање кроз превенцију или ублажавање утицаја уколико се инцидентне ситуације појаве.

Основне мјере за спречавање настанка удеса су поштовање техничких прописа у области пројектовања, извођења радова као и дисциплина радника при извођењу технолошких процеса.

Сљедеће мјере су обавеза које лежиште “Камичани” код Приједора је обавезано да установи за случају удеса:

- Идентификацију потенцијалних несрећа и ванредних ситуација, а на основу приоритета различитих ванредних ситуација.
- Идентификацију и информацију о опасним материја на локацији (нпр. запаљива течност, резервоари за складиштење, компримовани гасови) укључујући потенцијални утицај сваке материје на безбједност и здравље људи и на животну средину и хитне мјере које ће се предузети у случају изливања или испуштања у случају удеса.
- Поступак реаговања (пријава удеса, узбуњивање, обавјештавање и информисање особа које треба да учествују у реаговању на удес, успостављање непрекидног мјерења и осматрања).
- Одговорно лице које ће руководити као и списак кључног особља које реагује у ванредној ситуацији и њихове одговорности.
- Највјероватнија врста и опсег ванредне ситуације или удеса.
- Могућност ширења ванредне ситуације из окружења на предметно лежиште (пут и сл.).
- Најприкладније мјере за одговарање на ванредне ситуације или удесе и редосљед њиховог извршавања.

- Мјере за ублажавање (санацију) штете.
- Обезбјеђену одговарајућу опрему за реаговање (алармни системи, осветљење и напајање у случају опасности, средства за евакуацију, склоништа, критичне вентиле, склопке, искључиваче, опрему за гашење пожара, опрему за прву помоћ, опрему за комуникацију), чија се исправност испитује у редовним интервалима.
- Обезбједити расположивост неопходних информација током ванредних ситуација нпр. нацрти постројења, подаци о опасним материјама, процедуре, тел. бројеве за контакт.
- Путеве евакуације, мјеста окупљања и пружања прве помоћи.
- Предвиђену сарадњу са различитим специјализованим службама за помоћ (нпр. ватрогасна бригада, службе за чишћење) које су од значаја за конкретну ванредну ситуацију укључујући детаље за контакт.
- Могућност међусобне помоћи од стране организација у близини.
- Планови интерне и екстерне комуникације укључујући и начине обавјештавања законодавних институција, сусједа и јавности.
- Заштиту виталних уређаја, опреме и документације.
- Планови обуке запослених који се баве дјеловањем у ванредним ситуацијама, (предавања и практичне вјежбе), и испитивање њихове ефикасности.
- Периодично испитивање процедура за реаговање у ванредним ситуацијама.
- Извјештај о удесу.
- Процес за вредновање након удеса ради утврђивања корективних и превентивних мјера.
- Поступак реаговања у инцидентној ситуацији се мора тестирати, где је то изводљиво, најмање једном годишње путем обука и вјежби. Ово укључује и извештавање након спроведене вјежбе. Након изведених вјежби и добијања евентуалних сугестија и коментара од стране учесника и присутних оцјењивача вјежби, поступак реаговања у ванредној ситуацији се може модификовати.

2.5.3. Планови и техничка рјешења заштите животне средине (рециклажа, третман и диспозиција отпадних материјала, рекултивација, санација)

Једна од првих и најзначајнијих мјера везаних за површинску експлоатацију, представља мјера рекултивације деградираних површина. Одлагање откривке на одлагалишта и формирањем непродуктивних површина ствара се простор за извођење радова на рекултивацији и привођењу антропогено деградираних површина првобитној или некој другој намјени. Из тог разлога рекултивација као мјера санације антропогено деградираних површина и као друштвена обавеза мора се спроводити на свим површинским коповима. Чврсти отпадни материјал из експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака представља јаловина. Сама по себи јаловина не представља велико оптерећење за животну средину јер није опасна, али ако се неплански одлаже може непотребно заузимати значајне површине.

Каменоломи не производе чврст отпад као нуспродукт, али се ипак мора организовати управљање оном количином насталог чврстог отпада, без обзира на поријекло. Ту су прије свега разна амбалажа и све што се сврстава у категорију чврстог отпада. За привремено депоновање комуналног отпада потребно је поставити намјенске посуде или контејнере, док је преузимање, транспорт и депоновање потребно обављати у сарадњи са надлежним комуналним предузећем и у складу са унапријед склопљеним Уговором.

Остали опасни и неопасни отпад (стара уља и зауљене крпе и остало) потребно је прописно привремено складиштити, а затим збрињавати од стране овлашћене институције. Мјере које је потребно проводити на предметној локацији са аспекта управљања отпадом дефинисане су у поглављу 2.5. 1.5. Нацрта студије. Одређивање врсте отпада и поступање са отпадом дефинисано је Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“ бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21, 64/21) и подзаконским актима донесеним на основу наведеног закона. Инвеститор је обавезан донијети План управљања отпадом за предметни коп у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС ", бр. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21, 65/21) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада ("Службени гласник РС", бр. 19/15, 79/18).

2.5.4. Друге мјере које могу утицати на спречавање или смањивање штетних утицаја на животну средину

У току извођења радова потребно је обезбиједити несметано функционисање околног простора као и омогућити безбједоносне услове за околни простор. Обавеза инвеститора у склопу експлоатације каменолома и одржавање приступних путева и запошљавање радне снаге која гравитира каменолому. Обавезно вршити периодичне прегледе услова радне средине, примјене мјера за заштиту радне и животне средине, те у обавезним законским роковима прегледе средстава рада. Такође, Инвеститор је дужан израдити Елаборат о процјени утицаја фактора ризика на послу. Режим рада радника сезонски усаглашавати са температурним режимом подручја. Није дозвољено повећање капацитета или мијењања било којих технолошких параметара изван оквира обрађених у овој студији без провјере да ли ће такво повећање капацитета или промјена параметара имати негативних утицаја на околну животну средину. Због специфичних услова система експлоатације очекују се веће концентрације прашине, зрна и парчади минералне сировине у ваздуху радне средине, што захтијева примјену одговарајуће заштитне опреме за раднике на копу (радно одијело, рударски шљем, рукавице, чизме). У случају да се при редовним испитивањима услова радне средине установи повећан ниво буке и запрашености потребно је имати обезбијеђена заштитна средства (антифони и респиратори). Ове мјере за заштиту радника морају бити дефинисане Правилником о мјерама заштите на раду. У оквиру обавезне специјалистичке обуке радника потребно је спровести едукацију запослених у смислу примјене свих могућих мјера заштите на раду. Пјешачке и коловозне површине обрадити према условима безбједног и квалитетног прикључења на јавну саобраћајницу.

2.6. Програм праћења утицаја на животну средину у току и након реализације пројекта

Извршена истраживања, мјерења као и Закон Републике Српске који то прописује, су показали да је потребно успоставити мониторинг свих сегмената животне средине који могу бити нарушени током извођења радова, као и у току експлоатације, ради постизања високог нивоа заштите животне средине у цјелини.

Циљ мониторинга је да се утврди ефикасност предвиђених превентивних мјера ублажавања негативних утицаја на квалитет животне средине, као и да се идентификује свака промјена у новонасталој животној средини.

Такође, резултати мониторинга биће основа за подузимање нових заштитних и корективних мјера за заштиту квалитета животне средине.

Да би се мониторинг стања животне средине, тиме и мониторинг ефикасности предложених мјера заштите, проводио на квалитетан начин, неопходно је било израдити и план мониторинга. План мониторинга ће бити израђен у оквиру овог студијског истраживања и садржаће дефинисане слjedeће ставове:

- предмет мониторинга,
- параметар који ће бити осматран,
- мјесто на којем ће бити потребно вршити мониторинг,
- начин на који ће бити вршен мониторинг одабраног фактора/врста опреме за

мониторинг,

- вријеме вршења мониторинга, сталан или повремен мониторинг,
- разлог због чега ће се вршити мониторинг одређеног параметра.

2.6.1. Параметри на основу којих се могу утврдити штетни утицају на животну средину

За лежиште “Камичани” код Приједора планиран је мониторинг слjedeћих параметра на основу којих се могу утврдити штетни утицаји на животну средину:

- квалитета ваздуха;
- ниво буке;
- квалитет воде.

Разлози и циљеви за успостављање мониторинга:

- да се прате промјене стања околине како би се правовремено указало на потребе смањења загађења;
- да се лоцирају и прате узроци како би се могле предузимати корективне и превентивне мјере;
- да се врши вредновање усаглашености са релевантним законским прописима, прије свега са Законом о заштити животне средине.

Обавеза Инвеститора је да врши мониторинг у складу са важећом законском регулативом и сљедећим подзаконским актима:

- Уредбом о вриједностима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 124/12);
- Правилником о граничним вриједностима интензитета буке ("Сл. гласник РС", бр. 2/2023);
- Правилника о условима испуштања отпадних вода у површинске воде ("Службени гласник Републике Српске", број 44/01);
- Правилнику о квалитету отпадних вода („Службени гласник Републике Српске“бр. 44/01).

Мјерење емисија и мониторинг осталих параметара морају вршити овлаштене институције на основу утврђених методологија и мјерења које су у складу са важећом законском регулативом.

2.6.2. Мјеста, начин и учесталост мјерења утврђених параметара

Мониторинг свих параметра на основу којих се могу утврдити штетни утицаји на животну средину је осмишљен као мониторинг који би се проводио од почетка радова на површинском копу, па све до краја његовог животног вијека, тј. мониторинг током изградње и током експлоатације.

Мјеста, начин и учесталост мјерења утврђених параметара су дата приједлогом комплетног мониторинг плана за лежиште “Камичани” код Приједора који обухвата мониторинг:

- квалитета ваздуха;
- емисија буке;
- квалитета вода

За сваку од цјелина у приједлогу су дефинисани (према препорукама ЕС- европске комисије):

- параметар који се анализира;
- вријеме и начин вршења мониторинг;
- мјерно мјесто;
- разлог вршења мониторинга за одређени параметар.

Табела бр. 2.6.2.1: Програм мониторинга у току експлоатације

Предмет мониторинга	Локације	Врста мониторинга	Учесталост мјерења	Параметри
МОНИТОРИНГ ВАЗДУХА	На локацији копа	Мјерење од стране овлаштене институције према утврђеним методама	Најмање једном годишње (током сезоне рада, по сухом времену- јун/септембар) или по налогу надлежног инспектора	Концентрације SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, PM ₁₀ , PM _{2.5} , садржај O ₂ ; Микрометеоролошки параметри: брзина и правац вјетра, температура и релативна влажност ваздуха, ваздушни притисак.
МОНИТОРИНГ БУКЕ	На граници експлоатационог поља према најближим стамбеним објектима	Мјерење од стране овлаштене институције према утврђеним методама	Најмање једном годишње (током сезоне рада, по сухом времену) или по налогу надлежног инспектора	Бука
МОНИТОРИНГ ВОДЕ	Таложник суспендованих честица Уљни сепаратор	Мјерење од стране овлаштене институције према утврђеним методама	Након пуштања у функцију први пут и најмање једном годишње (за вријеме активних радова) или по налогу надлежног инспектора	Температура, рН, алкалитет, укупна тврдоћа, електропроводљивост, укупне чврсте материје, укупне суспендоване материје, ВРК5, НРК-

				дихроматни, амонијачни азот, нитритни азот, нитратни азот и укупни фосфор, тешки метали и металоиди
МОНИТОРИНГ ЗЕМЉИШТА	На локацији површинског копа	Визуелно надгледати цјелокупну предметну локацију, уређеност и запрашеност (зелене површине, приступне путеве, манипулативне и транспортне површине) два пута у току године и после сваке временске неприлике	Квалитативни и квантитативни мониторинг контаминације земљишта извршити само у случају акцидентних ситуација	механички састав земљишта, рН, садржај органске материје, тешки метали (гвожђе, манган, цинк, бакар, хром, укупни, олово, кадмијум, жива), укупни нафтни угљиководоници

Мониторинг ваздуха

У току рада површинског копа потребно је најмање једном годишње или по налогу надлежног инспектора у вријеме интензивног рада проводити мјерења концентрације прашине, CO₂, NO, NO₂, NO_x, ЦО, микрометеоролошке параметре: брзина и правац вјетра, температура и релативна влажност ваздуха, ваздушни притисак у кругу површинског копа узимајући у обзир топографију и метеорологију. Разлог овог мјерења је да се утврди ефикасност примјењених мјера заштите ваздуха и евентуални утицаји.

Мониторинг буке

Интензитет буке на лежишту “Камичани” код Приједора који стварају радне машине и повремено бушење и минирње мора се редовно мјерити и то најмање једном годишње или по налогу надлежног инспектора у вријеме интензивног рада. Мјерењима се морају обухватити све радне машине на површинском копу, а резултати мјерења се

упоређују са прописано максимално дозвољеним вриједностима.

Мониторинг квалитета вода

Мониторинг квалитета вода укључује утврђивање утицаја на квалитет вода рударских радова на предметном копу. Да би се утврдила вриједност загађујућих материја у отпадној води, по изградњи таложника и уљног сепаратора на локацији, а на основу Правилника о условима испуштања отпадних вода у површинске воде ("Службени гласник Републике Српске", број 44/01), потребно је вршити најмање једном годишње анализу општих хемијских и физичко-хемијских елемената квалитета воде- температура, рН, алкалитет, укупна тврдоћа, електропроводљивост, укупне чврсте материје, укупне суспендоване материје, ВРК₅, НРК- дихроматни, амонијачни азот, нитритни азот, нитратни азот и укупни фосфор, тешки метали и металоиди. Анализу воде извршити код овлаштене лабораторије за воду.

Мониторинг земљишта

Визуелно надгледати цјелокупну предметну локацију, уређеност и запрашеност (зелене површине, приступне путеве, манипулативне и транспортне површине) два пута у току године и после сваке временске неприлике.

Анализу земљишта је потребно извршити у случају инцидентних ситуација на мјесту инцидента, а након уклањања контаминираног земљишта. У анализираним узорцима земљишта потребно је утврдити: механички састав земљишта, рН, садржај органске материје, тешки метали (гвожђе, манган, цинк, бакар, хром укупни, олово, кадмијум, жива), укупни нафтни угљиководоници.

2.7. Преглед главних алтернатива које је носиоца пројекта разматрао и навођење разлога за изабрано рјешење, с обзиром на утицај на животну средину

Инвеститор није разматрао алтернативне локације јер за друге потенцијалне локације нису урађени истражни радови. Предметна локација, лежиште архитектонско-грађевинског камена кречњака, управо је изабран ради квалитета кречњака са изузетно добрим особинама. Површински коп је управо изабран као најприкладније рјешење са економског становишта.

Лежиште има, поред богатог и неискориштеног налазишта и низ других предности које су носиоца пројекта одредјелиле за почетак радова, а то су прије свега повољне комуникативне прилике, тржиште за производ, остваривање експлоатације властитом механизацијом и опремом (механизацијом којом Инвеститор већ располаже).

До одређених утицаја на животну средину у току експлоатације може доћи, али се провођењем датих мјера заштите ти утицаји могу битно смањити. Предузимањем овог захвата, предузеће се одредјелило за обављање дјелатности у складу са позитивним законима из домене заштите животне средине и закључцима који ће се утврдити рјешењем надлежне институције. Обзиром на предвиђено вријеме трајања експлоатације, Инвеститор се одредјелио за стално праћење савремених технологија и метода рада, уз стални непосредни контакт с локалном заједницом који ће укључивати и извјештавање јавности о могућим проблемима везаним уз заштиту животне средине. Заштита животне средине, а посебно заштита пејзажних вриједности, ваздуха као и подземних и површинских вода представља трајну и важну задаћу носиоца захвата. Из наведенога се види да предузеће жели проводити политику заштите животне средине на постојећој локацији.

2.8. Усклађеност пројекта са Републичким стратешким планом заштите животне средине, другим плановима на основу посебних закона и плановима и програмима заштите животне средине јединица локалне самоуправе на које се пројекат односи и интерпретацију одговарајућих дијелова тих елемената

Студија утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора урађена према Упутству о садржају Студије утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ број 108/13).

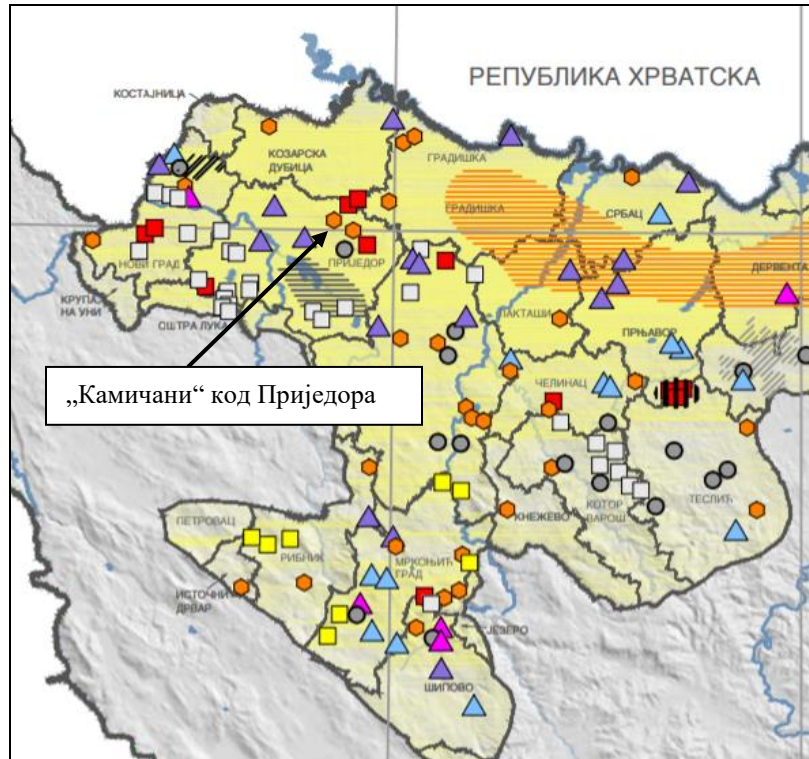
Предметна локација је обухваћена просторно планском документацијом Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године.

Према Просторном плану Републике Српске „Неметаличне минералне сировине недовољно су истражене и мало се експлатишу. Неметали и грађевински материјали су значајни за грађевинарство где се троше велике количине техничко - грађевинског и украсног камена, крешњака шљунка и пијеска. За дефинисање дугорочне политике у области минералних сировина основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економско коришћење минералних сировина уз одговарајуће мере заштите.“

Оперативни циљеви према Просторном плану су „подстицање истраживања у сврху експлоатације минералних сировина, обавезна рекултивација простора где је вршена експлоатација минералних ресурса.“

Према Просторном плану концепција развоја подразумева „Експлоатација минералних ресурса представља поступак коришћења дијела територије неких јединица локалне самоуправе, с великим утицајем на њихов простор и животну средину. Због тога посебним мјерама треба омогућити накнаду јединици локалне самоуправе за штете и губитке који могу да настану експлоатацијом минералних сировина (рудна рента). За сва напуштена експлоатациона поља потребно је наћи најповољније рјешење њихове санације, што подразумијева израду одговарајућих пројеката санације који ће тим просторима дати нов квалитет у еколошком, визуелном и вишеструко корисном погледу.

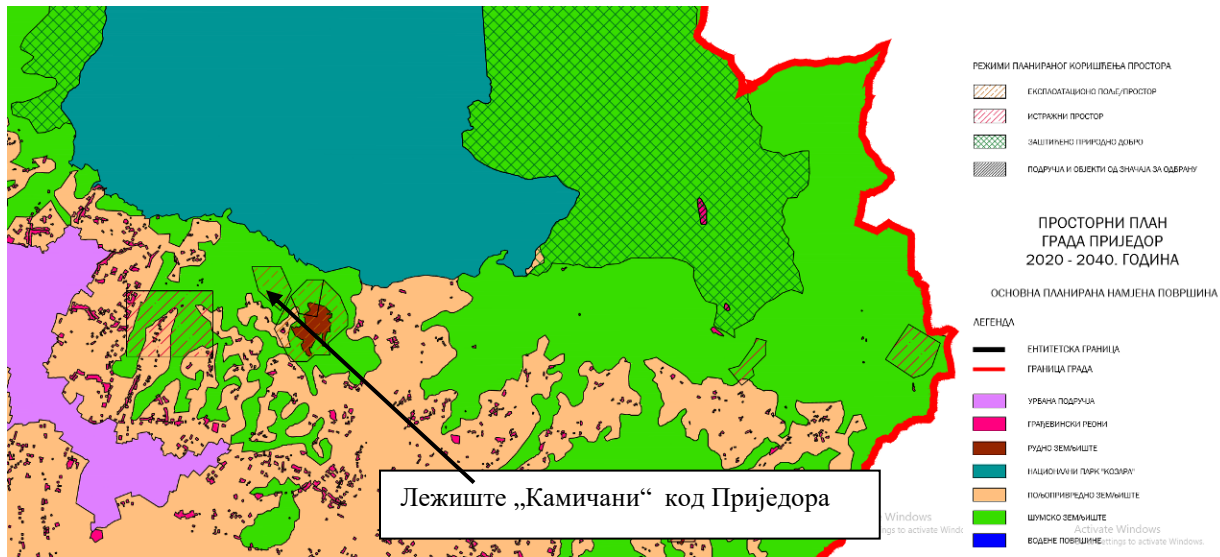
На експлоатационом пољу на којем се обављају рударски радови потребно је у складу са рударским пројектима, већ у току експлоатације проводити постепену санацију терена и биолошком рекултивацијом вршити визуелно прилагођавање простору.“

 Технички и архитектонско грађевински камен

Слика бр. 2.8.1: Просторна расподела природних богатстава у Републици Српској (Извор: Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године)

Предметно лежиште је усклађено са просторним планом града Приједора 2020-2040 године. Лежиште “Камичани” код Приједора је представљено као шумско земљиште, а режимом планираног коришћења простора ту се налази експлоатационо поље.

Слика бр. 2.8.2: Извод из Просторног плана града Приједора 2020 – 2040. године

Законом о просторном уређењу БиХ, у сврху складног развоја, стварања бољих услова живота, правилног и рационалног коришћења простора наглашава се потреба израде просторних и урбанистичких планова за подручја: Републике, региона, општине, града и насељеног мјеста, а иницијатива за покретање акције у циљу израде и доношење одговарајућих планова уређења и изградње простора је на друштвено политичким заједницама, као носиоцима привредног и друштвеног развоја.

2.9. Подаци о евентуалним тешкоћама на које је наишао носилац пројекта приликом прикупљања потребних података

У току израде Нацрта Студије утицаја на животну средину, носилац израде документа је користио сву расположиву документацију достављену од стране Инвеститора, изворе података са теренског обиласка локације и научно-стручну литературу из ове области у циљу заштите животне средине, а све уз примјену одговарајуће законске регулативе.

Носилац израде Студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту "Камичани" код Приједора приликом прикупљања евентуалних података за израду Студије није наилазио на значајније тешкоће.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

3. ЗАКЉУЧАК

3.1. Констатација да ли се реализацијом овог пројекта могу или не могу обезбједити потребни услови за заштиту животне средине

Након проведеног студијског истраживања цјелокупне проблематике утицаја на животну средину експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани“ код Приједора могуће је донијети генерални закључак да су утицаји површинских копова значајни и трајни, али и да се специфицираним мјерама могу довести у прихватљиве границе, па се може констатовати да се реализацијом предметног пројекта могу обезбједити потребни услови за заштиту животне средине уз провођење свих мјера заштите дефинисаних овом Студијом. У оквиру овог студијског истраживања, уважавајући све специфичности којима се карактерише анализирани пројекат, све специфичности локације и карактеристике постојећих потенцијала разматрани су основни критеријуми који су кроз поступке квантификације доведени до одређених показатеља са основном намјером да се постојећи односи квантификују и дефинише њихова права природа.

Може се констатовати да се реализацијом предметног пројекта, уз провођење прописаних мјера заштите животне средине и редовног мониторинга, могу обезбједити потребни услови за заштиту животне средине у току експлоатације.

Ниво информација које се односе, како на постојеће односе тако и на елементе технолошког процеса експлоатације, условљава могућност анализе само у оквиру карактеристичних просторних цјелина.

3.2. Констатација да ли је пројекат својом функцијом и техничким рјешењима безбједан у смислу утицаја на животну средину

Пројекат експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, својом функцијом и техничким рјешењима је безбједан у смислу утицаја на животну средину, уз поштовање свих мјера за спречавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја приликом експлоатације дефинисаних у оквиру предметне Студије утицаја на животну средину.

3.3. Приједлог сталне контроле параметара релевантних за утицај рада објекта на животну средину

Обавеза Инвеститора је да прати и контролише евентуалне промјене, као и провођење мјера које су предвиђене законом и другим прописима, нормативима и стандардима и рокове за њихово спровођење наведеним у поглављу 2.5. Студије о утицају на животну средину као и да проводи прописани мониторинг у складу са тачком 2.6. Студије о утицају на животну средину.

3.4. Приједлог носиоцу пројекта и органу надлежном за заштиту животне средине у смислу даљих поступака

Носилац пројекта је дужан да предметни пројекат и активности у природи планира тако да се избјегне или сведе на најмању могућу мјеру нарушавања природе, тј. дужан је да предузме све активности које ће омогућити да се поштују све мјере за спрјечавање, смањивање, ублажавања или санацију штетних утицаја на животну средину, а које су наложене у оквиру овог студијског истраживања.

У току извођења радова и обављања активности, носилац активности је дужан да планира и спроводи мјере којима се спјечава угрожавање природе, а по завршетку радова и активности, дужан је да у зони утицаја успостави или приближи стање у природи оном стању које је било прије захвата, односно да изврши санацију подручја у складу са Законом о заштити природе и посебним прописима.

Мјере и услови из Студије утицаја на животну средину морају бити саставни дио инвестиционо техничке документације.

Услови и мјере заштите културно – историјског и природног наслеђа као и услови других релевантних институција морају да се уграде у грађевинску дозволу и главни пројекат.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

4. НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ

4.1. Приказ и оцјена постојећег стања животне средине

Лежиште “Камичани” се налази на територији града Приједора, на удаљености 13 km ваздушне линије источно од Приједора и око 27 km ваздушне линије западно од Бања Луке.

Корисну минералну супстанцу на предметном лежишту чини технички грађевински камен – кречњак. Површина експлоатационог поља лежишта „Камичани“ код Приједора износи 25,155 ha.

4.1.1. Идентификовани извори емисија

Најзначајнији извори емисија на предметној локацији огледају се у емисији издувних гасова приликом сагорјевања нафтних деривата при раду опреме, затим емисија прашине, буке од радне механизације и минирања, деградација земљишта рударским радовима на контури површинског копа и одлагалишта и фекалне, зауљене и нафтом онечишћене отпадне воде.

У конкретном случају највећи утицај пројекта експлоатације лежишта „Камичани“ на животну средину огледа се у деградирању терена. Дио концесионог поља је предвиђен за изградњу приступних путева који могу да задовоље услове за камионски саобраћај.

4.1.2. Стање ваздуха на предметној локацији

Анализом измјерених вриједности, односно прегледом статистичких показатеља квалитета ваздуха у кругу лежишта „Камичани“ код Приједора за период мјерења 02.09-03.09.2024. године упоређивање са циљаним и граничним вриједностима према поменутом Правилнику, дошло се до резултата мјерења који су приказани у тачки 2.2.2.2. *Резултати мјерења квалитета ваздуха.* У тренутку мјерења стања ваздуха нису извођени радови на предметном лежишту, те се налаже поновно мјерење када се почне са експлоатацијом.

4.1.3. Ниво буке на предметној локацији

На основу утврђеног резултата мјерења буке на мјерном мјесту предметног лежишта, које је извршено 02.09.2024. године, констатовано је сљедеће:

У тренутку мјерења еквивалентног нивоа буке предметно лежиште није био у функцији.

Након извршеног 15-минутног мјерења буке на локацији мјерног мјеста ММ-2 добили смо вриједност еквивалентног нивоа буке L_{eq} од 48,9 dB.

Предметно лежиште се налази у зони 6, означеној као индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали. На граници ове зоне бука не смије прелазити граничну вриједност у зони са којом се граничи. Предметна локација граничи са зоном 4, у којој је максимални допуштени мјеродавни ниво буке за дневни период (L_{day}) 65 дБ.

Вриједност измјереног 15-минутног еквивалентног нивоа буке на предметној локацији, у вањској средини (на отвореном простору на дефинисаном мјерном мјесту), **не прелази** допуштене нормативе на мјерном мјестима, према важећем Правилнику о граничним вриједностима интензитета буке („Сл. гласник РС“ бр. 2/2023).

Пошто резултати мјерења буке у условима у којима нема експлоатације на површинском копу, нису близу максимално дозвољених вриједности, претпоставка је да ниво буке при експлоатацији неће прелазити граничне вриједности, пошто су емисије буке дисконтинуалног карактера, односно емисија буке ће се јављати само при употреби машина, механизације и повремених мињања на површинском копу.

4.1.4. Ниво јонизујућих и нејонизујућих зрачења

У локацији предметног обухвата нису идентификовани извори јонизујућег и нејонизујућег зрачења који су значајни у смислу утицаја на здравље и з акоја су неопходна редовна мјерења.

4.1.5. Квалитет вода у околини локације

Процјена утицаја лежишта „Камичани“ код Приједора на предвиђеној локацији на евентуално загађење вода је вршена на основу доступне техничке документације и увида на терену. Подручје захваћено експлоатацијом због своје ограничености не утиче битно на режим површинских и подземних вода. На простору на коме се налази лежиште, нема појаве водотока, као ни извора воде. Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака, уз придржавање свих мјера заштите вода, неће имати директан утицај на квалитет вода јер нису у непосредном додиру са предметном локацијом.

4.2. Кратак опис објекта са подацима о његовој намјени и величини

На основу уговора о концесији, број 05.07/310-632-18/19 од 21.09.2020. предметни простор је дефинисан као експлоатационо поље техничког грађевинског камена - кречњака. Концесија се додјељује на период од 10 година, концесија је додијељена привредном друштву “ЈАПРА” а.д. Нови Град, а експлоатационо поље је површине 25,155 ha.

Земљиште на којем ће се обављати експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака налази се на подручју КО Камичани, Град Приједор и омеђено је сљедећим преломим тачкама чије су координате дате у табели 2.3.1:

Табела бр. 2.3.1.1: Координате преломних тачака експлоатационог поља

Тачка	Y	X
1	6 413 096	4 981 527
2	6 413 261	4 981 843
3	6 413 100	4 982 200
4	6 412 658	4 982 200
5	6 412 757	4 981 829

Парцеле на којима ће се вршити експлоатација категорисане су као: шума 3. и 4. класе, њива 8. класе, пашњак 4. класе (по посједовним листовима).

Планирана укупна годишња производња ће износити 100 000 м³ ч.м, а животни вијек пројекта око 40 година. Укупне експлоатационе резерве кречњака као техничког грађевинског камена износиће 4.041.585 м³ ч.м.

Простор који је предвиђен за експлоатацију се ће се састојати од етажног платоа (550 mNV) и 4 етаже (570, 590, 610, 630 mNV). Етаже ће бити висине по 20 m са углом нагиба 70°.

4.3. Опис могућих утицаја пројекта на животну средину

Експлоатација на површинском копу, без обзира на сва техничко-технолошка рјешења, односно коришћене радне операције и опрему, представља опасност за раднике као и извор загађења животне средине. Потенцијално негативан утицај на људе, флору и фауну се може очекивати током експлоатације површинског копа.

Са становишта утицаја на животну средину, свака од технологија откопавања има својих предности и недостатака, међутим, површинска експлоатација условљава далеко веће промјене природне средине, а тиме су и посљедице загађења знатно израженије.

Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту "Камичани" код Приједора вршиће се путем површинског откопавања. Код површинског откопавања су нарочито испољени захвати у промјени морфологије рељефа у домену копа, на простору гдје се одлаже јаловина, као и на простору комплетне инфраструктуре у непосредној околини копа. Експлоатацију и транспорт кречњака обично прате облаци прашине, која се не може у потпуности спријечити. Бука од радних машина, рада бушилица и повременог минирања представља саставни дио процеса површинске експлоатације.

За функционисање и одржавање машина користи се гориво и мазиво, које у кругу рудника може само локално да контаминира природну средину.

У току израде студије утицаја на животну средину, а у циљу смањења утицаја предметног објекта на животну средину извршена је идентификација извора емисије. Извори емисија у животну средину се огледају кроз емисије штетних материја (прашине, издувних гасова машина) у ваздух и воду, на квалитет воде, биљни и животињски свијет, пејзаж, као и емисије буке и вибрација у животну средину.

4.4. Опис мјера за спрјечавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину

Након проведене анализе утицаја на животну средину се дошло се до закључка да обзиром на карактер утицаја и њихов значај, постоји одређени ниво утицаја.

Мјере за спречавање, умањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину које су Аутори специфицирали кроз ову Студију обухватају широк дијапазон потребних активности у оквиру сваког од анализираних утицаја, а у склопу тих мјера дефинисане су:

- Мјере заштите ваздуха,
- Мјере заштите подземних и површинских вода,
- Мјере заштите земљишта,
- Мјере заштите од буке и вибрација,
- Мјере управљања отпадом,
- Мјере заштите флоре, фауне и екосистема,
- Мјере заштите пејзажа,
- Мјере заштите становништва,
- Мјере заштите природног и културног - историјског наслеђа,
- Мјере заштите од минирања,
- Мјере заштите од пожара,
- Мјере заштите по завршетку експлоатације,
- Мјере које се подузимају у случају несрећа већих размјера.

4.5. Преглед главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао и навођење разлога за изабрано рјешење, с обзиром на утицаје на животну средину

Инвеститор није разматрао алтернативне локације јер за друге потенцијалне локације нису урађени истражни радови. Предметна локација, лежиште архитектонско-грађевинског камена кречњака, управо је изабран ради квалитета кречњака са изузетно добрим особинама. Површински коп је управо изабран као најприкладније рјешење са економског становишта.

Лежиште има, поред богатог и неискориштеног налазишта и низ других предности које су носиоца пројекта одредјиле за почетак радова, а то су прије свега повољне комуникативне прилике, тржиште за производ, остваривање експлоатације властитом механизацијом и опремом (механизацијом којом Инвеститор већ располаже).

До одређених утицаја на животну средину у току експлоатације може доћи, али се провођењем датих мјера заштите ти утицаји могу битно смањити.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

5. ПОСЕБАН ДИО

5.1. Посебан дио са одговорима на пристигла мишљења дата на претходну процјену утицаја

Носилац пројекта “Јапра” а.д. Нови Град поднијело је Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Захтјев за претходну процјену утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha. Уз захтјев су достављени Подаци уз захтјев за претходну процјену утицаја израђени од стране лиценцираног правног лица „Рударско-технолошки завод“ д.о.о. Приједор, а чији садржај је усклађен са чланом 64. Закона о заштити животне средине. Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију донијело је рјешење о покретању поступка процјене утицаја на животну средину и изради Студије утицаја на животну средину за наведени пројекат (број рјешења 15.4.1-96-103/24, датум: 26.07.2024. године).

У наведеном рјешењу, своја мишљења су доставили:

- Министарство здравља и социјалне заштите, односно ЈЗУ „Институт за јавно здравство Републике Српске“ - Стручно мишљење 500-4881-1/24,
- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Стручно мишљење број 12.03.5-330-1907/24,
- Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа- Стручно мишљење број: 07/1.625-494/24,
- Одјељење за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско – стамбене послове, Град Приједора – Стручно мишљење број: 08-92-130/24.
- **Мишљење Министарства здравља и социјалне заштите, односно ЈЗУ „Институт за јавно здравство Републике Српске“ - Стручно мишљење 500-4881-1/24**

У климатским карактеристикама подручја према „ружи вјетрова” доминантни су сјеверни, западни и сјеверозападни вјетрови, приказане су врсте отпада, док није начин водоснабдјевања радника водом за пиће.

Одговор: Начин водоснабдијевања радника водом за пиће приказан је у Нацрту студије, тачка 2.3.3.3. Снабдијевање индустријском и питком водом: Снабдијевање питком водом ће се изводити довозом питке воде у канистерима у количинама довољним да подмири потребе запослених на површинском копу. Послодавац је дужан радницима обезбједити воду за пиће (20-50 л/дан) у складу са одредбама Правилника о здравственој исправности воде намјењеној људској потрошњи („Службени гласник Републике Српске“, број 88/17, 97/18 и 93/23).

Штетни утицаји на здравље људи од ударних таласа при минирању који имају повратни талас су штетни за слух и материјална добра, а могу узроковати и ломљење стакла прозора објеката те се препоручују писана и звучна упозорења планирана прије вршења минирања.

Одговор: Дата упозорења прије вршења минирања дата су у Нацрту студије, тачка 2.5.1.10. Мјере заштите од минирања:

- *Непосредно прије доношења експлозива на мјесто минирања, треба видљиво маркирати радилиште, а на прилазним путевима, на сигурном растојању поставити страже у циљу спречавања уласка у радни простор.*
- *Свако паљење мина, као и почетак и крај извођења минерских радова мора се правовремено објавити предвиђеним поступком и сигналним средствима утврђеним Упутством о минирању.*
- *Минирање вршити тек након објављивања знака сиреном и узвиком "ватра" или "мине". Кратким сигналом сирене и узвиком "готово" објављује се крај минирања.*
- *Временски распоред извођења минирања и значења сигнала треба да су стално истакнути на прометним мјестима на каменолому и његовим прилазима.*
- *Околно становништво и радници на копу морају бити упознати са временом минирања и сигнаlima за минирање.*
- *У кругу угроженог простора морају се добро чути звучни сигнали упозорења, који се јасно морају разликовати од уобичајених звукова у околини. Сигнали одређени за минирање не смију се употребљавати за друге сврхе.*

- У случају недовољног броја људи за постављање страже, прилазе без стража означити унакрсним летвама и поставити табле са натписом "НЕ ПРИЛАЗИ МИНИРАЊЕ".

Послодавац је дужан обезбједити радницима заштиту (одјећа, обућа, кацига, респиратори и антифони за заштиту слуха) личне и колективне ХТЗ мјере заштите здравља од прашине, буке, вибрација, гасова и лебдећих честица, али и од екстремних температура, пожара и акцидента тј. повреде и траума.

Одговор: Наведена мјера је уврштена у Нацрт студије утицаја, у тачки 2.5.1.8. Мјере заштите становништва:

- Примјена личне опреме за рад и личних заштитних средстава (заштитна одјећа, заштитна обућа, заштитне рукавице, шљемови...).
- Послодавац је дужан обезбједити мјере личне и колективне заштите на раду радника, у складу са Законом о заштити на раду („Службени гласник Републике Српске“ бр. 01/08, 13/10), важећим Актом о процјени ризика на радном мјесту и у радној средини и Правилником о претходним и периодичним љекарским прегледима радника на радним мјестима са повећаним ризиком („Службени гласник Републике Српске“ бр. 68/18) и периодичне прегледе у надлежној установи.

Потребно је извршити индикативна мјерења квалитета ваздуха према законској регулативи, а буке према Правилнику о граничним вриједностима интензитета звука ("Службени гласник Републике Српске", број 2/23).

Одговор: Наведена мјерења су извршена према законској регулативи и приказана у тачкама 2.2.2. Степен загађености ваздуха основним и специфичним загађујућим материјама и 2.2.3. Ниво саобраћајне и индустријске буке Нацрта студије.

Воду за пиће контролисати према Правилнику о здравственој исправности воде намјењене људској потрошњи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 88/17, 97/18 и 93/23) и обезбједити минимално 20-50 литара по раднику.

Одговор: Наведене мјера је уврштена у тачки 2.1.5.1. Изворишта водоснабјевања, зоне санитарне заштите: Послодавац је дужан радницима обезбједити воду за пиће (20-50 л/дан) у складу са одредбама Правилника о здравственој исправности воде намјењеној људској потрошњи („Службени гласник Републике Српске“, број 88/17, 97/18 и 93/23).

Радницима са респираторним поремећајима и хроничним респираторним болестима законски није дозвољен рад на каменолому. Послодавац је дужан провести процјену ризика за сва радна мјеста у складу са Законом о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/02 и 13/10) и израдити Елаборат о угрожености здравља радника од стране лиценцираног правног лица.

Одговор: Наведене мјере су уврштена у тачки 2.5.1.8.1. Превентивне мјере заштите радника на површинском копу:

- Радницима код којих су претходним прегледом утврђени респираторни поремећаји или дијагностификоване хроничне болести, законски није дозвољен рад на каменоломима.*
- Послодавац је дужан провести процјену ризика за сва радна мјеста у складу са Законом о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/02 и 13/10) и израдити Елаборат о угрожености здравља радника од стране лиценцираног правног лица.*

Потребно је испитати подземну и површинску дренажну воду са каменолома.

Одговор: У тачки 2.1.5.1. Изворишта водоснабдјевања, зоне санитарне заштите Нарта је наведено: На основу досадашњих података и осматрања на терену максимални ниво подземне воде је испод најниже радне етаже (570 m) и нивоа индустријског платоа. С обзиром на горе наведено све етажне равни и платои на ширем подручју радиће се под благим нагибом (1-3%) у правцу слијевања воде природним падом. Такође, на основу самих карактеристика колекторских стијенских масива, те на основу конфигурације терена (брзо отицање воде низ падине), посебне концепције заштите од површинских вода нема. Подземне воде практично не постоје те заштита од њих није посебно предвиђена.

Ради тога, испитивање подземних вода неће бити вршено, а испитивање површинских вода ће се извршити након отварања каменолома, пуштања у рад, израде ободних канала и таложника. Отпадна површинска вода ће се узорковати на испусту из таложника у крајњи реципијент.

- **Мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске - Стручно мишљење број 12.03.5-330-1907/24**

Сагледавајући карактеристике терена, детаљно утврдити постојеће стање основних показатеља квалитета и квантитета вода, земљишта и вегетације на подручју утицаја будућих радова.

Одговор: Постојеће стање основних показатеља квалитета и квантитета вода су приказани у тачки 2.2.5. Квалитет површинских вода и угроженост отпадним водама индустрије, насеља и пољопривредне производње и 2.2.6. Ниво подземних вода, правци њиховог кретања и њихов квалитет Нацрта Студије, а земљиште и вегетација на подручју утицаја будућих радова у тачки 2.2.7. Бонитет и намјена кориштења земљишта и садржај штетних и отпадних материја у земљишту.

Мјере заштите и одговарајући третман током експлоатације, успоставити на површинске, подземне и отпадне воде настале у зонама радних површина. Предложити мјере којима ће се обезбједити одвођење и третман санитарних отпадних и вода са манипулативних површина на прописан начин.

Одговор: Наведене мјере су уврштена у Нацрт студије у тачки 2.5.1.2. Мјере заштите подземних и површинских вода

Осим вода, детаљан опис заштите и мониторинга мора се успоставити на земљишту.

Одговор: Наведене мјере су уврштена у Нацрт студије у тачки 2.5.1.3. Мјере заштите земљишта, а предложени мониторинг у тачки 2.6.2. Мјеста, начин и учесталост мјерења утврђених параметара.

У вези са заштитом земљишта треба навести активности и мјере које имају за циљ очување и заштиту земљишта које ће се предузети у планираним фазама реализације пројекта као и након завршеног пројекта, а које прије свега подразумијевају:

- Начин уклањања постојеће вегетације.
- Дефинисање поступка скидања и начин депоновања хумусног слоја, одређивање тачне локације за депоновање као и сам поступак чувања депонованог хумусног слоја, тамо гдје је евидентиран хумусно - акумулациони хоризонт на одлагалишним површинама.

- Дефинисање плана депоновања јаловине уз детаљно спровођење поступка рекултивације земљишта.
- Евидентирање и класификација површина које ће бити предмет промјене намјене.
- При реализацији пројекта неопходно је придржавати се одредби чл. 42. 43. и 44. Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске”, бр. 75/08, 60/13 и 70/20) и чл. 27. и 30. Закона о пољопривредном земљишту (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 93/06, 86/07, 14/10, 5/12 и 119/21).

Одговор:

- Начин уклањања посотојеће вегетације је приказан у тачки 2.3.2.1. Главне фазе експлоатације- припрема терена: Под припремом терена подразумева се израда међуетажних и етажних путева којим ће се омогућити приступ бушилице у поступку дезинтеграције материјала, сјеча шуме, затим ручно уклањање ниског растиња и шибља (сјекире, моторне пиле), те чишћење површинског јаловинског слоја на позицијама минских бушотина (крамп, лопата) и стварање стабилног простора за бушење. Посјечене дрвенасте биљке ће се, разврсти по класама и транспортовати из каменолома, а мање дрвеће и шибље ће се пошто се осуше, запалити на лицу мјеста тако да је избјегнут транспорт истих. Паљење се мора изводити опрезно како би се избјегла свака опасност од избијања пожара.

- Дефинисање поступка скидања и начин депоновања хумусног слоја, одређивање тачне локације за депоновање као и сам поступак чувања депонованог хумусног слоја, тамо гдје је евидентиран хумусно - акумулациони хоризонт на одлагалишним површинама, у тачки 2.3.2. Опис пројекта, планираног производног процеса њихове технолошке и друге карактеристике - Динамика развоја рударских радова приказано је: У поступку скидања јаловине биће укључен булдозер CATERPILLAR D8R, извршиће се изградња пута којим ће се вршити одвоз јаловине на пројектовано одлагалиште зглобним дампером TEREX AT 30/7, само одлагање јаловине почеће на најнижим етажама јаловишта на 530 m НВ. Формирање и одржавање одлагалишта јаловине ће се вршити булдозером CATERPILLAR D8R. Одлагање откривке и јаловине: Стијенски комплекс је на површини покривен хумусним и глиновито-кречњачким покровом дебљине до 2 m и тај површински слој чини јаловину. На предметном лежишту, односно ПК ради се о сразмјерно малим количинама откривке -

јаловине и те количине ће се одлагати на најближа погодна мјеста на терену, гдје је то могуће, на почетку експлоатације. Откривка, која ће се откопати у току фазе приреме терена за експлоатацију, одлагаће се на сјеверном дијелу експлоатационог поља, како је и приказано на слици бр. 2.1.1.2: План просторне организације на лежишту „Камичани“, код Приједора, што представља пројектовано одлагалиште.

-Дефинисање плана депоновања јаловине уз детаљно спровођење поступка рекултивације земљишта приказано је у тачки 2.3.2.1. Главне фазе експлоатације- Одлагање откривке и јаловине: Откривка, која ће се откопати у току фазе приреме терена за експлоатацију, одлагаће се на сјеверном дијелу експлоатационог поља, како је и приказано на слици бр. 2.1.1.2: План просторне организације на лежишту „Камичани“, код Приједора- што представља пројектовано одлагалиште. План рекултивације приказан је у тачки 2.3.2.1. Помоћне фазе експлоатације- Рекултивација оштећеног земљишта и Инвеститор се обавезује детаљно спроводити план рекултивације.

- Евидентирање и класификација површина које ће бити предмет промјене намјене је приказано у тачки 2.2.7. Бонитет и намјена кориштења земљишта и садржај штетних и отпадних материја у земљишту, у Табела 2.2.7.1. Категоризација парцела по посеједовним листовима

- При реализацији пројекта неопходно је придржавати се одредби чл. 42. 43. и 44. Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 75/08, 60/13 и 70/20) и чл. 27. и 30. Закона о пољопривредном земљишту (“Службени гласник Републике Српске“, бр. 93/06, 86/07, 14/10, 5/12 и 119/21)- наведена мјера је уврштена у тачку 2.5.1.3. Мјере заштите земљишта.

- **Мишљење Републичког завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа - Стручно мишљење број: 07/1.625-494/24**

Завод сматра да би Студија утицаја на животну средину требала размотрити критеријуме који се односе на кумулативни утицај са другим пројектима, релативне расположивости, квалитета и самообнављајућих капацитета природних ресурса подручја и апсорпционог капацитета природе, у складу са чланом 6. Правилника о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби сповођења и обиму процјене утицаја на животну средину.

Одговор: Кумулативни утицај са другим пројектима, релативне расположивости, квалитета и самообнављајући капацитет природних ресурса подручја и апсорпциони капацитет природе приказани су у тачки 2.4.12. Опис директних утицаја, као и индиректних, секундарних, кумулативних, краткотрајних, средњих и дуготрајних, сталних и привремених, позитивних и негативних утицаја Нацрта Студије.

Такође, потребан је посебан осврт на опис могућих утицаја на екосистеме, природна добра посебних вриједности (са посебном пажњом на утицај на Национални парк „Козара“) и пејзажне карактеристике подручја из члана 11, опис мјера које треба да се предузму за спречавање, смањење, уклањање и санацију штетних утицаја на животну средину (које обухватају и биолошке мјере) из члана 12. опис мјера и активности за праћење утицаја на животну средину из члана 13. овог Правилника.

Одговор: Наведени могући утицаји су приказани у тачкама 2.4.4. Утицај на екосистем, 2.4.8. Промјена на природним добрима посебних вриједности и културним добрима и њиховој околини, материјалним добрима укључујући културно- историјско и археолошко наслеђе и 2.4.9. Промјене пејзажних карактеристика терена, а опис мјера које треба да се предузму за спречавање, смањење, уклањање и санацију штетних утицаја на животну средину су приказане у Нацрту студије у тачки 2.5. Спецификација и опис мјера за спречавање, смањивање или ублажавање штетних утицаја на животну средину. Активности за праћење утицаја на животну средину су наведене и разјашњене у тачки 2.6. Програм праћења утицаја на животну средину у току и након реализације пројекта.

- **Мишљење Одјељења за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско – стамбене послове, Град Приједора – Стручно мишљење број: 08 – 92 -130/24**

Предметно одјељење је након увида у Претходну процјену утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена- кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора површине 25,155 ха мишљења да је у питању пројекат који може имати значајан утицај на животну средину, те је сматрају да је потребно спровести процјену утицаја пројекта и прибављање Студије утицаја на животну средину.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

У законом предвиђеном року, а ни до дана доношења рјешења није било примједби, коментара и сугестија јавности и заинтересоване јавности на поднесени захтјев и документацију достављених Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију.

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

АНЕКСИ

Законска регулатива

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ:	Службени гласник Републике Српске
Закон о заштити животне средине	71/12, 79/15 и 70/20
Закон о Фонду и финансирању заштите животне средине Републике Српске	117/11, 63/14, 90/16
ПОДЗАКОНСКИ АКТИ:	
Уредба о висини накнаде за трошкове издавање лиценци из области заштите животне средине	19/16
Правилник о методологији и начину вођења регистра постројења и загађивача	92/07
Правилник о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о обавези спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину	124/12
Правилник о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу	124/12
Правилник о облику, садржају и начину вођења евиденције обвезника плаћања накнада	34/12
Правилник о поступку ревизије и обнављања еколошких дозвола	28/13, 104/17
Правилник о условима за обављање делатности из области заштите животне средине	28/13, 74/18
Правилник о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину	28/13
Правилник о критеријумима за одлучивање о потреби спровођења стратешке процјене утицаја на животну средину	28/13
Правилник о еко-ознакама и начину управљања еко-ознакама	108/13
Правилник о садржају и начину вођења регистра издатих еколошких дозвола	108/13
Правилник о активностима и начину израде најбољих расположивих техника	108/13
Упутство о садржају студије утицаја на животну средину	108/13
Правилник о условима и начину полагања стручног испита за обављање дјелатности из области заштите животне средине	105/16

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	
ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ:	Службени гласник Републике Српске број:
Закон о управљању отпадом	111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21, 65/21
ПОДЗАКОНСКИ АКТИ:	
Уредба о одлагању отпада на депоније	36/15
Уредба о управљању амбалажом и амбалажним отпадом	24/21
Уредба о листама отпада и документима за прекогранично кретање отпада	86/15
Уредба о термичком третману отпада	54/17
Правилник о финансијским гаранцијама којима се може осигурати прекогранично кретање отпада	86/05
Правилник о управљању медицинским отпадом	90/06
Правилник о начину управљања отпадним гумама	20/12
Правилник о обрасцу захтјева за издавање дозволе за складиштење, третман и одлагање отпада	18/15
Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада	19/15, 79/18
Правилник о обрасцу документа о кретању опасног отпада и упутству за његово попуњавање	21/15
Правилник о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање	21/15
Правилник о престанку важења Правилника о транспорту опасног отпада	21/15
Правилник о садржини програма мјера са динамиком прилагођавања за рад постојећих депонија	41/15
Правилник о садржини, начину вођења и изгледу регистра издатих дозвола за управљање отпадом	43/15, 14/18
Правилник о садржини и изгледу дозволе за управљање отпадом	43/15
Правилник о начину складиштења, паковања и обиљежавања опасног отпада	49/15
Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије	61/15
Правилник о методологији прикупљања података о отпаду и њиховој евиденцији	71/15

Правилник о општој и посебној документацији која се подноси уз захтјев за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит отпада	5/16
Правилник о престанку важења Правилника о врстама отпада и дјелатностима управљања отпадом за које је потребна дозвола	18/17
Правилник о управљању отпадом који садржи азбест	47/18
Правилник о начину и поступку управљања отпадом од титан-диоксида и мјерама мониторинга животне средине на локацији	7/19
Правилник о начину и поступку управљања отпадом од дуготрајних органских загађујућих материја	32/19
Правилник о поступању са уређајима и отпадом који садрже полихлорована једињења	51/19
СТРАТЕГИЈЕ :	
Одлука о усвајању Стратегије управљања отпадом за период 2017-2026. године	67/17
Одлука о усвајању Републичког плана управљања отпадом за период 2019-2029. године	43/20

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	
ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ:	Службени гласник Републике Српске
Закон о заштити природе	20/14
Закон о Националним парковима	75/10
Закон о Националном парку „Козара“	121/12
Закон о Националном парку „Сутјеска“	121/12
Закон о Националном парку „Дрина“	63/17
ПОДЗАКОНСКИ АКТИ:	
Уредба о црвеној листи заштићених врста флоре и фауне Републике Српске	124/12
Уредба о строго заштићеним и заштићеним дивљим врстама	65/20
Правилник о систему праћења намјерног држања и убијања заштићених животиња	85/05
Правилник о начину успостављања и управљања информативним системом за заштиту природе и систем праћења	85/05
Правилник о службеној униформи, легитимацији и употреби службеног наоружања службе надзора у националном парку	83/11
Правилник о унутрашњем реду у националном парку	83/11
Правилник о регистру заштићених природних добара	55/15

Правилник о садржају, утврђивању и спровођењу мјера управљања у заштићеним подручјима	83/15
Правилник о изгледу знака заштите природе, поступку и условима за његово коришћење	50/16
Правилник о специјалним техничко-технолошким рјешењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња	66/17
Правилник о начину обиљежавања заштићених подручја	3/18, 116/20
Правилник о условима које треба да испуњава управљач заштићеног подручја	65/19

ВАЗДУХ	
ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ:	
	Службени гласник Републике Српске
Закон о заштити ваздуха	124/11, 46/17
ПОДЗАКОНСКИ АКТИ:	
Уредба о поступању са супстанцама које оштећују омотач и замјенским супстанцама	66/20
Уредба о одређивању зоне и агломерација	100/12
Уредба о условима за мониторинг квалитета ваздуха	124/12
Уредба о вриједностима квалитета ваздуха	124/12
Уредба о успостављању републичке мреже мјерних станица и мјерних мјеста	124/12
Одлука о јединичним накнадама за загађивање животне средине за моторна возила	116/18, 119/18
Правилник о мјерама за спречавање и смањење загађивања ваздуха и побољшање квалитета ваздуха	03/15, 51/15, 47/16, 16/19
Правилник о условима за издавање дозволе за мониторинг квалитета ваздуха	3/18, 57/18 63/19

Остали прописи

- Закон о водама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 50/06, 92/09, 121/12, 74/17),
- Закон о заштити вода („Службени гласник Републике Српске“, бр. 53/02),
- Закон о рибарству („Службени гласник Републике Српске“ бр. 72/12),
- Закон о шумама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 75/08 и 60/13),
- Закон о ловству ("Службени гласник Републике Српске", бр. 60/09 и 50/13),
- Закон о уређењу простора и грађења („Службени гласник Републике Српске“ бр. 40/13, 106/15, 3/16),
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник Републике Српске“ бр. 94/19),
- Закон о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 01/08 и 13/10),
- Закон о културним добрима РС („Службени гласник Републике Српске“ бр. 11/95 и 103/08),
- Закон о рударству („Службени гласник Републике Српске", бр. 62/18),
- Закон о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова („Службени гласник Републике Српске, бр. 16/96, 110/03, 67/05 и 01/08),
- Правилник о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на џивотну средину и критеријумима за одлуџивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на џивотну средину ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/12),
- Правилник о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу ("Службени гласник Републике Српске", број 124/12),
- Правилник о третману и одводњи отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације ("Службени гласник Републике Српске", бр. 68/01),
- Правилник о условима испуштања отпадних вода у површинске воде („Службени гласник Републике Српске“ бр. 44/01),
- Правилник о нормативима за површинску експлоатацију лежишта минералних сировина („Сл. лист СФРЈ“ бр. 4/86),
- Правилник о дозвољеним границама интензитета звука и шума („Службени лист СРБиХ бр. 46/89),
- Правилник о нормативима за површинску експлоатацију лежишта минералних сировина („Сл. лист СФРЈ“ бр. 4/86).

РУДАРСКО-ТЕХНОЛОШКИ ЗАВОД g.o.o.

Предузеће за рударско-технолошки развој и заштиту на раду

Занатска 9, 79101 Приједор, БиХ | Тел/Факс: 052/212-379, Моб: 065/667-530, 065/676-245 | Е-mail: rtzavodpd@gmail.com

ПРИЛОЗИ

- Рјешење о покретању поступка процјене утицаја на животну средину и изради Студије утицаја на животну средину за пројекат експлоатације техничког грађевинског камена кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, површине експлоатационог поља од 25,155 ha, број 15.4.1-96-103/24, дана 26.07.2024. године.
- Локацијски услови за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани”, број 15.02-364-164/23 дана 01.02.2024.
- Уговор о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту “Камичани” код Приједора, број 05.07/310-623-18/19, дана 21.09.2020.
- Рјешење о одобрењу експлоатационог поља техничког грађевинског камена – кречњака “Камичани” код Приједора, број 05.07/310-558-3/20, дана 25.01.2021. године.
- Рјешење о водној сагласности, број: 01/5-6-5021-1/24, од 09.07.2024. године.
- Посједовни листови.
- Копије катарстарских планова

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију

Бања Лука, Трг Републике Српске бр. 1

Број: 15.2-364-164/23
Датум: 01.02.2024. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Бања Лука, рјешавајући по захтјеву инвеститора „ЈАПРА“ д.о.о. у саставу „FORTIS GRUPE“ из Новог Града, за издавање локацијских услова за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, на лежишту „Камичани“, Град Приједор, на основу члана 60. став 2. тачка в) Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19), издаје

ЛОКАЦИЈСКЕ УСЛОВЕ

за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, на лежишту „Камичани“ кроз фазну реализацију, уз изградњу привременог приступног пута до постојећег некатегорисаног приступног пута, површине експлоатационог поља 25,16 ha, у насељу Камичани, на територији града Приједора.

I Земљиште на којем се планира отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, одређено је у члану 2. Уговора о концесији, Рјешењем Министарства енергетике и рударства број: 05.04/310-302-2/23 од 25.01.2021. год. и Урбанистичко – техничким условима у графичком прилогу број 8. - Плана парцелације.

II Саставни дио локацијских услова, којих је инвеститор дужан да се придржава приликом израде техничке документације за предметни објекат, су:

1. Извод из „Измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године“ („Службени гласник Републике Српске“, бр. 15/15),
2. Извод из Просторног плана општине Приједор 2008 – 2018. („Службени гласник општине Приједор“, бр. 10/09),
3. Одлука о приступању изради Просторног плана града Приједора 2020 – 2040. година („Службени гласник Града Приједора“, бр. 11/19),
4. Стручно мишљење о могућности формирања привремене површинске експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на локацији „Камичани“ кроз фазну реализацију, уз изградњу привременог приступног пута до постојећег некатегорисаног приступног пута, насеље Камичани, Приједор, израђени од стране „ИНДУСТРОПРОЈЕКТ“ а.д. Приједор, број: 04-68/21 од јула 2023. године, овјерено од стране овог министарства под бројем: 15.2-364-164/23 од 01.02.2024. године,
5. Урбанистичко – технички услови за формирање привремене површинске експлоатације техничког грађевинског камена – кречњака на локацији „Камичани“ кроз фазну реализацију, уз изградњу привременог приступног пута до постојећег некатегорисаног приступног пута, насеље Камичани, Приједор, израђени од стране „ИНДУСТРОПРОЈЕКТ“ а.д. Приједор, број: 02-68/21 од јула 2023. године, овјерено од стране овог министарства под бројем: 15.2-364-164/23 од 01.02.2024. године,
6. Записник о извршеном увиђају на лицу мјеста са изјавама странака, „ИНДУСТРОПРОЈЕКТ“ а.д. Приједор, број: 04-02-68/21 од 27.09.2021. год., који чини саставни дио Стручног мишљења,
7. Фотодокументација стања на терену, која чини саставни дио урбанистичко-техничких услова,

8. Копија катастарског плана, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Приједор, од 06.07.2023. год., која чини саставни дио Стручног мишљења,
9. Копија катастарског плана, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Приједор, број: 2135/9521-2-8290/2023, 2135/9521-2-8291/2023, 2135/9521-2-8292/2023 и 2135/9521-2-8293/2023 све од 26.12.2023. год.,
10. Посједовни лист - извод, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор, број: 2159, 147, 619, 627, 920, 2769 од 13.07.2023. год., који чине саставни дио Стручног мишљења,
11. Посједовни лист, Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор, број: 622 од 13.07.2023. год., који чини саставни дио Стручног мишљења,
12. Мишљење, Град Приједор, Одјељење за просторно уређење, број: 06-36-441/23 од 01.12.2023. године, којим се даје сагласност за извођење планираних радова на формирању експлоатационог поља,
13. Мишљење, Град Приједор, Одјељење за саобраћај, комуналне послове и заштиту животне средине и имовинско – стамбене послове, број: 08-34-сл/21 од 10.05.2021. године, којим се даје сагласност за прикључак са приступног пута на локални некатегорисани пут,
14. Споразум о одобрењу коришћења путева, број: 0/92 закључен у Приједору дана 19.08.2022. год., између „Аселог Миттал Приједор“ д.о.о. Приједор, „Нискоградња Марјановић“ д.о.о. Приједор и „Јапра“ а.д. Нови Град, који чини саставни дио Стручног мишљења,
15. Уговор о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, на лежишту „Камичани“, код Приједора, број: 05.07/310-558-3/20 од 21.09.2020. год., на период од десет година рачунајући од датума ступања на снагу уговора о концесији, који чини саставни дио Стручног мишљења,
16. Рјешење, Министарство енергетике и рударства, број: 05.04/310-302-2/23 од 25.01.2021. год., којим се одобрава експлоатационо поље техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора, које чини саставни дио Стручног мишљења,
17. Сагласност на локацију, МХ „ЕРС“ – МП а.д. Требиње, ЗП „ЕЛЕКТРОКРАЈИНА“ а.д. Бања Лука, Теренска јединица Приједор, број: 2021-3103 од 10.12.2021. год., која чини саставни дио Стручног мишљења,
18. Сагласност, ЕЛЕКТРОПРЕНОС БИХ, број: 02-18517-3/2021 од 10.11.2021. год.,
19. Закључак, Јавна Установа „ВОДЕ СРПСКЕ“ Бијелина, број: 01/4-5-5173-1/23 од 14.07.2023. године, којим се дају водне смјернице за израду пројектне документације, који чини саставни дио Стручног мишљења,
20. Сагласност, ЈПШ „Шуме Републике Српске“ А.Д. Сокоцац, ШГ „ПРИЈЕДОР“ Приједор, број: 11.14.1.2/0205-3071-1/23 од 28.07.2023. год., која чини саставни дио Стручног мишљења,
21. Акт, ЈП „Путеви Републике Српске“ д.о.о., број: 01-03-ПЗ-7148/23 од 03.01.2024. год., којим се инвеститор обавјештава да у поступку даље израде планске и техничке документације није потребна сагласност ЈП „Путеви РС“ д.о.о. Бања Лука,
22. Рјешење, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, број: 15.4-96-59/21 од 21.06.2021. године, којим се утврђује да је носилац пројекта дужан покренути поступак процјене утицаја на животну средину и прибавити Студију утицаја на животну средину,
23. Мишљење – начелна сагласност, Министарство унутрашњих послова, Управа за полицијску подршку Бања Лука, број: 06/1-1-215-807/21 од 01.12.2021. године, које чини саставни дио Стручног мишљења,
24. Стручно мишљење, Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа, број: 07/1/625-337-3/21 од 19.11.2021. год., које чини саставни дио Стручног мишљења,
25. Мишљење, „ВОДОВОД“ а.д. Приједор, број: 4925/21 од 17.11.2021. год., које чини саставни дио Стручног мишљења и
26. Мишљење, Мтел а.д. Бања Лука, ИЈ Приједор, број: 1-05-60601-1/21 од 16.11.2021. год., које чини саставни дио Стручног мишљења.

III Инвеститор је дужан техничку документацију израдити у складу са: овим локацијским условима; у складу са посебним прописима, који произилазе из урбанистичко-техничких услова и које

је инвеститор дужан прибавити прије израде техничке документације, сагласностима и другим доказима прибављеним у поступку издавања локацијских услова, Законом о уређењу простора и грађењу; правилником о садржају и контроли техничке документације; другим прописима донесеним на основу Закона и посебним прописима.

IV Локацијски услови се дају привремено до доношења Просторног плана града Приједора 2020 – 2040. година којим ће се дефинисати могућност отварања ПК „Камичани“, а уколико инвеститор не поднесе захтјев за издавање одобрења за експлоатацију у року од годину дана од дана издавања локацијских услова, прије подношења захтјева дужан је затражити увјерење да издати локацијски услови нису промјењени у односу на стручно мишљење, на основу којег су издати.

Републичка административна такса, плаћена је према Закону о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 100/11, 103/11, 67/13 и 123/20), тарифни број 1 и број 51, у износу од 22,00 КМ.

МИНИСТАР
Ђорђе Вишњић
Ђорђе Вишњић

Доставити:

- ① А.Д. за експлоатацију и прераду руда
„ЈАПРА“ Нови Град
Блатна бб Нови Град
2. ГРАД ПРИЈЕДОР
Одјељење за просторно уређење
3. Републичка урбанистичко-
-грађевинска инспекција
4. Евиденција
5. Архива

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

УГОВОР
О КОНЦЕСИЈИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ ТЕХНИЧКОГ ГРАЂЕВИНСКОГ КАМЕНА – КРЕЧЊАКА
НА ЛЕЖИШТУ „КАМИЧАНИ“, КОД ПРИЈЕДОРА

Бања Лука, септембар 2020. године

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Будући да је:

а) привредно друштво „Јапра“ а.д. Нови Град у складу са чланом 26. став 1. тачка б) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13 и 16/18) поднијело понуду за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора уз коју је доставило Споразум о обезбјеђењу материјала техничког грађевинског камена – кречњака закључен 26.06.2019. године са ЈП „Аутопутеви Републике Српске“ д.о.о. Бања Лука и Студију оправданости додјеле концесије из августа 2019. године,

б) Комисија за концесије Рјешењем број: 01-1079-1/19 од 07.10.2019. године дала претходну сагласност на Студију оправданости додјеле концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора, подносиоцу понуде привредном друштву „Јапра“ а.д. Нови Град,

в) Влада Републике Српске Одлуком број: 04/1-012-2-2780/19 од 24.10.2019. године („Службени гласник Републике Српске“, број 93/19) утврдила услове за додјелу концесије путем преговарачког поступка за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора,

г) су представници Министарства енергетике и рударства и Концесионара, сходно одредбама Закона о концесијама и наведене одлуке преговарали о условима и одредбама овог уговора,

д) Комисија за концесије Републике Српске, Рјешењем број: 01-1390-1/19 д 11.12.2019. године дала је сагласност на Приједлог уговора о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора,

ђ) Правобранилаштво Републике Српске, дало своје мишљење број М-92/19 од 16.03.2020. године на Приједлог Уговора о концесији,

е) је Влада Републике Српске на 84. сједници одржаној 20.08.2020. године, донијела Рјешење о додјели концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, привредном друштву „Јапра“ а.д. Нови Град број: 04/1-012-2-2225/20 („Службени гласник Републике Српске“, број 86/20)

Уговорне стране:

1. Република Српска, Влада Републике Српске, Трг Републике Српске број 1 Бања Лука, коју заступа министар Петар Ђокић, по овлашћењу Владе Републике Српске број: 04/1012-2-2225/20 од 20.08.2020. године (у даљем тексту: Концедент)
2. „Јапра“ а.д. Нови Град, Блатна бб Нови Град коју заступа директор Дражен Рујевић (у даљем тексту: Концесионар)

дана 21.09. 2020. године, у Бањој Луци закључиле су:

УГОВОР

О КОНЦЕСИЈИ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ ТЕХНИЧКОГ ГРАЂЕВИНСКОГ КАМЕНА – КРЕЧЊАКА НА ЛЕЖИШТУ „КАМИЧАНИ“, КОД ПРИЈЕДОРА

Дефиниције

Члан 1.

Поједини изрази и појмови употребљени у овом уговору имају сљедеће значење:

- „концесија“ - означава право на експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора уступљено Концесионару, у складу са Законом о концесијама и овим уговором, уз плаћање концесионе накнаде,
- „уговорне стране“ - означава заједничко име за Концедента и Концесионара у овом уговору,
- „минерална сировина“ - означава технички грађевински камен - кречњак на лежишту „Камичани“, код Приједора,
- „рудник“ означава ограничени простор на површини земље или испод површине земље гдје се врши експлоатација минералне сировине,
- „експлоатација минералне сировине“ - означава извођење радова на припреми, отварању, разради, откопавању, провјетравању, транспорту, одлагању, одводњавању, обогаћивању и оплемењивању минералне сировине, као и извођење других рударских радова прописаних Законом о рударству, у земљи и на њеној површини,
- „главни рударски пројекат“ - означава пројекат који се израђује за отварање нових рудника, чија је садржина и поступак израде и ревизије дефинисан Законом о рударству, који управним актом одобрава Министарство енергетике и рударства,
- „експлоатационо поље“ означава простор у коме су овјерене резерве минералне сировине, простор предвиђен за одлагање минералне сировине и јаловине и простор за изградњу рударских објеката, који управним актом одобрава Министарство енергетике и рударства,
- „дозволе/одобрења“ - означава све дозволе, лиценце, сагласности или одобрења издата од надлежних органа, које су потребне за реализацију овог уговора,
- „концесиони период“ - означава период на који се додјељује ова концесија, како је дефинисано чланом 12. овог уговора,
- „концесиона накнада“ - означава накнаду утврђену чланом 14. овог уговора, коју Концесионар плаћа Концеденту у складу са овим уговором,
- „обавјештења“ - означава сва обавјештења, саопштења или друга документа која се пишу и достављају од једне Уговорне стране другој Уговорној страни на основу овог уговора и
- „датум ступања на снагу уговора“ - означава датум потписивања овог уговора, уз испуњење претходног услова из члана 14. став 2. овог уговора.

ПРЕДМЕТ УГОВОРА

Члан 2.

- (1) Предмет концесије је експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора.
- (2) Земљиште на којем ће се обављати концесиона дјелатност омеђено је са сљедећим преломним тачкама чије су координате:

Тачка	Y	X
A	6 413 096	4 981 527
B	6 413 261	4 981 843
C	6 413 100	4 982 200
D	6 412 658	4 982 200
E	6 412 757	4 981 829

(3) Земљиште унутар координата из става 2. овог члана обухвата дио к.ч. 480, дио к.ч. 481, к.ч. 482, дио к.ч. 483, дио к.ч. 519 и дио к.ч. 521 уписане у Посједовни лист број 622/4 КО Камичани, к.ч. 522 и дио к.ч. 589 уписане у Посједовни лист 619/4 КО Камичани, к.ч. 523, к.ч. 524, дио к.ч. 526, дио к.ч. 527, дио к.ч. 528 и дио к.ч. 579/1 уписане у Посједовни лист број 2769/3 КО Камичани, дио к.ч. 529 и дио к.ч. 530 уписане у Посједовни лист број 920/5 КО Камичани и к.ч. 525 уписана у Посједовни лист број 627/6 КО Камичани.

(4) Спецификација катастарских парцела које се налазе унутар координата наведених у ставу 2. овог члана, са Посједовним листовима и Увјерем Републичке управе за геодетске и имовинско – правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор број: 21.35/714.1.2-427/19 од 20.11.2019. године налази се у Прилогу 1 овог уговора и чини његов саставни дио.

(5) Експлоатационо поље лежишта „Камичани“, код Приједора ближе ће бити дефинисано управним актом Министарства енергетике и рударства, у складу са одредбама Закона о рударству.

(6) Концесионар се обавезује да, најкасније у року од 30 дана од датума ступања на снагу овог уговора, поднесе Министарству енергетике и рударства захтјев за одређивање граница експлоатационог поља.

УСЛОВИ И НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРЕДМЕТА КОНЦЕСИЈЕ

Члан 3.

(1) Концесионар се обавезује да ће прије отпочињања вршења концесионе дјелатности, а у сврху обављања исте, израдити главни рударски пројекат и прибавити све дозволе/одобрења потребна за закониту експлоатацију минералне сировине.

(2) Концесионар се обавезује да ће из властитих средстава обезбједити израду и ревизију главног рударског пројекта, у складу са динамиком реализације пројекта из прихваћене понуде.

(3) Рударским пројектом из става 1. овог члана морају се детаљно разрадити и анализирати: технички, технолошки и економски услови извођења радова, услови заштите од пожара, услови заштите животне средине, услови заштите вода и заштите на раду, рекултивација земљишта и други услови од утицаја на оцјену техничко- технолошке и економске оправданости експлоатације и извођења рударских радова

(4) Концесионар се обавезује да ће експлоатацију минералне сировине вршити на начин прописан Законом о рударству и овим уговором.

Члан 4.

Уговорне стране су сагласне да је Концесионар дужан да:

1) радове на експлоатацији минералне сировине изводи у складу са Законом о рударству и овим уговором,

- 2) оптимално искоришћава лежиште минералне сировине,
- 3) експлоатацију минералне сировине врши на начин којим се обезбјеђује безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине,
- 4) поштује пројектоване капацитете и динамику реализације концесије,
- 5) на простору на којем му је додијељена концесија врши доистраживања, ради прекатегоризације резерви минералне сировине и
- 6) поступа искључиво по одобреној пројектној документацији.

Права и обавезе Концесионара у вези са непокретностима

Члан 5.

(1) Концесионар преузима обавезу да из властитих средстава, финансира рјешавање имовинско - правних односа на некретнинама које се налазе унутар граница одобреног експлоатационог поља и приступним путевима до експлоатационог поља, при чему Концесионар преузима обавезу да носиоцу права коришћења и располагања некретнинама обезбједи правичну накнаду, у складу са прописима.

(2) На некретнинама које се налазе у својини Републике Српске или јединице локалне самоуправе, Концеденту се додјељује концесионо право, које ће се уписати након проведених поступака, у складу са прописима који регулишу област пољопривреде и шумарства.

(3) Концесионар нема право тражити одштету од Концедента ако је његово право коришћења концесије ограничено ранијим правима лица, која су му била или морала бити позната у тренутку закључења уговора.

Упис у јавне евиденције

Члан 6.

(1) Концесионар се обавезује да права из овог уговора везано за непокретности упише у јавне евиденције о непокретностима, у складу са прописима којима се уређује вођење јавних евиденција о непокретностима и овим уговором, у року од годину дана од дана стицања непокретности, односно права концесије.

(2) Концедент је сагласан да без његовог знања, присуства и одобрења Концесионар упише права из Уговора о концесији везано за непокретности у јавне евиденције о непокретностима код Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове.

(3) Права из става 2. овог члана уписују се на период утврђен чланом 12. овог уговора.

(4) Пробијање рока из става 1. овог члана представља основ за раскид уговора о концесији од стране Концедента.

Изградња и извођење радова

Члан 7.

(1) Концесионар има право и обавезу да, сходно прописима, на земљишту на коме је ријешо имовинске односе, гради објекте, монтира опрему и постројења и изводи радове који су предвиђени одобреном пројектном документацијом и овим уговором.

(2) Концесионар има право и дужност да непокретности предвиђене за обављање концесионе дјелатности, изграђене објекте, који су у функцији концесионе дјелатности, користи и одржава за све вријеме трајања концесије по овом уговору.

(3) Концесионар је обавезан да пажњом доброг привредника користи и одржава објекте из става 1. овог члана, под условима утврђеним овим уговором, управним актима издатим за изградњу и њихово коришћење, као и стандардима и правилима важећим на територији Републике Српске за ту врсту објеката, и на тај начин осигура да објекти и опрема буду у потпуно употребљивом и функционалном стању за намјене за које су изграђени.

Рокови

Члан 8.

Концесионар се обавезује да ће изградити главни рударски пројекат, изградити рударске објекте за почетак комерцијалног рада, прибавити потребна одобрења и почети са комерцијалним радом у року од 36 мјесеци од датума ступања на снагу уговора.

Финансирање Пројекта

Члан 9.

(1) Укупна вриједност инвестиције за реализацију овог пројекта износи 467.000,00 КМ.

(2) Услови и начин финансирања, укупна вриједност инвестиције, као и висина појединих улагања исказани су у Студији оправданости додјеле концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора из августа 2019. године, која као Прилог 1 чини саставни дио овог уговора.

Локална компонента

Члан 10.

Концесионар се обавезује да ће при изградњи објеката неопходних за обављање концесионе дјелатности дати предност домаћој опреми и потрошном материјалу, те извођачима из Републике Српске, под условом да домаћи понуђачи имају одговарајући квалитет опреме и услуга и да се нуде по конкурентним цијенама.

Откриће археолошких налазишта

Члан 11.

Ако се у току извођења радова на експлоатацији минералне сировине наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, Концесионар, односно извођач радова дужан је да одмах, без одлагања прекине радове и обавијести Републички завод за заштиту културно – историјског и природног наслеђа, и предузме мјере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на мјесту и у положају у коме је откривен.

КОНЦЕСИОНИ ПЕРИОД

Члан 12.

(1) Концесија по овом уговору додјељује се на период од 10 година рачунајући од датума ступања на снагу уговора.

(2) Истеком рока из става 1. овог члана овај уговор престаје да важи, осим у случају продужења у складу са одредбама Закона о концесијама.

(3) Без обзира на одредбу из става 2. овог уговора, уговорне стране су сагласне да и ако период трајања концесије истекне или Уговор буде раскинут, у складу са одредбама

Уговора и закона, свака финансијска обавеза, обавеза рекултивације и санације простора на којем су извођени рударски радови, као и друге обавезе Концесионара које су настале прије истека периода трајања концесије или раскида уговора, ће и даље имати обавезујући карактер за Концесионара, до њиховог коначног испуњења у складу са законом и Уговором и у ту сврху одредбе Уговора које се односе на обавјештавање, мјеродавно право и рјешавање спорова ће се и даље примјењивати.

ПОЧЕТАК ОБАВЉАЊА КОНЦЕСИОНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Члан 13.

Концесионар ће отпочети са обављањем концесионе дјелатности најкасније по истеку рока из члана 8. овог уговора.

КОНЦЕСИОНА НАКНАДА

Висина концесионе накнаде

Члан 14.

(1) За коришћење концесије, Концесионар се обавезује платити концесиону накнаду која се састоји од:

- 1) једнократне накнаде за уступљено право у износу од 23.350,00 КМ и
- 2) накнаде за коришћење предмета Концесије у износу од 0,45 КМ/т

(2) Једнократна накнада за уступљено право из става 1. тачка а) овог члана плаћа се прије потписивања овог Уговора о чему се Конценденту доставља одговарајући доказ, који чини саставни дио овог уговора и представља услов за његово ступање на снагу.

Рокови и начин плаћања концесионе накнаде

Члан 15.

(1) Обавеза обрачунавања и плаћања концесионе накнаде за коришћење по овом уговору, почиње тећи од првог сљедећег мјесеца од почетка комерцијалног рада.

(2) Концесиона накнада из члана 14. став 1. тачка б) овог уговора обрачунава се мјесечно, а плаћање се врши до 10.-ог у мјесецу за претходни мјесец.

(3) Плаћање накнаде за коришћење не ослобађа Концесионара плаћања других законских обавеза.

(4) Концесиону накнаду из члана 14. став 1. тачка б) овог уговора Концесионар ће уплаћивати на рачун јавних прихода Републике српске код пословне банке и на број рачуна, према обавјештењу Концендента.

(5) Концесионар је обавезан да води мјесечну евиденцију о коришћењу минералне сировине која је предмет овог уговора и уз сваку уплату достави Конценденту обрачун, који детаљно приказује основ за израчунавање концесионе накнаде за коришћење.

(6) Обрачун концесионе накнаде из члана 14. став 1. тачка б) овог уговора подразумијева обавезу Концесионара да на одговарајућем мјесту угради мјерну опрему.

Члан 16.

(1) За неплаћање или неблаговремено плаћање концесионе накнаде за коришћење у висини, на начин, и у роковима утврђеним овим уговором Концесионар, је дужан да плати и затезну камату у висини стопе законске затезне камате.

(2) Пореска управа Републике Српске, Комисија за концесије, надлежно министарство, надлежна инспекција или било који други прописно овлашћени орган ће по слању писаног обавјештења Концесионару, имати приступ финансијској и рачуноводственој документацији и информацијама у вези са пословањем Концесионара, као и право да узме копије извода из те документације и података.

БАНКАРСКА ГАРАНЦИЈА И ОСИГУРАЊЕ

Врста, висина и начин обезбјеђења банкарске гаранције

Члан 17.

(1) Концесионар ће Конценденту предати сљедеће банкарске гаранције:

1) банкарску гаранцију за добро извршење посла и

2) банкарску гаранцију за извршење рекултивације земљишта.

(2) Концесионар је дужан да најкасније у року од 60 дана од дана закључења овог уговора обезбједи и достави Конценденту непреносиву, неопозиву, безусловну банкарску гаранцију за добро извршење посла, наплативу на први позив, у износу од 5 % од вриједности инвестиције из члана 9. став 1. овог уговора, са роком важења од 38 мјесеци.

(3) Гаранција ће бити враћена Концесионару и прије истека рока из става 2. овог члана, у случају ако је Концесионар реализовао своју обавезу и о томе Конценденту доставио одговарајући доказ.

(4) Концесионар ће, у року од 12 (дванаест) месеци прије истека рока на који је додијељена концесија, Конценденту доставити неопозиву, безусловну банкарску гаранцију наплативу на први позив за извршење рекултивације земљишта у износу од 3% троструког износа просјечног годишњег укупног прихода, оствареног обављање концесионе дјелатности у посљедњих 10 година.

(5) Гаранције из става 1. овог члана морају бити издате од банке прихватљиве за Концендента и у прихватљивој форми.

(6) Рок важења гаранција из става 1. овог члана мора бити дужи два мјесеца од периода предвиђеног за извршење рекултивације.

(7) Концендент има право наплатити износ гаранција из става 1. овог члана у цијелости, ако Концесионар не испуњава своје обавезе из овог уговора, у складу са прописима и пројектном документацијом.

(8) Гаранцију из става 4. овог члана Концендент ће вратити Концесионару у року од 30 дана након завршетка рекултивације.

Осигурање

Члан 18.

(1) Концесионар ће за вријеме трајања Концесионог периода обезбједити осигурање које укључује:

1) осигурање свих објеката и постројења који су у функцији обављања концесионе дјелатности од оштећења и ризика који су уобичајени за овакву врсту објеката и постројења и

2) осигурање запослених у складу са законом.

(2) Осигурање из става 1. овог члана укључује и правна лица која Концесионар ангажује на извођењу рударских радова.

(3) Концесионар је дужан обавијестити Концендента о полисама осигурања које је закључио у складу са овим уговором у року од 60 дана од дана закључења, а у противном пробијање овог рока представља основ за раскид уговора од стране Концендента.

Порези и остале административне дажбине

Члан 19.

Концесионар ће плаћати све пореске, царинске и друге дажбине у складу са важећим прописима Републике Српске.

Заштита животне средине и одговорност за штету

Члан 20.

(1) Концесионар се обавезује да ће концесиону дјелатност обављати на начин којим се обезбјеђује: оптимално искориштавање лежишта минералне сировине, као и безбједност људи, објеката и имовине и заштита животне средине, а у складу са савременим научним достигнућима, прописима, стандардима и техничким нормативима који се односе на ту врсту објеката и радова и прописима којима су утврђени услови у погледу заштите на раду, заштите од пожара и експлозије и заштите животне средине.

(2) Концесионар је одговоран за исплату накнаде штете коју претрпе трећа лица усљед непоштовања његових обавеза у вези са Концесијом или непредузимања свих мјера безбједности које је Концесионар у обавези да предузме у складу са мјеродавним законима и прописима.

(3) Концесионар ће бити у обавези да плати накнаду штете нанијете животной средини која је настала током обављања концесионе дјелатности, као и да уклони извор и посљедице такве штете, под условом да је таква штета настала као посљедица његовог непоштовања закона и других прописа о заштити животне средине.

(4) Одговорност Концесионара за накнаду штете сходно овом члану постојаће и након раскида или престанка овог уговора, под условом да су сви одговарајући захтјеви благовремено поднијети у складу са прописима о накнади штете.

Привремена и трајна обустава радова

Члан 21.

У случају трајне или привремене обуставе радова Концесионар је дужан поступати у складу са одредбама Закона о рударству.

Рекултивација

Члан 22.

(1) Концесионар је дужан да, у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији минералне сировине, а најкасније у року од годину дана од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени приведе земљиште на експлоатационом пољу првобитној или другој намјени, у складу са пројектом рекултивације који је саставни дио одобреног главног рударског пројекта.

(2) О извршеним радовима из става 1. овог члана Концесионар је дужан да обавијести Министарство енергетике и рударства.

(3) Након пријема обавјештења, Министарство ће формирати комисију која ће извршити преглед којим ће утврдити да ли је Концесионар извршио санацију или рекултивацију у складу са пројектом рекултивације и да ли је предузео мјере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мјере заштите и санације животне средине и вода ради обезбјеђења живота и здравља људи и имовине.

(4) Трошкове прегледа из става 3. овог члана сноси Концесионар.

(5) Уколико се над Концесионаром отвори поступак стечаја или ликвидације приоритетно се из стечајне или ликвидационе масе подмирују трошкови санације и рекултивације земљишта на коме је завршена експлоатација.

Провјера рада Концесионара

Члан 23.

(1) Комисија за концесије Републике Српске ће вршити провјеру рада Концесионара, у складу са Законом о концесијама и овим уговором.

(2) Министарство енергетике и рударства такође, има право и обавезу да континуирано прати и провјерава извршавање Концесионарових обавеза из овог уговора, непосредно или путем Пореске управе Републике српске и надлежних инспекцијских органа.

(3) Концесионар ће, у разумно вријеме, након пријема претходног писменог обавјештења, овлашћеним представницима Комисије за концесије Републике Српске односно надлежног органа омогућити и олакшати приступ објектима и просторијама Концесионара искључиво за сврхе вршења надзора и провјере спровођења Уговора у складу са ст. 1. и 2. овог члана, укључујући увид у документацију (финансијске извјештаје, записнике, фактуре и друга докумена од значаја за надзор), те на њихов захтјев израдити копије наведених докумената.

(4) Овлашћени представници Комисије за концесије Републике Српске и Концендента ће у току надзора и провјере рада водити записник о извршеном надзору и предузеће друге радње које су неопходне сходно законима и прописима, те ће доставити примјерак тог записника Уговорним странама.

Извјештавање

Члан 24.

(1) Концесионар ће током трајања Концесије водити тачне и ажуриране податке у вези са пројектовањем, изградњом, коришћењем и одржавањем опреме, као финансијске и рачуноводствене извјештаје и друге извјештаје и документацију у складу са мјеродавним прописима.

(2) Концесионар ће Конценденту доставити:

- 1) ојверене годишње финансијске извјештаје (Биланс стања и Биланс успеха) и
- 2) друге извјештаје у складу са озим уговором или по захтјеву надлежних органа.

(3) Концесионар је дужан да достави Конценденту уговоре које је закључио са власницима концесионара и другим повезаним лицима, а који се односе на предмет концесије, на касније у року од 30 дана од дана закључења истих.

(4) Концесионар је дужан израдити план извођења радова за наредну годину (годишњи план) и извјештај о реализацији плана за претходну годину.

(5) План из става 4. овог члана доставља се Конценденту најкасније до 31. јануара, а извјештај о реализацији плана до 31. марта наредне године.

Виша сила

Члан 25.

(1) Под вишом силом, у смислу овог уговора, сматрају се узроци који су изван контроле било које уговорне стране која се позива на вишу силу, укључујући, али се не ограничавајући на земљотрес, поплаве, епидемије, пожаре, клизиште, ударе грома, ураган, олује, буре, ратове, грађанске немире, револуцију, неред, побуну, терористичке акте, опште или друге штрајкове, јавне демонстрације и други слични случајеви, односно разлози, све док такав догађај траје, односно колико трају последице тог догађаја и који не могу бити под контролом стране која је најавила случај више силе, под условом да није узрокован нехатом те стране или намјерним лошим управљањем.

(2) Ако је било која страна спријечена да извршава неку од својих обавеза из овог уговора у случају више силе, та уговорна страна није дужна да дату обавезу испуни све док виша сила спречава извршење обавеза под условом:

1) да је уговорна страна, која се позива на вишу силу, хитно а најкасније у року од 24 часа, обавијестила другу уговорну страну о постојању више силе, факсом или телеграмом о природи више силе и обиму у којем суспендује уговорне обавезе угрожене стране и

2) да је уговорна страна, која се позива на случај више силе, са своје стране предузела потребне радње да отклони последице више силе, како би поново успоставила стање у коме ће моћи да извршава обавезе из овог уговора до разумно могуће мјере.

(3) Свака Уговорна страна може раскинути овај Уговор или затражити његове измјене и допуне достављањем писаног обавјештења другој Уговорној страни уколико је виша сила спречава у испуњавању обавеза према овом уговору током периода од 12 узастопних мјесеци.

(4) Ако једна Уговорна страна предложи измјене и допуне овог Уговора у складу са ставом 3. овог члана, друга Уговорна страна ће имати 30 дана да размотри и одговори на овај приједлог.

(5) Уколико друга Уговорна страна прихвати приједлог, Уговорне стране ће током наредног периода од 30 дана унијети потребне измјене и допуне овог уговора.

(6) Ако друга Уговорна страна одбије или не одговори на приједлог у року од 30 дана од дана пријема приједлога, овај Уговор ће се сматрати раскинутим по одбијању односно истеку периода од 30 дана.

Документација

Члан 26.

(1) Концесионар ће, у складу са прописима Републике Српске о вођењу евиденције, водити техничку, финансијску, правну и осталу неопходну евиденцију у вези са Концесијом.

(2) Концесионар је обавезан да трајно, у складу с прописима Републике Српске о архиву, осигура чување пројектне и друге документације која је служила за уређење и одржавање експлоатационог поља, изградњу и коришћење рударских и других објеката и опреме, атесте и гаранције произвођача опреме и њихова упутства за одржавање опреме, наредбе и упутства о коришћењу и одржавању објеката и опреме, документацију о ријешеним имовинско-правним односима и другу расположиву техничку, финансијску и правну документацију у вези са концесионом дјелатношћу.

Пренос уговора и промјена власничке структуре

Члан 27.

(1) Концесионар може уступити овај уговор трећем лицу или финансијској организацији са којом је Концесионар закључио уговор о финансирању у вези са концесијом, под условима и на начин прописан законом и подзаконским актима који уређују уступање уговора о концесији.

(2) Концесионар не може уступити овај уговор без одобрења Концендента и претходно прибављене сагласности Комисије за концесије Републике Српске.

(3) У случају уступања овог уговора, Уговорне стране и нови концесионар закључиће посебан уговор о уступању овог уговора, у складу са важећим прописима.

(4) У случају уступања овог уговора, пренос имовине права и обавеза на новог концесионара биће документован записником који потписују представници дотадашњег концесионара и новог концесионара.

(5) У случају промјене власника концесионог привредног друштва или промјене власничке структуре у проценту већем од 50%, потребно је обезбједити предходну сагласност Комисије за концесије Републике Српске и одобрење Концендента, под условом и на начин прописан законом и подзаконским актима којима се уређује промјена власничке структуре и власника.

Пренос имовине Конценденту

Члан 28.

(1) Концесионар је обавезан да по престанку уговора о концесији, а након извршене рекултивације, земљиште у својини Републике Српске, без терета преда Конценденту, а земљиште у својини јединице локалне самоуправе, без терета преда јединици локалне самоуправе.

(2) Потписивањем овог уговора Концесионар је дао сагласност Конценденгу да уписано право коришћења брише из јавних евиденција о непокретностима, без обавезе Концендента да за то тражи од Концесионара накнадно одобрење или сагласност.

(3) Концендент је дужан да најмање шест мјесеци прије истека рока трајања концесије именује комисију за примопредају земљишта из става 1. овог члана, у коју обавезно укључује представника Концесионара, а у случају ранијег раскида, односно престанка уговора, одмах по наступању чињеница које су довеле до његовог раскида или престанка.

(4) Комисија из става 3. овог члана ће у писаној форми констатовати стање земљишта које се предаје Конценденту, односно јединици локалне самоуправе.

Престанак важења Уговора

Члан 29.

Овај Уговор престаје да важи:

- 1) престанком постојања предмета концесије,
- 2) истеком Концесионог периода у складу са овим уговором,
- 3) покретањем поступка стечаја или ликвидације над Концесионаром,
- 4) једностраним раскидом овог уговора,
- 5) споразумом Концендента и Концесионара,
- 6) даном правоснажности одлуке Владе о утврђивању општег интереса за изградњу објеката или извођење радова на концесионом добру, у складу са прописима којима се уређује област експропријације,

7) правоснажношћу судске одлуке или арбитражне одлуке којом се уговор о концесији оглашава ништавим или поништава,

8) укидањем, поништавањем или оглашавањем ништавим рјешења о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије, након закључивања уговора о концесији и

9) испуњењем услова прописаних другим законом, а који имају за посљедицу престанак уговора о концесији.

Раскид Уговора

Члан 30.

(1) Право на једнострану раскид уговора, прије истека концесионог периода, има свака уговорна страна ако друга уговорна страна битно крши овај уговор не извршавајући своје обавезе у вези са Концесијом.

(2) Концендент може једнострано раскинути Уговор у сљедећим случајевима, ако Концесионар:

1) не поштује одредбе члана 4. овог уговора,

2) не упише права из Уговора о концесији, везано за непокретности, у јавне евиденције о непокретностима у року одређеном у члану 6. став 1. овог уговора,

4) не плати концесиону накнаду три пута узастопно или неуредно плаћа концесиону накнаду,

5) не достави банкарске гаранције из члана 17. овог уговора,

6) не обавијести Концендента о полисама осигурања у року из члана 18. став 3. овог уговора,

7) обавља концесиону дјелатност на начин којим се угрожава животна средина, здравље људи и законом заштићена јавна добра,

8) не приведе земљиште на ком се обављала концесиона дјелатност првобитној или другој намјени у складу са одобреним пројектом рекултивације,

9) не извршава обавезе из члана 24. Уговора,

10) пренесе Уговор на треће лице или промјени власничку структуру Концесионара супротно одредбама члана 27. овог уговора,

11) не одржава објекте и опрему или самовољно мијења услове под којима је додјељена концесија и

12) не извршава било које друге битне обавезе из овог уговора, укључујући и несолвентност Концесионара која траје дуже од шест мјесеци као и ако правоснажном судском одлуком Концесионару буде забрањено обављање дјелатности која је предмет концесије.

(3) Свака Уговорна страна која намјерава раскинути овај уговор, дужна је да другој уговорној страни достави писано обавјештење о намјери раскида уговора остављајући јој рок од 60 дана од пријема писаног обавјештења или дужи период који је разумно неопходан да се повреда отклони.

(4) Ако Концесионар не отклони разлоге за раскид Уговора у року из става 3. овог члана, Концендент доноси рјешење којим једнострано раскида Уговор о концесији.

(5) Ако Концендент не отклони разлоге за раскид Уговора у року из става 3. овог члана, Концесионар може једнострано раскинути Уговор о концесији у складу са одредбама Уговора и општим правилима облигационог права.

(6) У случају раскида овог уговора Концендент, односно Концесионар има право на накнаду штете у складу са правилима облигационог права.

Мјеродавно право

Члан 31.

- (1) Спровођење и тумачење овог уговора вршиће се у складу са законима и другим прописима Републике Српске.
- (2) У случају колизије између одредби овог уговора и закона Републике Српске, примјењиваће се одредбе закона.
- (3) Све измјене или друге промјене закона примјењиваће се на овај уговор.

Рјешавање спорова

Члан 32.

- (1) Уговорне стране ће обезбиједити да се њихови овлашћени представници састају најмање једном годишње током трајања овог Уговора ради разговора о извршавању својих обавеза из овог Уговора и са циљем избегавања свих потенцијалних спорова међу Уговорним странама.
- (2) Уговорне стране ће пружити најбоље напоре да мирно ријеше све спорове који настану међу њима. Уговорне стране су сагласне да Комисија за концесије врши посредовање у мирном рјешавању спорова који настану из уговора о концесији. За рјешавање спора из или у вези са овим уговором, који не може бити ријешен преговорима или на други миран начин између Уговорних страна надлежан је Окружни привредни суд у Бањој Луци.
- (3) Изузетно од одредби става 2. овог члана, спорове чији је предмет непокретност рјешаваће стварно и мјесно надлежан суд према мјесту гдје се непокретност налази.
- (4) Уговорне стране су сагласне да све спорове који настану у реализацији Споразума који је служио као основ за покретање поступка додјеле концесије, ријешавају потписнице предметног споразума.

Нерегулисана питања и потенцијална неважност

Члан 33.

- (1) У случају да након датума ступања на снагу уговора постане очигледно да једно или више питања предвиђених Законом о концесијама остало нерегулисано или недовољно регулисано овим уговором, Уговорне стране су сагласне да ће одмах приступити уношењу потребних допуна односно измјена овог уговора у складу са његовим одредбама.
- (2) Ако у било ком тренутку нека одредба овог уговора јесте или постане незаконита, неважећа или непримјењива у било ком погледу, то неће утицати на законитост и примјењивост преосталих одредаба овог уговора, а Уговорне стране ће измјентити и допунити овај уговор, у оквиру разумног временског периода, новим одредбама које ће имати исти или приближно исти циљ и ефекат.

Измјене и допуне

Члан 34.

- (1) Уговорне стране ће све измјене и допуне овог уговора сачињавати у писаној форми, у виду анекса, на начин и у поступку предвиђеном за његово закључивање и исти чине његов саставни дио.

(2) Свака Уговорна страна може предложити измјене или допуне овог уговора достављањем писменог обавјештења другој Уговорној страни а друга Уговорна страна ће доставити писмени одговор на сваки такав приједлог у року од 30 (тридесет) дана од пријема приједлога. Недостављање одговора на приједлог сматра се његовим одбијањем.

Повјерљивост

Члан 35.

- (1) Одредбе овог Уговора не сматрају се повјерљивим.
- (2) Информације које укључују комерцијалне интересе које доставља једна уговорна страна другој, а које се односе на извршење овог уговора, сматраће се повјерљивим само ако су означене као повјерљиве изразом „повјерљиво“.
- (3) Изузетно од става 2. овог члана неће се сматрати повјерљивим информације за које се захтјева да буду доступне у складу са законским прописима или у судским и арбитражним поступцима, поступцима пред регулаторним тијелима и слично.

Обавјештавање између Уговорних страна

Члан 36.

- (1) Сва обавјештења, инструкције, документи и друга комуникација између Уговорних страна у вези са Концесијом морају бити у писаном облику и достављена лично, препорученом поштом, факсом или на други сличан начин на адресу или број факса о којима једна Уговорна страна с времена на време обавијести другу Уговорну страну.
- (2) Свака комуникација или документ који се сачињава или доставља сходно или у вези са овим уговором сматраће се достављеним или примљеним:
 - 1) ако буду достављени лично или препорученом поштом, у тренутку када су уручени или достављени на адресу релевантне Уговорне стране или
 - 2) ако се шаљу факсом, након пријема потврде о послатом факсу, осим уколико дан пријема потврде о послатом факсу није радни дан, а у ком случају се сматра да је факс достављен или примљен следећег радног дана.
- (3) У погледу достављања докумената лично, њихов пријем се одмах потврђује назнаком о датуму пријема, именом примаоца, потписом примаоца и гдје год је то могуће, стављањем печата.

Адресе уговорних страна

Члан 37.

- (1) Сва обавјештења, инструкције, документи и друга обавјештења између Уговорних страна достављају се на следеће адресе:
 - 1) Концендент: Влада Републике Српске, Министарство енергетике и рударства, Трг Републике Српске бр. 1, Бања Лука,
 - 2) Концесионар: „Јапра“ а.д. Блатна бб, Нови Град.
- (2) Уколико Уговорна страна - прималац обавјештења благовремено не обавијести другу Уговорну страну о промјени своје адресе, и као резултат тога релевантна обавјештења буду достављена на преподно назначену адресу те Уговорне стране, сматраће се да је то обавјештење достављено, а све штетне посљедице сносиће Уговорна страна — прималац.

Саставни дјелови овог Уговора

Члан 38.

Саставни дио овог уговора чине сљедећи прилози:

- Прилог 1 – Спецификација катастарских парцела са Посједовним листовима број: 622/4, 627/6, 920/5, 619/4 2769/3 и Увјерење Републичке управе за геотеске и имовинско – правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор број: 21.35/714.1.2-427/19 од 20.11.2019. године,
- Студија оправданостидодјеле концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора из-августа 2019. године и
- Доказ о уплати једнократне концесионе накнаде за уступљено право.

Језик Уговора

Члан 39.

Овај уговор сачињен је на српском језику.

Ступање на снагу

Члан 40.

Овај уговор ступа на снагу даном потписивања и испуњењем претходног услова из члана 14. став 2. овог уговора.

Регистрација Уговора

Члан 41.

Концедент ће поднијети пријаву за упис овог уговора у Регистар уговора о концесији, који се води код Комисије за концесије, у року од 60 дана од датума ступања на снагу уговора.

Број примјерака

Члан 42.

Овај Уговор је потписан у 11 (једанаест) истоветних примјерака од чега по 3 (три) примјерака задржава свака уговорна страна, а по један примјерак уговора се доставља Комисији за концесије Републике Српске, Министарству финансија — Пореској управи, Граду Приједор, Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске, Правобранилаштву Републике Српске.

ЗА КОНЦЕСИОНАРА

Дражен Рујевић, директор

Број: 988-1/20

ЗА КОНЦЕДЕНТА

Петар Ђокић, министар

Број: 05-07/310-632-08/19

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

Трг Републике Српске 1, Бања Лука, тел: 051/339-581, факс: 051/339-651; e-mail: mler@mier.vladars.net

Број: 05.07/310-558-3/20

Датум: 25.01.2021. године

На основу члана 15. став 1. Закона о рударству („Службени гласник Републике Српске“, број 62/18), а у вези са чланом 8. став 1. Правилника о одобравању експлоатационог поља („Службени гласник Републике Српске“, број 99/19), рјешавајући по захтјеву Концесионара „Јапра“ а.д. Нови Град за издавање рјешења којим се одобрава експлоатационо поље техничког грађевинског камена – кречњака „Камичани“ код Приједора, министар енергетике и рударства, д о н о с и

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Одобрава се Концесионару „Јапра“ а.д. Нови Град, експлоатационо поље техничког грађевинског камена - кречњака „Камичани“, код Приједора.
2. Експлоатационо поље из тачке 1. овог рјешења налази се на територији града Приједора, површине 25,155 ha и учртано је праволинијски на карти експлоатационог поља, размјере 1:2 500, чије су граничне преломне тачке означене на карти бројевима: 1, 2, 3, 4 и 5 просторно дефинисане сљедећим координатама:

Тачка	Y	X
1	6 413 096	4 981 527
2	6 413 261	4 981 843
3	6 413 100	4 982 200
4	6 412 658	4 982 200
5	6 412 757	4 981 829

3. Концесионар се обавезује да по преузимању овог рјешења, границе одобреног експлоатационог поља обиљежи међним биљегам на терену.
4. Концесионар из тачке 1. овог рјешења, је обавезан да заврши припремне радове и прибави одобрења за изградњу рударских објеката у року који не може бити дужи од рока одређеног у Уговору о концесији за експлоатацију.

5. Концесионар из тачке 1. овог рјешења, дужан је уплатити накнаду за трошкове одобравања експлоатационог поља, у износу од 500,00 КМ, у року од 8 дана од пријема овог рјешења, на рачун јавних прихода Републике Српске: 562-099-0000055687, врста прихода: 722511, организациони код: 1445001 и доказ о уплати доставити овом министарству.

Образложење

Концесионар „Јапра“ а.д. Нови Град, поднио је овом министарству захтјев, којим се тражи издавање рјешења о одобравању експлоатационог поља на лежишту „Камичани“, код Приједора.

Уз захтјев је приложена сљедећа документација:

- уговор о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора, број: 05.07/310-632-18/19 од 21.09.2020. године,
- ситуациона карта експлоатационог поља „Камичани“, код Приједора, размјере 1:2 500, израђена и овјерена од стране правног лица „Рудпром“ д.о.о. Приједор,
- лиценца број: 6 од 14.03.2019. године за „Рудпром“ д.о.о. Приједор, којом се доказује да привредно друштво које је вршило израду карте експлоатационог поља испуњава услове за обављање послова рударских геодетских мјерења и израду рударских планова,
- рјешење Министарства индустрије, енергетике и рударства којим су овјерене геолошке резерве и квалитет техничког грађевинског камена – кречњака као сировина за цементну индустрију и као технички грађевински камен на лежишту „Камичани“ код Приједора, број: 05.07/310-166-3/18 од 27.06.2018. године.

На основу члана 6. Правилника о поступку одобравања експлоатационог поља, Рјешењем министра енергетике и рударства, број: 05.07/310-558-1/20 од 16.11.2020. године именована је Стручна комисија за вршење прегледа на лицу мјеста ради доношења рјешења којим се одобрава експлоатационо поље на лежишту „Камичани“, код Приједора.

Комисија је 25.12.2020. године извршила преглед на лицу мјеста на лежишту „Камичани“, код Приједора и о томе сачинила записник у коме је констатовала да предложене границе експлоатационог поља обухватају простор у коме су овјерене резерве минералне сировине са стањем 31.01.2018. године, Рјешењем Министарства индустрије, енергетике и рударства, број: 05.07/310-166-3/18 од 27.06.2018. године, да у оквиру предложених граница постоји простор предвиђен за одлагање минералне сировине и јаловине, као и простор за изградњу рударских објеката.

Имајући у виду све наведено Стручна комисија за вршење прегледа на лицу мјеста сматра да је Концесионар доставио потребну документацију и да се може издати Рјешење којим се одобрава експлоатационо поље „Камичани“, код Приједора.

Након увида у цјелокупну документацију, утврђено је да су испуњени услови прописани чланом 5. Правилника о поступку одобравања експлоатационог поља.

Уговором о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора, број: 05.07/310-632-18/19 од 21.09.2020. године, чланом 3. Концесионар се обавезао за израду пројектне документације,

израду рударских објеката и прибављањем одобрења, те је ријешено је као у тачки 4. овог рјешења.

Накнаду за трошкове одобравања експлоатационог поља сноси подносилац захтјева, примјеном члана 15. став 4. Закона о рударству („Службени гласник Републике Српске“, број 62/18), рјешено је као у тачки 5. овог рјешења.

У складу са тарифним бројем 77. тачка а) Закона о административним таксама, такса за издавање овог рјешења је 200,00 КМ, а уплаћена је на жиро рачун буџета Републике Српске.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ

Ово рјешење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду Бања Лука у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења. Тужба се таксира износом од 100 КМ судске таксе, према Тарифном броју 22. Закона о судским таксама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18 и 67/20) и предаје се непосредно суду или му се шаље поштом у потребном броју примјерака. Уз тужбу се прилаже и ово рјешење у оригиналу или овјереној копији.

Доставити:

- ☐ „Јапра“ а.д. Блатна бб, Нови Град
- Град Приједор,
- Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију,
- Републичка управа за инспекцијске послове и
- а/а.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ЈАВНА УСТАНОВА „ВОДЕ СРПСКЕ“ БИЈЕЉИНА

Милоша Обилића 51, 76300 Бијељина | Централна: 055/201-784 | Факс: 055/211-517
E-posta: bijeljina@voders.org | www.voders.org

Број: 01/5-6-5021-1/24
Датум: 09.07.2024. године

Јавна установа „Воде Српске“ Бијељина рјешавајући по захтјеву инвеститора „ЈАПРА“ а.д. Нови Град, за издавање водне сагласности на пројектну документацију за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, на лежишту „Камичани“ код Приједора, на основу чланова 125, 127 и 139. Закона о водама („Службени гласник Републике Српске“ бр. 50/06, 92/09, 121/12 и 74/17), члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“ бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18) и чланова 17 и 19. Статута, **доноси**

Р Ј Е Ш Е Њ Е
О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ

1. Инвеститору „ЈАПРА“ а.д. Нови Град, адреса Блатна бб, ЛИБ 4400758440004, издаје се **водна сагласност** на пројектну документацију за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, на лежишту „Камичани“ код Приједора, на земљишту означеном као парцеле к.ч. бр. 579/1, к.ч. бр. 523, к.ч. бр. 524, к.ч. бр. 526, к.ч. бр. 527, к.ч. бр. 528, к.ч. бр. 480, к.ч. бр. 481, к.ч. бр. 482, к.ч. бр. 483, к.ч. бр. 519, к.ч. бр. 521, к.ч. бр. 522, к.ч. бр. 589, к.ч. бр. 525, к.ч. бр. 529 и к.ч. бр. 530 К.О. Камичани (нови премјер), Град Приједор.
2. Водна сагласност престаје да важи истеком рока од 1 (једне) године од дана издавања, осим за објекте, уколико до тог рока буде прибављено одобрење за грађење и започети радови на објекту.
3. Водна сагласност се даје уз следеће услове:
 - 3.1. Да се изградња предметног објекта врши у оквиру парцела за које је инвеститор ријешо имовинско - правне односе, односно закључио са власником земљишта уговор о закупу или прибавио сагласност за кориштење дијела земљишта за наведену намјену;
 - 3.2. Да се изградња каменолома и радови на експлоатацији у свему изведу према Локацијским условима за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, број: 15.2-364-164/23 од 01.02.2024. године, издани од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, као и пројектној документацији - Главни рударски пројекат експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, урађен од стране „Рудпром“ д.о.о. Приједор, број: 02/07-2021, у јулу мјесецу 2021. године;
 - 3.3. Да се снабдјевање питком водом врши довозом питке воде у сарадњи са овлашћеним добављачима, или у канистерима са доставним возилом, које иначе служи и за превоз радника и других неопходних материјала;
 - 3.4. Да се снабдјевање индустријском водом врши довозом исте у цистернама;
 - 3.5. Да се одводња и третман санитарних отпадних вода у свему ријешу према Правилнику о третману и одводњи отпадних вода за подручја градова и насеља гдје нема јавне канализације („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/01), тј. кориштењем мобилног санитарног блока у првим годинама експлоатације, а касније изградњом водонепропусне септичке јаме;
 - 3.6. Да би се спријечио доток површинских вода у површински коп, потребно је да се изгради ободни канал изнад највише етаже, који прихваћене воде одводи у неки од регулисаних канала или повремених водотока у близини површинског копа. Заштитни канал мора да се ради у

- облику трапеца у попречном профилу, са заштитним слојем од набијене глине на мјестима гдје је то потребно, и димензионисан за падавине великог интензитета;
- 3.7. Да се одлагање јаловине и осталог отпада не врши у близини изворишта и водотока. Одабир локације за депоновање отпада мора бити извршен на начин да депоновани отпад нема штетног дјеловања на површинске и подземне воде, а све у складу са важећим прописима о поступању са отпадом;
 - 3.8. Да се одвођење атмосферске воде са површинског копа и одлагалишта врши израдом отворених етажних канала, којима се вода гравитационо спроводи ван граница површинског копа. Потребно је цијелу етажну површину радити у благом паду 1-3 % у смјеру пада терена, тако да атмосферске воде брзо отичу, а један добар дио њих се дренира у ниже слојеве терена;
 - 3.9. Да се отпадне атмосферске и техничке воде са радних и манипулативних површина унутар граница експлоатационог поља каменолома прије упуштања у крајњи реципијент претходно исталоже;
 - 3.10. Да се допунским пројектом детаљно обраде сви објекти који се у току фазне реализације експлоатације кречњака планирају изградити на површинском копу (стабилно дробилично постројење, зграда за боравак чувара, радника и приручно складиште, санитарни објект, сервисни плато са каналом и таложници са каналима);
 - 3.11. Да се на подручју површинског копа не обављају редовне поправке возила, а повремене поправке обављати на локацијама која су опремљена системом за сакупљање зауљених и замашћених вода;
 - 3.12. Да се, у случају асфалтирања (или бетонирања) радних површина на којима ће се манипулисати горивом, као и на којима ће се вршити прање машина и возила, предвиди изградња система за прикупљање, третман и одводњу отпадних вода (сливни канали са решеткама, таложник, сепаратор уља и масти);
 - 3.13. Да се број испуста у природни реципијент сведе на технички и економски оправдан минимум узимајући у обзир да је потребно обезбиједити мјесто-контролни шахт за узимање узорака пречишћене отпадне воде прије испуштања отпадних вода с локације у крајњи реципијент;
 - 3.14. Да се све отпадне воде прије испуста у крајњи реципијент пречисте тако да њихов квалитет задовољава услове наведене у Правилнику о испуштању отпадних вода у површинске воде, („Службени гласник Републике Српске“, број: 44/01);
 - 3.15. Да се одржавају у проточном стању ободни канали намијењени за одводњу оборинских вода са падина изнад подручја експлоатационог поља;
 - 3.16. Да се приликом изградње каменолома не угрози постојеће стање околних објеката, саобраћајних и других објеката инфраструктуре, пољопривредног, шумског и водног земљишта.
 - 3.17. Да се по завршетку извођења радова на експлоатацији кречњака, приведе земљиште на експлоатационом пољу првобитној или другој намјени, у складу са пројектом рекултивације која је саставни дио Главног рударског пројекта.
4. Уколико изградњом предметног објекта дође до промјене природног режима вода, а то проузрокује штете било каквог карактера, инвеститор је обавезан да узроке штете отклони, а штету надокнади.
 5. Након изградње објекта из тачке 1. овог рјешења, а прије издавања употребне дозволе инвеститор је дужан да прибави водну дозволу.

Образложење

Инвеститор „ЈАПРА“ а.д. Нови Град, адреса Блатна бб, ЈИБ 4400758440004, поднио је захтјев број: 01/5-6-5021/24 од 08.07.2024. године за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака, на лежишту „Камичани“ код Приједора, на земљишту означеном као парцеле к.ч. бр. 579/1, к.ч. бр. 523, к.ч. бр. 524, к.ч. бр. 526, к.ч. бр. 527, к.ч. бр. 528, к.ч. бр. 480, к.ч. бр. 481, к.ч. бр. 482, к.ч. бр. 483, к.ч. бр. 519, к.ч. бр. 521, к.ч. бр. 522, к.ч. бр. 589, к.ч. бр. 525, к.ч. бр. 529 и к.ч. бр. 530 К.О. Камичани (нови премјер), Град Приједор.

Уз захтјев је достављена следећа документација:

- Рјешење о регистрацији, број: 067-0-Reg-19-000031 од 05.02.2019. године, издано од стране Округног привредног суда у Приједору;

- Уговор о концесији за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака, на лежишту „Камичани“ код Приједора, број: 05.07/310-632-18/19 од 21.09.2020. године, закључен између Републике Српске, Влада Републике Српске као концедента и „ЈАПРА“ а.д. Нови Град као концесионара, на период од 10 (десет) година;
- Копије катастарског плана (4 ком) од 06.07.2023. године, издате од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Посједовни лист – извод, број: 920 од 13.07.2023. године, издан од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Посједовни лист – извод, број: 627 од 13.07.2023. године, издан од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Посједовни лист – извод, број: 619 од 13.07.2023. године, издан од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Посједовни лист – извод, број: 2769 од 13.07.2023. године, издан од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Посједовни лист – извод, број: 622 од 13.07.2023. године, издан од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Увјерење да су земљишне књиге уништене у другом свјетском рату, број: 21.35/714.1-2-400/2021 од 26.10.2021. године, издано од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, Подручна јединица Приједор;
- Споразум о одобрењу кориштења путева, број: 0/92/22 од 19.08.2022. године, потписан од стране „ArcelorMittal Prijedor“ д.о.о. Приједор, „Нискоградња Марјановић“ д.о.о. Приједор и „Јапра“ а.д. Нови Град;
- Закључак о издавању водних смјерница, број: 01/4-5-5173-1/23 од 14.07.2023. године, издан од Јавне установе „Воде Српске“ Бијељина;
- Локацијски услови за отварање површинског копа за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, број: 15.2-364-164/23 од 01.02.2024. године, издани од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске;
- Главни рударски пројекат експлоатације техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“ код Приједора, урађен од стране „Рудпром“ д.о.о. Приједор, број: 02/07-2021, у јулу мјесецу 2021. године, за који је ревизиону клаузулу, без броја, којом се потврђује да је извршена техничка контрола - ревизија Главног рударског пројекта, дана 26.06.2021. године, издала Комисија за ревизију именована од стране инвеститора;
- Доказ о уплати Републичке административне таксе.

Након увида у достављену документацију констатовано је следеће:

- Локацијским условима и пројектном документацијом предвиђено је да се на предметној локацији у насељу Камичани, Град Приједор, врши експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака, који ће се користити за производњу фракција каменог агрегата намијењеног за израду горњих носивих слојева од битуменозног материјала, као и хабајућих слојева асфалтних коловоза, производњу мјешавине каменог агрегата намијењене изради тампонских слојева коловозних конструкција путева и производњу бетонске галантерије.
- Предметно лежиште се налази у источном дијелу Града Приједора, на удаљености од џца 13 km.
- Истражни простор „Камичани“ се налази сјеверно од истоименог насеља и на њему нема стамбених и инфраструктурних објеката. На ужем простору око истражног простора постоји засеок Балте. У близини експлоатационог поља се налазе каменоломи „Дреновача“ и „Дреновача запад“ на којима се врши експлоатација од стране других правних лица.
- Увидом у техничку документацију није примјењено постојање било каквих површинских водотока на предметној локацији. Према пројектној документацији, на основу досадашњих података и осматрања на терену максимални ниво подземне воде је испод најниже радне етаже и нивоа индустријског платоа, те је потпуно искључена могућност угрожавања експлоатационих радова од подземних вода.
- Површина експлоатационог поља износи око 25,16 ha.
- Географски положај експлоатационог поља дефинисан је координатама граничних преломних тачака:

Тачка	Y	X
1	6 413 096	4 981 527
2	6 413 261	4 981 843
3	6 413 100	4 982 200
4	6 412 658	4 982 200
5	6 412 757	4 981 829

- Експлоатационе резерве техничког грађевинског камена – кречњака износе 4.041.585 m³.
- Планирана годишња производња је 100.000 m³ каменог агрегата.
- Вијек трајања површинског копа износи око 35 година.
- Као приступни пут до предметне локације користиће се пут који се налази у оквиру експлоатационог поља „Дреновача“, у посједу предузећа „ArcelorMittal Prijedor“ д.о.о. Приједор (приложен Споразум о одобрењу кориштења путева, број: 0/92/22 од 19.08.2022. године). Предвиђено је уређење саобраћајница (саобраћајница од приступног пута до границе експлоатационог поља и интерна саобраћајница у оквиру експлоатационог поља).
- За потребе експлоатације предвиђена је зона у оквиру које ће се формирати депонија јаловине.
- На површинском копу планиране су четири етаже (Е-570, Е-590, Е-610 и Е-630). Висина етаже износи 20 m. Утоварни плато је планиран на нивелети 550 м.н.м.
- Технолошки процес експлоатације на површинском копу „Камичани“ обухвата следеће:
 1. Основне технолошке фазе:
 - припрема терена и израда међуетажних и и етажних путева,
 - припрема корисне минералне сировине за утовар бушењем и минирањем,
 - копање корисне минералне сировине ровокопачем (ако је могуће) и припрема за утовар,
 - транспорт камионима до постројења за сепарацију,
 - утовар равног материјала,
 - припрема минералне сировине,
 - утовар произведеног агрегата на основном платоу, и
 - екстерни камионски транспорт (по потреби).
 2. Помоћне технолошке фазе:
 - одржавање путева и радних платоа,
 - одржавање механизације и опреме, и
 - снабдевање погонском енергијом.
- Експлоатација кречњака на површинском копу „Камичани“ одвијаће се у три фазе:
 - у првој фази радова (фази отварања и разраде каменолома) израдиће се стационарни приступни пут који ће омогућити приступ површинском копу. Напредовањем копа вршиће се израда међуетажних путева. Приступиће се стварању основног утоварног платоа и изградња пута којим ће се одвозити јаловина на одлагалиште. Примјењиваће се гравитациони вид транспорта кречњака (нагуравањем одминераног материјала на основни плато). Технологија прераде кречњака ће се вршити мобилним дробиличним постројењем које се поставља уз допремљени материјал са етажа. Од помоћних објеката изградиће се муљни таложник, канал за усмјеравање оборинских вода, бетонска површина за претакање мазива и горива са уљним сепаратором, поставиће се привремени објекти – за боравак радника са трпезаријом и приручна радиона са потребним алатом за ситне поправке;
 - у другој фази радова, након израде приступних путева и отварања етажа, вршиће се радови на добијању и утовару кречњака, односно акценат ће бити на експлоатацији техничког грађевинског камена,
 - у трећој фази (минимално пет година експлоатације по пројектованом годишњем капацитету од 100 000 m³) планирана је изградња и инсталација стабилног дробиличног постројења за сепарацију кречњака и производњу фракција. Вршиће се израда Допунског рударског пројекта сепарације, на основу кога се врши изградња постројења и којим ће се дефинисати неопходни техничко – технолошки услови које се парација треба да задовољи, трајни габарити, потребни енергенти, сви машински, електро, грађевински, еколошки услови које дато постројење треба да задовољи. Такође, изградиће се зграда за боравак чувара, радника и приручно складиште, санитарни објекат, сервисни плато са каналом и поставиће се контејнери за чврсти и течни отпад.
- Снабдевање питком водом вршиће се довожењем исте у канистерима, док потребе за снабдевањем индустријском водом нема, из разлога што није предвиђен ниједан потрошач исте. За прање машина користиће се цистерна за воду.

- У првој фази експлоатације планира се постављање мобилног санитарног чвора (преносивог тоалета), који ће се чистити једном седмично. У каснијим фазама експлоатације планирана је изградња привременог објекта са санитарним чвором и постављање привремене водонепропусне септичке јаме, која ће се након престанка употребе уклонити са локације.
- Све етажне равни и платои на ширем подручју радиће се под благим нагибом (1-3%) у правцу слијевања воде природним падом.
- Површински коп и одлагалиште ће се заштитити од атмосферских вода изградњом ободних канала у току експлоатације изнад етажа и одлагалишта јаловине.
- Одводња површинског копа је предвиђена изградњом ободних канала изнад етажа (као вид заштите површинског копа од површинских вода) и јаловишта. Оборинске воде ће се (ободним каналом и природним падом) усмјеравати према таложнику и након третману у истом упуштати у околни терен.
- Отклањање мањих кварова на машинама вршиће се на површинском копу, док ће се у случају тежег квара машина одшлепати, односно превести до радионице која се налази у индустријском кругу предузећа „Приједорпутеви“ а.д. Приједор (изван граница експлоатационог поља). Планирана је изградња сервисног платоа са каналом.
- Планирана је изградња бетонске површине на основном платоу, на којој ће се вршити претакање горива и мазива. Атмосферске и техничке отпадне воде са наведеног платоа ће се након третмана у сепаратору уља и масти пречишћене упуштати у крајњи реципијент.

Водна сагласност се издаје се на одређено вријеме сходно члану 140. став 6. Закона о водама.

Инвеститор је дужан да након издавања ове водне сагласности поднесе захтјев за издавање водне дозволе за предметни објекат у смислу члана 143. став 1. Закона о водама.

На основу достављене документације и утврђеног чињеничног стања одлучено је као у диспозитиву рјешења.

Административна такса за издавање водне сагласности на пројектну документацију, одређена је у износу од 150,00 КМ према Закону о административним таксама („Службени гласник Републике Српске“ број: 100/11, 103/11 и 67/13), тарифни број 31, Тарифа републичких административних такса.

Упутство о правном средству:

Против овог рјешења може се изјавити жалба Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

Жалба се предаје непосредно или препоручено путем поште Јавној Установи „Воде Српске“ Бијељина и таксира са 10,00 КМ Републичке административне таксе по тарифном броју 2. Тарифе републичких административних такса.

Поступак водио:

Руководилац подручне јединице

У Приједору

Ивана Јозарац Петраковић, мастер инж. грађ.

Начелник Одјељења за водоправне акте:

Драган Мишић, дипл. правник

ДОСТАВЉЕНО:

1. Инвеститору
2. Реп. водна инспекција
3. Општ. водна инспекција
4. Водна књига
5. Архива

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЉА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-2
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 2159

Подаци о земљишту

Број парцеле	Плоштина парцеле	Број зграда	План Сжица	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Број уписа
584	2	0	100 0	Медњак	Њива 8. класе	13067			
585	0	0	100 0	Медњак	Пашњак 4. класе	921			
586	2	0	100 0	Медњак	Шума 4. класе	2427			
588	2	0	100 0	Подни	Шума 4. класе	106			

Укупно: 16521 m²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив износиоца права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	АРЦЕЛОРМИТТАЛ ПРИЈЕДОР Д.О.О.	Посједник	1/1

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и кориштење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за кориштење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 KM.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

Шеф подручне јединице
Сана Рајић, дипломирани правник

S. Rajic

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-7
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10, став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ број: 622

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграда	Плани Служба	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Бројине подносиоца
479	0	0	100 0	Крчане	Њива 8. класе	8747			
* 480	0	0	100 0	Крчане	Шума 3. класе	84163			
* 481	0	0	100 0	Крчане	Њива 8. класе	2281			
* 482	0	0	100 0	Крчане	Њива 8. класе	2382			
* 483	0	0	100 0	Крчане	Њива 8. класе	23357			
484	0	0	010 0	Крчане	Њива 8. класе	8959			
485	0	0	010 0	Крчане	Вољњак 4. класе	3260			
486	0	0	010 0	Крчане	Њива 8. класе	9399			
495	0	0	010 0	Банџа	Вољњак 3. класе	240			
505	0	0	010 0	Њиваца	Њива 7. класе	65			
505	0	1			Кућа и зграда	65			
505	0	0			Двориште	500			
506	0	0	010 0	Њиваца	Њива 7. класе	7060			
507	0	0	010 0	Страна	Пашњак 4. класе	320			

Страна 1/2

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број узрале	План Склапа	Патес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Бројеве подносиоца
511	0	0	010 0	Башча	Воћњак 3. класе	1410			
513	0	0	010 0	Страна	Пашњак 4. класе	1321			
514	0	0	010 0	Страна	Воћњак 4. класе	2089			
* 519	0	0	100 0	Страна	Шума 4. класе	19994			
520	0	0	100 0	Балте Камечак	Њива 8. класе	2572			
* 521	0	0	100 0	Балте Камечак	Пашњак 4. класе	5887			

Укупно: 184071 м²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив власника права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	Балта (Драгоје) Слава	Супосједник	6/35
	Бошковић (Драгоје) Перса	Супосједник	6/35
	Жигић (Драгоје) Стојанка	Супосједник	6/35
	Ланковић (Драгоје) Драго	Супосједник	11/35
	Ткалчец (Драгоје) Стана	Супосједник	6/35

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

А листа: Р6.1. парцела 480 у предмету 21.35-952.1-1732/23. Р6.1. парцела 481 у предмету 21.35-952.1-1732/23. Р6.1. парцела 482 у предмету 21.35-952.1-1732/23. Р6.1. парцела 483 у предмету 21.35-952.1-1732/23. Р6.1. парцела 519 у предмету 21.35-952.1-1732/23. Р6.1. парцела 521 у предмету 21.35-952.1-1732/23.

(* Записи означени звјездицом се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Сања Гаца, дипломирани правник

Msucht

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-6
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 920

Подаци о земљишту

Број парцеле	Плоштина парцеле	Број зграда	План Склапа	Натес или улога и кућни број	Начин кориштења	Површина (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Бројеве подносиоца
* 529	0	0	020 0	Црна Главница	Њива 8. класе	1579			
* 530	0	0	020 0	Црна Главница	Шума 4. класе	12855			

Укупно: 14434 m²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив имаоца права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	Митровић (Остоје) Микајло	Посједник	1/1

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

А листа: Р6.1. парцела 529 у предмету 21.35-952.1-1731/23. Р6.1. парцела 530 у предмету 21.35-952.1-1731/23.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

(* Записи означени звијездом се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Сања Раца, дипломирани правник

Handwritten signature of Sađa Raca

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-5
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 627

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграде	План Социј	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (м ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Вријеме оцјеновања
* 525	0	0	010 0	Дреновача	Њива 8. класе	9556			

Укупно: 9556 м²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив повола права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	Балтић (Владе) Љубан	Супосједник	2/10
	Јанковић (Живка) Слободин	Супосједник	1/10
	Јанковић (Миле) Драгана	Супосједник	1/10
	Јанковић (Миле) Сајетлана	Супосједник	1/10
	Јанковић (Ратка) Бранко	Супосједник	2/10
	Јанковић (Томе) Желјо	Супосједник	2/10
	Савић (Живка) Слободанка	Супосједник	1/10

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

А листа: Р6.1. парцела 525 у предмету 21.35-952.1-1730/23.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

(*) Записи означени звијездицом се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Саша Рада, дипломирани правник

M. Radic

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-4
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 2769

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграда	Плос Свјана	Натес или улица и кућни број	Начин кориштења	Покривена (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Бројне подносиоца
* 523	0	0	010 0	Дреновача	Шума 4. класе	3119			
* 524	0	0	010 0	Дреновача	Њива 8. класе	4378			
* 526	2	0	100 0	Јавор	Шума 4. класе	2046			
* 527	2	0	100 0	Јавор	Њива 8. класе	2245			
* 528	2	0	010 0	Црна Главница	Њива 8. класе	2327			
* 579	6	0	016 0	Дреновача	Шума 4. класе	177685			

Укупно: 191800 m²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив власника права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	ЈПШ ШУМЕ РС АД СОКОЛАЦИГ ПРИЈЕДОР	Посједник	1/1

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

А листа: Р6.1. парцела 523 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 523 у предмету 21.35-952.1-1734/23. Р6.1. парцела 524 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 524 у предмету 21.35-952.1-1734/23. Р6.1. парцела 526/2 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 526/2 у предмету 21.35-952.1-1734/23. Р6.3. парцела 526/2 у предмету 21.35-952.1-1807/23. Р6.1. парцела 527/2 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 527/2 у предмету 21.35-952.1-1734/23. Р6.3. парцела 527/2 у предмету 21.35-952.1-1807/23. Р6.1. парцела 528/2 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 528/2 у предмету 21.35-952.1-1734/23. Р6.3. парцела 528/2 у предмету 21.35-952.1-1807/23. Р6.1. парцела 579/6 у предмету 21.35-952.1-2302/22. Р6.2. парцела 579/6 у предмету 21.35-952.1-1807/23.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

(* Записи означени звјездicom се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Савка Раца, дипломирани правник

Раца

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-3
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10. став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 147

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцеле	Број зграда	План Сакна	Потес или улица и кућни број	Почин корисника	Покривена (m ²)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Бројеве подносиоца
* 586	1	0	010 0	Медњак	Шума 4. класе	1777			

Укупно: 1777 м²

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив власника права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
	Балта (Савана) Вино	Супосједник	1/3
	Балта (Савана) Славко	Супосједник	1/3
	Балта (Савана) Споменко	Супосједник	1/3

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

А листа: Рб.1. парцела 586/1 у предмету 21.35-952.1-1733/23.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

(*) Записи означени звијездом се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Сана Раца, дипломирани правник

Sana Raca

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊА ЛУКА
ПОДРУЧНА ЈЕДИНИЦА ПРИЈЕДОР

Општина: Приједор
Катастарски срез: Приједор
Катастарска општина: Камичани
Број: 21.35-952.1-1-4993/2023-1
Датум: 13.7.2023

На основу члана 10, став 1. Закона о одржавању премјера и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 19/96 и 15/10), на захтјев ЈАПРА НОВИ ГРАД издаје се

ПОСЈЕДОВНИ ЛИСТ - ИЗВОД број: 619

Подаци о земљишту

Број парцеле	Подброј парцели	Број зграда	План Служба	Потес или улица и кућни број	Начин кориштења	Површина (м2)	СП	Датум уписа Број уписа	Број захтјева Вријеме подношења
* 522	0	0	010 0	Дреновача	Њива 8. класе	2639			
588	1	0	010 0	Подић	Шума 4. класе	1125			
* 589	0	0	010 0	Подић	Њива 8. класе	6526			

Укупно: 10290 м2

Подаци о посједнику на земљишту

ЈМБГ или ЈНБ	Име или назив издана права Адреса, мјесто	Врста права	Обим права
*	Варкиш (Цвјете) Нада	Супосједник	60/192
*	Вукелић (Ђурађа) Младен	Супосједник	48/192
*	Јанковић (Петра) Биљана	Супосједник	28/192
*	Јанковић (Петра) Љубан	Супосједник	16/192
	Кончар (Живка) Драгица	Супосједник	3/192
*	Радојчић (Петра) Јадранка	Супосједник	16/192
	Радошљевић (Живка) Драган	Супосједник	3/192
	Радошљевић (Живка) Здравко	Супосједник	3/192
*	Радошљевић (Живка) Миодраг	Супосједник	15/192

Напомена

Број парцеле	Плох број парцеле	Напомена
522	0	Забилежба: Рјешење о упису 21.35-952.1-1670/23 од 28.06.2023. није правоснажно.
588	1	Забилежба: Рјешење о упису 21.35-952.1-1670/23 од 28.06.2023. није правоснажно.
589	0	Забилежба: Рјешење о упису 21.35-952.1-1670/23 од 28.06.2023. није правоснажно.

Накнада за овај ПРЕПИС је наплаћена на основу члана 2. став 1. и став 3. Закона о накнадама за вршење услуга премјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта ("Службени гласник Републике Српске", број 92/09) и тачке 2. став 1.к) података 2. Одлуке о висини накнаде за коришћење података премјера и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове ("Службени гласник Републике Српске, број 18/12", 27/12), у износу од 15 КМ.

Број нерјешених захтјева:

Б листа: Рб.1. имаоц права Варкаш (Цвјете) Нада у предмету 21.35-952.1-1670/23. Рб.1. имаоц права Вухелић (Ђурађа) Младен у предмету 21.35-952.1-1670/23. Рб.1. имаоц права Јанковић (Петра) Биљана у предмету 21.35-952.1-1670/23. Рб.1. имаоц права Јанковић (Петра) Љубан у предмету 21.35-952.1-1670/23. Рб.1. имаоц права Радојчић (Петра) Јадранка у предмету 21.35-952.1-1670/23. Рб.1. имаоц права Радошљевић (Живка) Миодраг у предмету 21.35-952.1-1670/23. А листа: Рб.1. парцела 522 у предмету 21.35-952.1-1466/23. Рб.1. парцела 589 у предмету 21.35-952.1-1466/23.

Остале парцеле на захтјев странке изостављене као НЕПОТРЕБНЕ.

(*) Записи означени звијездицом се налазе у пломби.

Шеф подручне јединице
Сања Раца, дипломирани правник

Maarit

